

21998A0623(01)

23.6.1998.

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLAIS VĒSTNESIS

L 179/3

I PIELIKUMS

APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJAS JŪRAS TIESĪBU KONVENCIJA UN NOLĪGUMS PAR TĀS XI DAĻAS
ĪSTENOŠANU

ANO JŪRAS TIESĪBU KONVENCIJA

VALSTIS, KAS IR ŠĪS KONVENCIJAS PUSES,

VĒLOTIES ar savstarpēju sapratni un sadarbību atrisināt visus jautājumus saistībā ar jūras tiesībām un apzinoties šīs Konvencijas vēsturisko nozīmi, kas ir svarīgs ieguldījums miera, taisnīguma un attīstības uzturēšanā visām pasaules tautām;

IEVĒROJOT to, ka notikumi kopš Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību konferencēm, kuras notika 1958. un 1960. gadā Ženēvā, ir akcentējuši nepieciešamību pēc jaunas un kopumā pieņemamas jūras tiesību Konvencijas;

APZINOTIES, ka okeāna problēmas ir cieši savstarpēji saistītas un jāskata kopumā;

ATZĪSTOT vēlmi, pienācīgi ievērojot visu valstu suverenitāti, ar šo Konvenciju izveidot tiesisko kārtību jūrām un okeāniem, kas atvieglos starptautisku saziņu un veicinās jūru un okeānu izmantošanu miermīlīgiem mērķiem, to resursu taisnīgu un efektīvu izlietojumu, to dzīvo resursu saglabāšanu un jūras vides izpēti, aizsardzību un saglabāšanu;

IEVĒROJOT to, ka šo mērķu sasniegšana veicinās taisnīgas un objektīvas starptautiskas saimnieciskas kārtības īstenošanu, kas ievēro cilvēces intereses un vajadzības kopumā un jo īpaši jaunattīstības valstu specifiskās intereses un vajadzības neatkarīgi no tā, vai tās ir piekrastes valstis vai valstis, kam ir tikai sauszemes robežas;

VĒLOTIES ar šo Konvenciju attīstīt principus, kas ietverti 1970. gada 17. decembra Rezolūcijā 2749 (XXV), kurā Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālā asambleja svinīgi paziņoja, *inter alia*, ka jūras un okeāna gultne un tās dzīles, pārsniedzot valstu jurisdikcijas ierobežojumus, kā arī tās resursi, ir cilvēces kopējais mantojums, kura izpēte un izmantošana notiek visas cilvēces labā neatkarīgi no valstu ģeogrāfiskās atrašanās vietas;

UZSKATOT, ka jūras tiesību kodifikācija un pakāpeniska attīstība, kas panākta šajā Konvencijā, sekmēs miera, drošības, sadarbības un draudzīgu attiecību nostiprināšanu starp visām tautām saskaņā ar taisnīguma un vienlīdzības principiem un veicinās visu pasaules tautu saimnieciskā un sociālā stāvokļa uzlabošanu saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas mērķiem un principiem, kā izklāstīts hartā;

APSTIPRINOT, ka jautājumus, kurus šī Konvencija nereglamentē, turpina reglamentēt vispārējo starptautisko tiesību normas un principi,

IR VIENOJUŠĀS par turpmāko.

I DAĻA**IEVADS****1. pants****Terminu lietošana un piemērošana**

1. Šajā Konvencijā:

1) "rajons" nozīmē jūras un okeāna gultni un tās dzīles aiz valsts jurisdikcijas robežām;

2) "Institūcija" nozīmē starptautisko institūciju, kura regulē ar jūras gultni saistītos jautājumus;

3) "darbība rajonā" nozīmē visa veida darbību rajona resursu izpēti un izmantošanā;

4) "jūras vides piesārņošana" nozīmē, ka cilvēks tieši vai netieši ievada jūras vidē, tostarp estuāros, vielas vai enerģiju, kas rada

vai var radīt tādas kaitīgas sekas kā kaitējumu dzīvajiem resursiem un dzīvībai jūrā, draudus cilvēka veselībai, traucējumus darbībai jūrā, tajā skaitā zvejniecībai un citiem likumīgiem jūras izmantošanas veidiem, izmantojamā jūras ūdens kvalitātes pazemināšanu un atpūtas apstākļu pasliktināšanu;

5) a) "atkritumu izgāšana" nozīmē:

- i) katra ar nodomu izdarīta atkritumu vai citu materiālu apglabāšana no kuģiem, lidaparātiem, platformām vai citām rūpnieciski izgatavotām konstrukcijām jūrā;
- ii) katra ar nodomu izdarīta kuģa, lidaparāta, platformas vai citas jūrā rūpnieciski izgatavotas konstrukcijas iznīcināšana;

b) par "atkritumu izgāšanu" netiek uzskatīta:

- i) to atkritumu vai citu materiālu apglabāšana, kas rodas kuģu, lidaparātu, platformu vai citu jūrā rūpnieciski izgatavotu konstrukciju un to iekārtu normālas eks-

pluatācijas rezultātā, izņemot atkritumus un citus materiālus, kurus transportē ar kuģiem, lidaparātiem, platformām vai citām jūrā rūpnieciski izgatavotām konstrukcijām, kuras tiek ekspluatētas šādu materiālu iznīcināšanai, vai kurus nogādā uz kuģiem, lidaparātiem, platformām vai citām jūrā rūpnieciski izgatavotām konstrukcijām, tāpat izņemot tos, kuri ir atkritumu vai kādu citu materiālu apstrādes rezultāts uz kuģiem, lidaparātiem, platformām vai konstrukcijām;

- ii) materiālu novietošana ar citiem mērķiem nekā parasta apglabāšana, ja vien tas nav pretrunā ar šo Konvenciju.

2. 1) "Dalībvalsts" nozīmē valsti, kura piekrīt, ka šī Konvencija ir obligāta un kurā šī Konvencija ir spēkā;

2) šī Konvencija tiek piemērota *mutatis mutandis* attiecībā uz tiesību subjektiem, kas ir minēti 305. panta 1. punkta b), c), d), e) un f) apakšpunktā un kuri kļūst par šīs Konvencijas dalībniekiem saskaņā ar nosacījumiem, kas attiecas uz katru no tiem un ciktāl "dalībvalsts" attiecas uz šiem tiesību subjektiem.

II DAĻA

TERITORIĀLIE ŪDEŅI UN PIEKRASTES ŪDEŅI

1. NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

2. pants

Teritoriālo ūdeņu, gaisa telpas virs teritoriāliem ūdeņiem un to gultnes un dziļu tiesiskais statuss

1. Piekrastes valsts suverenitāte plešas aiz tās sauszemes teritorijas un iekšējo ūdeņu robežas un arhipelāgvalstu gadījumā – aiz tās arhipelāga ūdeņiem, pieguļošajā jūras joslā, kuru sauc par teritoriālajiem ūdeņiem.

2. Šī suverenitāte attiecas arī uz gaisa telpu virs teritoriāliem ūdeņiem, kā arī uz to gultni un dziļiem.

3. Suverenitāte pār teritoriālajiem ūdeņiem tiek realizēta, ievērojot šo Konvenciju un citas starptautisko tiesību normas.

2. NODAĻA

TERITORIĀLO ŪDEŅU ROBEŽAS

3. pants

Teritoriālo ūdeņu platums

Katrai valstij ir tiesības noteikt savu teritoriālo ūdeņu platumu līdz robežai, kas nepārsniedz divpadsmit jūras jūdzes un kas ir mērāma no bāzes līnijām, kuras tiek noteiktas saskaņā ar šo Konvenciju.

4. pants

Teritoriālo ūdeņu ārējā robeža

Teritoriālo ūdeņu ārējā robeža ir līnija, kuras katrs punkts atrodas teritoriālo ūdeņu platuma attālumā no bāzes līnijām.

5. pants

Normālā bāzes līnija

Ja šajā Konvencijā nav noteikts savādāk, normālā bāzes līnija teritoriālo ūdeņu platuma izmērīšanai ir bēguma līnija gar krastu, kas norādīta piekrastes valsts oficiāli atzītās liela mēroga jūras kartēs.

6. pants

Rīfi

Atolos izvietoto salu gadījumā vai gadījumā, kad salas apkļauj rīfi, par bāzes līniju teritoriālo ūdeņu platuma izmērīšanai tiek uzskatīta uz jūru vērsta rīfu līnija pie vislielākā bēguma, kas norādīta ar speciālu zīmi piekrastes valsts oficiāli atzītās jūras kartēs.

7. pants

Taisnās bāzes līnijas

1. Vietās, kur krasta līnija ir dziļi izrobota un likumota vai kur krasta tiešā tuvumā ir salu rinda, lai novilktu bāzes līniju, no kuras tiek mērīts teritoriālo ūdeņu platums, var piemērot taisno bāzes līniju metodi, kas savieno attiecīgos punktus.

2. Tur, kur sakarā ar deltas vai citu dabas apstākļu esamību, krasta līnija ir ļoti nepastāvīga, attiecīgie punkti var tikt izvēlēti gar vis-tālāk jūrā iesniedzošos vislielākā bēguma līniju, un, neņemot vērā vēlāko bēguma līniju atkāpšanos, taisnās bāzes līnijas paliek spēkā tik ilgi, kamēr tās neizmainīs piekrastes valsts saskaņā ar šo Konvenciju.

3. Velkot taisnās bāzes līnijas, nav pieļaujama vērā ņemama atkāpšanās no krasta vispārējā virziena, bet jūras daļām, kas atrodas šo līniju iekšpusē, ir jābūt pietiekami stingri saistītām ar piekrastes teritoriju, lai uz tām varētu attiecināt iekšējo ūdeņu režīmu.

4. Taisnās bāzes līnijas velk uz paaugstinājumiem, kas atklājas bēguma laikā, tikai tādā gadījumā, ja uz tiem uzceltas bākas vai līdzīgas celtnes, kas vienmēr atrodas virs jūras līmeņa, vai arī gadījumā, ja bāzes līniju vilkšana uz šādiem paaugstinājumiem vai no tiem ir ieguvusi vispārēju starptautisku atzīšanu.

5. Ja saskaņā ar 1. punktu pielieto taisno bāzes līniju metodi, nosakot atsevišķas bāzes līnijas, var tikt ņemtas vērā attiecīgā rajona ekonomiskās intereses, ja to nozīmīgums ir skaidri pierādījies ilgstošā darbībā.

6. Valsts nevar izmantot taisno bāzes līniju sistēmu tādā veidā, ka citas valsts teritoriālie ūdeņi tiek nošķirti no starptautiskiem ūdeņiem vai ekskluzīvās ekonomiskās zonas.

8. pants

Iekšējie ūdeņi

1. Izņemot IV daļā paredzētos gadījumus, ūdeņi, kas atrodas krasta pusē no teritoriālo ūdeņu bāzes līnijas, ir valsts iekšējie ūdeņi.

2. Ja, nosakot taisno bāzes līniju saskaņā ar 7. pantā izklāstīto metodi, iekšējos ūdeņos tiek iekļauti rajoni, kuri agrāk netika uzskatīti par tādiem, šajos ūdeņos piemēro mierīgās caurbraukšanas tiesības, kas paredzētas šajā Konvencijā.

9. pants

Upju ietekas

Ja upe tieši ietek jūrā, par bāzes līniju tiek uzskatīta līnija, kas novilkta šķērsām upes ietekai starp krasta punktiem, kas atbilst vislielākajam bēgumam.

10. pants

Līči

1. Šis pants attiecas tikai uz tiem līčiem, kuru krasti pieder vienai valstij.

2. Šajā Konvencijā ar līci saprot labi iezīmētu krasta ieloku, kas ieiet sauszemē tādā mērā, salīdzinot ar ieejas platumu, ka tas satur sauszemes ieskaitus ūdeņus un veido vairāk nekā parastu krasta izrobojumu. Ieloks netiek uzskatīts par līci, ja tā laukums nav vienāds vai lielāks par pusapļa laukumu, kura diametrs ir līnija, kas šķērso ieloka ieeju.

3. Par ieloka laukumu tiek uzskatīts laukums, kas atrodas starp vislielākā bēguma atzīmēm apkārt ieloka krastam un līniju, kas savieno vislielākā bēguma atzīmes dabiskās ieejas punktus. Ja salu

dēļ ielokam ir vairākas ieejas, par šāda pusapļa diametru tiek uzskatīta līnija, kuras garums ir vienāds ar tādu līniju, kas šķērso atsevišķas ieejas, summu. Salas, kas atrodas ielokā, tiek uzskatītas par šī ieloka ūdens platības sastāvdaļu.

4. Ja attālums starp vislielākā bēguma atzīmēm līča dabiskās ieejas punktos pārsniedz divdesmit četras jūras jūdzes, taisno bāzes līniju divdesmit četru jūras jūdžu garumā novelk līča iekšpusē tādā veidā, lai ar šādu līniju tiktu ierobežota pēc iespējas lielāka ūdens platība.

5. Ja attālums starp vislielākā bēguma atzīmēm līča dabiskās ieejas punktos nepārsniedz divdesmit četras jūras jūdzes, noslēdzošā līnija var tikt novilkta starp šīm divām vislielākā bēguma atzīmēm, un tādā veidā robežotie ūdeņi tiek uzskatīti par iekšējiem ūdeņiem.

6. Iepriekšminētie noteikumi neattiecas uz tā saucamajiem “vēsturiskajiem” līčiem vai uz jebkuru gadījumu, kad tiek piemērota 7. pantā paredzētā taisno bāzes līniju sistēma.

11. pants

Ostas

Nosakot teritoriālo ūdeņu robežu, pastāvīgas lielas ostu būves, kuras ir ostu sistēmas sastāvdaļa, tiek uzskatītas par krasta daļu. Iekārtas atklātā jūrā un mākslīgās salas netiek uzskatītas par pastāvīgām ostas būvēm.

12. pants

Reidi

Reidi, kurus parasti izmanto kuģu iekraušanai, izkraušanai un noenkurošanai un kuri citādi atrastos pilnīgi vai daļēji aiz teritoriālo ūdeņu ārējās robežas, tiek iekļauti teritoriālajos ūdeņos.

13. pants

Paaugstinājumi, kas atklājas bēguma laikā

1. Paaugstinājumi, kas atklājas bēguma laikā, ir dabīgi radusies sauszeme, kurai apkārt ir ūdens un kas atrodas virs ūdens līmeņa bēguma laikā, bet kura paisuma laikā pārklājas ar ūdeni. Ja paaugstinājumi, kas atklājas bēguma laikā, atrodas no kontinenta vai

salas tādā attālumā, kas nepārsniedz teritoriālo ūdeņu platumu, tad par bāzes līniju teritoriālo ūdeņu platuma izmērīšanai tiek uzskatīta paaugstinājuma vislielākā bēguma līnija.

2. Ja paaugstinājums, kas atklājas bēguma laikā, atrodas no kontinenta vai salas tādā attālumā, kas pārsniedz teritoriālo ūdeņu platumu, tad tam nav savu teritoriālo ūdeņu.

14. pants

Bāzes līniju noteikšanas metodes

Piekrastes valsts atkarībā no dažādiem apstākļiem var noteikt bāzes līnijas, izmantojot jebkuru no metodēm, kas paredzētas iepriekšējos pantos.

15. pants

Teritoriālo ūdeņu delimitizācija starp valstīm ar pretējām vai pieguļošām piekrastēm

Ja divu valstu krasti novietoti viens pret otru vai pieguļ viens otram, nevienai no valstīm nav tiesības, ja nav noslēgta savstarpēja vienošanās par savādāku kārtību, noteikt savus teritoriālos ūdeņus aiz vidus līnijas, kas novilkta tādā veidā, ka katrs tās punkts ir vienādā attālumā no tuvējām taisnām bāzes līnijām, no kurām tiek mērīts abu šo valstu teritoriālo ūdeņu platums. Taču šie noteikumi netiek piemēroti, ja sakarā ar vēsturiskiem vai citiem īpašiem apstākļiem abu valstu teritoriālos ūdeņus nepieciešams sadalīt savādāk nekā norādīts šajos noteikumos.

16. pants

Ģeogrāfisko koordinātu kartes un uzskaitījumi

1. Bāzes līnijas teritoriālo ūdeņu platuma izmērīšanai, kas tiek noteiktas saskaņā ar 7., 9. un 10. pantu, vai robežas, kuras nosaka uz to pamata, un delimitizācijas līnijas, kas novilkta saskaņā ar 12. un 15. pantu, tiek attēlotas tādā mērogā, kas ir piemērots to stāvokļa noteikšanai jūras kartēs. Tās var tikt aizvietotas ar ģeogrāfisko koordinātu uzskaitījumu, norādot galvenos ģeodēziskos datus.

2. Piekrastes valsts šādas kartes un uzskaitījumus noteiktā veidā publicē un katras šādas kartes vai katra šāda uzskaitījuma kopiju deponē Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsekretāram.

3. NODAĻA

MIERMĪLĪGA CAURBRAUKŠANA TERITORIĀLAJOS ŪDEŅOS

A apakšnodaļa

Noteikumi, kurus piemēro visiem kuģiem

17. pants

Mierīgās caurbraukšanas tiesības

Ievērojot šo Konvenciju, visu valstu kuģiem, gan piekrastes valstu, gan to valstu, kurām nav izejas uz jūru, ir mierīgās caurbraukšanas tiesības caur teritoriālajiem ūdeņiem.

18. pants

Caurbraukšanas jēdziens

1. Ar caurbraukšanu saprot braukšanu caur teritoriālajiem ūdeņiem ar mērķi:

- a) šķērsot šos ūdeņus, neiebraucot iekšējos ūdeņos vai nestāvēt reidā vai pie ostas ārpus iekšējiem ūdeņiem; vai
- b) iebruks iekšējos ūdeņos vai apstāties reidā vai pie ostas.

2. Caurbraukšanai jābūt nepārtrauktai un ātrai. Caurbraukšanā ir iekļauta arī noenkurota stāvēšana, taču tikai tik ilgi, kamēr tā ir saistīta ar parasto kuģošanu vai nepieciešama sakarā ar nepārvaramu varu vai katastrofu, vai arī ar mērķi sniegt palīdzību personām, kuģiem vai lidaparātiem, kas atrodas briesmās vai ir cietuši katastrofu.

19. pants

Mierīgās caurbraukšanas jēdziens

1. Caurbraukšana ir mierīga, ja ar to netiek kaitēts piekrastes valsts mieram, sabiedriskajai kārtībai vai drošībai. Tādai caurbraukšanai jānotiek saskaņā ar šo Konvenciju un citām starptautisko tiesību normām.

2. Ārvalstu kuģa caurbraukšana kaitē piekrastes valsts mieram, sabiedriskajai kārtībai un drošībai, ja teritoriālajos ūdeņos tiek veikta jebkura no šādām darbībām:

- a) spēka pielietošanas draudi vai tā lietošana pret piekrastes valsts suverenitāti, teritoriālo vienotību vai politisko neatkarību vai kā citādi pārkāpjot starptautisko tiesību principus;

- b) jebkuri manevri vai mācības ar jebkura veida ieročiem;

- c) jebkura darbība, kas saistīta ar piekrastes valsts drošībai vai aizsardzībai kaitējošas informācijas vākšanu;

- d) jebkurš propagandas akts, kas vērsts pret valsts aizsardzību vai drošību;

- e) jebkura lidaparāta palaišana, nosēšanās vai uzņemšana uz borta;

- f) jebkuras militārās ierīces palaišana, nosēšanās vai uzņemšana uz borta;

- g) jebkuras preces vai valūtas iekraušana vai izkraušana, jebkuras personas uzņemšana vai izsēdināšana pretēji piekrastes valsts muitas, finansu, imigrācijas vai sanitārajiem tiesību aktiem;

- h) jebkura ar nolūku izdarīta nopietna piesārņošana pretēji šīs Konvencijas noteikumiem;

- i) jebkura zvejniecība;

- j) pētījumu vai ģeogrāfiskas izpētes veikšana;

- k) jebkura darbība, kas vērsta uz piekrastes valsts sakaru sistēmas un citu ierīču vai iekārtu funkcionēšanas traucēšanu;

- l) jebkura cita darbība, kas tieši neattiecas uz caurbraukšanu.

20. pants

Zemūdenes un citi zemūdens transporta veidi

Teritoriālajos ūdeņos zemūdenēm un citiem zemūdens transporta līdzekļiem ir jāatrodas virsūdens stāvoklī un jāpaceļ savs karogs.

21. pants

Piekrastes valsts normatīvie akti, kas attiecas uz mierīgu caurbraukšanu

1. Piekrastes valsts saskaņā ar šīs Konvencijas noteikumiem un citām starptautisko tiesību normām var pieņemt normatīvos aktus, kas attiecas uz mierīgu caurbraukšanu caur teritoriāliem ūdeņiem, par šādiem jautājumiem vai daļu no tiem:

- a) kuģošanas drošību un kuģu kustības regulēšanu;

- b) navigācijas līdzekļu un aprīkojuma aizsardzību;

- c) kabeļu un cauruļvadu aizsardzību;

- d) jūras dzīvo resursu saglabāšanu;

e) piekrastes valsts zvejniecības normatīvo aktu pārkāpumu novēršanu;

f) piekrastes valsts apkārtnē vides saglabāšana, tās piesārņošanas novēršanu, samazināšanu un kontrolēšanu;

g) par zinātnisko un hidrogrāfisko darbību;

h) piekrastes valsts muitas, finansu, imigrācijas vai sanitāro tiesību aktu pārkāpumu novēršanu.

2. Šādi tiesību akti neattiecas uz ārvalstu kuģu projektēšanu, konstrukcijām, ekipāžas komplektēšanu vai aprīkojumu, ja vien šeit nav jāpiemēro vispārpieņemtās starptautisko tiesību normas.

3. Piekrastes valsts pienācīgā veidā publicē visus šāda veida tiesību aktus.

4. Ārvalstu kuģi, īstenojot mierīgās caurbraukšanas tiesības caur teritoriālajiem ūdeņiem, ievēro visus šādus tiesību aktus un visus vispārpieņemtus starptautiskos noteikumus, kas novērš sadursmes jūrā.

22. pants

Jūras koridori un kustības sadales shēmas teritoriālajos ūdeņos

1. Nepieciešamības gadījumā, ņemot vērā kuģošanas drošību, piekrastes valsts var pieprasīt no ārvalstu kuģiem, kas realizē mierīgās caurbraukšanas tiesības caur teritoriālajiem ūdeņiem, izmantot tādus jūras koridorus un kustības sadales shēmas, kuras tā noteikusi, lai regulētu kuģu caurbraukšanu.

2. Attiecībā uz tankkuģiem, kuģiem ar kodoldzinējiem un kuģiem, kas pārvadā kodolmateriālus un citas bīstamas vai indīgas vielas, var tikt izvirzīta obligāta prasība braukt caur noteiktiem jūras koridoriem.

3. Nosakot jūras koridorus un kustības sadales shēmas saskaņā ar šo Konvenciju, piekrastes valstij jāņem vērā:

- a) kompetentu starptautisko organizāciju rekomendācijas;
- b) jebkuri kanāli, kuri parasti tiek izmantoti starptautiskajā kuģniecībā;
- c) atsevišķu kuģu un kanālu raksturojums;
- d) kuģu satiksmes intensitāte.

4. Piekrastes valstis skaidri norāda jūras koridorus un kustības sadales shēmas jūras kartēs, kuras pienācīgā veidā publicē.

23. pants

Ārvalstu kuģi ar kodoldzinējiem un kuģi, kas pārvadā kodolmateriālus un citas bīstamas vai indīgas vielas

Ārvalstu kuģiem ar kodoldzinējiem, kā arī kuģiem, kas pārvadā kodolmateriālus un citas bīstamas vai indīgas vielas, veicot mierīgu caurbraukšanu caur teritoriālajiem ūdeņiem, uz borta ir jābūt dokumentiem un ir jāievēro īpaši piesardzības soļi, kuri šādiem kuģiem ir noteikti ar starptautiskiem nolīgumiem.

24. pants

Piekrastes valsts pienākumi

1. Piekrastes valsts nedrīkst likt šķēršļus ārvalstu kuģu mierīgai caurbraukšanai caur teritoriālajiem ūdeņiem, izņemot gadījumus, kad tā rīkojas šādi saskaņā ar šo Konvenciju. It sevišķi, piemērojot šo Konvenciju vai jebkurus normatīvos aktus, kas pieņemti saskaņā ar šo Konvenciju, piekrastes valsts nedrīkst:

- a) izvirzīt ārvalstu kuģiem prasības, kuras praktiski liedz mierīgās caurbraukšanas tiesības vai pārkāpj šīs tiesības;
- b) pieļaut formālu vai faktisku diskrimināciju attiecībā uz kuģiem, kas pārvadā kravas uz jebkuru valsti, no tās vai tās vārdā.

2. Piekrastes valsts pienācīgā kārtā paziņo par jebkurām tai zināmām kuģošanas briesmām tās teritoriālajos ūdeņos.

25. pants

Piekrastes valsts tiesību aizstāvība

1. Piekrastes valsts savos teritoriālajos ūdeņos var veikt pasākumus, kuri ir nepieciešami, lai nepieļautu tās šķērsošanu bez miermīlīgiem mērķiem.

2. Attiecībā pret kuģiem, kuri virzās uz iekšējiem ūdeņiem vai izmanto ostas būves ārpus iekšējo ūdeņu robežām, piekrastes valstij ir tiesības arī veikt nepieciešamos pasākumus, lai novērstu jebkuru noteikumu pārkāpšanu, uz kuriem pamatojoties šie kuģi tiek ielaisti iekšējos ūdeņos un izmanto ostas būves.

3. Piekrastes valstis bez formālas vai faktiskas diskriminācijas pret ārvalstu kuģiem savu teritoriālo ūdeņu noteiktos rajonos var uz laiku apturēt ārvalstu kuģu mierīgās ūdeņu šķērsošanas tiesības, ja

šāda apturēšana ir būtiski svarīga tās drošības aizsardzībai, tai skaitā mācībām ar ieroču pielietošanu. Tāda apstādināšana stājas spēkā tikai pēc tās pienācīgas publicēšanas.

26. pants

Nodevas, ar kurām var aplikt ārvalstu kuģus

1. Ārvalstu kuģi nevar tikt aplikti ne ar kādām nodevām tikai par teritoriālo ūdeņu šķērsošanu.

2. Ārvalstu kuģi, kuri šķērso teritoriālos ūdeņus, var tikt aplikti tikai ar nodevām par konkrētiem pakalpojumiem, kas ir sniegti šim kuģim. Šīs nodevas tiek iekasētas bez diskriminācijas.

B apakšnodaļa

Noteikumi, kurus piemēro tirdzniecības kuģiem un valsts kuģiem, kuri tiek izmantoti komerciālā nolūkā

27. pants

Kriminālā jurisdikcija uz ārvalstu kuģa

1. Piekrastes valsts kriminālajai jurisdikcijai nav jārealizējas uz ārvalsts kuģa, kurš šķērso teritoriālos ūdeņus, lai veiktu kādas personas arestu vai tiktu veikta izmeklēšana jebkāda nozieguma sakarā, kurš noticis uz kuģa ūdeņu šķērsošanas laikā, izņemot sekojošus gadījumus:

- a) ja nozieguma sekas attiecas uz piekrastes valsti;
- b) ja noziegumam ir tāds raksturs, ka tas traucē valsts mieru vai sabiedrisko kārtību teritoriālajos ūdeņos;
- c) ja kuģa kapteinis, diplomātiskais aģents vai karoga valsts konsulārā amatpersona griežas pie vietējām varas iestādēm ar lūgumu sniegt palīdzību;
- d) ja šāda rīcība ir nepieciešama, lai apkarotu nelikumīgu tirdzniecību ar narkotiskām un psihotropām vielām.

2. Iepriekšminētie noteikumi neiespaido piekrastes valsts tiesības veikt tās likumiem atbilstīgas darbības, lai arestētu kādu personu vai veiktu izmeklēšanu uz ārvalsts kuģa, kas šķērso teritoriālos ūdeņus pēc iziešanas no iekšējiem ūdeņiem.

3. Gadījumos, ko paredz 1. un 2. punkts, piekrastes valstij pirms jebkādu darbību veikšanas, ja to pieprasa kapteinis, jāinformē kuģa karoga valsts diplomāts vai konsuls un jānodrošina saziņa starp šo diplomātu vai konsulu un kuģa komandu. Galējas nepieciešamības gadījumā par šīm darbībām var informēt to veikšanas laikā.

4. Lemjot par to, vai un kā piemērot arestu, vietējām varas iestādēm jāpievērš pienācīga uzmanība kuģniecības interesēm.

5. Izņemot XII daļā minētos nosacījumus vai ņemot vērā atbilstīgi V daļai pieņemto tiesību aktu pārkāpumus, piekrastes valsts var neveikt darbības, lai uz ārzemju kuģa arestētu personu vai veiktu izmeklēšanu saistībā ar noziegumu, kas pastrādāts pirms kuģis iegājis teritoriālos ūdeņos, ja kuģis, dodoties no ārzemju ostas, tikai šķērso teritoriālos ūdeņus, neieejot iekšējos ūdeņos.

28. pants

Civilā jurisdikcija, kas attiecas uz ārvalstu kuģiem

1. Piekrastes valstij nav jāapstādina cauri teritoriālajiem ūdeņiem kuģojošu ārvalsts kuģi vai jāmaina tā kurss ar mērķi realizēt civilo jurisdikciju attiecībā pret personu, kura atrodas uz kuģa.

2. Piekrastes valsts pret tādu kuģi var piemērot soda pasākumus vai arestu jebkurā civillietā tikai atbilstoši saistībām vai atbildībai, ko ir uzņēmies vai izraisījis pret sevi šis kuģis, vai nu šķērsojot piekrastes valsts ūdeņus vai gatavojoties to darīt.

3. 2. punkts neattiecas uz piekrastes valsts tiesībām saskaņā ar saviem likumiem veikt soda pasākumus vai arestu civillietas gadījumā pret ārvalsts kuģi, kurš atrodas stāvvietā teritoriālajos ūdeņos vai šķērso teritoriālos ūdeņus pēc iziešanas no iekšējiem ūdeņiem.

C apakšnodaļa

Noteikumi, kurus piemēro karakuģiem un citiem valsts kuģiem, kuri tiek izmantoti nekomerciālā nolūkā

29. pants

Karakuģu definīcija

Šajā Konvencijā "karakuģis" ir kuģis, kas pieder pie kādas valsts bruņotajiem spēkiem, kuram ir ārējās zīmes, kas apzīmē tādu

kuģu valstisko piederību, kuru komandē virsnieks, kas atrodas šīs valsts valdības dienestā un kura uzvārds ir ierakstīts attiecīgā militārpersonu sarakstā vai tam ekvivalentā dokumentā, un kuram ir ekipāža, kas ir pakļauta regulārai militārai disciplīnai.

30. pants

Piekrastes valsts normatīvo aktu neievērošana no karakuģu puses

Ja kāds karakuģis neievēro piekrastes valsts tiesību aktus, kas skar teritoriālo ūdeņu šķērsošanu, un ignorē jebkuru tam izvirzīto prasību tos ievērot, piekrastes valsts var tam pieprasīt nekavējoties atstāt teritoriālos ūdeņus.

31. pants

Karoga valsts atbildība par kaitējumu, ko nodarījis karakuģis vai cits valsts kuģis, kurš tiek izmantots nekomerciālā nolūkā

Karoga valsts ir starptautiski atbildīga par jebkuru piekrastes valstij izdarītu kaitējumu vai zaudējumu, kas radies karakuģim vai citam valsts kuģim, kurš netiek izmantots komerciālā nolūkā, neievērojot piekrastes valsts tiesību aktus, kas skar teritoriālo ūdeņu šķērsošanu, vai šīs Konvencijas noteikumus, vai citas starptautisko tiesību normas.

32. pants

Imunitāte karakuģiem vai citiem valsts kuģiem, kuri tiek izmantoti nekomerciālā nolūkā

Izņemot gadījumus, kuri ir paredzēti A apakšnodaļā un 30. un 31. pantā, nekas šajā Konvencijā neskar karakuģu un citu nekomerciāliem mērķiem izmantojamu valsts kuģu imunitāti.

4. NODAĻA

PIEKRASTES ŪDEŅI

33. pants

Piekrastes ūdeņi

1. Zonā, kas pieguļ tās teritoriālajiem ūdeņiem un kuru sauc par piekrastes ūdeņiem, piekrastes valsts var veikt kontroli, kas nepieciešama:

- a) lai tās teritorijā vai teritoriālajos ūdeņos novērstu muitas, finanšu, imigrācijas vai sanitāro tiesību aktu pārkāpumus;
- b) lai sodītu par iepriekš minēto tiesību aktu pārkāpumiem, kas ir veikti tās teritorijā vai teritoriālajos ūdeņos.

2. Piekrastes ūdeņi nevar tikt paplašināti teritorijā, kas atrodas tālāk kā divdesmit četras jūras jūdzes no bāzes līnijas, no kuras tiek mērīts teritoriālo ūdeņu platums.

III DAĻA

STARPTAUTISKAJĀ KUĢOŠANĀ IZMANTOJAMIE JŪRAS ŠAURUMI

1. NODAĻA

VISPĀRĒJIE NOTEIKUMI

34. pants

Tiesiskais statuss ūdeņiem, kas veido starptautiskajā kuģošanā izmantojamus jūras šaurumus

1. Starptautiskajā kuģošanā izmantojamo jūras šaurumu šķērsošanas režīms, ko nosaka šī daļa, citādā ziņā neskar ne šos jūras šaurumus veidojošo ūdeņu tiesisko statusu, ne to valstu, kuras

robežojas ar jūras šaurumiem, suverenitātes vai jurisdikcijas realizāciju šādos ūdeņos, gaisa telpā virs tiem, to gultnē un dzīlēs.

2. To valstu, kuras robežojas ar jūras šaurumiem, suverenitāte vai jurisdikcija tiek realizēta, ņemot vērā šo daļu un citas starptautisko tiesību normas

35. pants

Šīs daļas darbības joma

Nekas šajā daļā neskar:

- a) iekšējo ūdeņu jebkurus rajonus jūras šaurumu robežās, izņemot gadījumus, kad taisnas bāzes līnijas noteikšana

atbilstoši 7. pantā izklāstītajai metodei izraisa tādu rajonu iekļaušanu iekšējos ūdeņos, kuri līdz tam par tādiem netika uzskatīti;

- b) ārpus to valstu, kuras robežojas ar jūras šaurumu, teritoriāliem ūdeņiem esošo ūdeņu tiesisko statusu kā ekskluzīvajām ekonomiskajām zonām vai starptautiskajiem ūdeņiem; vai
- c) to jūras šaurumu tiesisko statusu, kuru šķērsošanu pilnīgi vai daļēji regulē jau ilgi eksistējošas un spēkā esošas starptautiskās Konvencijas, kas īpaši attiecas uz šādiem jūras šaurumiem.

36. pants

Maršruti starptautiskajos ūdeņos vai ekskluzīvajās ekonomiskajās zonās, kas atrodas starptautiskajā kuģošanā izmantojamajos jūras šaurumos

Šī daļa netiek attiecināta uz jūras šaurumu, kas tiek izmantots starptautiskajā kuģošanā, ja šajā jūras šaurumā ir navigācijas un hidrogrāfisko apstākļu ziņā tikpat ērts maršruts, kurš atrodas starptautiskajos ūdeņos vai ekskluzīvajā ekonomiskā zonā; šādiem maršrutiem tiek piemērotas citas šīs Konvencijas daļas, tostarp noteikumi, kas skar kuģošanas vai pārlidojuma brīvību.

2. NODAĻA

TRANZĪTŠĶĒRSOŠANA

37. pants

Šīs nodaļas darbības joma

Šī nodaļa tiek piemērota starptautiskajai kuģošanai izmantojamajos jūras šaurumos starptautisko ūdeņu vai ekskluzīvās ekonomiskās zonas vienu daļu un starptautisko ūdeņu vai ekskluzīvās ekonomiskās zonas citu daļu.

38. pants

Tranzīta šķērsošanas tiesības

1. 37. pantā norādītajos jūras šaurumos visiem kuģiem un lidaparātiem ir tranzīta šķērsošanas tiesības, kurām nedrīkst likt šķēršļus, izņemot gadījumus, kad, ja jūras šaurumus veido valstij piederoša sala, kas robežojas ar jūras šaurumu, un tās kontinentālā daļa, tranzīta šķērsošana netiek izmantota, ja salas jūras pusē no navigācijas un hidrogrāfisko apstākļu viedokļa ir tikpat ērts maršruts starptautiskajos ūdeņos vai ekskluzīvajā ekonomiskā zonā.

2. Tranzīta šķērsošana saskaņā ar šo daļu nozīmē kuģošanas un pārlidojuma tiesību realizāciju tikai ar mērķi veikt nepārtrauktu un ātru tranzītu caur jūras šaurumu starptautisko ūdeņu vai ekskluzīvās ekonomiskās zonas vienu daļu un starptautisko ūdeņu vai ekskluzīvās ekonomiskās zonas citu daļu. Tomēr prasības pēc nepārtraukta un ātra tranzīta neizslēdz jūras šauruma šķērsošanu ar mērķi iebraukt, izbraukt vai atgriezties no valsts, kura robežojas ar jūras šaurumu, ievērojot iebraukšanas noteikumus šajā valstī.

3. Uz jebkuru darbību, kura nav jūras šauruma tranzītu šķērsošanas tiesību realizācija, attiecas citi šīs Konvencijas atbilstoši noteikumi.

39. pants

Kuģu un lidaparātu pienākumi tranzītšķērsošanas laikā

1. Kuģi un lidaparāti, realizējot tranzītšķērsošanas tiesības:

- a) bez kavēšanās virzās caur jūras šaurumu vai virs tā;
- b) atturas no jebkuriem spēka pielietošanas draudiem vai tā lietošanas pret to valstu suverenitāti, teritoriālo vienotību vai politisko neatkarību, kuras robežojas ar jūras šaurumu, vai arī kā citādi pārkāpjot Apvienoto Nāciju Organizācijas Statūtos deklarētos starptautisko tiesību principus.
- c) atturas no jebkādas darbības, izņemot to, kas raksturīga nepārtrauktai un ātrai tranzīta kārtībai, ja vien šādu darbību neizraisa nepārvarama vara vai katastrofas situācija;
- d) ievēro šīs daļas citus attiecīgos noteikumus.

2. Kuģi, veicot tranzītšķērsošanu:

- a) ievēro vispārpieņemtos starptautiskos noteikumus, procedūru un praksi, kas attiecas uz drošību jūrā, to skaitā Starptautiskos noteikumus par sadursmju novēršanu jūrā;
- b) ievēro vispārpieņemtos starptautiskos noteikumus, procedūras un praksi par to, kā novērst, samazināt un kontrolēt piesārņojumu no kuģiem.

3. Lidaparāti tranzīta pārlidojumā:

- a) ievēro lidojumu noteikumus, ko pieņēmusi Starptautiskā civilās aviācijas organizācija, ciktāl tie attiecas uz civilo aviāciju; valsts lidaparāti parasti ievēro šādus drošības pasākumus, vienmēr pienācīgi ņemot vērā lidojumu drošību;
- b) pastāvīgi kontrolē radioviļņus, ko iedalījusi starptautiski iecelta

kompetenta gaisa satiksmes vadības iestāde, vai atbilstošas starptautiskās frekvences briesmu signālu pārraidīšanai.

40. pants

Pētījumi un hidrogrāfiskie pasākumi

Ārvalstu kuģiem, to skaitā jūras zinātniski pētnieciskiem un hidrogrāfiskiem kuģiem, veicot jūras šauruma tranzīta šķērsošanu, nav tiesības veikt jebkādus pētījumus vai hidrogrāfiskas izpētes darbības bez valstu, kuras robežojas ar jūras šaurumiem, iepriekšējas atļaujas.

41. pants

Jūras koridori un kustības sadalījuma shēmas starptautiskajā kuģošanā izmantojamās jūras šaurumos

1. Saskaņā ar šo daļu valstis, kas robežojas ar jūras šaurumiem, var izveidot jūras koridorus un noteikt kustības sadalījuma shēmas, lai veiktu kuģošanu jūras šaurumos, kur tas ir nepieciešams, lai veicinātu drošu kuģošanu.

2. Šīs valstis, kad to prasa apstākļi, pēc pienācīgas izziņošanas var nomainīt jebkurus savus agrāk noteiktos jūras koridorus vai kustības sadalījuma shēmas pret citiem koridoriem vai shēmām.

3. Šādiem jūras koridoriem vai kustības sadalījuma shēmām ir jāatbilst vispārpieņemtajiem starptautiskajiem noteikumiem.

4. Pirms jūras koridoru vai kustības sadalījuma shēmu noteikšanas vai nomaiņas valstis, kas robežojas ar jūras šaurumiem, iesniedz priekšlikumus kompetentajai starptautiskajai organizācijai ar mērķi tos apstiprināt. Šī organizācija var apstiprināt tikai tādus jūras koridorus vai kustības sadalījuma shēmas, par kurām var panākt vienošanos ar valstīm, kas robežojas ar jūras šaurumiem; pēc tam šīs valstis var tās noteikt vai nomainīt.

5. Attiecībā uz jūras šaurumiem, kur tiek piedāvāti jūras koridori vai kustības sadalījuma shēmas, kas šķērso divu vai vairāku tādu valstu ūdeņus, kuras robežojas ar jūras šaurumiem, ieinteresētās valstis sadarbojas priekšlikumu izstrādāšanā, konsultējoties ar kompetentām starptautiskām organizācijām.

6. Valstis, kas robežojas ar jūras šaurumiem, skaidri apzīmē visus to noteiktos jūras koridorus vai kustības sadalījuma shēmas jūras kartēs, kuras atbilstoši tiek publicētas.

7. Kuģi veicot tranzīta šķērsošanu, ievēro attiecīgos jūras koridorus un kustības sadalīšanas shēmas, kuras noteiktas saskaņā ar šo pantu.

42. pants

Valstu, kas robežojas ar jūras šaurumiem, normatīvie akti, kas attiecas uz tranzīta šķērsošanu

1. Ievērojot šajā nodaļā minētos noteikumus, valstis, kuras robežojas ar jūras šaurumiem, var pieņemt normatīvos aktus par jūras šaurumu tranzīta šķērsošanu, kuri attiecas uz jebkuru no turpmāk minētajiem punktiem vai uz visiem no tiem:

- a) kuģošanas drošība un kuģu kustības regulēšana, kā paredzēts 41. pantā;
- b) piesārņojuma novēršana, samazināšana un kontrolēšana, ieviešot praksē piemērojamās starptautiskās noteikums, kas attiecas uz naftas noplūdēm, naftu saturošajiem atkritumiem un citām indīgajām vielām jūras šaurumā;
- c) kas attiecas uz zvejas kuģiem – zvejošanas nepieļaušana, tajā skaitā prasība novākt zvejas piederumus;
- d) jebkuru preču vai valūtas iekraušana vai izkraušana, personu uzņemšana vai izsēdināšana, pārkāpjot to valstu muitas, finanslielos, imigrācijas vai sanitāros noteikumus, kuras robežojas ar jūras šaurumu.

2. Šādi tiesību akti nedrīkst pieļaut diskrimināciju ne pēc formas, ne satura starp ārvalstu kuģiem, bet to īstenošana praksē nedrīkst novest pie tranzīta šķērsošanas tiesību atņemšanas, pārkāpšanas vai ierobežošanas, kā tas ir noteikts šajā nodaļā.

3. Valstis, kuras robežojas ar jūras šaurumiem, pienācīgā kārtā publicē visus šādus normatīvos aktus.

4. Ārvalstu kuģi, kuri veic tranzīta caurbraukšanu, ievēro šos normatīvos aktus.

5. Kad kuģis vai lidaparāts, kuram ir suverēna imunitāte, darbojas tādā veidā, ka tas nonāk pretrunā ar šiem normatīvajiem aktiem vai citiem šīs daļas noteikumiem, kuģa karoga valsts vai lidaparāta reģistrācijas valsts ir starptautiski atbildīga par jebkuru kaitējumu vai zaudējumu, kas radīts valstij, kas robežojas ar jūras šaurumiem.

43. pants

Navigācijas iekārtas, drošības līdzekļi un citi uzlabojumi, kā arī piesārņojuma novēršana, samazināšana un kontrolēšana

Valstīm, kuras izmanto jūras šaurumus, un valstīm, kuras robežojas ar jūras šaurumiem, savstarpēji vienojoties, ir jāsadarbojas:

a) uzstādot un uzturot jūras šaurumos nepieciešamās navigācijas iekārtas un drošības līdzekļus darba stāvoklī vai pilnveidojot citus starptautiskās kuģošanas sadarbības līdzekļus; un

b) novēršot, samazinot un kontrolējot piesārņošanu no kuģiem.

44. pants

Valsts, kura robežojas ar jūras šaurumu, pienākumi

Valstis, kuras robežojas ar jūras šaurumu, nedrīkst kavēt tranzīta šķērsošanu un tām attiecīgā kārtībā jāinformē par jebkurām briesmām kuģošanai jūras šaurumā vai pārlidojuma laikā virs jūras šauruma. Nedrīkst apstādināt tranzīta šķērsošanu.

3. NODAĻA

MIERĪGA CAURBRAUKŠANA

45. pants

Mierīga caurbraukšana

1. Mierīgas caurbraukšanas režīms saskaņā ar II daļas 3. nodaļu tiek izmantots jūras šaurumos, kas tiek izmantoti starptautiskajai kuģošanai:

a) kuri ir izslēgti no tranzīta režīma izmantošanas sfēras saskaņā ar 38. panta 1. punktu; vai

b) starp starptautisko ūdeņu vai ekskluzīvās ekonomiskās zonas daļu un citas valsts teritoriālajiem ūdeņiem.

2. Nedrīkst apstādināt jūras šaurumu mierīgas caurbraukšanas kustību.

IV DAĻA

ARHIPELĀGU VALSTIS

46. pants

Lietotie termini

Šajā Konvencijā:

a) "arhipelāga valsts" ir valsts, kura pilnībā sastāv no viena vai vairākiem arhipelāgiem un var ietvert sevī citas salas;

b) "arhipelāgs" ir salu grupa, kas ietver salu daļas, tās savienošos ūdeņus un citus dabas veidojumus, kas ir tik cieši saistīti, ka tādas salas, ūdeņi un citi dabas veidojumi veido vienotu ģeogrāfisku, ekonomisku un politisku veselumu vai vēsturiski ir uzskatāms par tādu.

47. pants

Arhipelāga bāzes līnijas

1. Arhipelāga valsts var nospraust taisnas arhipelāga bāzes līnijas, kas savieno jūrā visvairāk attālināto salu vistālāk izvirzītos punktus un arhipelāgu nosēdušos rifus, ar noteikumu, ka tādas bāzes līnijas ietver galvenās salas un rajonu, kurā attiecības starp ūdens virsmas platību un sauszemes platību, ieskaitot atolus, būtu no 1:1 līdz 9:1.

2. Tādu bāzes līniju garums nepārsniedz 100 jūras jūdzes, pieļaujot, ka līdz 3 % no bāzes līniju kopējā skaita, kas ietver jebkuru

arhipelāgu, var pārsniegt šo garumu līdz maksimālajam garumam 125 jūras jūdzes.

3. Novelkot tādas bāzes līnijas, nav pieļaujamas būtiskas novirzes no arhipelāga vispārējās konfigurācijas.

4. Šādas bāzes līnijas tiek vilktas uz bēgumā redzamiem paaugstinājumiem un no tiem tikai tādā gadījumā, ja uz tiem ir uzbūvētas bākas vai tamlīdzīgas būves, kas vienmēr atrodas virs jūras līmeņa, vai, ja bēguma gadījumā redzamais paaugstinājums pilnīgi vai daļēji atrodas attālumā, kas nepārsniedz teritoriālo ūdeņu platumu no tuvākās salas.

5. Tādu bāzes līniju sistēmu arhipelāgu valsts nedrīkst izmantot tā, ka citas valsts teritoriālie ūdeņi izrādītos nošķirti no starptautiskajiem ūdeņiem vai ekskluzīvās ekonomiskās zonas.

6. Ja daļa no arhipelāga valsts arhipelāga ūdeņiem atrodas starp divām daļām, kuras tieši pieguļ kaimiņvalstij, esošās tiesības un visas citas likumīgās intereses, kuras šī kaimiņvalsts tradicionāli realizē tādos ūdeņos, un visas tiesības, kas ir paredzētas pēc vienošanās starp šīm valstīm, tiek saglabātas un ievērotas.

7. Attiecības starp ūdens un sauszemes platību aprēķināšanai saskaņā ar 1. punktu sauszemes rajoni var ietvert ūdeņu, kas atrodas starp rifiem, aptver salas un atolus, ietverot to okeāna plato

daļu ar krasu slīpumu, kuru noslēdz kaļķakmens salu ķēde un nosēdušies rīfi, kas izvietoti plato pa perimetru.

8. Bāzes līnijas, kas tiek vilktas atbilstoši šī panta norādījumiem, ir jāatzīmē uz tāda mēroga vai mērogu kartēm, kuras ir atbilstošas to stāvokļa precīzai noteikšanai. To vietā var tikt sniegts arī punktu ģeogrāfisko koordināšu uzskaitījums, norādot galvenos atskaites ģeodēziskos datus.

9. Arhipelāga valsts pienācīgā veidā publicē tās kartes vai ģeogrāfisko koordināšu sarakstu un katras tādas kartes vai saraksta kopiju deponē Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsekretāram.

48. pants

Teritoriālo ūdeņu, piekrastes ūdeņu, ekskluzīvās ekonomiskās zonas un kontinentālā šelfa platuma mērīšana

Teritoriālo ūdeņu, piekrastes ūdeņu, ekskluzīvās ekonomiskās zonas un kontinentālā šelfa platumu mēra no arhipelāga bāzes līnijām, kas ir minētas saskaņā ar 47. pantu.

49. pants

Arhipelāga ūdeņu, gaisa telpas virs arhipelāga ūdeņiem, kā arī to gultnes un dzīļu tiesiskais statuss.

1. Arhipelāga valsts suverenitāte attiecas uz ūdeņiem, kas ir ierobežoti ar arhipelāga bāzes līnijām, kas ir novilkas saskaņā ar 47. pantu, tā sauktajiem arhipelāga ūdeņiem, neatkarīgi no to dziļuma vai attāluma no krasta.

2. Šī suverenitāte attiecas uz gaisa telpu virs arhipelāga ūdeņiem, kā arī uz to gultni un dzīlēm un to resursiem.

3. Šī suverenitāte realizējas, ja tiek ievēroti šīs daļas noteikumi.

4. Arhipelāga šķērsošanas režīms pa jūras koridoriem, kas ir noteikts šajā daļā, citās jomās neskar arhipelāga ūdeņu, to skaitā jūras koridoru, statusu vai arhipelāga valsts realizēto suverenitāti pār tādiem ūdeņiem, gaisa telpu virs tiem, to gultni un dzīlēm un to resursiem.

50. pants

Iekšējo ūdeņu delimitācija

Arhipelāga valsts savu arhipelāga ūdeņu ietvaros var nospraust noslēgtas līnijas, lai delimitētu iekšējos ūdeņus saskaņā ar 9., 10. un 11. pantu.

51. pants

Pastāvošās vienošanās, zvejas paražu tiesības un zemūdens kabeļi

1. Neskarot 49. pantu, arhipelāga valsts ievēro esošās vienošanās ar citām valstīm un atzīst zvejas paražu tiesības un tieši pieguļošo kaimiņvalstu citas tiesiskās darbības noteiktos rajonos arhipelāga ūdeņu robežās. Šādu tiesību un šādas darbības realizēšanas kārtība un noteikumi, ieskaitot to raksturu, apjomu un rajonus, kuros tā realizējas, pēc jebkuras ieinteresētās valsts lūguma tiek regulēta ar divpusējiem līgumiem starp tām. Šādas tiesības nevar tikt nodotas trešajām valstīm vai to pilsoņiem vai realizētas kopīgi ar tām.

2. Arhipelāga valsts atzīst zemūdens kabeļus, kurus ir likušas citas valstis un kuri iet caur to ūdeņiem, netuvojoties krastam. Arhipelāga valsts atļauj uzturēt tos darba kārtībā un nomainīt kabeļus, saņemot atbilstošu informāciju par to atrašanās vietu un nodomu veikt to remontu vai nomainīt.

52. pants

Mierīgas caurbraukšanas tiesības

1. Saskaņā ar 53. pantu un neierobežojot 50. pantu, visu valstu kuģiem ir tiesības mierīgi šķērsot arhipelāga ūdeņus saskaņā ar II daļas 3. nodaļu.

2. Arhipelāga valsts var bez faktiskas vai formālas diskriminācijas pret ārvalstu kuģiem uz laiku apturēt ārvalstu kuģu arhipelāga ūdeņu mierīgas caurbraukšanas tiesības, ja tāda apturēšana ir būtiski svarīga tās drošībai. Šāda apstādināšana stājas spēkā tikai pēc tās pienācīgas publikācijas.

53. pants

Tiesības uz arhipelāga jūras ceļu caurbraukšanu

1. Arhipelāga valsts var noteikt jūras koridorus un gaisa koridorus virs tiem arhipelāga ūdeņu un teritoriālo ūdeņu nepārtrauktai un ātrai caurbraukšanai, kurus var izmantot ārvalstu kuģi vai lida-parāti.

2. Šādu jūras koridoru un gaisa koridoru caurbraukšanas tiesības ir visiem kuģiem un lida-parātiem.

3. Arhipelāga caurbraukšana saskaņā ar šo Konvenciju ir normālas kuģošanas vai pārlidošanas realizācija pa arhipelāga koridoru ar mērķi veikt nepārtrauktu, ātru un bezšķēršļu tranzītu no

vienas tālējūras vai ekskluzīvās ekonomiskās zonas daļas uz tālējūras vai ekskluzīvās ekonomiskās zonas citu daļu.

4. Šādi jūras un gaisa koridori šķērso arhipelāga un teritoriālos ūdeņus un ietver sevī visus parastos caurbraukšanas ceļus, kurus izmanto kā starptautiskos kuģošanas vai pārlidošanas ceļus pa arhipelāga ūdeņiem vai virs tiem; attiecībā uz kuģiem tiek izmantoti parastie kuģu ceļi, ja nav nepieciešamība dublēt vienlīdz izdevīgus ceļus starp vieniem un tiem pašiem ieejas un izejas punktiem.

5. Jūras un gaisa koridorus nosaka kā nepārtrauktas ass līnijas no caurbraukšanas ceļu sākumpunktiem līdz to beigu punktiem. Kuģi un lidaparāti, veicot arhipelāga caurbraukšanu, nevar novirzīties vairāk kā par 25 jūras jūdžēm jebkurā virzienā no noteiktajām ass līnijām, ievērojot nosacījumu, ka kuģi un lidaparāti nepietuvosies krastam tuvāk kā par 10 % attāluma starp tuvākajiem to salu punktiem, kuras robežojas ar jūras koridoriem.

6. Arhipelāga valsts, kura nosaka jūras koridorus saskaņā ar šo pantu, var noteikt arī kustības shēmas šajos koridos, lai nodrošinātu drošu kuģošanu pa šauriem kuģu ceļiem.

7. Arhipelāga valsts, ja to prasa apstākļi, var aizvietot jebkurus agrāk noteiktos jūras koridorus vai kustības shēmas pa tiem ar citiem jūras koridoriem vai kustības shēmām, iepriekš to pienācīgā kārtībā izziņojot.

8. Šādiem jūras koridoriem vai kustības shēmām ir jāatbilst vispārpieņemtajiem starptautiskajiem noteikumiem.

9. Arhipelāga valsts, nosakot vai mainot jūras koridorus, kā arī veidojot vai mainot kustības shēmas, nodod apstiprināšanai savus priekšlikumus kompetentai starptautiskai organizācijai. Šī organizācija var apstiprināt tikai tādas jūras koridorus vai kustības shēmas, kuras var saskaņot ar arhipelāga valsti. Pēc saskaņošanas arhipelāga valsts var tos noteikt vai mainīt.

10. Arhipelāga valsts precīzi atzīmē noteikto jūras koridoru ass līnijas vai kustības shēmas jūras kartēs, kuras tai atbilstošā kārtībā jāpublicē.

11. Kuģiem caurbraucot arhipelāgu, ir jāievēro jūras koridori un kustības shēmas, kas ir noteikti saskaņā ar šo pantu.

12. Ja arhipelāga valsts nav noteikusi jūras vai gaisa koridorus, tad arhipelāga caurbraukšanas tiesības tiek realizētas pa parastajiem kuģu ceļiem, kurus izmanto starptautiskajā kuģošanā.

54. pants

Kuģu un lidaparātu pienākumi caurbraukšanas, zinātniskās izpētes un hidrogrāfiskās izpētes laikā, arhipelāga valsts pienākumi un normatīvie akti, kas saistīti ar arhipelāga jūras ceļu caurbraukšanu

39., 40., 42. un 44. pantu piemēro *mutatis mutandis* attiecībā uz arhipelāga caurbraukšanu pa jūras ceļiem.

V DAĻA

EKSKLUZĪVĀ EKONOMISKĀ ZONA

55. pants

Ekskluzīvās ekonomiskās zonas īpašais tiesiskais režīms

Ekskluzīvā ekonomiskā zona ir rajons, kas atrodas aiz teritoriālajiem ūdeņiem un ir pieguļošs tai, tās tiesisko režīmu nosaka šī daļa, saskaņā ar kuru piekrastes valsts tiesības un jurisdikciju, kā arī citu valstu tiesības un brīvības regulē šīs Konvencijas noteikumi.

56. pants

Piekrastes valsts tiesības, jurisdikcija un pienākumi ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā

1. Piekrastes valstij ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā ir:

a) suverēnas tiesības izpētīt, iegūt un saglabāt dzīvus un nedzīvus dabas resursus gan jūrā, jūras dibenā, gan arī tās dzīlēs, izmantot tos, ražot enerģiju ar ūdens, straumju un vēja spēku,

kā arī citādā veidā izpētīt un izmantot ekskluzīvo ekonomisko zonu ekonomikas vajadzībām;

b) realizēt attiecīgajos Konvencijas noteikumos paredzēto jurisdikciju attiecībā uz:

i) mākslīgo salu, iekārtu un būvju izveidošanu un izmantošanu;

ii) jūras zinātnisko izpēti;

iii) jūras vides aizsardzību un saglabāšanu;

c) citas tiesības un pienākumus, kas ir paredzēti šajā Konvencijā.

2. Piekrastes valstij, realizējot ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā savas tiesības un pildot savus pienākumus, ir jārēķinās ar citu valstu tiesībām un pienākumiem. Piekrastes valsts darbībai ir jābūt tādai, lai tā saskanētu ar šīs Konvencijas noteikumiem.

3. Tiesības, kas ir izklāstītas šajā pantā attiecībā uz jūras gultni un dzīlēm, tiek realizētas saskaņā ar VI daļu.

57. pants

Ekskluzīvās ekonomiskās zonas platums

Ekskluzīvās ekonomiskās zonas platums nedrīkst pārsniegt 200 jūras jūdzes, kuras aprēķina no taisnajām bāzes līnijām, no kurām tiek mērīts teritoriālo ūdeņu platums.

58. pants

Citu valstu tiesības un pienākumi ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā

1. Visām valstīm – gan piekrastes, gan valstīm, kurām nav izejas uz jūru, – ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā tanī gadījumā, ja tas ir saskaņā ar Konvencijas attiecīgajiem noteikumiem, kas ir minēti 87. pantā, ir kuģošanas un pārlidojuma brīvība, zemūdens cauruļvadu un kabeļu vilkšanas brīvība un citas ar šīm brīvībām saistītas jūras izmantošanas tiesības, kas attiecas uz kuģu, lidaparātu, zemūdens cauruļvadu un kabeļu ekspluatāciju un ir savienojamas ar Konvencijas noteikumiem.

2. 88. līdz 115. pants un citas atbilstošas starptautisko tiesību normas piemērojamas attiecībā uz ekskluzīvo ekonomisko zonu tiktāl, ciktāl tās nav pretrunā ar šīs daļas noteikumiem.

3. Valstis, realizējot ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā Konvencijā noteiktās tiesības un pienākumus, pienācīgi ņem vērā piekrastes valsts tiesības un pienākumus un ievēro normatīvos aktus, kurus

ir pieņēmusi piekrastes valsts saskaņā ar Konvencijas noteikumiem un citām starptautiskajām normām, tiktāl, ciktāl tie ir savienojami ar šīs daļas noteikumiem.

59. pants

Konfliktu noregulēšanas pamati attiecībā uz tiesību piešķiršanu un jurisdikciju ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā

Gadījumos, kad Konvencija neparedz piekrastes valstij vai citām valstīm tiesības vai jurisdikciju ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kad starp piekrastes valsts un jebkuras citas valsts vai valstu interesēm rodas konflikts, to jāatrisina, pamatojoties uz taisnīgumu un visu ar lietu saistīto apstākļu noskaidrošanu un ievērojot aizskarto interešu svarīgumu katrai pusei, kā arī starptautiskajai sabiedrībai kopumā.

60. pants

Mākslīgās salas, iekārtas un būves ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā

1. Piekrastes valstij ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā ir ekskluzīvas tiesības veidot, kā arī atļaut veidot un regulēt būvniecību, ekspluatāciju un izmantošanu attiecībā uz:

a) mākslīgajām salām;

b) iekārtām un būvēm, kas paredzētas 56. pantā noteiktajiem mērķiem, kā arī citiem ekonomiskiem mērķiem;

c) iekārtām un būvēm, kuras var traucēt piekrastes valsts tiesību realizāciju zonā.

2. Piekrastes valstij ir ekskluzīva jurisdikcija pār mākslīgajām salām, iekārtām un būvēm, to skaitā arī attiecībā uz muitas, finanšu, sanitārajiem un imigrācijas likumiem un noteikumiem, kā arī uz likumiem un noteikumiem, kas saistīti ar valsts drošību.

3. Par mākslīgo salu, iekārtu un būvju veidošanu ir pienācīgi jāinformē pārējās valstis, bet patstāvīgiem brīdināšanas līdzekļiem par veidojumu atrašanos ir vienmēr jābūt darba kārtībā. Jebkuras iekārtas un būves, kas ir pamestas un netiek vairs izmantotas, ir jāiznīcina, lai nodrošinātu kuģošanas drošību, ievērojot vispārpieņemtos starptautiskos standartus, kurus šādiem gadījumiem ir noteikusi kompetenta starptautiska organizācija. Iznīcinot šīs iekārtas vai būves, tiek ņemtas vērā arī zvejniecības, jūras vides aizsardzības intereses, kā arī citu valstu tiesības un pienākumi. Pienācīgi informē par pilnībā neiznīcinātu iekārtu vai būvju izmēriem, atrašanās vietu un dziļumu.

4. Piekrastes valsts apkārt mākslīgajām salām, iekārtām un būvēm, kur tas nepieciešams, var noteikt drošības zonas, kurās tā var pieņemt noteiktus pasākumus kuģošanas drošības garantēšanai, kā arī mākslīgo salu, iekārtu un būvju drošībai.

5. Drošības zonu platumu nosaka piekrastes valsts, ievērojot piemērojamos starptautiskos standartus. Šīs zonas tiek noteiktas tādā veidā, lai tās būtu samērīgas ar mākslīgo salu, iekārtu un būvju raksturu un funkcijām, kā arī nepārsniegtu 500 m rādiusu ap tām, kuru mēra no katras veidojuma ārējās malas, izņemot gadījumus, kad to atļauj vispārpieņemtie starptautiskie standarti vai to rekomendē kompetenta starptautiska organizācija. Par drošības zonas platību jāinformē citas valstis.

6. Visiem kuģiem ir jārespektē noteiktās drošības zonas un jāievēro vispārpieņemtie starptautiskie standarti par kuģošanu mākslīgo salu, iekārtu un būvju, kā arī drošības zonu tuvumā.

7. Mākslīgās salas, iekārtas, būves un drošības zonas nevar tikt veidotas, ja tas var radīt šķēršļus atzīto jūras ceļu izmantošanai, kuriem ir liela nozīme starptautiskajā kuģošanā.

8. Mākslīgajām salām, iekārtām un būvēm nav salu statuss. Tām nav savi teritoriālie ūdeņi un viņu esamība neietekmē teritoriālo ūdeņu, ekskluzīvās ekonomiskās zonas un kontinentālā šelfa robežu noteikšanu.

61. pants

Dzīvo resursu saglabāšana

1. Piekrastes valsts nosaka dzīvo resursu nozvejas limitus savā ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā.

2. Piekrastes valsts, ņemot vērā tās rīcībā esošos zinātniskos datus, nodrošina dzīvo resursu saglabāšanu un kontroli, lai tie pārmērīgas eksploatacijas rezultātā ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā netiktu apdraudēti. Piekrastes valsts un kompetentas starptautiskas – subreģionālas, reģionālas vai vispasaules – organizācijas savstarpēji sadarbojas, lai sasniegtu šo mērķi.

3. Tādas pašas metodes ir jāpielieto nozvejoto populāciju saglabāšanai vai atjaunošanai līdz tādām līmenim, lai nodrošinātu maksimāli noturīgu nozveju, kuru aprēķina, ņemot vērā atbilstošus ekoloģiskos un ekonomiskos faktorus un ievērojot piekrastes

zvejnieku ekonomiskās vajadzības, rēķinoties ar zvejniecības metodēm, ar rezervju savstarpējo atkarību, kā arī ar rekomendējamajiem starptautiskajiem minimālajiem standartiem – gan subreģionālajiem, gan reģionālajiem, gan vispasaules standartiem.

4. Piekrastes valsts, veicot konkrētus pasākumus, ņem vērā sugas, kuras asociējas ar nozvejojamām, vai no tām atkarīgām sugām ar mērķi atjaunot vai uzturēt tādu asociēto vai no to atkarīgo sugu populāciju augstāk par to līmeni, kurā to atjaunošana var būt nopietni apdraudēta.

5. Zinātniskās informācijas, statistisko datu par nozveju un zvejniecību un citu datu, kas saistīti ar zivju resursu saglabāšanu, nodošana un apmaiņa notiek regulāri caur kompetentām subreģionālajām, reģionālajām vai vispasaules starptautiskajām organizācijām atkarībā no apstākļiem, piedaloties visām ieinteresētajām valstīm, ieskaitot valstis, kuru pilsoņiem ir atļauts nodarboties ar zvejniecību ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā.

62. pants

Dzīvo resursu izmantošana

1. Piekrastes valsts veicina dzīvo resursu optimālas izmantošanas mērķi ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, neierobežojot 61. pantā minētos pasākumus.

2. Piekrastes valsts nosaka savas iespējas izķert dzīvo resursu limitu ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā. Ja piekrastes valsts nespēj izķert visu pieļaujamo limitu, tad tā saskaņā ar vienošanos un atbilstoši 4. punktā minētajiem noteikumiem, nosacījumiem un normatīvajiem aktiem piešķir citām valstīm noteiktus nozvejas limitus, kas palikuši pāri no pieļaujamā nozvejas limita, ņemot vērā 69. un 70. panta noteikumus, it sevišķi attiecībā uz tajos minētajām jaunattīstības valstīm.

3. Piekrastes valsts, ļaujot izmantot savu ekskluzīvo ekonomisko zonu citām valstīm saskaņā ar šo pantu, ņem vērā visus attiecīgos faktorus, tostarp attiecīgā rajona dzīvo resursu nozīmi piekrastes valsts ekonomikā un citas nacionālās intereses, 69. un 70. panta noteikumus, subreģiona vai reģiona jaunattīstības valstu vajadzības attiecībā uz pāri palikušo limitu nozveju, kā arī nepieciešamību līdz minimumam samazināt to valstu ekonomisko dislokāciju, kuru pilsoņi parasti ir nodarbojušies ar zvejniecību šajā zonā vai kuras ir devušas nozīmīgu ieguldījumu resursu izpētē un apzināšanā.

4. Citu valstu pilsoņi, kas nodarbojas ar zvejniecību ekskluzīvajās ekonomiskajās zonās, ievēro saglabāšanas pasākumus, kā arī citus noteikumus un nosacījumus, kurus noteikusi piekrastes valsts savos normatīvajos aktos. Šie normatīvie akti nedrīkst būt pretrunā ar Konvenciju un var *inter alia* reglamentēt:

- a) zvejnieku, zvejas kuģu un iekārtu licencēšanu, ietverot arī nodevu iekasēšanu un citas apmaksas formas, kas attiecināmas uz attīstītajām piekrastes valstīm var būt adekvāta kompensācija naudas izteiksmē, iekārtās vai tehnoloģijās, kas attiecas uz zvejniecības nozari;
- b) nozvejojamo sugu un konkrētu resursu vai resursu grupas nozvejas kvotu noteikšanu vai arī nozvejas daudzumu noteikšanu citu valstu pilsoņiem vai katram zvejas kuģim konkrētā laika periodā;
- c) zvejniecības rajonus un sezonas, kā arī zvejas rīku veidus, izmērus un daudzumu un to zvejas kuģu veidus, tonnāžu un daudzumu, kuri var tikt izmantoti zvejniecībā;
- d) zivju vai citu nozvejojamo sugu vecumu un izmēru;
- e) informācijas, kuru dod zvejas kuģis, tostarp arī statistisko datu par nozveju un zvejniecību, kā arī ziņojumu par zvejas kuģa atrašanās vietu sniegšanu;
- f) ar piekrastes valsts atļauju veicamo un kontrolējamo noteiktu zivsaimniecības programmu izpēti un to veikšanas regulēšanu, ieskaitot nozvejas paraugu ņemšanu, izmantošanu un ar to saistīto zinātnisko datu paziņošanu;
- g) piekrastes valsts novērotāju vai pavadonu nosūtīšanu uz zvejas kuģiem;
- h) visas vai noteiktas daļas nozvejas izkraušanu no zvejas kuģiem piekrastes ostās;
- i) noteikumus un nosacījumus, kas attiecas uz kopuzņēmumiem vai citiem kopīgiem pasākumiem;
- j) personāla sagatavošanas un zvejniecības tehnoloģijas nodošanas prasības, ieskaitot prasības, kas saistās ar piekrastes valsts zvejniecības izpēti veikšanas iespēju paplašināšanos;
- k) izpildes nodrošināšanas procedūras.

5. Piekrastes valstis pienācīgā kārtā informē par normatīvajiem aktiem attiecībā uz dzīvo resursu saglabāšanu un to regulēšanu.

63. pants

Divu vai vairāku piekrastes valstu krājumi ekskluzīvajās ekonomiskajās zonās vai ekskluzīvajās ekonomiskajās zonās un blakus esošajā rajonā aiz šo zonu robežām

1. Ja viens un tas pats saistīto sugu krājums vai krājumi ir sastopami divu vai vairāku valstu ekskluzīvajās ekonomiskajās zonās, šīs valstis cenšas tieši vai ar attiecīgo subreģionālo vai reģionālo organizāciju starpniecību saskaņot pasākumus, kas veicami, lai koordinētu un nodrošinātu šādu resursu veidu saglabāšanu un palielināšanu, neskarot citus šīs daļas noteikumus.

2. Ja viens un tas pats saistīto sugu krājums vai krājumi ir sastopami gan ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, gan arī blakus esošajā rajonā aiz šīs zonas robežām, piekrastes valsts un valstis, kas veic šādu resursu veidu nozveju blakus esošajā rajonā, cenšas tieši vai ar attiecīgo subreģionālo vai reģionālo organizāciju starpniecību saskaņot pasākumus, kas veicami, lai saglabātu šos krājumus blakus esošajā rajonā.

64. pants

Tālu migrējošās sugas

1. Piekrastes valsts un citas valstis, kuru pilsoņi šajā rajonā nodarbojas ar to tālu migrējošo sugu nozveju, kuras uzskaitītas 1. pielikumā, sadarbojas tieši vai caur attiecīgajām starptautiskajām organizācijām ar mērķi nodrošināt šādu sugu saglabāšanu un sadarbību to maksimālā izmantošanā visā rajonā - gan ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, gan ārpus tās. Tajos rajonos, kuros nav attiecīgas starptautiskās organizācijas, piekrastes valstis un valstis, kuru pilsoņi veic šajā reģionā tālu migrējošo sugu nozveju, sadarbojas, lai izveidotu šādu organizāciju, un piedalās tās darbā.

2. 1. punkta noteikumi piemērojami papildus citiem šīs daļas noteikumiem.

65. pants

Jūras zīdītāji

Nekas šajā daļā neierobežo piekrastes valsts vai kompetentas starptautiskas organizācijas tiesības aizliegt, ierobežot vai regulēt jūras zīdītāju nozveju stingrāk nekā to paredz šī daļa. Valstis sadarbojas, lai aizsargātu jūras zīdītāju resursus, bet attiecībā uz valveidīgajiem šo darbību realizē ar kompetentu starptautisko organizāciju palīdzību, lai tos aizsargātu, regulētu to resursus un izpēti.

66. pants

Anadromie krājumi

1. Valstīm, kuru upēs veidojas anadromo sugu krājumi, ir primāra interese un atbildība par šiem krājumiem.

2. Anadromo krājumu izcelsmes valsts nodrošina to saglabāšanu, veicot attiecīgus pasākumus zvejniecības regulēšanā visos ūdeņos krasta virzienā no tās ekskluzīvās ekonomiskās zonas ārējām robežām un 3. punkta b) apakšpunktā paredzētās zvejniecības regulēšanā. Izcelsmes valsts drīkst, pēc konsultācijām ar 3. un 4. punktā minētajām citām valstīm, kas nodarbojas ar šo sugu zvejniecību, noteikt kopējo pieļaujamās nozvejas apjomu attiecībā uz krājumiem, kas veidojas tās upēs.

3. a) Anadromo krājumu zvejniecība tiek veikta tikai ūdeņos krasta virzienā no ekskluzīvo ekonomisko zonu ārējām robežām, izņemot gadījumus, kad šis noteikums var būt iemesls citas valsts ekonomikas dislokācijai. Attiecībā uz šādu zvejniecību ārpus ekskluzīvo ekonomisko zonu ārējām robežām, ieinteresētās valstis notur konsultācijas, lai panāktu vienošanos par šādas zvejniecības kārtību un nosacījumiem, attiecīgi ievērojot izcelsmes valsts minēto krājumu saglabāšanas prasības un izcelsmes valsts intereses attiecībā uz minētajiem krājumiem.

b) Izcelsmes valsts sadarbojas šādu citu valstu ekonomikas traucējumu samazināšanas nolūkos, kas nodarbojas ar šo sugu zvejniecību, ņemot vērā parasto nozvejas apjomu un zvejniecības paņēmienus šajās valstīs, un visus rajonus, kuros tiek veikta šāda zvejniecība.

c) b) apakšpunktā minētās valstis, kas uz vienošanās pamata ar izcelsmes valsti piedalās pasākumos anadromo sugu krājumu atjaunošanā, it īpaši piedaloties ar šiem mērķiem saistīto izdevumu segšanā, bauda īpašu attieksmi no izcelsmes valsts puses attiecībā uz tādu sugu zvejniecību, kas veidojas tās upēs.

d) Noteikumu ievērošana, kas skar anadromo sugu krājumus aiz ekskluzīvās ekonomiskās zonas robežām, tiek nodrošināta uz līguma pamata starp izcelsmes valsti un citām ieinteresētām valstīm.

4. Gadījumos, kad anadromās sugas migrē uz vai caur ūdeņiem krasta virzienā no kādas valsts, citas nekā izcelsmes valsts ekskluzīvās ekonomiskās zonas ārējām robežām, šī valsts sadarbojas ar izcelsmes valsti šādu anadromo sugu krājumu saglabāšanā un pārvaldīšanā.

5. Anadromo krājumu izcelsmes valsts un citas valstis, kas nodarbojas ar šo sugu zvejniecību, attiecīgajos gadījumos panāk vienošanos šā panta noteikumu īstenošanas nolūkos ar reģionālo organizāciju starpniecību.

67. pants

Katadromās sugas

1. Piekrastes valsts, kuras ūdeņos katadromās sugas pavada savas dzīvības cikla lielāko daļu, ir atbildīga par šo krājumu pārvaldīšanu un nodrošina migrējošo zivju iekļūšanu šajos ūdeņos un izklūšanu no tiem.

2. Katadromo sugu zvejniecība tiek veikta tikai ūdeņos krasta virzienā no ekskluzīvo ekonomisko zonu ārējām robežām. Ja zvejniecība tiek veikta ekskluzīvās ekonomiskajās zonās, tā pakļaujas šā panta un citiem šīs Konvencijas noteikumiem, kas attiecas uz zvejniecību šajās zonās.

3. Gadījumos, kad katadromās sugas migrē caur citas valsts ekskluzīvo ekonomisko zonu, neatkarīgi no tā, vai tie ir mazuļi, vai nobriedušas zivis, šo sugu pārvaldīšana, ieskaitot to zvejniecību, tiek regulēta ar nolīgumu starp 1. punktā minēto valsti un citu ieinteresēto valsti. Šādam nolīgumam jānodrošina šo sugu raciānālā pārvaldīšana un jāņem vērā 1. punktā minētās valsts pienākumi attiecībā uz šo sugu saglabāšanu.

68. pants

“Sēdošās” sugas

Šī daļa netiek piemērota attiecībā uz “sēdošām” sugām, kas ir definētas 77. panta 4. punktā.

69. pants

To valstu tiesības, kurām nav izejas uz jūru

1. Valstis, kurām nav izejas uz jūru, ir tiesīgas piedalīties uz taisnīguma pamata pieļaujamās dzīvo resursu nozvejas pārpalikuma attiecīgās daļas izmantošanā tā paša subreģiona vai reģiona piekrastes valstu ekskluzīvās ekonomiskajās zonās, ņemot vērā visu ieinteresēto valstu attiecīgos ekonomiskos un ģeogrāfiskos apstākļus un saskaņā ar šī panta un 61. un 62. panta noteikumiem.

2. Šādas dalības nosacījumus un kārtību nosaka ieinteresētās valstis, pamatojoties uz divpusējiem, subreģionāliem vai reģionāliem līgumiem, *inter alia* ņemot vērā:

a) nepieciešamību izvairīties no kaitējuma nodarīšanas zvejnieku saimniecībām vai piekrastes valsts zvejniecībai;

b) to, kādā mērā valsts, kurai nav izejas uz jūru, saskaņā ar šā panta noteikumiem piedalās vai ir tiesīga piedalīties uz esošo

5. Rūpnieciski attīstītās valstis, kas atrodas ģeogrāfiski nelabvēlīgā stāvoklī, saskaņā ar šā panta noteikumiem ir tiesīgas piedalīties dzīvo resursu ekspluatācijā tikai šā paša subreģiona vai reģiona attīstīto piekrastes valstu ekskluzīvajās ekonomiskajās

zonās, ievērojot to, kādā mērā piekrastes valsts, piešķirot citām valstīm piekļūšanas tiesības savas ekskluzīvās ekonomiskās zonas dzīvajiem resursiem, ir ņēmusi vērā nepieciešamību samazināt kaitīgo ietekmi uz zvejnieku saimniecībām un traucējumus tādu valstu ekonomikai, kuru pilsoņi parasti nodarbojas ar zvejniecību šajā zonā.

6. Iepriekšminētie noteikumi neskar līgumus, kas tiek noslēgti subreģionos vai reģionos, kur piekrastes valstis var piešķirt šā paša subreģiona vai reģiona valstīm, kas atrodas ģeogrāfiski nelabvēlīgā stāvoklī, vienlīdzīgas vai privilēģētas tiesības uz ekskluzīvo ekonomisko zonu dzīvo resursu izmantošanu.

71. pants

69. un 70. panta nepiemērošana

69. un 70. pantu nepiemēro attiecībā uz piekrastes valstīm, kuru tautsaimniecība galvenokārt ir atkarīga no to ekskluzīvo ekonomisko zonu dzīvo resursu izmantošanas.

72. pants

Ierobežojumi tiesību nodošanā

1. Ja ieinteresētās valstis nevienojas citādi, 69. un 70. pantā paredzētās dzīvo resursu izmantošanas tiesības nedrīkst tikt nodotas tieši vai netieši trešajām valstīm vai to pilsoņiem, iznomājot vai piešķirot licenci, nodibinot kopuzņēmumus vai kādā citā veidā, kura rezultāts ir šāda nodošana.

2. Iepriekšminētais noteikums nekavē ieinteresētās valstis saņemt tehnisko vai finansiālo palīdzību no trešajām valstīm vai starptautiskajām organizācijām, lai atvieglotu 69. un 70. pantā minēto tiesību īstenošanu, ar nosacījumu, ka tas nenoved pie 1. punktā minētā rezultāta.

73. pants

Piekrastes valsts normatīvo aktu izpildes nodrošināšana

1. Realizējot savas suverēnās tiesības uz dzīvo resursu izpēti, izmantošanu, saglabāšanu un pārvaldīšanu ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, piekrastes valsts var veikt tādus pasākumus, ieskaitot pārbaudi, inspekciju, arestu un tiesvedību, kuri var būt nepieciešami to normatīvo aktu ievērošanas nodrošināšanai, kuri pieņemti saskaņā ar šo Konvenciju.

2. Arestētie kuģi un to ekipāžas tiek nekavējoties atbrīvoti pēc drošības naudas vai cita nodrošinājuma iemaksāšanas.

3. Sods, ko piekrastes valsts uzliek par zvejniecības normatīvo aktu pārkāpšanu ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, nevar būt ieslodzījums vai jebkurš cits miesas soda veids, ja vien ieinteresētās valstis nav vienojušās par pretējo.

4. Ārzemju kuģa aresta vai aizturēšanas gadījumā piekrastes valsts nekavējoties paziņo pa attiecīgiem kanāliem karoga valstij par veiktiem pasākumiem un par katru uzlikto sodu.

74. pants

Ekskluzīvās ekonomiskās zonas delimitācija starp valstīm ar pretējām vai blakus esošām piekrastēm

1. Ekskluzīvās ekonomiskās zonas delimitācija starp valstīm ar pretī esošiem vai blakus esošiem krastiem notiek, vienojoties uz starptautisko tiesību pamata, kā tas ir noteikts Starptautiskās Tiesas Statūtu 38. pantā, ar mērķi panākt taisnīgu atrisinājumu.

2. Ja vienošanās nevar tikt panākta pieņemamā laika periodā, ieinteresētās valstis uzsāk procedūras, kuras paredzētas XV daļā.

3. Līdz vienošanās noslēgšanai, kā ir paredzēts 1. punktā, ieinteresētās valstis savstarpējās saprašanās un sadarbības garā dara visu iespējamo, lai panāktu pagaidu praktiska rakstura vienošanos un šā pārejas perioda laikā neapdraudētu vai neaizkavētu galīgās vienošanās sasniegšanu. Šāda pagaidu vienošanās nedrīkst kaitēt galīgai delimitācijai.

4. Ja starp ieinteresētajām valstīm pastāv vienošanās, jautājumi, kas attiecas uz ekskluzīvās ekonomiskās zonas delimitāciju, tiek atrisināti saskaņā ar šīs vienošanās noteikumiem.

75. pants

Kartes un ģeogrāfisko koordinātu saraksti

1. Ar šīs daļas ievērošanas nosacījumu ekskluzīvās ekonomiskās zonas ārējo robežu līnijas un delimitācijas līnijas, kas novilkta saskaņā ar 74. pantu, tiek norādītas uz tāda mēroga vai mērogu kartēm, kas ir piemēroti to atrašanās vietas precīzai noteikšanai. Ja tas ir nepieciešams, šādas ārējo robežu līnijas vai delimitācijas līnijas var tikt aizstātas ar punktu ģeogrāfisko koordinātu sarakstiem, norādot ģeodēziskos pamatdatus.

2. Piekrastes valsts pienācīgā kārtā publicē šādas kartes un ģeogrāfisko koordinātu sarakstus un deponē katras šādas kartes vai katra šāda saraksta kopiju Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsekretāram.

VI DAĻA

KONTINENTĀLAIS ŠELFS

76. pants

Kontinentālā šelfa definīcija

1. Piekrastes valsts kontinentālais šelfs ir jūras gultnes virsma un tās dzīles zemūdens rajons, kas atrodas aiz tās teritoriālo ūdeņu robežām visā tās sauszemes teritorijas dabiskā turpinājuma garumā līdz kontinenta zemūdens malas ārējām robežām vai 200 jūras jūdžu attālumā no bāzes līnijām, no kurām tiek noteikts teritoriālo ūdeņu platums, ja kontinenta zemūdens malas ārējā robeža nesniedzas līdz tādām attālumam.

2. Piekrastes valsts kontinentālais šelfs nesniedzas tālāk par 4. līdz 6. punktā paredzētajām robežām.

3. Kontinenta zemūdens mala ir piekrastes valsts kontinentālā masīva zemūdens turpinājums un tā sastāv no šelfa virsmas un dzīlēm, nogāzes un kāpuma. Tā neietver okeāna dibenu lielos dziļumos, tajā skaitā tā okeāniskās kalnu grēdas vai tā dzīles.

4. a) Šīs Konvencijas nolūkos piekrastes valsts nosaka kontinenta zemūdens nomales ārējo robežu visos gadījumos, kad šī nomale atrodas vairāk nekā 200 jūras jūdžu attālumā no bāzes līnijām, no kurām tiek noteikts teritoriālo ūdeņu platums:

i) ar līniju, kas novilkta saskaņā ar 7. punktu, skaitot no visvairāk attālinātiem fiksētiem punktiem, katrā no kuriem nogulumiežu biežums sastāda vismaz 1 % no īsākā attāluma no šāda punkta līdz kontinentālās nogāzes pakājei; vai

ii) ar līniju, kas novilkta saskaņā ar 7. punktu, skaitot no fiksētajiem punktiem, kas atrodas ne vairāk kā 60 jūras jūdžu attālumā no kontinentālās nogāzes pakājes.

b) Ja nav norādes par pretējo, kontinentālās nogāzes pakāje tiek noteikta kā slīpuma maksimālās izmaiņas punkts tās pamatā.

5. Fiksētie punkti, kas veido kontinentālā šelfa ārējo robežu līniju uz jūras gultnes virsmas, kas novilkta saskaņā ar 4. punkta a) apakšpunkta i) un ii) ievilkumu, atrodas ne tālāk par 350 jūras jūdžēm no bāzes līnijām, no kurām tiek noteikts teritoriālo ūdeņu platums, vai ne tālāk par 100 jūras jūdžēm no 2 500 metru izobātas, kas ir līnija, kas savieno 2 500 metru dziļumus.

6. Neatkarīgi no 5. punkta noteikumiem, uz zemūdens kalnu grēdām kontinentālā šelfa ārējās robežas nepārsniedz 350 jūras jūdzes no bāzes līnijām, no kurām tiek noteikts teritoriālo ūdeņu platums. Šis punkts netiek piemērots attiecībā uz zemūdens augstienēm, kas ir kontinenta malas dabiskās sastāvdaļas, kā, piemēram, tās plato, paaugstinājumi, sēkli un atradzes.

7. Piekrastes valsts nosaka savu kontinentāla šelfa ārējās robežas tajos gadījumos, kad šelfs sniedzas vairāk par 200 jūras jūdžēm no bāzes līnijām, no kurām tiek noteikts teritoriālo ūdeņu platums ar taisnām līnijām, kuru garums nepārsniedz 60 jūras jūdzes un kas savieno fiksētus punktus, noteiktus ar platuma un garuma koordinātu palīdzību.

8. Datus par kontinentālā šelfa robežām tālāk par 200 jūras jūdžēm no bāzes līnijām, no kurām tiek noteikts teritoriālo ūdeņu platums, attiecīgā piekrastes valsts nodod Kontinentālā šelfa robežu komisijai, kas izveidota saskaņā ar II pielikumu uz taisnīgas ģeogrāfiskās reprezentācijas pamata. Komisija dod piekrastes valstīm rekomendācijas jautājumos, kas skar to kontinentālā šelfa ārējo robežu noteikšanu. Uz minēto rekomendāciju pamata piekrastes valsts noteiktās šelfa robežas ir galīgas un visiem saistošas.

9. Piekrastes valsts deponē Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsekretāram kartes un attiecīgo informāciju, ieskaitot ģeodēziskos datus, kas apraksta tās kontinentālā šelfa ārējās robežas. Ģenerālsekretārs pienācīgā kārtā tās publicē.

10. Šī panta noteikumi neskar jautājumu par kontinentālā šelfa delimitāciju starp valstīm ar pretī esošiem vai blakus esošiem krastiem.

77. pants

Piekrastes valsts tiesības uz kontinentālo šelfu

1. Piekrastes valsts īsteno suverēnas tiesības uz kontinentālo šelfu tā izpētes un tā dabas resursu izmantošanas nolūkā.

2. Tiesības, kas minētas 1. punktā, ir ekskluzīvas tajā nozīmē, ka, ja piekrastes valsts nepēta kontinentālo šelfu un neizmanto tā dabas resursus, neviena nedrīkst to darīt bez piekrastes valsts skaidri izteiktas piekrišanas.

3. Piekrastes valsts tiesības uz kontinentālo šelfu nav atkarīgas no faktiskas vai nodomātas šelfa okupācijas vai no jebkuras tiešas paziņošanas par to.

4. Šajā daļā minētie dabas resursi ietver minerālos un citus nedzīvos jūras gultnes un tās dziļu resursus, kā arī dzīvus organismus, kas pieder pie nometnieku sugas, t.i., organismus, kuri periodā, kad ir iespējama to zveja, vai nu atrodas nekustīgā stāvoklī uz jūras dibena virsmas vai zem tās, vai nav spējīgi pārvietoties citādi kā tikai atrodoties pastāvīgā kontaktā ar jūras gultni vai tās dziļiem.

78. pants

Ūdeņu un gaisa telpas tiesiskais statuss un citu valstu tiesības un brīvības

1. Piekrastes valsts tiesības uz kontinentālo šelfu neskar ūdeņu un gaisa telpas virs šiem ūdeņiem tiesisko statusu.

2. Piekrastes valsts tiesību īstenošana attiecībā uz kontinentālo šelfu nedrīkst traucēt kuģošanai un citām citu valstu tiesībām un brīvībām, kas paredzētas šajā Konvencijā, vai novest pie jebkādiem to īstenošanas traucējumiem.

79. pants

Zemūdens kabeļi un cauruļvadi kontinentālajā šelfā

1. Visas valstis ir tiesīgas būt kontinentālajā šelfā zemūdens kabeļus un cauruļvadus saskaņā ar šī panta noteikumiem.

2. Atzīstot piekrastes valsts tiesību veikt pamatotus pasākumus kontinentālā šelfa izpētē, tā dabas resursu izmantošanas un piesārņošanas no cauruļvadiem novēršanas, samazināšanas un kontroles nolūkos, šī valsts nedrīkst kavēt šādu kabeļu un cauruļvadu būvēšanu un uzturēšanu kārtībā.

3. Trases noteikšana šādu cauruļvadu vilkšanai kontinentālajā šelfā tiek veikta ar piekrastes valsts atļauju.

4. Nekas šajā nodaļā neietekmē piekrastes valsts tiesības paredzēt nosacījumus kabeļu un cauruļvadu ierīkošanai, kas iet caur tās teritoriju vai teritoriālajiem ūdeņiem, vai tās jurisdikciju attiecībā uz kuģiem un cauruļvadiem, kas ir ielikti vai izmantojami sakarā ar tās kontinentālā šelfa pētīšanu, tā resursu izmantošanu vai mākslīgo salu, iekārtu un celtni, kas atrodas tās jurisdikcijā, ekspluatāciju.

5. Būvējot zemūdens kabeļus un cauruļvadus, valstis pienācīgā kārtā ņem vērā jau uzbūvētos kabeļus un cauruļvadus. Jo īpaši, nedrīkst samazināties esošo kabeļu un cauruļvadu remonta iespējas.

80. pants

Mākslīgās salas, iekārtas un būves kontinentālajā šelfā

60. pantu piemēro *mutantis mutandis* attiecībā uz mākslīgajām salām, iekārtām un būvēm kontinentālajā šelfā.

81. pants

Urbšanas darbi kontinentālajā šelfā

Piekrastes valstij ir ekskluzīvās tiesības atļaut un regulēt urbšanas darbus kontinentālajā šelfā jebkādos nolūkos.

82. pants

Maksājumi un iemaksas saistībā ar kontinentālā šelfa ekspluatāciju aiz 200 jūras jūdžu robežas

1. Piekrastes valsts izdara maksājumus un iemaksas natūrā attiecībā uz kontinentālā šelfa nedzīvo resursu ekspluatāciju tālāk par 200 jūras jūdzēm no bāzes līnijām, no kurām tiek noteikts teritoriālo ūdeņu platumus.

2. Maksājumi un iemaksas tiek izdarītas katru gadu attiecībā uz visu produkciju iecirknī pēc pirmo 5 gadu urbšanas termiņa noteikšanas šajā iecirknī. Maksājumu un iemaksu apmērs par sekojošo gadu sastāda 1 % no produkcijas vērtības vai apjoma šajā iecirknī. Šis apjoms palielinās par 1 % katru nākamā gadu līdz divpadsmitajam gadam un pēc tam paliek 7 % līmenī. Produkcijā neiekļauj resursus, kas ir izmantoti sakarā ar iestrādāšanu.

3. Jaunattīstības valsts, kura ir kāda derīga izrakteņa, ko iegūst tās kontinentālajā šelfā, neto importētāja, tiek atbrīvota no šādiem maksājumiem vai iemaksām attiecībā uz šo derīgo izrakteni.

4. Maksājumi un iemaksas tiek izdarītas caur institūciju, kas sadala tās starp šīs Konvencijas dalībvalstīm uz taisnīgu sadales kritēriju pamata, ņemot vērā jaunattīstības valstu intereses un vajadzības, it īpaši tādu jaunattīstības valstu, kuras ir vismazāk attīstītas un kurām nav izejas pie jūras.

83. pants

Kontinentālā šelfa delimitācija starp valstīm ar pretējām vai blakus esošām piekrastēm

1. Kontinentālā šelfa delimitācija starp valstīm ar pretī esošiem vai blakus esošiem krastiem notiek ar vienošanos uz starptautisko tiesību pamata, kā tas ir noteikts Starptautiskās Tiesas Statūtu 38. pantā, lai panāktu taisnīgu atrisinājumu.
2. Ja vienošanās nevar tikt panākta pieņemamā laika periodā, ieinteresētās valstis uzsāk XV daļā paredzētās procedūras.
3. Līdz vienošanās noslēgšanai, kā paredzēts 1. punktā, ieinteresētās valstis savstarpējās saprašanās un sadarbības garā dara visu iespējamo, lai panāktu pagaidu praktiska rakstura vienošanos un šā pārejas perioda laikā neapdraudētu vai neaizkavētu galīgās vienošanās sasniegšanu. Šāda pagaidu vienošanās nedrīkst kaitēt galīgajai delimitācijai.
4. Kad starp ieinteresētajām valstīm ir spēkā vienošanās, jautājumi, kas attiecas uz kontinentālā šelfa delimitāciju, tiek risināti saskaņā ar šīs vienošanās noteikumiem.

84. pants

Kartes un ģeogrāfisko koordinātu saraksti

1. Ievērojot šīs daļas nosacījumus, kontinentālā šelfa ārējo robežu līnijas un delimitācijas līnijas, kas tika novilkas saskaņā ar 83. pantu, tiek norādītas uz tāda mēroga vai mērogu kartēm, kas ir piemēroti to atrašanās vietas precīzai noteikšanai. Ja tas ir pieļaujams, šādas ārējo robežu līnijas vai delimitācijas līnijas var tikt aizstātas ar punktu ģeogrāfisko koordinātu sarakstiem, norādot ģeodēziskos pamatdatus.
2. Piekrastes valsts pienācīgā kārtā publicē šādas kartes un ģeogrāfisko koordinātu sarakstus un katras šādas kartes vai katra šāda saraksta kopiju deponē Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsekretāram, bet jūras kartes un ģeogrāfisko koordinātu sarakstus, kas parāda kontinentālā šelfa ārējās robežas, – arī institūcijas ģenerālsekretāram.

85. pants

Tuneļu ierīkošana

Šī daļa neskar piekrastes valsts tiesības izmantot zemes dzīles, ierīkojot tuneļus, neatkarīgi no jūras ūdeņu dziļuma virs dziļēm.

VII DAĻA.

TĀLJŪRA

1. NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

86. pants

Šīs daļas noteikumu piemērošana

Šīs daļas noteikumi attiecas uz visām jūras daļām, kuras neietilpst ne ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, ne kādas valsts teritoriālajos vai iekšējos ūdeņos, ne arhipelāga valsts arhipelāga ūdeņos. Ar šo pantu nevar ierobežot tādas tiesības, kuras izmanto visas valstis ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā atbilstoši 58. pantam.

87. pants

Tāljūras brīvība

1. Tāljūra ir atvērta visām valstīm, kā piekrastes, tā arī tām, kurām nav izejas uz jūru. Tāljūras brīvība tiek realizēta atbilstoši šai

Konvencijai kā arī citām starptautisko tiesību normām. Tāljūras brīvība, gan attiecībā uz piekrastes valstīm, gan valstīm, kurām nav izejas uz jūru, ietver sevī:

- a) kuģošanas brīvību;
- b) pārlidojuma brīvību;
- c) zemūdens kabeļu un cauruļu likšanas brīvību saskaņā ar VI daļu;
- d) tiesības veidot mākslīgās salas un citas konstrukcijas, kuras ir atļautas starptautiskajās tiesībās saskaņā ar VI daļu;
- e) zvejniecības brīvību, ievērojot 2. nodaļas noteikumus;
- f) zinātnisko pētījumu brīvību saskaņā ar VI un XIII daļu.

2. Visas valstis izmanto šīs brīvības, pienācīgā kārtā ievērojot citu valstu intereses izmantot tāljūras brīvību, kā arī ievērojot tās tiesības, kuras šī Konvencija paredz attiecībā uz darbību rajonā.

88. pants

Tāljūras izmantošana miermīļīgiem mērķiem

Tāljūru izmanto tikai miermīļīgiem mērķiem.

89. pants

Pretenziju prettiesīgums attiecībā uz tāljūras suverenitāti

Neviena valsts nevar likumīgi pretendēt uz kādas tāljūras daļas pakļaušanu savai suverenitātei.

90. pants

Kuģošanas tiesības

Jebkuras valsts kuģi neatkarīgi no tā, vai tā ir piekrastes valsts vai arī tai nav izejas uz jūru, ir tiesīgi kuģot tāljūrā zem savas valsts karoga.

91. pants

Kuģu valstiskā piederība

1. Katra valsts izvirza nosacījumus, ar kādiem tā piešķir savu valstisko piederību kuģiem, reģistrē kuģus savā teritorijā un piešķir tiesības kuģot zem sava karoga. Kuģiem ir tās valsts piederība, zem kuras karoga tiem ir tiesības kuģot. Starp valsti un kuģi ir jāpastāv reālai saiknei.

2. Katra valsts izdod atbilstošus dokumentus kuģiem, kuriem tā piešķir tiesības kuģot zem sava karoga.

92. pants

Kuģu statuss

1. Kuģiem ir tiesības kuģot tikai zem vienas valsts karoga un, izņemot īpašus gadījumus, kuri ir tieši paredzēti starptautiskajos līgumos vai šajā Konvencijā, tiem ir jāpakļaujas šīs valsts ekskluzīvai jurisdikcijai tāljūrā. Kuģim nav tiesību mainīt savu karogu kuģojuma laikā vai kamēr tas gaida ieeju ostā, izņemot gadījumus, kad faktiski notiek īpašuma tiesību pāreja vai reģistra maiņa.

2. Kuģis, kas kuģo zem divu vai vairāku valstu karogiem un izmanto tos pēc izvēles, nav tiesīgs prasīt, lai citas valstis atzītu kādu no šīm valstiskām piederībām un tas var tikt pielīdzināts kuģim bez valstiskās piederības.

93. pants

Kuģi, kas kuģo zem Apvienoto Nāciju Organizācijas, tās specializēto iestāžu un Starptautiskās Atomenerģijas aģentūras karoga

Iepriekšējie panti neskar jautājumus par kuģiem, kuri atrodas oficiālā Apvienoto Nāciju Organizācijas, tās specializēto iestāžu vai Starptautiskās atomenerģijas aģentūras dienestā un kuģo zem to karoga.

94. pants

Karoga valsts pienākumi

1. Katra valsts efektīvi realizē administratīvos, tehniskos un sociālos jautājumus savu jurisdikciju un kontroli pār kuģiem, kuri kuģo zem tās karoga.

2. Jo īpaši, katra valsts:

- a) uztur kuģu reģistru, kur norāda kuģus, kuri kuģo zem tās karoga, un to parametrus, izņemot tos kuģus, kuri ir izslēgti no vispārpieņemtiem starptautiskiem noteikumiem to nelielā izmēra dēļ; un
- b) pārņem uz sevi saskaņā ar savām iekšējām tiesībām jurisdikciju pār katru kuģi, kurš kuģo zem tās karoga, un pār kuģa kapteini, virsniekiem un ekipāžu attiecībā uz administratīviem, tehniskiem un sociāliem jautājumiem, kuri skar šo kuģi.

3. Katra valsts attiecībā uz kuģiem, kuri kuģo zem tās karoga, veic visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu drošību jūrā *inter alia* attiecībā uz:

- a) kuģu konstrukciju, aprīkojumu un derīgumu kuģošanai;
- b) kuģu sastāva komplektēšanu, darba apstākļiem un ekipāžas apmācību, ievērojot starptautiskās normas;
- c) signālu lietošanu, sakaru uzturēšanu un brīdināšanu par sadursmi.

4. Šādu pasākumu skaitā ietilpst tādi pasākumi, kuri ir nepieciešami, lai nodrošinātu, ka:

- a) katru kuģi pirms reģistrācijas, bet turpmāk pēc atbilstošiem laika periodiem apsekotu kvalificēts kuģu inspektors, un uz kuģa atrastos tādas kartes, jūrniecības izdevumi un navigācijas iekārtas un aprīkojums, kas ir nepieciešams drošai kuģa kuģošanai;

b) katru kuģi vada kapteinis un virsnieki ar atbilstošu kvalifikāciju, jo īpaši kuģu vadīšanas, navigācijas, sakaru un jūras inženiertehniskā aprīkojuma jomā, bet ekipāža pēc kvalifikācijas un skaita atbilstu kuģa tipam, izmēriem, mehānismam un aprīkojumam;

c) kapteinis, virsnieki un nepieciešamajā apjomā arī ekipāža būtu pilnībā iepazīstināti ar piemērojamiem starptautiskajiem noteikumiem par cilvēka dzīvības aizsardzību jūrā, sadursmju novēršanu, jūras vides piesārņojuma samazināšanu un kontroli un ar sakaru uzturēšanu pa radio, un viņu pienākums ir ievērot šos noteikumus.

5. Veicot pasākumus, kuri ir paredzēti 3. un 4. punktā, katrai valstij obligāti ir jāievēro vispārpieņemtie starptautiskie noteikumi, procedūras un prakse un jāveic visi nepieciešamie pasākumi to ievērošanas nodrošināšanai.

6. Valstij, kurai ir pilnīgs pamats uzskatīt, ka atbilstošā jurisdikcija un kontrole attiecībā uz kādu kuģi netiek īstenota, ir tiesības par šādiem faktiem ziņot karoga valstij. Pēc tāda paziņojuma saņemšanas karoga valstij obligāti ir jāizmeklē šis jautājums un vajadzības gadījumā jāveic jebkuri pasākumi, lai stāvokli labotu.

7. Katra valsts organizē izmeklēšanu, piedaloties atbilstoši kvalificētām personām vai kvalificētu personu vadībā, katrā avārijas vai navigācijas incidenta gadījumā tālējūrā, kurā ir piedalījies kuģis, kas kuģo zem tās karoga, ja tā rezultātā ir gājis bojā citas valsts pilsonis vai tam ir nodarīts nopietns kaitējums, vai ir nodarīts būtisks kaitējums citas valsts kuģiem vai konstrukcijām, vai jūras videi. Karoga valsts sadarbojas ar citas valsts veikto jebkuru tāda veida jūras avārijas vai navigācijas incidenta izmeklēšanu.

95. pants

Karakuģu imunitāte atklātā jūrā

Karakuģi tālējūrā bauda pilnīgu imunitāti pret jebkuras valsts, izņemot karoga valsts, jurisdikciju.

96. pants

To kuģu imunitāte, kuri veic tikai valsts nekomerciālo darbību

Kuģi, kuri pieder valstij vai valsts tos ekspluatē un kuri atrodas tikai valsts nekomerciālajā dienestā, atklātā jūrā bauda pilnīgu imunitāti pret jebkuras valsts, izņemot karoga valsts, jurisdikciju.

97. pants

Krimināltiesiskā jurisdikcija sadursmes vai kāda cita kuģošanas incidenta gadījumā

1. Sadursmes vai kāda cita navigācijas incidenta gadījumā ar kuģi atklātā jūrā, kā rezultātā ir iestājusies kapteiņa vai kādas citas personas, kura strādā uz kuģa, kriminālā vai disciplinārā atbildība, pret šo personu nevar tikt veikta nekāda krimināltiesiska vai disciplinārā rakstura vajāšana, izņemot tā, ko veic karoga valsts vai tās valsts tiesu vai administratīvās iestādes, kuras pilsonis ir šī persona.

2. Saistībā ar disciplinārlietām tikai tā valsts, kura ir izdevusi kuģa vadītāja diplomu vai apliecību par kvalifikāciju, vai atļauju, ir tiesīga pēc atbilstoša tiesas procesa atņemt šos dokumentus, pat tajā gadījumā, ja to īpašnieks nav tās valsts, kura ir tos izdevusi, pilsonis.

3. Kuģi nevar arestēt vai aizturēt, pat lai veiktu izmeklēšanu, pēc kādas valsts iestāžu rīkojuma, izņemot karoga valsts iestādes.

98. pants

Pienākums sniegt palīdzību

1. Katra valsts uzliek par pienākumu jebkura kuģa, kurš kuģo zem tās karoga, kapteinim, ciktāl viņam tas iespējams, nepakļautot nopietnām briesmām kuģi, ekipāžu vai pasažierus:

- a) sniegt palīdzību jebkurai jūrā pamanītai personai, kurai draud bojāeja;
- b) steigties palīgā ar lielāko iespējamo ātrumu nelaimē nonākušajiem, ja kapteinim ir paziņots, ka viņiem ir nepieciešama palīdzība un uz šādu palīdzību no viņa puses var pamatoti paļauties;
- c) pēc sadursmes sniegt palīdzību citam kuģim, tā ekipāžai un pasažieriem un, kad tas ir iespējams, paziņot šim otrajam kuģim sava kuģa nosaukumu, reģistrācijas ostu un tuvāko ostu, kurā tas iebruks.

2. Katra piekrastes valsts veicina atbilstošu efektīvu meklēšanas un glābšanas dienesta izveidošanu, darbību un uzturēšanu, lai nodrošinātu drošību jūrā un virs tās, kā arī tad, kad to prasa apstākļi, sadarbojas šo mērķu realizācijā ar kaimiņvalstīm, veicot kopīgus reģionālos pasākumus.

99. pants

Vergu pārvadāšanas aizliegums

Katra valsts veic efektīvus pasākumus, lai novērstu vergu pārvadāšanu uz kuģiem, kuriem ir tiesības kuģot zem tās karoga, sodītu par tādiem pārvadājumiem, kā arī lai brīdinātu par pretlikumīgu

tās kara lietošanu šādiem mērķiem. Vergs, kurš ir atradis patvērumu uz kuģa, lai zem kāda kara tas kuģotu, ir uzskatāms par brīvu *ipso facto*.

100. pants

Pienākums sadarboties pirātisma apspiešanā

Visas valstis maksimāli sadarbojas, lai apspiestu pirātismu tālējūrā vai jebkurā citā vietā aiz kādas valsts jurisdikcijas robežām.

101. pants

Pirātisma definīcija

Pirātisms ir jebkura no šeit uzskaitītajām darbībām:

- a) jebkurš pretdarbs vardarbības, aizturēšanas vai jebkādas laupīšanas akts, kuru savtīgos nolūkos veic privāta kuģa vai privāta lidaparāta ekipāža vai pasažieri un kurš ir vērstš:
 - i) atklātā jūrā pret citu kuģi vai lidojošu aparātu vai pret personām un to īpašumu, kas atrodas uz tā borta;
 - ii) pret kuģi vai lidaparātu, personām vai īpašumu tādā vietā, kura nav pakļauta nevienas valsts jurisdikcijai;
- b) jebkurš labprātīgas piedalīšanās akts kāda kuģa vai lidaparāta izmantošanā, zinot par tiem apstākļiem, kāpēc šis kuģis vai lidaparāts ir uzskatāms par pirātisku;
- c) jebkura darbība, kuru var uzskatīt par atbalstīšanu vai apziņātu līdzdarbību tām darbībām, kuras ir uzskaitītas apakšpunktos a) vai b).

102. pants

Pirātiskas darbības, kuras veic karakuģis, valsts kuģis vai valsts lidaparāts, kura ekipāža ir sacēlusi dumpi

101. pantā noteiktās pirātiskās darbības, kad tās veic karakuģis, valsts kuģis vai valsts lidaparāts, kura ekipāža ir sacēlusi dumpi un ir sagrābusi kontroli pār kuģi vai lidaparātu, tiek pielīdzinātas darbībām, kuras veic privāts kuģis vai privāts lidaparāts.

103. pants

Pirātiska kuģa vai lidaparāta definīcija

Kuģis vai lidaparāts ir uzskatāms par pirātisku, ja personas, kurām ir kontrole pār to, ir paredzējušas to izmantot, lai veiktu jebkuru no 101. pantā paredzētajām darbībām. Tāpat tas attiecas arī uz kuģi vai lidaparātu, kurš ir izmantots tādu darbību veikšanai, līdz tam brīdim, kamēr tas ir to personu varā, kuras par to ir vainojamas.

104. pants

Pirātiska kuģa vai lidaparāta valstiskās piederības saglabāšana vai zaudēšana

Kuģis vai lidaparāts var saglabāt savu valstisko piederību, neskatoties uz to, ka tas ir kļuvis par pirātisku kuģi vai lidaparātu. Valstiskās piederības saglabāšanu vai zaudēšanu nosaka tās valsts iekšējie likumi, kura to bija piešķīrusi.

105. pants

Pirātiska kuģa vai lidaparāta aizturēšana

Tālējūrā vai jebkurā vietā ārpus jebkādas valsts jurisdikcijas katra valsts ir tiesīga aizturēt pirātisku kuģi un lidaparātu vai kuģi vai lidaparātu, kurš ir sagrābts pirātisku darbību rezultātā un atrodas šo pirātu varā, arestēt uz kuģa vai lidaparāta atrodošās personas un aizturēt uz tā atrodošos īpašumu. Tās valsts, kura ir veikusi šo aizturēšanu, tiesu institūcijas var pieņemt lēmumus par soda uzlikšanu un noteikt, kādi pasākumi ir jāveic pret tādiem kuģiem, lidaparātiem vai īpašumiem, nepārkāpjot tādu trešo pušu tiesības, kuras rīkojušās labā ticībā.

106. pants

Atbildība par aizturēšanu bez pietiekama pamata

Ja kuģa vai lidaparāta aizturēšana uz aizdomu pamata par pirātismu ir veikta bez pietiekoša pamata, valsts, kura ir veikusi aizturēšanu, ir atbildīga tai valstij, kuras valstiskā piederība ir attiecīgajam kuģim vai lidaparātam, par jebkādu kaitējumu vai zaudējumiem, kuri ir radušies aizturēšanas rezultātā.

107. pants

Kuģi un lidaparāti, kuri ir tiesīgi veikt aizturēšanu par pirātismu

Aizturēt par pirātismu drīkst tikai karakuģi vai kara lidaparāti vai citi kuģi vai lidaparāti, kuri pēc ārējām pazīmēm ir skaidri atpazīstami kā tādi, kas atrodas valsts dienestā un ir pilnvaroti šādu mērķu veikšanai.

108. pants

Nelikumīga narkotisko vai psihotropo vielu tirdzniecība

1. Visas valstis sadarbojas, lai novērstu nelikumīgu tirdzniecību ar narkotiskajām vai psihotropajām vielām, kuru veic kuģi tālējūrā, pārkāpjot starptautiskās konvencijas.

2. Jebkura valsts, kurai ir pietiekošs pamats uzskatīt, ka kuģis, kurš kuģo zem tās karoga, nodarbojas ar nelikumīgu narkotisko vai psihotropo vielu tirdzniecību, var vērsties pie citām valstīm ar lūgumu sadarboties šādas nelikumīgas tirdzniecības novēršanā.

109. pants

Nesankcionēta apraide no tāljūras

1. Visas valstis sadarbojas, lai novērstu nesankcionētu apraidi no tāljūras.

2. Šīs Konvencijas izpratnē "nesankcionēta apraide" nozīmē tādu pienācīgas kvalitātes radio vai televīzijas programmu pārraidi, izņemot briesmu signālu pārraidi, no kuģa vai iekārtas tālējūrā, kuras ir domātas iedzīvotājiem, taču ir pretrunā ar starptautiskajiem noteikumiem.

3. Jebkura persona, kura nodarbojas ar nesankcionētu apraidi, var tikt saukta pie atbildības tiesā:

- a) kuģa karoga valstī;
- b) iekārtas reģistra valstī;
- c) valstī, kuras pilsonis ir šī persona;
- d) jebkurā valstī, kur šīs pārraides ir uztveramas; vai
- e) jebkurā valstī, kuras sankcionētiem radiosakariem tiek radīti traucējumi.

4. Tāljūrā valstij, kurai ir jurisdikcija saskaņā ar 3. punktu, ir tiesības, ievērojot 110. pantu, arestēt jebkuru personu vai kuģi, kurš nodarbojas ar nesankcionētu apraidi, un konfiscēt apraidē izmantoto aparāturu.

110. pants

Tiesības uz apskati

1. Izņemot gadījumus, kad iejaukšanās akti ir pamatoti ar tiesībām, kuras nosaka starptautiskie līgumi, karakuģim, kurš tālējūrā sastopas ar citu ārzemju kuģi, izņemot tādu, kuram atbilstoši 95. un 96. pantam piemīt pilna imunitāte, nav tiesību to pārbaudīt, ja vien nav pietiekoša pamata uzskatīt, ka:

- a) kuģis nodarbojas ar pirātismu;
- b) kuģis nodarbojas ar vergu tirdzniecību;
- c) kuģis nodarbojas ar nesankcionētu apraidi, un karakuģa karoga valstij ir jurisdikcija atbilstoši 109. pantam;

d) kuģim nav valstiskās piederības; vai

e) kaut arī uz tā ir pacelts ārvalsts karogs vai tas atsakās pacelt karogu, šim kuģim patiesībā ir tā pati valstiskā piederība, kas šim karakuģim.

2. Gadījumos, kuri ir paredzēti 1. punktā, karakuģis ir tiesīgs pārbaudīt kuģa tiesības uz tā karogu. Šim nolūkam karakuģis var sūtīt laivu, kuru komandē virsnieks, uz aizdomās turēto kuģi. Ja pēc dokumentu pārbaudes aizdomas nemazinās, karakuģis var veikt tālāku šī kuģa apskati ar maksimāli iespējamo uzmanību.

3. Ja aizdomas izrādās nepamatotas un pie nosacījuma, ka apskatītais kuģis nav veicis nekādas darbības, kas pamatotu šīs aizdomas, šim kuģim ir jāatlīdzina nodarītais kaitējums un zaudējumi.

4. Šie noteikumi *mutatis mutandis* tiek piemēroti kara lidaparātiem.

5. Šie noteikumi tādā pašā mērā attiecas uz jebkuriem citiem pienācīgā kārtā pilnvarotiem kuģiem vai lidaparātiem, kuriem ir skaidras atpazīšanas zīmes, kas liecina par to, ka tie atrodas valsts dienestā.

111. pants

Tiesības uz tūlītēju pakalpojumu

1. Ārvalstu kuģim drīkst uzsākt pakalpojumu, ja kompetentām pierobežas valsts iestādēm ir pietiekošs pamats uzskatīt, ka šis kuģis ir pārkāpis šīs valsts normatīvos aktus. Šāda tūlītēja pakalpojuma sākšanās sākas tad, kad ārvalstu kuģis vai viena no tā laivām atrodas tās valsts, kura veic pakalpojumu, iekšējos ūdeņos, arhipelāga ūdeņos, teritoriālajos ūdeņos vai piekrastes ūdeņos, un var turpināties aiz teritoriālajiem ūdeņiem vai piekrastes ūdeņiem tikai ar nosacījumu, ka pakalpojums ir nepārtraukta. Nav nepieciešams, lai tajā laikā, kad ārvalstu kuģis, kas kuģo teritoriālajos ūdeņos vai piekrastes ūdeņos, saņem pavēli apstāties, kuģis, kas dod šādu pavēli, arī atrastos teritoriālajos ūdeņos vai piekrastes ūdeņos. Ja ārvalsts kuģis atrodas piekrastes ūdeņos, kuri ir noteikti 33. pantā, pakalpojums drīkst sākties tikai, ja ir pārkāpti noteikumi, kuru dēļ šī zona ir noteikta.

2. Tiesības veikt tūlītēju pakalpojumu tiek piemērotas *mutatis mutandis* par piekrastes valsts normatīvo aktu pārkāpumiem ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai kontinentālajā šelfā, ieskaitot drošības zonu apkārt iekārtām kontinentālajā šelfā, kuri tiek piemēroti saskaņā ar šo Konvenciju attiecībā uz ekskluzīvo ekonomisko zonu vai kontinentālo šelfu, ieskaitot arī drošības zonu.

3. Tiesības uz tūlītēju pakalpojumu tiek izbeigtas, tiklīdz vajātais kuģis ieiet savas valsts teritoriālajos ūdeņos vai kādas trešās valsts teritoriālajos ūdeņos.

4. Tūlītēja pakalpojuma tiek uzskatīta par uzsāktu tikai ar nosacījumu, ja kuģis, kas veic pakalpojumu, ar savā rīcībā esošajām iekārtām un to praktisku pielietošanu ir pārliecinājies, ka vajātais kuģis vai viena no tā laivām, vai cita kuģojoša iekārta, kuri darbojas kopā ar kuģi vai izmanto vajāto kuģi kā bāzes kuģi, atrodas teritoriālo ūdeņu robežās vai, atkarībā no apstākļiem, piekrastes ūdeņos vai ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, vai virs kontinentālā šelfa. Pakalpojumu var uzsākt tikai pēc tam, kad ir dots redzams vai dzirdams signāls apstāties no tādas distances, kas vajātajam kuģim dod iespēju redzēt vai dzirdēt šo signālu.

5. Tiesības uz pakalpojumu var izmantot tikai kara kuģi vai kara lidaparāti, vai citi kuģi vai lidaparāti, kuriem ir skaidras pazīmes, kas ļauj tos atpazīt kā esošus valdības dienestā un ar attiecīgām pilnvarām.

6. Gadījumā, ja pakalpojumu veic lidaparāts:

- a) *mutatis mutandis* tiek piemēroti 1. līdz 4. punkta noteikumi;
- b) lidaparātam, kurš dod pavēli apstāties, pašam aktīvi ir jāvajā kuģis, kamēr kāds piekrastes valsts kuģis vai lidaparāts, kuru izsaucis šis lidaparāts, neieradīsies uz vietas, lai turpinātu pakalpojumu, ja vien lidaparāts viens pats nevar aizturēt kuģi. Lai pamatotu kuģa aizturēšanu ārpus teritoriāliem ūdeņiem, nepietiek ar to vien, ka lidaparāts to bija ievērojis izdarām pārkāpumu vai kā aizdomās turētu par izdarītu pārkāpumu, ja kuģis nebija saņēmis pavēli apstāties un vienlaikus to nesāka vajāt attiecīgais lidaparāts vai citi lidaparāti vai kuģi, kas turpina nepārtraukti pakalpojumu.

7. Kuģa atbrīvošanu, kurš ir aizturēts kādas valsts jurisdikcijas robežās vai ar konvoja palīdzību ir nogādāts šīs valsts ostā ar mērķi, lai valsts kompetentās iestādes veiktu izmeklēšanu, nevar pieprasīt, tikai pamatojoties uz to, ka kuģis tika konvojēts caur ekskluzīvo ekonomisko zonu vai tālāju, kad tas bija nepieciešams.

8. Ja kuģis ir apturēts vai aizturēts ārpus teritoriāliem ūdeņiem apstākļos, kuri nav par pamatu tiesībām veikt tūlītēju pakalpojumu, tam ir jāatlīdzina jebkuri zaudējumi un kaitējumi.

112. pants

Tiesības izbūvēt zemūdens kabelus un cauruļvadus

1. Visām valstīm ir tiesības tālējās gultnē aiz kontinentālā šelfa robežām likt kabelus un cauruļvadus.

2. 79. panta 5. punkts attiecas uz šādiem kabeļiem un cauruļvadiem.

113. pants

Zemūdens kabeļu vai cauruļvadu pārraušana vai bojāšana

Katra valsts pieņem nepieciešamos normatīvos aktus, kuri paredz, ka par nosodāmu rīcību ir uzskatāma zemūdens kabeļa pārraušana vai bojāšana atklātā jūrā, kuru ir izdarījis tāds kuģis, kurš kuģo zem tās karoga, vai tās jurisdikcijā esoša persona, ja tā ir izdarīta tīšām vai noziedzīgas nevēlēšanās rezultātā tādā veidā, ka tas var pārtraukt vai apgrūtināt telegrāfa vai telefona sakarus. Šie noteikumi tāpat attiecas uz darbībām, kuras ir vērstas uz to, lai novestu pie tādas pārraušanas vai bojāšanas vai var novest pie tā. Tomēr tie neattiecas uz pārraušanu vai bojāšanu, kuru ir nodarījušas personas, kuras ir darbojušās ar likumīgu mērķi glābt savu dzīvību vai savu kuģi, ja ir veikti visi piesardzības pasākumi, lai izvairītos no pārraušanas vai bojāšanas.

114. pants

Zemūdens kabeļa vai cauruļvada bojāšana, ko nodarījis cita zemūdens kabeļa vai cauruļvada īpašnieks

Katra valsts pieņem nepieciešamos normatīvos aktus, kuri paredz to, ka, ja tās jurisdikcijā esošās personas, kurām pieder zemūdens kabelis vai cauruļvads atklātā jūrā, ielikšanas vai remonta laikā izdarīs bojājumus vai pārkaus citu kabeli vai cauruļvadu, tās segs remonta izdevumus.

115. pants

Zaudējuma atlīdzināšana, kurš radies, lai izvairītos no zemūdens kabeļa vai cauruļvada bojāšanas

Katra valsts pieņem nepieciešamos normatīvos aktus, lai to kuģu īpašnieki, kuri var pierādīt, ka viņi ir zaudējuši enkuru, tīklu vai kādu citu zvejniecības iekārtu, lai izvairītos no zemūdens kabeļu vai cauruļvadu bojāšanas, varētu saņemt atlīdzību no šo kabeļu

vai cauruļvadu īpašniekiem ar nosacījumu, ka viņi ir veikuši visus pienācīgos piesardzības pasākumus.

2. NODAĻA

TĀLJŪRAS DZĪVO RESURSU SAGLABĀŠANA UN TO PĀRVALDĪŠANA

116. pants

Zvejas tiesības tālūrā

Visam valstīm ir tiesības, lai to pilsoņi nodarbotos ar zvejniecību tālūrā, ievērojot:

- a) to līgumsaistības;
- b) tiesības un pienākumus, kā arī piejūras valstu intereses, kas paredzētas, *inter alia*, 63. panta 2. punktā un 64. līdz 67. pantā; un
- c) šīs nodaļas noteikumus.

117. pants

Valstu pienākums veikt pasākumus tālūras dzīvo resursu saglabāšanā

Visas valstis veic tādus pasākumus vai sadarbojas ar citām valstīm tādu pasākumu veikšanā, kas nepieciešami, lai saglabātu tālūras dzīvos resursus.

118. pants

Valstu sadarbība dzīvo resursu saglabāšanā un to pārvaldīšanā

Valstis sadarbojas dzīvo resursu saglabāšanā un pārvaldīšanā tālūras rajonos. Valstis, kuru pilsoņi nodarbojas ar dažādiem dzīvo

resursu rūpāliem vienā un tajā pašā rajonā, iesaistās sarunās ar mērķi veikt pasākumus, lai saglabātu šos dzīvos resursus. Nepieciešamības gadījumā valstis sadarbojas, lai izveidotu subreģionālās vai reģionālās zvejniecības organizācijas.

119. pants

Tālūras dzīvo resursu saglabāšana

1. Nosakot pieļaujamās nozvejas apjomu un pasākumus, ko nepieciešams veikt tālūras dzīvo resursu saglabāšanai, valstis:

- a) pamatojoties uz to rīcībā esošajiem zinātniskajiem datiem, veic pasākumus, lai uzturētu vai atjaunotu nozvejojamo sugu populācijas tādā līmenī, kurā var nodrošināt maksimāli noturīgu nozveju, ko aprēķina, ievērojot attiecīgus ekoloģiskos un ekonomiskos faktorus, tai skaitā jaunattīstības valstu īpašās vajadzības, un ievērojot zvejniecības metodes atkarībā no krājumiem, kā arī jebkurus rekomendējoša rakstura starptautiskos minimālos standartus, gan subreģionālos, reģionālos vai vispasaules;
- b) ņem vērā ietekmi uz sugām, kas saistās vai kas ir atkarīga no nozvejojamām sugām, lai uzturētu vai atjaunotu šādu saistīto vai atkarīgo sugu populācijas virs līmeņiem, kuros to atražošana var būt pakļauta nopietniem draudiem.

2. Pieejamās zinātniskās informācijas, statistisko datu par lomiem un zvejniecības intensitāti un citu datu, kas attiecas uz to krājumu saglabāšanu, regulāri veic kompetentas starptautiskās organizācijas, atkarībā no apstākļiem subreģionālās, reģionālās vai vispasaules, piedaloties ieinteresētajām valstīm.

3. Ieinteresētās valstis nodrošina, lai saglabāšanas pasākumi un to realizēšana ne pēc formas, ne pēc būtības nebūtu diskriminējoši attiecībā pret jebkuras valsts zvejniekiem.

120. pants

Jūras zīdītāji

65. Pantu piemēro arī attiecībā uz jūras zīdītāju saglabāšanu un pārvaldīšanu tālūrā.

VIII DAĻA

SALU REŽĪMS

121. pants

Salu režīms

1. Sala ir dabiskā ceļā izveidojusies sauszemes platība, kas atrodas virs ūdens līmeņa paisuma laikā.

2. Salas teritoriālie ūdeņi, tās piekrastes ūdeņi, ekskluzīvā ekonomiskā zona un kontinentālais šelfs, izņemot
3. punktā paredzētos gadījumus, tiek noteikti saskaņā ar šīs Konvencijas noteikumiem, kas tiek piemēroti citām sauszemes teritorijām.

3. Klintīm, kas nav piemērotas cilvēka dzīvošanai vai pastāvīgai saimnieciskai darbībai, nav ekskluzīvās ekonomiskās zonas, kā arī kontinentālā šelfa.

IX DAĻA

SLĒGTĀS UN DAĻĒJI SLĒGTĀS JŪRAS

122. pants

Definīcija

Šīs Konvencijas izpratnē “slēgtā vai daļēji slēgtā jūra” nozīmē līci, baseinu vai jūru, ko ieskauj divas vai vairākas valstis, un kas ir savienota ar citu jūru vai okeānu ar šauru eju, vai arī, kas pilnīgi vai galvenokārt sastāv no divu vai vairāku piekrastes valstu teritoriālajiem ūdeņiem un ekskluzīvajām ekonomiskajām zonām.

123. pants

Valstu, kuras robežojas ar slēgto vai daļēji slēgto jūru, sadarbība

Valstīm, ko apskalo slēgtas vai daļēji slēgtas jūras, savstarpēji jāsadarbojas savu tiesību realizēšanā un šajā Konvencijā noteikto pienākumu pildīšanā. Šajā nolūkā tās tieši vai ar atbilstošu reģionālo organizāciju starpniecību cenšas:

- a) koordinēt jūras dzīvo resursu pārvaldīšanu, to saglabāšanu, izpēti un izmantošanu;
- b) koordinēt savu tiesību un pienākumu realizēšanu jūras vides saglabāšanā;
- c) koordinēt zinātnisko pētījumu veikšanas politiku un vajadzības gadījumā realizēt kopīgas zinātniskās izpētes programmas šajā rajonā;
- d) vajadzības gadījumā pieaicināt citas ieinteresētās valstis vai starptautiskās organizācijas, lai sadarbotos šī panta noteikumu izpildes veicināšanā.

X DAĻA

VALSTU, KURĀM NAV IZEJAS UZ JŪRU, TIESĪBAS PIEKĻŪT JŪRAI UN NO TĀS UN TRANZĪTA BRĪVĪBA

124. pants

Lietotie termini

- b) “tranzītvalsts” ir valsts ar jūras piekrasti vai bez tās, kas atrodas starp valsti, kurai nav izejas uz jūru, un jūru un caur kuras teritoriju notiek tranzītkustība;

1. Šajā Konvencijā:

- a) “valsts, kurai nav izejas uz jūru” nozīmē valsti, kurai nav jūras piekrastes;
- c) “tranzītkustība” nozīmē cilvēku, bagāžas, preču un transporta līdzekļu tranzītu caur vienu vai vairākām tranzītvalstīm, kad caurbraukšana caur tādu teritoriju ar pārkraušanu, noliktavām,

kravu partiju sadalīšanu vai transporta veida maiņu vai bez tā, ir tikai pilnā ceļa daļa, kas sākas vai beidzas valsts, kurai nav izejas uz jūru, teritorijā;

d) "transporta līdzekļi" nozīmē:

- i) dzelzceļa sastāvs, jūras, ezeru un upju kuģi un autotransports;
- ii) nesēji un nastu nesēji dzīvnieki, ja to prasa vietējie apstākļi.

2. Valstis, kurām nav izejas uz jūru, un tranzītvalstis pēc savstarpējās vienošanās transporta līdzekļu skaitā var iekļaut cauruļvadus, gāzesvadus un citus transporta līdzekļus papildus tiem, kas uzskaitīti 1. punktā.

125. pants

Tiesības uz izeju pie jūras un no tās un tranzīta brīvība

1. Valstīm, kurām nav izejas uz jūru, ir tiesības uz pieeju jūrai un no tās, lai realizētu šinī Konvencijā paredzētās tiesības, to skaitā tiesības, kas attiecas uz tāljūras brīvību un cilvēces kopīgo mantojumu. Šā mērķa sasniegšanai valstīm, kurām nav izejas uz jūru, izmanto tranzīta brīvību caur tranzītvalstu teritorijām, izmantojot visus transporta līdzekļu veidus.

2. Tranzīta brīvības realizēšanas nosacījumi un kārtība tiek saskaņoti starp ieinteresētajām valstīm, kurām nav izejas uz jūru, un tranzītvalstīm, slēdzot divpusējus, subreģionālus vai reģionālus nolīgumus.

3. Tranzītvalstij, realizējot pilnīgu suverenitāti savā teritorijā, ir tiesības veikt visus nepieciešamos pasākumus, lai valstu, kurām nav izejas uz jūru, šajā daļā noteiktās tiesības un iespējas neaizskartu tranzītvalstu likumīgās intereses.

126. pants

Vislielākās labvēlības režīma piemērošanas izņēmumi

Šīs Konvencijas noteikumi, kā arī speciālie noteikumi par tiesību piekļūt jūrai un no tās realizēšanu, kas nosaka tiesības un atlaides valstīm, kuras atrodas īpašā ģeogrāfiskā stāvoklī un kurām nav izejas uz jūru, neattiecas uz vislielākās labvēlības režīma piemērošanu.

127. pants

Muitas nodevas, nodokļi un citi maksājumi

1. Tranzītkustībai netiek uzliktas muitas nodevas, nodokļi un citi maksājumi, izņemot nodevas, ko iekasē par konkrētiem pakalpojumiem, kas tiek sniegti saistībā ar šo kustību.

2. Transporta līdzekļi, kas veic tranzītu, un citi atvieglojumi, kurus sniedz valstij, kam nav izejas uz jūru un kurus šī valsts lieto, netiek pakļauti aplikšanai ar nodokļiem un nodevām, izņemot tos, ko ievāc par tranzītvalsts transporta līdzekļu izmantošanu.

128. pants

Brīvās zonas un citi muitas atvieglojumi

Ar tranzītvalstu un valstu, kurām nav izejas uz jūru, savstarpēju vienošanos tranzītkustības ērtībai var noteikt brīvās zonas vai citus muitas atvieglojumus tranzītvalstu ieejas un izejas ostās.

129. pants

Sadarbība transporta līdzekļu pilnveidošanā un celtniecībā

Ja tranzītvalstī nav transporta līdzekļu, kas nepieciešami, lai realizētu tranzītkustības brīvību, vai, ja esošie līdzekļi, to skaitā ostas būves un ierīces, ir nepietiekami, ieinteresētās tranzītvalstis un valstis, kurām nav izejas uz jūru, var sadarboties to būvniecībā un pilnveidošanā.

130. pants

Pasākumi, kas tiek veikti, lai novērstu aizkavēšanos vai citas tehniska rakstura grūtības tranzītkustībā

1. Tranzītvalstis veic attiecīgos pasākumus, lai izvairītos no aizkavējumiem vai citām tehniska rakstura grūtībām tranzītkustībā.

2. Šādu aizkavējumu vai grūtību gadījumā tranzītvalstu vai ieinteresēto valstu, kurām nav izejas uz jūru, kompetentās iestādes sadarbojas to novēršanā.

131. pants

Vienlīdzīgas attieksmes režīms jūras ostās

Uz valstu, kurām nav izejas uz jūru, kuģiem attiecas tas pats režīms, kas uz citiem ārvalstu kuģiem.

132. pants

Plašāku tranzīta iespēju nodrošināšana

Šī Konvencija nekādā gadījumā neierobežo plašāku tranzīta iespēju nodrošināšanu, kuras ir daudz plašākas nekā šinī Konven-

cijā paredzētās iespējas un kuras ir saskaņotas starp Konvencijas dalībvalstīm, vai arī kuras piedāvā kāda dalībvalsts. Šī Konvencija arī nav šķērslis šāda plašāku iespēju piedāvāšanai nākotnē.

XI DAĻA

RAJONS

1. NODAĻA

VISPĀRĒJIE NOTEIKUMI

133. pants

Lietotie termini

Šajā daļā:

- a) "resursi" nozīmē visus cietos, šķidros vai gāzveida minerālresursus, ieskaitot polimetālusacietējumus, kas atrodas *in situ* rajonā jūras gultnē vai tās dzīlēs;
- b) rajonā iegūtos resursus uzskata par "derīgiem izrakteņiem".

134. pants

Šīs daļas darbības joma

- 1. Šī daļa attiecas uz rajonu.
- 2. Šīs daļas noteikumi regulē darbību rajonā.
- 3. Prasības, kas attiecas uz karšu vai ģeogrāfisko koordināšu, kas parāda 1. panta 1. punkta 1. apakšpunktā norādītās robežas, nodošanu un publikāciju, ir izklāstītas VI daļā.
- 4. Šis pants neskar kontinentālā šelfa iekšējo robežu noteikšanu saskaņā ar VI daļu vai spēkā esošo vienošanos, kas attiecas uz robežu noteikšanu starp valstīm ar tuvu esošām piekrastēm.

135. pants

Klājūdeņu un gaisa telpas tiesiskais statuss

Ne šī daļa, ne citas tiesības, kas tiek piešķirtas ar šo daļu, neskar ūdeņu, kas pārklāj rajonu, tiesisko statusu, kā arī gaisa telpas, kas atrodas virs šiem ūdeņiem, tiesisko statusu.

2. NODAĻA

RAJONA PĀRVALDĪŠANAS PRINCIPI

136. pants

Cilvēces kopējais mantojums

Rajons un tā resursi ir cilvēces kopējais mantojums.

137. pants

Rajona un tā resursu tiesiskais statuss

1. Nevienai valstij nav tiesību pretendēt uz suverenitāti vai suverēnām tiesībām, vai to realizēšanu attiecībā uz kādu rajona daļu vai tā resursiem, un nevienai valstij, fiziskai vai juridiskai personai nav tiesību piesavināt kādu tā daļu. Šāda veida pretenzijas vai suverenitātes vai suverēnu tiesību realizēšana un šāda piesavināšana netiek atzīta.

2. Visas tiesības uz rajona resursiem pieder visai cilvēcei, kuras vārdā darbojas varas institūcija. Šie resursi netiek pakļauti atsavināšanai. Taču derīgie izrakteņi, kas tiek iegūti rajonā, var tikt atsavināti saskaņā ar šo daļu un institūcijas izdotajām normām, noteikumiem un procedūrām.

3. Nevienai valstij, fiziskai vai juridiskai personai nav tiesību pretendēt uz rajonā iegūstamajiem derīgajiem izrakteņiem, iegādāties vai kādā citā veidā tos realizēt, kā tikai saskaņā ar šo daļu. Pretējā gadījumā tāda veida pretenzijas uz šādām tiesībām, to iegādāšanās vai realizēšana netiek atzītas.

138. pants

Valstu vispārējā attieksme pret rajonu

Valstu rīcība attiecībā pret rajonu tiek noteikta saskaņā ar šīs daļas noteikumiem, Apvienoto Nāciju Organizācijas hartā ietvertajiem

principiem un citām starptautisko tiesību normām, kas ir miera un drošības, starptautiskās sadarbības un sapratnes interesēs.

139. pants

Pienākums nodrošināt atbilstību likumam un zaudējumu atlīdzināšanu

1. Dalībvalstis apņemas nodrošināt, lai rajonā veicamās darbības, ko realizē dalībvalstis, valsts uzņēmumi, fiziskas vai juridiskas personas, kurām ir dalībvalsts valstiskā piederība vai kuras efektīvi kontrolē dalībvalsts vai tās pilsoņi, tiktu veiktas saskaņā ar šo daļu. Tāds pats pienākums ir attiecināms arī uz starptautiskajām organizācijām, kas realizē darbības rajonā.

2. Neskarot starptautisko tiesību normas un III pielikuma 22. pantu, zaudējumi, ko nodarījusi kāda dalībvalsts vai starptautiskā organizācija, neizpildot šajā daļā paredzētos pienākumus, rada līdzīgu attiecīgu atbildību; dalībvalstis vai starptautiskās organizācijas, kuras darbojas kopīgi, ir solidāri un atsevišķi atbildīgas. Taču dalībvalsts neatbild par zaudējumiem, ko, neievērojot šīs daļas noteikumus, nodarījusi persona, par kuru tā galvojusi, pamatojoties uz 153. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ja šī dalībvalsts ir veikusi visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu efektīvu šo noteikumu ievērošanu saskaņā ar 153. panta 4. punktu un III pielikuma 4. panta 4. punktu.

3. Dalībvalstis, kuras ir starptautisko organizāciju locekles, veic attiecīgos pasākumus, lai nodrošinātu šī panta piemērošanu jaundarījumos, kas saistīti ar šīm starptautiskajām organizācijām.

140. pants

Sabiedrības ieguvums

1. Aktivitātes rajonā tiek realizētas, kā tas konkrēti ir noteikts šīnā daļā, visas sabiedrības labā neatkarīgi no valstu, gan piejūras, gan to, kurām nav izejas uz jūru, ģeogrāfiskā stāvokļa, jo īpaši ievērojot jaunattīstības valstu un tautu, kas nav ieguvušas pilnīgu neatkarību vai kādu citu pašpārvaldes statusu, kas ir atzīti Apvienoto Nāciju Organizācijas 1514. (XV) rezolūcijā vai citās saistītās Ģenerālās Asamblejas rezolūcijās, intereses un vajadzības.

2. Varas institūcija nodrošina mantisko un citu ekonomisko labumu, kas tiek iegūti rajonā, vienlīdzīgu sadali atbilstoši nediskriminācijas principam saskaņā ar 160. panta 2. punkta f) apakšpunkta i) punktu.

141. pants

Rajona izmantošana tikai miermīlīgiem mērķiem

Rajons ir atvērts izmantošanai tikai miermīlīgiem mērķiem visām valstīm, gan piejūras, gan tām, kurām nav izejas uz jūru, bez diskriminācijas un neskarot citus šīs daļas noteikumus.

142. pants

Piekrastes valstu tiesības un likumīgās intereses

1. Rajonā veicamās aktivitātes attiecībā uz resursu atradnēm, kas tāpat atrodas vietējās jurisdikcijas ietvaros, tiek realizētas ar pienācīgu jebkuras piejūras valsts tiesību un tiesisko interešu ievērošanu tās jurisdikcijas ietvaros, kurā ir šādas atradnes.

2. Ieinteresētās valstis tiek konsultētas un tiek veikta iepriekšējā informēšana, lai netiktu aizskartas šīs tiesības un intereses. Gadījumos, kad rajonā sākas nacionālās jurisdikcijas robežās atrodošos resursu izstrāde, nepieciešama iepriekšēja ieinteresētās piejūras valsts piekrišana.

3. Ne šī daļa, ne tiesības, ko paredz vai kas realizējamas saskaņā ar šo daļu, neietekmē piejūras valstu tiesības veikt tādas ar XII daļas noteikumiem saskaņotus pasākumus, kas ir nepieciešami, lai novērstu vai samazinātu nopietnus vai nenovēršamus draudus to piekrastei vai ar to saistītajām interesēm, kas radušies piesārņošanas, piesārņošanas draudu vai citu bīstamu parādību, ko izsauc jebkura darbība rajonā, rezultātā.

143. pants

Jūras zinātniskie pētījumi

1. Jūras zinātniskie pētījumi rajonā tiek veikti tikai mierīgiem mērķiem un cilvēces labklājībai saskaņā ar XIII daļu.

2. Varas institūcijai ir tiesības veikt jūras zinātniskos pētījumus attiecībā uz rajonu un tā resursiem un slēgt līgumus šim mērķim. Institūcija sadarbojas jūras zinātnisko pētījumu veikšanā un

sekmē tos, kā arī koordinē un izplata šādu pētījumu un analīžu rezultātus, kad tie kļūst pieejami.

3. Dalībvalstīm ir tiesības veikt jūras zinātniskos pētījumus rajonā. Dalībvalstis sekmē starptautisko sadarbību jūras zinātnisko pētījumu veikšanā rajonā:

- a) piedaloties starptautiskajās programmās un veicinot dažādu valstu speciālistu un varas institūcijas sadarbību jūras zinātnisko pētījumu veikšanā;
- b) ar institūcijas un citu starptautisko organizāciju starpniecību nodrošinot programmu izstrādi jaunattīstības valstu un tehniskajā ziņā mazāk attīstīto valstu labā ar mērķi:
 - i) nostiprināt to pētniecisko potenciālu;
 - ii) sagatavot šo valstu un institūcijas personālu izpētes metožu un izpētes rezultātu izmantošanas jomā;
 - iii) sadarbība to kvalificētā personāla izmantošanā pētījumos rajonā;
- c) efektīvi izplata izpētes un analīžu rezultātus, kad tie kļūst pieejami, ar Institūcijas vai, vajadzības gadījumā, ar citu starptautisko kanālu starpniecību.

144. pants

Tehnoloģijas nodošana

1. Institūcija veic sekojošus pasākumus saskaņā ar šo Konvenciju:
 - a) ar aktivitātēm rajonā saistītās tehnoloģijas un zināšanu iegūšana;
 - b) sadarbība tādu tehnoloģiju un zināšanu nodošanai jaunattīstības valstīm un sekmēšana, lai visas dalībvalstis gūtu no tām labumu.
2. Šādā nolūkā Institūcija un dalībvalstis sadarbojas tehnoloģijas un to zināšanu nodošanā, kas attiecas uz aktivitātēm rajonā, lai uzņēmums un visas dalībvalstis gūtu no tā labumu. Jo īpaši tās uzsāk un sekmē:
 - a) uz darbībām rajonā attiecināmu tehnoloģiju nodošanu uzņēmumam un jaunattīstības valstīm, ieskaitot uzņēmuma un jaunattīstības valstu atvieglotu piekļūšanu tehnoloģijām uz saprātīgiem un taisnīgiem noteikumiem;

- b) pasākumus, kas vērsti uz uzņēmuma un jaunattīstības valstu vietējo tehnoloģiju attīstību, īpaši nodrošinot iespēju uzņēmuma personālam un jaunattīstības valstu speciālistiem iziet apmācību jūras zinātnes un tehnoloģijas jomā.

145. pants

Jūras vides aizsardzība

Attiecībā uz aktivitātēm rajonā saskaņā ar šo Konvenciju tiek veikti nepieciešamie pasākumi, lai aizsargātu jūras vidi no kaitīgām sekām, kas var rasties šo aktivitāšu rezultātā. Šajā nolūkā pārvaldes Institūcija pieņem attiecīgas normas, noteikumus un procedūras, *inter alia*, lai:

- a) novērstu, samazinātu vai kontrolētu jūras vides, tai skaitā piekrastes, piesārņojumu un novērstu jūras vides ekoloģiskā līdzsvara izjaukšanu, īpašu uzmanību pievēršot jūras vides aizsardzībai pret tādiem darbības veidiem kā urbšana, zemes padziļināšana, grunts izņemšana, atkritumu pārstrāde, celtniecība un iekārtu, cauruļvadu un citu ierīču ekspluatācija vai tehniskā apkalpe;
- b) aizsargātu un saglabātu rajona dabas resursus un novērstu kaitējumu nodarīšanu jūras vides florai un faunai.

146. pants

Cilvēka dzīvības aizsardzība

Attiecībā uz aktivitātēm rajonā tiek veikti nepieciešamie pasākumi, kas nodrošina cilvēka dzīvības efektīvu aizsardzību. Šajā nolūkā pārvaldes Institūcija pieņem atbilstošas normas, noteikumus un procedūras papildus jau esošajām starptautisko tiesību normām, ko satur attiecīgās vienošanās.

147. pants

Darbību saskaņošana rajonā un jūras vidē

1. Aktivitātes rajonā tiek veiktas, pienācīgi ievērojot citas darbības jūras vidē.
2. Ierīcēm, kas tiek izmantotas darbībās rajonā, jāatbilst šādām prasībām:
 - a) šādas ierīces tiek montētas, uzstādītas un noņemtas tikai saskaņā ar šīs daļas noteikumiem un, ievērojot varas institūcijas normas, noteikumus un procedūras. Par šādu ierīču

montāžu, uzstādīšanu un noņemšanu jāpaziņo, un jābūt pastāvīgiem līdzekļiem brīdināšanai par iekārtu esamību;

3. NODAĻA

RAJONA RESURSU APGŪŠANA

150. pants

Politika attiecībā uz darbību rajonā

Darbība rajonā tiek veikta, kā to īpaši paredz šī nodaļa, tādā veidā, lai veicinātu pasaules ekonomikas veselīgu attīstību, starptautiskās tirdzniecības sabalansētu pieaugumu un stimulētu starptautisku sadarbību visu valstu, sevišķi jaunattīstības valstu, attīstības interesēs, lai nodrošinātu:

- b) šādas ierīces nedrīkst uzstādīt vietās, kur tās var radīt traucējumus starptautiskajai kuģniecībai svarīgu un atzītu jūras ceļu izmantošanā vai arī intensīvas zvejniecības vietās;
- c) lai nodrošinātu gan kuģošanas, gan iekārtu drošību, ap šīm iekārtām tiek izveidotas drošības zonas ar attiecīgām zīmēm. Šādu drošības zonu konfigurācijai un izvietojumam jābūt tādiem, lai tie neveidotu joslu, kas traucētu kuģu likumīgu piekļūšanu konkrētām jūras zonām vai kuģošanu pa starptautiskajiem jūras ceļiem;
- d) šīs iekārtas tiek izmantotas vienīgi miermīlīgiem mērķiem;
- e) šīm iekārtām nav salu statusa. Tām nav savu teritoriālo ūdeņu, un to esamība neietekmē teritoriālo ūdeņu, ekskluzīvās ekonomiskās zonas vai kontinentālā šelfa delimitāciju.

3. Citas darbības jūras vidē tiek veiktas ievērojot darbības rajonā.

148. pants

Jaunattīstības valstu līdzdalība darbībās rajonā

Jaunattīstības valstu efektīva līdzdalība darbībās rajonā tiek sekme, kā īpaši noteikts šajā daļā, veltot pienācīgu uzmanību to īpašajām interesēm un vajadzībām galvenokārt to valstu vajadzībām, kurām nav izejas uz jūru un kuras atrodas ģeogrāfiski neizdevīgā stāvoklī, lai pārvarētu šķēršļus, kas rodas to neizdevīgā stāvokļa dēļ, to skaitā atrautību no rajona un grūtības piekļūšanai un izkļūšanai no rajona.

149. pants

Arheoloģiskie un vēsturiskie objekti

Visi rajonā atrastie arheoloģiskie un vēsturiskie objekti tiek aizsargāti vai izmantoti visas cilvēces labā, īpašu uzmanību pievēršot izcelsmes valsts vai kultūras izcelsmes valsts, vai vēsturiskās un arheoloģiskās izcelsmes valsts priekšrocības tiesībām.

- a) rajona resursu apgūšanu;
- b) rajona resursu sakārtotu, drošu un racionālu izmantošanu, tostarp efektīvu darbību rajonā, un saskaņā ar saprātīgiem resursu saglabāšanas principiem nevajadzīgu zudumu novēršanu;
- c) tādu darbību paplašināšanu, kuras atbilst 144. un 148. pantam;
- d) Institūcijas piedalīšanos ienākumos un tehnoloģijas nodošanā uzņēmumam un jaunattīstības valstīm, kā to paredz šī Konvencija;
- e) rajonā iegūstamo derīgo izrakteņu iegūšanas iespēju paplašināšanu pēc vajadzības, kopā ar derīgiem izrakteņiem, kurus iegūst no citiem avotiem, lai nodrošinātu patērētāju apgādi ar šiem derīgiem izrakteņiem;
- f) taisnīgu un stabilu, ražotājiem izdevīgu un patērētājiem taisnīgu cenu derīgiem izrakteņiem, kurus iegūst kā rajonā, tā arī no citiem avotiem, un sadarbību ilgtermiņa līdzsvarota pieprasījuma un piedāvājuma nodrošināšanai;
- g) visu dalībvalstu piedalīšanās iespēju paplašināšanu rajona resursu apgūšanā neatkarīgi no to sociāli ekonomiskās sistēmas vai ģeogrāfiskā stāvokļa un darbības monopolizācijas novēršanu rajonā;
- h) jaunattīstības valstu ekonomikas un eksporta ienākumu aizsargāšanu pret negatīvām sekām, kuras rodas attiecīgo derīgo izrakteņu veidu cenu pazemināšanās vai šāda veida derīgo izrakteņu eksporta apjoma samazināšanās rezultātā, tādā mērā, kādā šādu pazemināšanos vai samazināšanos izraisījusi darbība rajonā, kā to paredz 151. pants;

- i) kopējā mantojuma attīstīšanu visas cilvēces interesēs; un
- j) tirgus pieejamības tādus noteikumus no rajona resursiem iegūstamo derīgo izrakteņu importam un no šiem derīgiem izrakteņiem iegūstamo izejvielu importam, kuri nedrīkst būt labvēlīgāki par pašiem labvēlīgākajiem noteikumiem, kādus piemēro citu izejvielu importam.

151. pants

Ražošanas politika

- 1. a) Neskarot 150. pantā izklāstītos mērķus un īstenojot minētā panta h) punkta noteikumus, Institūcija ar esošo forumu vai citu jaunu vienošanos vai līgumu, kas būtu piemēroti un kuros piedalās visas ieinteresētās puses, ieskaitot gan ražotājus, gan patērētājus, palīdzību veic pasākumus, kas nepieciešami, lai veicinātu efektīvu un stabilu tādu izejvielu preču tirgu, kuras ražo no rajonā iegūstamiem derīgiem izrakteņiem par cenām, kas izdevīgas ražotājam un taisnīgas patērētājam. Visas dalībvalstis sadarbojas šo mērķu sasniegšanai.
- b) Institūcijai ir tiesības piedalīties visās konferencēs, kas skar šādas preces un kurās piedalās visas ieinteresētās puses, ieskaitot gan ražotāju, gan patērētāju. Institūcijai ir tiesības kļūt par šādu konferenču rezultātā panāktas vienošanās vai līguma dalībnieci. Institūcijas piedalīšanās jebkuros orgānos, kuri izveidoti saskaņā ar vienošanos vai līgumiem, attiecas uz ražošanu rajonā un tiek īstenota saskaņā ar institūciju attiecīgiem noteikumiem.
- c) Institūcija veic savus pienākumus saskaņā ar šajā punktā minēto vienošanos vai līgumiem tādā veidā, lai nodrošinātu vienādu un nediskriminējošu izturēšanos pret visu attiecīgo derīgo izrakteņu ieguvu rajonā. Pie tam Institūcija darbojas tādā veidā, kas ievēro uzņēmuma spēkā esošo kontraktu un apstiprināto darba plānu noteikumus.
- 2. a) Pārejas perioda laikā, kas noteikts 3. pantā, rūpnieciskā ražošana nesākas saskaņā ar apstiprināto darba plānu tik ilgi, kamēr darbu veicējs neiesniedz Institūcijai pieprasījumu un nesaņem no tās ražošanas atļauju. Šādu ražošanas atļauju nevar pieprasīt vai izsniegt vairāk nekā 5 gadus pirms plānotās komercražošanas sākuma saskaņā ar darba plānu, ja vien, ņemot vērā projekta izstrādāšanas raksturu un laiku, Institūcijas noteikumi, nolikumi un procedūra nenosaka citu periodu.
- b) Pieprasījumā izsniegt ražošanas atļauju darbu veicējs norāda niķeļa gada apjomu, kuru paredzēts iegūt saskaņā ar apstiprināto darba plānu. Pieprasījumā iekļauj to izmaksu grafiku, kuras darbu veicējs sedz pēc šādas atļaujas saņemšanas un kuru aprēķins balstās uz saprātīgu pamatojumu, lai ļautu viņam uzsākt rūpniecisku ražošanu paredzētajā laikā.
- c) Lai nodrošinātu a) un b) apakšpunktu izpildi, Institūcija nosaka atbilstošas prasības darbu veikšanai saskaņā ar III pielikuma 17. pantu.
- d) Institūcija izsniedz ražošanas atļauju pieprasītajam ražošanas apjomam, ja šī apjoma un agrāk apstiprināto apjomu summa nepārsniedz niķeļa ražošanas galējās robežas, kas noteiktas saskaņā ar 4. punktu šīs atļaujas izdošanas gadā vai jebkurā plānotā ražošanas gadā, kas ietilpst pārejas periodā.
- e) Pēc izsniegšanas ražošanas atļauja un apstiprinātais iesniegums kļūst par apstiprinātā darba plāna daļu.
- f) Ja darba veicēja pieprasījums piešķirt ražošanas atļauju tiek noraidīts saskaņā ar d) apakšpunktu, viņš jebkurā laikā no jauna var iesniegt Institūcijai šādu pieprasījumu.
- 3. Pārejas periods sākas 5 gadus pirms tā gada 1. janvāra, kurā saskaņā ar apstiprināto darba plānu paredzēts sākt pirmo rūpniecisko ražošanu. Ja pirmā rūpnieciskā ražošana tiek atlikta uz kādu periodu pēc sākotnēji ieplānotā gada, tad pārejas perioda sākums un sākotnēji aprēķinātais ražošanas galējais apjoms tiek attiecīgi koriģēts. Pārejas periods turpinās 25 gadus vai līdz 155. pantā minētās pārskata konferences beigām, vai tik ilgi, kamēr stājas spēkā tādas jaunas vienošanās vai līgumi, kas minēti 1. punktā, atkarībā no tā, kurš no šiem termiņiem iestājas pirmais. Institūcija atkal iegūst pilnvaras, kuras paredz šis pants, uz atlikušo pārejas periodu, ja beidzies minēto vienošanos vai līgumu darbības laiks vai ja tie kādu iemeslu dēļ zaudējuši spēku.
- 4. a) Galējās ražošanas robežas jebkuram pārejas perioda gadam ir summa, kuru veido:
 - i) starpība starp niķeļa patēriņa tendenču līkņu lielumiem, kuri aprēķināti saskaņā ar b) apakšpunktu pirmā

rūpnieciskās ražošanas gada iepriekšējam gadam un pārejas perioda sākuma gada iepriekšējam gadam; un

- ii) 60 % no starpības starp niķeļa patēriņa tendenču līkņu lielumiem, kas aprēķināti saskaņā ar b) apakšpunktu gadam, kuram tiek piemērota ražošanas atļauja, un pirmā rūpnieciskās ražošanas gada iepriekšējam gadam.

b) Lai nodrošinātu a) apakšpunktu:

- i) tendences līknes lielumi, kuri izmantoti, lai aprēķinātu niķeļa ražošanas galējās robežas, ir niķeļa gada patēriņa tendenču līknes tie lielumi, kas aprēķināti gadā, kad izdota ražošanas atļauja. Tendences līkne tiek zīmēta, pamatojoties uz niķeļa faktiskā patēriņa logaritmu līnijveida regresiju pēdējo 15 gadu laikā, par kuriem ir šādi dati, pie kam laiks ir neatkarīgs rādītājs. Šādu tendenču līkni jāuzskata par tendences sākotnējo līkni;
- ii) ja tendences sākotnējās līknes ikgadējā pieauguma lielums ir mazāks par 3 %, tad tendenču līkne, kas izmantota, lai noteiktu a) apakšpunktā minētos daudzumus, būs līkne, kas iet caur sākotnējās tendences līkni, kura izsaka attiecīgā 15 gadu perioda pirmā gada lielumu un katru gadu pieaug par 3 %. Pie noteikuma, ka ražošanas galējā robeža, kas noteikta jebkuram pārejas perioda gadam, nekādā gadījumā nedrīkst pārsniegt starpību starp tendences sākotnējās līknes lielumu šim gadam un tendences sākotnējās līknes lielumu pārejas perioda sākuma gada iepriekšējam gadam.

5. Institūcija rezervē uzņēmuma sākotnējai ražošanai 38 000 tonnas niķeļa no pieejamās galējās ražošanas lieluma, kas ir aprēķināts saskaņā ar 4. punktu.

- 6. a) Darbu veicējs jebkurā gadā var saražot ne vairāk kā 8 % virs viņam izsniegtajā atļaujā par derīgo izrakteņu ikgadējo ieguvu no polimetāliskajām konkrēcijām noteiktā līmeņa pie noteikuma, ka kopējais ražošanas apjoms nepārsniedz atļaujā norādīto apjomu. Attiecībā uz jebkādu pārsniegumu virs 8 % un līdz 20 % gadā vai jebkādu pārsniegumu pirmajā gadā un turpmākajos gados, kas seko diviem sekojošiem

gadiem pēc kārtas, kad notiek pārsniegums, tiek vestas sarunas ar institūciju, kura var pieprasīt, lai darbu veicējs iegūst atļauju papildu ražošanai.

- b) Institūcija izskata pieprasījumu par atļaujas izsniegšanu papildu ražošanai tikai pēc tam, kad pieņemti lēmumi par visiem darbu veicēju pieprasījumiem, kuri vēl nav saņēmuši ražošanas atļaujas, un ņemot vērā citus iespējamus prasītājus. Institūcija vadās no tā, lai netiktu pārsniegts kopējais ražošanas apjoms, kas atļauts, pamatojoties uz ražošanas galējo robežu, jebkurā pārejas perioda gadā. Tā neizsniedz ražošanas atļaujas nevienam darba plānam, kurā paredzēts pārsniegt 46 500 tonnas niķeļa gadā.

7. Citu metālu, kā, piemēram, vara, kobalta, mangāna, kurus iegūst no polimetāliskām konkrēcijām, ražošanas līmeņi, kurus apgūst saskaņā ar ražošanas atļaujām, nedrīkst pārsniegt tos līmeņus, kas tiktu sasniegti, ja darbu veicējs būtu ieguvis no šīm konkrēcijām maksimālo daudzumu saskaņā ar šo pantu. Saskaņā ar III pielikuma 17. pantu institūcija nosaka normas, noteikumus un procedūru, lai nodrošinātu šī punkta izpildi.

8. Tiesības un pienākumus saistībā ar negodīgu ekonomisko praksi, kas izriet no attiecīgiem daudzpusīgiem tirdzniecības līgumiem, piemēro derīgo izrakteņu izpētei un izstrādei rajonā. Lai noregulētu strīdus, ko var izraisīt šie noteikumi, dalībvalstis, kas ir šādu daudzpusīgu tirdzniecības līgumu puses, izmanto tādas strīdu izšķiršanas procedūras, kuras paredz attiecīgie līgumi.

9. Institūcijai ir tiesības ierobežot derīgo izrakteņu ieguves līmeni rajonā, izņemot derīgos izrakteņus, kurus iegūst no polimetāliskām konkrēcijām, saskaņā ar tādiem nosacījumiem un pielietojot tādas metodes, kuras varētu būt piemērojamas, paredzot noteikumus saskaņā ar 161. panta 8. punktu.

10. Pēc Padomes rekomendācijas, kas pamatojas uz Ekonomiskās plānošanas komisijas ieteikumu, Asambleja nosaka kompensācijas sistēmu vai veic citus pasākumus, kas veicina to jaunattīstības valstu ekonomikas pielāgošanu, kuru eksporta ienākumi vai ekonomika sastapušies ar nopietnām negatīvām sekām, kuru iemesls ir attiecīgo derīgo izrakteņu cenu pazemināšanās vai to eksporta apjoma samazināšanās tādā apmērā, kādā to izraisījusi darbība rajonā, ieskaitot tādu sadarbību ar specializētiem uzņēmumiem un citām starptautiskām organizācijām, kas virzīta uz šiem mērķiem. Pēc attiecīga lūguma institūcija uzsāk pētīt to valstu problēmas, kuras, domājams, varētu vissmagāk ciest, lai līdz minimumam samazinātu to grūtības un sniegtu tām palīdzību ekonomikas pielāgošanā.

152. pants

Institūcijas pilnvaru un funkciju īstenošana

1. Institūcija nepieļauj diskrimināciju, realizējot savas pilnvaras un funkcijas, tai skaitā piešķirot darbības iespējas rajonā.

2. Tomēr ir pieļaujams, ka jaunattīstības valstīm, to skaitā tām, kurām nav izejas uz jūru vai kuras atrodas ģeogrāfiski neizdevīgā vietā, tiek pievērsta sevišķa uzmanība, kas speciāli paredzēts šajā nodaļā.

153. pants

Izpētes un izstrādes sistēma

1. Institūcija organizē, veic un kontrolē darbību Rajonā visas sabiedrības vārdā saskaņā ar šo pantu, kā arī citiem šīs nodaļas noteikumiem un attiecīgiem pielikumiem un Institūcijas normām, noteikumiem un procedūru.

2. Darbību rajonā veic saskaņā ar 3. pantu:

a) uzņēmums; un

b) dalībvalstis kopā ar institūciju vai attiecīgiem uzņēmumiem vai, gadījumā, ja dalībvalstis galvojušas par tām, ar fiziskām vai juridiskām personām, kurām ir dalībvalstu pilsonība vai kuras atrodas šo valstu vai to pilsoņu efektīvā kontrolē, vai ar jebkuru grupu, kas atbilst šīs nodaļas un III pielikuma prasībām.

3. Darbība rajonā tiek veikta saskaņā ar oficiālu rakstisku darba plānu, kas sastādīts saskaņā ar III Pielikumu un kuru apstiprinājis Padome pēc tā izskatīšanas Juridiskajā un Ekonomikas komisijā. Gadījumā, ja darbību rajonā veic institūcijas pilnvarotas personas, kas noteiktas 2. punkta b) apakšpunktā, darbu plāns saskaņā ar III pielikuma 3. pantu tiek sastādīts kontrakta formā. Šādi kontrakti var paredzēt kopēju pasākumu veikšanu saskaņā ar III pielikuma 11. pantu.

4. Institūcija veic tādu darbības kontroli rajonā, kas nepieciešama šīs nodaļas noteikumu un uz to attiecošos pielikumu un institūcijas normu un procedūru, kā arī saskaņā ar 3. punktu apstiprināto darba plānu izpildei. Dalībvalstis palīdz institūcijai, veicot visus nepieciešamos pasākumus, lai nodrošinātu šādu atbilstību saskaņā ar 139. pantu.

5. Institūcijai ir tiesības jebkurā laikā veikt jebkādas pasākumus, kurus paredz šī nodaļa, lai nodrošinātu tās noteikumu ievērošanu un veiktu kontroles un regulēšanas funkcijas, kas tai uzliktas saskaņā ar šo nodaļu vai ar jebkuru kontraktu. Institūcijai ir tiesības veikt visu rajonā esošo iekārtu, kuras tiek izmantotas sakarā ar darbību rajonā, inspekciju.

6. Kontraktā, kas noslēgts saskaņā ar 3. punktu, jāparedz kontrakta slēdzēja tiesību garantijas. Attiecīgi, kontraktu nevar pārskatīt, apturēt vai atcelt citādi, kā vien saskaņā ar III pielikuma 18. un 19. pantu.

154. pants

Periodisks pārskats

Ik pēc pieciem gadiem pēc šīs Konvencijas stāšanās spēkā Asambleja veic vispārēju un sistemātisku pārskatu par to, kā rajona starptautiskais režīms, kuru nosaka šī Konvencija, tiek īstenots praksē. Ņemot vērā šo pārskatu, Asambleja var pieņemt un rekomendēt citām institūcijām veikt pasākumus saskaņā ar šīs nodaļas un tās pielikumu, kas ļauj uzlabot šī režīma darbu, noteikumiem un procedūru.

155. pants

Pārskata konference

1. Kad beidzas 15 gadu periods, kas sākas no tā gada 1. janvāra, kad sākas pirmā rūpnieciskā ražošana atbilstoši apstiprinātam darba plānam, Asambleja sasauk konferenci, lai pārskatītu šīs nodaļas un uz to attiecošos pielikumu tos noteikumus, ar kuriem tiek regulēta rajona resursu izpētes un izstrādes sistēma. Pārskata konference, ņemot vērā šajā periodā uzkrāto pieredzi, detalizēti apskata:

a) vai šīs nodaļas noteikumi, kuri regulē resursu izpētes un izstrādes sistēmu rajonā, sasnieguši savus mērķus visās jomās, ieskaitot to, vai tie nesuši labumu visai sabiedrībai;

b) vai šī 15 gadu perioda laikā rezervētie rajoni ir izstrādāti efektīvi un sabalansēti salīdzinājumā ar nerezervētiem rajoniem;

c) vai rajona un resursu izstrāde un izmantošana notikusi tādā veidā, kas veicina pasaules ekonomikas veselīgu attīstību un starptautiskās tirdzniecības sabalansētu pieaugumu;

- d) vai ir novērsta darbības monopolizācija rajonā;
- e) vai ir īstenota 150. un 151. pantā izklāstītā politika;
- f) vai šī sistēma ir nodrošinājusi to labumu taisnīgu sadali, kuri iegūti no darbības rajonā, sevišķi ņemot vērā jaunattīstības valstu intereses un vajadzības.

4. NODAĻA

INSTITŪCIJA

A apakšnodaļa

Vispārīgie noteikumi

156. pants

Institūcijas nodibināšana

2. Pārskata konference nodrošina vispārējā cilvēces mantojuma saglabāšanas principu, starptautisko režīmu, kas virzīts uz taisnīgu rajona resursu izstrādi par labu visām valstīm, it sevišķi jaunattīstības valstīm, un institūciju, kas organizē un veic un kontrolē darbību rajonā. Tā arī nodrošina tādu principu ievērošanu, kas noteikti šajā nodaļā attiecībā uz pretenziju nepieļaušanu vai suverenitātes realizēšanu pār jebkuru rajona daļu, valstu tiesībām un to vispārējo rīcību attiecībā pret rajonu, un to piedalīšanos darbībās, kas tiek veiktas rajonā saskaņā ar šo Konvenciju, darbības monopolizācijas nepieļaušanu rajonā, rajona izmantošanu vienīgi mierlaika vajadzībām, rajona darbības ekonomiskos aspektus, jūras zinātnisko izpēti, tehnoloģiju nodošanu, jūras vides aizsardzību, cilvēku dzīvību aizsardzību, piejūras valstu tiesības, rajonā esošo ūdeņu tiesisko statusu, kā arī virs šiem ūdeņiem esošās gaisa telpas tiesisko statusu un rajonā veicamo darbību un citu darbību jūras vidē saskaņošanu.

3. Pārskata konferencē pielietojamā lēmumu pieņemšanas procedūra ir tāda pati, kā Apvienoto Nāciju Organizācijas trešajā konferencē par jūras tiesībām izmantotā. Konference velta visas pūles, lai jebkurā jautājumā par grozījumiem panāktu vienošanos, un balsošanu neizmanto tik ilgi, kamēr nav izsmeltas visas iespējas panākt vienošanos.

4. Ja piecu gadu laikā pēc pārskata konferences sākuma tā nav panākusi vienošanos par rajona resursu izpēti un izstrādes sistēmu, konference var turpmāko divpadsmit mēnešu laikā ar trīs ceturtdaļu dalībvalstu balsīm pieņemt un iesniegt dalībvalstīm ratificēšanai vai pieņemšanai tādus grozījumus, kas maina vai labo sistēmu tā, kā tā uzskata par nepieciešamu un atbilstošu. Šādi grozījumi stājas spēkā visām dalībvalstīm divpadsmit mēnešus pēc tam, kad trīs ceturtdaļas dalībvalstu deponējušas dokumentus par to ratificēšanu vai pieņemšanu.

5. Grozījumi, kurus pieņēmusi pārskata konference saskaņā ar šo pantu, neietekmē tiesības, kuras iegūtas saskaņā ar esošiem kontraktiem.

1. Ar šo tiek nodibināta Starptautiska institūcija par jūras dzīlēm, kura darbojas saskaņā ar šo daļu.

2. Visas dalībvalstis ir Institūcijas biedri *ipso facto*.

3. Apvienoto Nāciju Organizācijas trešās konferences par jūras tiesībām novērotājiem, kuri parakstījuši Noslēguma aktu un kuri nav minēti 305. panta 1. punkta c), d), e) vai f) apakšpunktā, ir tiesības piedalīties Institūcijas darbā novērotāja statusā saskaņā ar tās normām, noteikumiem un procedūru.

4. Institūcijas mītne ir Jamaikā.

5. Institūcija var izveidot tādus reģionālos centrus vai nodaļas, kādus tā uzskata par nepieciešamiem savu funkciju veikšanai.

157. pants

Institūcijas būtība un pamatprincipi

1. Institūcija ir organizācija, ar kuras starpniecību dalībvalstis saskaņā ar šo daļu organizē un kontrolē darbību rajonā, jo īpaši ar nolūku pārvaldīt rajona resursus.

2. Institūcijai ir pilnvaras un funkcijas, kuras tai skaidri noteiktas saskaņā ar šo Konvenciju. Institūcijai ir tādas papildu un šai Konvencijai atbilstošas pilnvaras, kuras izriet no pilnvarām un funkcijām, kas saistītas ar darbību rajonā, un ir nepieciešamas to īstenošanai.

3. Institūcija ir dibināta uz visu tās biedru suverēnas līdztiesības principa.

4. Institūcijas visi biedri godprātīgi veic pienākumus, kurus tie uzņēmušies saskaņā ar šo nodaļu, lai katram no tiem nodrošinātu tiesības un priekšrocības, kas izriet no to dalības.

158. pants

Institūcijas struktūras

1. Ar šo tiek nodibināta Asambleja, Padome un Sekretariāts kā Institūcijas galvenās struktūras.
2. Ar šo tiek nodibināts uzņēmums – struktūra, ar kuras starpniecību Institūcija veic 170. panta 1. punktā minētās funkcijas.
3. Saskaņā ar šo daļu var tikt nodibinātas nepieciešamās palīgstruktūras.
4. Katra Institūcijas galvenā struktūra un uzņēmums atbild par tam piešķirto pilnvaru un funkciju veikšanu. Realizējot šādas pilnvaras un funkcijas, katra struktūra izvairās no tādu darbību veikšanas, kas varētu apgrūtināt citai struktūrai piešķirto speciālo pilnvaru vai funkciju realizēšanu.

B apakšnodaļa

Asambleja

159. pants

Sastāvs, procedūra un balsošana

1. Asambleju veido visi Institūcijas locekļi. Katram loceklim Asamblejā ir viens pārstāvis, kam var būt vietnieki un padomnieki.
2. Asambleja sanāk uz kārtējām gada sesijām un uz speciālām sesijām, par kurām lēmumu pieņem Asambleja vai kuras sasauc Ģenerālsēkretārs pēc Padomes vai Institūcijas biedru vairākuma pieprasījuma.
3. Sesijas notiek Institūcijas mītnes vietā, ja vien Asambleja nav pieņēmusi citu lēmumu.
4. Asambleja pieņem savus noteikumus par procedūru. Katras kārtējās sesijas sākumā tā ievēl Prezidentu un citas atbildīgas personas, kā tas var būt nepieciešams. Viņi ieņem savus amatus tik ilgi, kamēr nākošās kārtējās sesijas laikā tiek ievēlēts jauns Prezidents un citas amatpersonas.
5. Kворumu veido asamblejas biedru vairākums.
6. Asamblejas katram biedram ir viena balss.

7. Lēmumus procedūras jautājumos, tostarp lēmumus par Asamblejas speciālo sesiju sasaukšanu, pieņem ar balsošanā piedalījušos un balsojušo biedru balsu vairākumu.

8. Lēmumus par jautājumiem pēc būtības pieņem ar balsošanā piedalījušos biedru divām trešdaļām balsu vairākumu, ar nosacījumu, ka šis vairākums ietver šajā sesijā piedalījušos biedru vairākumu. Kad rodas jautājums par to, vai jautājums ir jautājums pēc būtības, šāds jautājums tiek izskatīts pēc būtības, ja vien Asambleja ar balsu vairākumu, kas nepieciešams, lai izlemtu jautājumus pēc būtības, nepieņem citu lēmumu.

9. Kad jautājums pēc būtības tiek likts uz balsošanu pirmo reizi, Priekšsēdētājs var, bet ja to prasa ne mazāk kā viena piektā daļa Asamblejas biedru, viņam vajag atlikt balsošanu šajā jautājumā uz laiku, kas nav ilgāks par piecām kalendāra dienām. Attiecībā uz vienu jautājumu šo noteikumu var izmantot tikai vienu reizi, un to nevar izmantot tādā veidā, lai šī jautājuma izskatīšana tiktu atlikta uz laiku pēc sesijas beigām.

10. Saņemot rakstisku lūgumu, kas adresēts Prezidentam un kuru iesniegusi vismaz viena ceturtdaļa Institūcijas biedru, attiecībā uz konsultatīvu atzinumu par to, vai Asamblejā izskatītais jautājums atbilst šai Konvencijai, Asambleja lūdz Strīdu izšķiršanas palātu jūras dzīļu jautājumos un Starptautisko tribunālu jūras tiesību jautājumos sniegt konsultatīvu atzinumu šajā jautājumā un atlikt balsošanu par šo priekšlikumu līdz konsultatīvā atzinuma saņemšanai no Palātas. Ja konsultatīvais atzinums netiek saņemts līdz tās sesijas pēdējai nedēļai, kuras laikā tas pieprasīts, Asambleja nolemj, kad tā sapulcēsies, lai balsotu par atlikto priekšlikumu.

160. pants

Pilnvaras un funkcijas

1. Asambleja, kas ir Institūcijas vienīgā struktūra, kuras sastāvā ir visi tās biedri, tiek uzskatīta par Institūcijas augstāko struktūru, kurai atskaitās visas pārējās galvenās struktūras, kā to speciāli paredz šī Konvencija. Asamblejai ir pilnvaras saskaņā ar šīs Konvencijas noteikumiem noteikt vispārēju politiku attiecībā uz jebkuru jautājumu vai problēmu Institūcijas kompetences ietvaros.

2. Bez tam Asamblejai ir šādas pilnvaras un funkcijas:

- a) ievēlēt Padomes locekļus saskaņā ar 161. pantu;
- b) ievēlēt Ģenerālsēkretāru no Padomes ieteiktajiem kandidātiem;

- c) ievēlēt Uzņēmuma valdes locekļus un ģenerāldirektoru pēc Padomes ieteikumiem;
- d) nodibināt tādas palīgstruktūras, kādas tā uzskata par nepieciešamām savu funkciju veikšanai saskaņā ar šo daļu. Nosakot šādu institūciju sastāvu, tiek ievērots taisnīga ģeogrāfiskā sadalījuma princips, kā arī nepieciešamība pēc dalībniekiem ar augstu kvalifikāciju un zināšanām attiecīgos tehniskos jautājumos, ar kuriem nodarbojas šīs institūcijas;
- e) noteikt dalībvalstu iemaksas Institūcijas administratīvajā budžetā atbilstoši saskaņotam iemaksu līmenim, kas pamatojas uz līmeni, kurš tiek izmantots Apvienoto Nāciju Organizācijas regulārajā budžetā, līdz tam laikam, kamēr Institūcija nesaņem pietiekamus ienākumus no citiem avotiem savu administratīvo izdevumu segšanai;
- f) i) pēc Padomes ieteikuma izskatīt un apstiprināt normas, noteikumus un procedūru finanšu un citu no rajonā veicamo darbību iegūto ekonomisko labumu sadalījumam, kā arī iemaksu atskaitījumiem, kuri tiek veikti saskaņā ar 82. pantu, īpaši ņemot vērā jaunattīstības valstu un tautu, kuras vēl nav panākušas pilnīgu neatkarību vai kādu citu pašnoteikšanās statusu, intereses un vajadzības. Ja Asambleja neapstiprina Padomes ieteikumus, tā nosūta ieteikumus atpakaļ Padomei atkārtotai izskatīšanai, ņemot vērā Asamblejā izteiktos viedokļus;
- ii) izskatīt un apstiprināt Institūcijas normas, noteikumus un procedūras, kā arī jebkādas to grozījumus, kurus Padome pieņēmusi uz laiku saskaņā ar 162. panta 2. punkta o) apakšpunkta ii) punktu. Šīs normas, noteikumi un procedūra attiecas uz ģeoloģisko izpēti, ieguvu un izstrādi rajonā, finanšu pārvaldīšanu un Institūcijas iekšējo pārvaldi, kā arī, pēc uzņēmuma valdes ieteikuma, uz fondu nodošanu no uzņēmuma Institūcijai;
- g) pieņemt lēmumus attiecībā uz mantisko un citu no rajonā veicamās darbības iegūto ekonomisko labumu taisnīgu sadali, kas ir saskaņā ar šo Konvenciju, kā arī Institūcijas normām, noteikumiem un procedūru;
- h) izskatīt un apstiprināt Padomes iesniegto paredzamo gada budžetu;
- i) periodiski izskatīt Padomes un uzņēmuma ziņojumus un speciālus ziņojumus, kurus pieprasa no Padomes vai kādas citas Institūcijas struktūras;
- j) organizēt pētījumus un sniegt rekomendācijas, lai veicinātu starptautisku sadarbību attiecībā uz darbību rajonā un starptautisko tiesību pakāpenisku attīstību šajā nozarē un tās kodificēšanu;
- k) izskatīt vispārēja rakstura problēmas sakarā ar darbību rajonā, ar kurām jāsastopas jaunattīstības valstīm, kā arī problēmas, kas saistītas ar darbību rajonā, ar kurām valstīm jāsastopas ģeogrāfiskā stāvokļa dēļ, sevišķi tādām valstīm, kurām nav izejas uz jūru un kuras atrodas ģeogrāfiski neizdevīgā stāvoklī;
- l) pēc Padomes rekomendācijas, kas pamatojas uz Ekonomikas plānošanas komisijas ieteikumu, izveidot kompensācijas vai citu ekonomiskas pielāgošanas sekmēšanas pasākumu sistēmu, kā to paredz 151. panta 10. punkts;
- m) apturēt biedru tiesības un privilēģijas saskaņā ar 185. pantu;
- n) apspriest jebkuru jautājumu vai problēmu, kas ir Institūcijas kompetencē, un pieņemt lēmumus par to, kura Institūcijas struktūra nodarbosies ar katra tāda jautājuma vai problēmas izskatīšanu, kas nav nodots konkrēti kādai noteiktai struktūrai, saskaņā ar pilnvaru un funkciju sadalījumu Institūcijas struktūru starpā.

C apakšnodaļa

Padome

161. pants

Sastāvs, procedūra un balsošanas kārtība

1. Padome sastāv no 36 Institūcijas pārstāvjiem, kurus ievēl Asambleja šādā kārtībā:
 - a) četri pārstāvji no tām dalībvalstīm, kuras pēdējo piecu gadu laikā saskaņā ar statistikas datiem vai nu patērēja vairāk nekā 2 % no kopējā pasaules patēriņa vai kurām bija vairāk par 2 % neto importa no visa pasaules importa rajonā iegūstamajām derīgo izrakteņu kategorijām, no kuriem viens pārstāvis jebkurā gadījumā ir no Austrumeiropas (sociālistiskā) reģiona, un viens vislielākais patērētājs;
 - b) četri pārstāvji no astoņām Dalībvalstīm, kuras ir izdarījušas vislielākos ieguldījumus kādu pasākumu sagatavošanā un īstenošanā rajona ietvaros (tieši vai caur iedzīvotājiem), ieskaitot vismaz vienu pārstāvi no Austrumeiropas (sociālistiskā) reģiona;

- c) četri pārstāvji no dalībvalstīm, kuras, pateicoties ražošanai, kas atrodas viņu pakļautajās teritorijās, ir lielākie rajonā iegūstamo derīgo izrakteņu kategoriju neto eksportētāji, ieskaitot vismaz divus pārstāvjus no jaunattīstības valstīm, kurām šādu izrakteņu eksports ieņem nozīmīgu vietu valsts ekonomikā;
- d) seši pārstāvji no īpašas intereses pārstāvošām jaunattīstības dalībvalstīm. Īpašas intereses, kurām jābūt pārstāvētām, ietver sevī valstu ar lielu iedzīvotāju skaitu, valstu, kurām nav brīvas izejas pie jūras vai ar neizdevīgu ģeogrāfisku izvietojumu, valstu, kuras ir vislielākie rajonā iegūstamo derīgo izrakteņu kategoriju importētāji, valstu, kas ir šo derīgo izrakteņu potenciālās ražotājas, kā arī vismazāk attīstīto valstu intereses;
- e) astoņpadsmit pārstāvji tiek ievēlēti atbilstoši ģeogrāfiski taisnīgai vietu sadalei Padomē kopumā ar noteikumu, kas paredz, ka vismaz vienam pārstāvim no katra ģeogrāfiskā reģiona jābūt ievēlētam saskaņā ar šo apakšpunktu. Šim nolūkam tiek izdalīti Āfrikas, Āzijas, Austrumeiropas (sociālistiskais), Latīņamerikas, Rietumeiropas un citu valstu ģeogrāfiskie reģioni.
2. Ievēlot Padomes locekļus saskaņā ar 1. punkta noteikumiem, Asambleja nodrošina, ka:
- a) valstis, kurām nav brīvas pieejas pie jūras un ģeogrāfiski neizdevīgi lokalizētas valstis ir pārstāvētas proporcionāli viņu pārstāvniecībai Asamblejā;
- b) piekrastes valstis, īpaši jaunattīstības valstis, kuras neatbilst 1. punkta a), b), c) vai d) apakšpunkta prasībām, ir pārstāvētas proporcionāli to pārstāvniecībai Asamblejā;
- c) katra dalībvalstu grupa ir pārstāvēta Padomē ar tiem locekļiem (ja tādi ir), kuru kandidatūras ir izvirzījusi šī grupa.
3. Vēlēšanas notiek Asamblejas kārtējās sesijās. Katrs Padomes loceklis tiek ievēlēts uz četriem gadiem. Tomēr pirmajās vēlēšanās puse no 1. punktā norādītās katras grupas pārstāvjiem tiek ievēlēta uz diviem gadiem.
4. Padomes locekļi var tikt ievēlēti atkārtoti, bet jāņem vērā arī ievēlamo pārstāvju rotācija.
5. Padome strādā Institūcijas mītnes vietā un sanāk tik bieži, cik to prasa Institūcijas vajadzības, bet ne retāk par trim reizēm gadā.
6. Kvorumu veido padomes locekļu vairākums.
7. Padomes katram loceklim ir viena balss.
8. a) Lēmumus par procedūras jautājumiem pieņem ar klātesošo un balsstiesīgo locekļu balsu vairākumu.
- b) Lēmumus par jautājumiem pēc būtības, kuri izriet no 162. panta 2. punkta f), g), h), i), n), p) un v) apakšpunkta, kā arī 191. panta noteikumiem, pieņem ar klātesošo un balsstiesīgo locekļu divu trešdaļu balsu vairākumu, ja šāds vairākums ietver Padomes locekļu vairākumu.
- c) Lēmumus par jautājumiem pēc būtības, kuri izriet no 162. panta 1. punkta, 162. panta 2. punkta a), b), c), d), e), l), q), r), s), t) un u) apakšpunkta noteikumiem līgumslēdzējas puses vai iniciatora nepieņemšanas gadījumā; no 162. panta 2. punkta w) apakšpunkta noteikumiem, ja saskaņā ar to izdotās pavēles ir saistošas ne ilgāk par 30 dienām, ja vien tās nav apstiprinātas ar lēmumu, kas pieņemts saskaņā ar d) apakšpunktu; no 162. panta 2. punkta x), y) un z) apakšpunkta, 163. panta 2. punkta, 174. panta 3. punkta, kā arī IV pielikuma 11. panta noteikumiem, pieņem ar klātesošo un balsstiesīgo locekļu triju ceturtdaļu balsu vairākumu, ja šāds vairākums ietver Padomes locekļu vairākumu.
- d) Lēmumus par jautājumiem pēc būtības, kuri izriet no 162. panta 2. punkta m) un o) apakšpunkta noteikumiem, kā arī no XI daļas grozījumu pieņemšanas, pieņem vienbalsīgi.
- e) "Vienbalsīgi" d), f) un g) apakšpunkta izpratnē nozīmē jebkādu oficiālu iebildumu neesamību. 14 dienu laikā no ierosinājuma iesniegšanas brīža Padomei, Padomes Priekšsēdētājs noskaidro, vai varētu būt oficiāli iebildumi ierosinājuma pieņemšanai Padomē. Ja priekšsēdētājs noskaidro, ka tādi iebildumi varētu būt, triju dienu laikā no šāda secinājuma izdarīšanas Priekšsēdētājs nozīmē un sasauca saskaņošanas komiteju, kas sastāv no ne vairāk kā deviņiem Padomes locekļiem Priekšsēdētāja vadībā, lai saskaņotu atšķirīgus viedokļus un izstrādātu priekšlikumu, kas var tikt pieņemts vienbalsīgi. Komitejai jāstrādā paātrināti un jāatskaitās Padomei 14 dienu laikā no tās izveidošanas brīža. Ja komiteja nevar piedāvāt priekšlikuma projektu, kas var tikt pieņemts vienbalsīgi, savā atskaitē komitejai jānorāda pamatojums, kāpēc priekšlikumam ir iebildumi.
- f) Lēmumus jautājumos, kas nav norādīti iepriekš, bet kuras Padome ir tiesīga lemt saskaņā ar Pārvaldes institūcijas

noteikumiem, instrukcijām un procedūrām vai uz citiem pamatiem, pieņem saskaņā ar noteikumos, instrukcijās un procedūrās norādītiem šī punkta apakšpunktiem, vai, ja nav norādes, saskaņā ar apakšpunktu, kuru, ja iespējams iepriekš, vienbalsīgi nosaka Padome.

- g) Ja rodas šaubas, vai jautājums attiecas uz a), b), c) vai d) apakšpunktu, uzskata, ka šo jautājumu jārisina tā apakšpunkta kārtībā, kas prasa pārstāvju piekrišanu ar lielāku vai vislielāko balsu vairākumu vai vienbalsīgu lēmuma pieņemšanu, ja vien Padomes locekļu vairākums vai Padomes locekļi vienbalsīgi nenosaka citādi.

9. Padome nosaka kārtību, saskaņā ar kuru Padomē nepārstāvēta institūcija var nosūtīt savu pārstāvi uz Padomes sēdi, ja šī institūcija to pieprasa vai izskatāmais jautājums tieši skar šīs institūcijas intereses. Šis pārstāvis var piedalīties apspriedē, bet nevar balsot.

162. pants

Pilnvaras un funkcijas

1. Padome ir pārvaldes institūcijas izpildstrukturā. Padomei ir pilnvaras izstrādāt īpašas rīcības programmas, kas atbilst Iestādes darbības virzieniem jautājumos, kas ir tās kompetencē.

2. Bez tam Padome ir tiesīga:

- a) uzraudzīt un koordinēt šīs daļas noteikumu realizāciju visos jautājumos, kas ir Institūcijas kompetencē, un pievērst Asamblejas uzmanību neievērošanas gadījumos;
- b) iesniegt Asamblejai kandidātu sarakstu ievēlēšanai Ģenerālsekretāra amatā;
- c) rekomendēt Asamblejai kandidātus ievēlēšanai Uzņēmuma Pārvaldes locekļu un Uzņēmuma Ģenerāldirektora amatos;
- d) nepieciešamības gadījumā un ievērojot ekonomiskuma un efektivitātes prasības, dibināt papildu institūcijas, ja tas ir nepieciešams Padomes funkciju veikšanai saskaņā ar šo daļu. Nozīmējot papildu institūcijas locekļus, uzsvars tiek likts uz to, ka ir nepieciešamība pēc kvalificētiem un kompetentiem locekļiem tehniskos jautājumos, ar kuriem ir jānodarbojas šai institūcijai, ņemot vērā taisnīgas ģeogrāfiskās sadales un speciālu interešu principu;
- e) pieņemt noteikumus par darbības procedūru, tostarp noteikt sava priekšsēdētāja ievēlēšanas kārtību;
- f) Institūcijas vārdā un ar Asamblejas piekrišanu stāties līgumattiecībās ar Apvienoto Nāciju Organizāciju vai citām starptautiskajām organizācijām;
- g) izskatīt Uzņēmuma atskaites un nosūtīt tās ar savām rekomendācijām Asamblejai;
- h) iesniegt Asamblejai ikgadējās atskaites, kā arī tādas speciālas atskaites, kādas var pieprasīt Asambleja;
- i) izdot norādījumus uzņēmumam saskaņā ar 170. pantu;
- j) apstiprināt darba plānus atbilstoši III pielikuma 6. pantam. Padome izskata katru darba plānu 60 dienu laikā no tā iesniegšanas dienas Juridiskajai un tehniskajai Komisijai Padomes sesijas laikā saskaņā ar šādu procedūru:
 - i) ja Komisija iesaka darbības plāna apstiprināšanu, tas uzskatāms par Padomē apstiprinātu, ja neviens no Padomes locekļiem 14 dienu laikā neiesniedz Priekšsēdētājam speciālus rakstiskus iebildumus, kas pierāda plāna neatbilstību III pielikuma 6. panta prasībām. Ja ir iebildumi, tad piemēro 161. panta 8. punkta e) apakšpunktā norādīto saskaņošanas procedūru. Ja saskaņošanas procedūras beigās iebildumi ir saglabājušies, darbības plāns uzskatāms par Padomē apstiprinātu, kamēr Padome neatceļ to ar Padomes locekļu vienbalsīgi pieņemtu lēmumu, neieskaitot valstis, kas iesniedza iebildumus vai finansēja iesniedzēju;
 - ii) ja Komisija rekomendē neapstiprināt darba plānu vai nesniedz nekādas rekomendācijas, Padome var apstiprināt darba plānu, ja par to nobalso triju ceturtdaļu klātesošo un balsstiesīgo locekļu vairākums, ja šis vairākums ietver sesijā piedalījušos locekļu vairākumu;
- k) apstiprināt uzņēmuma iesniegtos darba plānus saskaņā ar IV pielikuma 12. pantu, piemērojot *mutatis mutandis* j) apakšpunktā noteikto procedūru;
- l) īstenot kontroli pār rajonā veicamām darbībām saskaņā ar 153. panta 4. punktu un Institūcijas noteikumiem un procedūrām;

- m) veikt pēc Ekonomikas plānošanas komisijas rekomendācijas saņemšanas nepieciešamos un atbilstošos pasākumus saskaņā ar 150. panta h) apakšpunktu, lai nodrošinātu aizsardzību pret tajā norādītām nelabvēlīgām ekonomiskām sekām;
- n) pamatojoties uz Ekonomikas plānošanas komisijas ieteikumiem, iesniegt Asamblejai rekomendācijas, kuras nosaka kompensācijas sistēmu vai citus ekonomiskās pielāgošanās sekmēšanas pasākumus, kā tas noteikts 151. panta 10. punktā;
- o) i) ieteikt Asamblejai noteikumus un procedūras par finansiālu un citu ekonomisku labumu taisnīgu sadali attiecībā pret tiem labumiem, kas ir iegūti no rajonā veiktām darbībām un no 82. pantā noteiktā kārtībā veiktiem maksājumiem un iemaksām, ņemot vērā jaunattīstības valstu un tautu, kas nav atguvušas pilnīgu neatkarību vai citu pašpārvaldes statusu, intereses un vajadzības;
- ii) apstiprināt un piemērot līdz Asamblejas apstiprinājuma saņemšanai pagaidu noteikumus un procedūras attiecībā uz Institūciju un jebkādas to grozījumus, ņemot vērā Juridiskās un Tehniskās komisijas vai citas kompetentas pakļautās institūcijas rekomendācijas. Šie noteikumi un procedūras jāattiecinā uz rajona resursu izpēti, iegūvi un izmantošanu un Institūcijas finansiālu pārvaldi un iekšējo administrāciju. Prioritāte tiek dota noteikumu un procedūru pieņemšanai, kas reglamentē polimetālu atradņu izpēti un izmantošanu. Noteikumi un procedūras, kas nosaka citu, nepolimetālu avotu izpēti un izmantošanu, jāpieņem trīs gadu laikā no Institūcijas jebkura locekļa pieprasījuma saņemšanas dienas par šādu noteikumu un procedūru apstiprināšanu attiecībā uz šo avotu. Visi noteikumi un procedūras paliek spēkā pagaidu līmenī, kamēr tie nav apstiprināti Asamblejā vai grozīti Padomē, pamatojoties uz viedokļiem, kas izteikti Asamblejā;
- p) uzraudzīt maksājumu iekasēšanu, ko veic Institūcija vai ko iemaksā Institūcijai saskaņā ar darbībām, uz ko attiecas šī daļa;
- q) ievēlēt no pieteicēju skaita uz atļauju veikt ražošanu saskaņā ar III pielikuma 7. pantu, ja tāda ievēlēšana ir paredzēta šīnī normā;
- r) iesniegt Asamblejai Institūcijas gada budžetu apstiprināšanai;
- s) sniegt Asamblejai ieteikumus par darbības plānu attiecībā uz jebkuru jautājumu, kas ir Institūcijas kompetencē;
- t) sniegt Asamblejai ieteikumus par to tiesību un privilēģiju izmantošanas ierobežojumiem saskaņā ar 185. pantu, kas ir piešķirtas sakarā ar līdzdalību;
- u) iesniegt prasības pieteikumus Institūcijas vārdā Jūras gultnes strīdu izskatīšanas palātai pārkāpumu gadījumos;
- v) ziņot Asamblejai par Jūras gultnes strīdu izskatīšanas palātas lēmumiem prasības pieteikumos, kas iesniegti saskaņā ar u) apakšpunktu, un dot jebkādas rekomendācijas, kādas tiek uzskatītas par nepieciešamām attiecībā pret pasākumiem, kurus ir jāveic;
- w) dot ārkārtēja rakstura pavēles, kas var ietvert rīkojumus par operāciju ierobežošanu vai regulēšanu nolūkā novērst nopietnu kaitējumu jūras videi, kuru var izraisīt darbības rajonā;
- x) neapstiprināt teritorijas izmantošanu no līgumslēdzējas puses vai uzņēmuma puses gadījumā, ja reālie pierādījumi liecina par risku nodarīt nopietnu kaitējumu jūras videi;
- y) nozīmēt papildus institūcijas finansu noteikumu un procedūru projektu izstrādāšanai sekojošos jautājumos:
- i) finanšu vadība saskaņā ar 171. līdz 175. pantu; un
- ii) finanšu plānošana atbilstoši III pielikuma 13. pantam un 17. panta 1. punkta c) apakšpunktam;
- z) izveidot atbilstošus mehānismus inspektoru štatu vadīšanai un uzraudzīšanai, kuri kontrolē darbības rajona robežās ar nolūku noteikt, vai tiek ievēroti Institūcijas noteikumi un procedūras, kā arī to līgumu noteikumi, kas noslēgti ar Institūciju.

163. pants

Padomes struktūras**1. Tiek noteiktas šādas Padomes struktūras:**

- a) Ekonomikas plānošanas komisija;
- b) Juridiskā un tehniskā komisija.

2. Katra Komisija sastāv no 15 locekļiem, kurus ievēl Padome no Dalībvalstu izvirzītu kandidātu skaita. Tomēr, ja nepieciešams, Padome var palielināt abu Komisiju locekļu skaitu ekonomijas un efektivitātes nolūkos.

3. Komisijas locekļiem jābūt nepieciešamai kvalifikācijai Komisijas kompetences robežās. Dalībvalstīm jānozīmē visaugstākās kvalifikācijas un visgodīgākos kandidātus ar kvalifikāciju noteiktā jautājumā, lai nodrošinātu efektīvu Komisiju funkciju izpildi.

164. pants

Ekonomikas plānošanas komisija

4. Ievēlot Komisijas locekļus, jāpievērš pienācīga uzmanība taisnīgas ģeogrāfiskās sadales un speciālu interešu pārstāvības nepieciešamībai.

5. Katra Dalībvalsts var izvirzīt tikai vienu kandidātu katrai Komisijai. Neviena persona nevar tikt ievēlēta vairākās Komisijās.

6. Komisiju locekļi ieņem savus amatus uz pieciem gadiem. Viņi var tikt ievēlēti arī turpmākajiem termiņiem.

7. Komisijas locekļa nāves, darba nespējas vai atkāpšanās gadījumā pirms termiņa beigām Padome ievēl locekli uz atlikušo laiku no tā paša ģeogrāfiskā reģiona vai pārstāvamā interešu sfēras.

8. Komisiju locekļiem nevar būt materiālās ieinteresētības jebkādas darbībās, kas saistītas ar rajona izpēti un izmantošanu. Attiecībā uz Komisijas uzdevumiem, kuru veikšanai tā tika izveidota, locekļi nedrīkst izpaust, pat pēc savu funkciju termiņa izbeigšanās, jebkādus rūpnieciskus noslēpumus, komerciālus datus, kas tiek nodoti Institūcijai saskaņā ar III pielikuma 14. pantu, vai jebkādu citu konfidenciālu informāciju, kura kļuvusi tiem zināma, pildot dienesta pienākumus Institūcijā.

9. Katra Komisija veic savas funkcijas saskaņā ar norādījumiem un direktīvām, kuras var pieņemt Padome.

10. Katra Komisija izstrādā un iesniedz Padomei apstiprināšanai tādus noteikumus un instrukcijas, kas var būt nepieciešamas Komisijas funkciju efektīvai veikšanai.

11. Komisiju lēmumu pieņemšanas procedūru nosaka Institūcijas noteikumi un procedūras. Rekomendācijas Padomei nepieciešamības gadījumā papildina ar apkopojumu par atšķirīgiem viedokļiem komisijā.

12. Parasti Komisijas strādā Institūcijas mītnes vietā un sanāk tik bieži, cik nepieciešams to funkciju efektīvai veikšanai.

13. Veicot savas funkcijas, katra komisija var nepieciešamības gadījumā konsultēties ar citu komisiju, ANO kompetentu institūciju vai tās specializētu aģentūru vai citu starptautisku organizāciju, kas ir kompetenta konsultējamā jautājumā.

1. Ekonomikas plānošanas komisijas locekļiem jābūt atbilstoši kvalifikācijai jautājumos par kalnrūpniecību, izrakteņu ieguves darbību vadīšanu, starptautisko tirgu vai starptautisko ekonomiku. Padomei jācenšas nodrošināt, lai visiem komisijas locekļiem būtu atbilstošā kvalifikācija. Komisijā darbojas vismaz 2 locekļi no tām jaunattīstības valstīm, kurās rajonā iegūstamu izrakteņu kategoriju eksports ir nozīmīgs valsts ekonomikai.

2. Komisija:

a) piedāvā pēc Padomes lūguma pasākumus lēmumu realizācijai, kas attiecas uz rajonā veicamām darbībām saskaņā ar šo Konvenciju;

b) izskata piedāvājuma un pieprasījuma attīstības tendences un to ietekmējošus faktorus un cenas uz produkciju, kas tiek ražota rajonā, ņemot vērā gan importētāju valsti, gan eksportētāju valsti intereses un īpaši jaunattīstības valsti intereses;

c) pārbauda visas situācijas, kas var izraisīt nelabvēlīgas sekas, kādas norādītas 150. panta h) apakšpunktā un uz kurām norāda ieinteresētā dalībvalsts vai dalībvalstis, un sniedz attiecīgas rekomendācijas Padomei;

d) kā noteikts 151. panta 10. punktā, piedāvā Padomei iesniegšanai Asamblejā kompensācijas sistēmu vai citus ekonomiskās regulēšanas palīdzības pasākumus jaunattīstības valstīm, kas cieš no sekām, kas rodas sakarā ar darbībām Rajonā. Komisija sniedz Padomei rekomendācijas, kas ir nepieciešamas atsevišķos gadījumos Asamblejas apstiprinātās sistēmas vai citu pasākumu piemērošanai.

165. pants

Juridiskā un tehniskā komisija

1. Juridiskās un tehniskās komisijas locekļiem jābūt atbilstoši kvalifikācijai jautājumos, kas ir saistīti ar izrakteņu atradņu izpēti,

izmantošanu un pārstrādi, okeanoloģiju, jūras vides aizsardzību vai ekonomiskos vai juridiskos jautājumos, kas ir saistīti ar okeāna ieguvu un atbilstošām kompetences jomām. Padome cenšas nodrošināt, lai Komisijas locekļiem būtu atbilstoša kvalifikācija.

2. Komisija:

- a) pēc Padomes pieprasījuma sniedz ieteikumus, ņemot vērā Institūcijas veicamās funkcijas;
- b) saskaņā ar 153. panta 3. punktu izskata oficiālus rakstiskus darba plānus par darbības veikšanu Rajonā un iesniegt Padomei attiecīgas rekomendācijas. Komisija pamato savas rekomendācijas vienīgi uz III pielikumā norādītiem pamatojumiem un pēc tam pilnībā atskaitās Padomei;
- c) pēc Padomes pieprasījuma uzrauga darbības Rajonā, nepieciešamības gadījumos konsultējoties un strādājot kopā ar citām institūcijām, kas nodarbojas ar tādām darbībām vai ar ieinteresēto valsti vai ieinteresētajām valstīm, un ziņot par to Padomei;
- d) sagatavo novērtējumu Rajonā veicamo darbību ietekmei uz ekoloģiju;
- e) sniedz Padomei ieteikumus par jūras vides aizsardzību, ņemot vērā atzītu ekspertu viedokli par šo jautājumu;
- f) izstrādā un iesniedz Padomei noteikumus un procedūras, kas ir minētas 162. panta 2. punkta o) apakšpunktā, ņemot vērā visus nozīmīgos faktorus, ieskaitot Rajonā veicamu darbību ietekmi uz ekoloģiju;
- g) izskata šos noteikumus un procedūras no jauna un laiku pa laikam rekomendēt Padomei to grozījumus, ja tas ir vēlams vai nepieciešams;
- h) sniedz Padomei ieteikumus par monitoringa programmas izveidošanu, lai, izmantojot atzītas zinātnes metodes, novērotu, izmērītu, novērtētu un analizētu jūras vides piesārņošanas risku vai sekas, ko ir izraisījušas darbības Rajonā, kā arī garantētu, ka eksistējošās instrukcijas ir adekvātas un tiek ievērotas, un koordinē Padomes apstiprinātās monitoringa programmas īstenošanu;
- i) rekomendē Padomei, kādiem prasības pieteikumiem jābūt iesniegtiem Pārvaldes institūcijas vārdā Jūras gultnes strīdu izskatīšanas palātai saskaņā ar šo daļu un attiecīgiem pielikumiem, īpaši ņemot vērā 187. pantu.

j) sniedz Padomei ieteikumus par pasākumiem, kurus ir jāveic atbilstoši Jūras gultnes strīdu izskatīšanas palātas lēmumam, sakarā ar apakšpunktā i) noteiktā kārtībā iesniegtiem prasības pieteikumiem;

k) sniedz Padomei ieteikumus izdot ārkārtas pavēles, kas var būt pavēles par rīcības ierobežošanu vai regulēšanu nolūkā novērst nopietnu kaitējumu jūras videi, kuru izraisa darbības Rajonā. Šādas rekomendācijas Padome pieņem uz prioritātes pamata;

l) rekomendē Padomei neapstiprināt teritorijas izmantošanu no līgumslēdzējas puses vai uzņēmuma puses gadījumā, ja reālie pierādījumi liecina par risku nodarīt nopietnu kaitējumu jūras videi;

m) sniedz Padomei ieteikumus par inspektoru štata vadīšanu un uzraudzīšanu, kuri kontrolē darbības Rajona robežās, lai noteiktu, vai tiek ievēroti šīs daļas noteikumi, Institūcijas noteikumi un procedūras, kā arī jebkura tāda līguma noteikumi, kas noslēgts ar Institūciju;

n) aprēķina ražošanas maksimālo apjomu un Institūcijas vārdā saskaņā ar 151. panta 2. līdz 7. punktu izsniedz atļaujas veikt ražošanu pēc III pielikuma 7. panta prasībām, izraugoties no pretendentu skaita atbilstošus kandidātus Padomes atļaujas saņemšanai.

3. Komisijas locekļu skaits jāpapildina sakarā ar jebkuras dalībvalsts vai citas ieinteresētās puses pārstāvja lūgumu, ja tiek veiktas uzraudzības un inspekcijas funkcija.

D apakšnodaļa

Sekretariāts

166. pants

Sekretariāts

1. Institūcijas sekretariāta sastāvā ir Ģenerālsekretārs un tāds darbinieku štats, kas var būt vajadzīgs Institūcijai.

2. Asambleja ievēl Ģenerālsekretāru uz četriem gadiem no Padomes piedāvāto kandidātu skaita, un viņš var tikt ievēlēts atkārtoti.

3. Ģenerālsekretārs ir Pārvaldes institūcijas galvenā administratīvā amatpersona un šajā statusā uzstājas visās Asamblejas,

Padomes un citu papildinstitūciju sanāksmēs, kā arī veic citas administratīvās funkcijas, kuras viņam uztic iepriekš norādītās institūcijas.

4. Ģenerālsēkretārs sagatavo Asamblejai gada atskaiti par Pārvaldes institūcijas darbību.

167. pants

Institūcijas personālsastāvs

1. Pārvaldes institūcijas personāls sastāv no kvalificētiem zinātniskajiem, tehniskajiem un citiem darbiniekiem, kas ir nepieciešams Pārvaldes institūcijas administratīvo funkciju veikšanai.

2. Galvenie noteikumi, pieņemot un nodarbinot personālu un nosakot tā darba apstākļus, ir nepieciešamība nodrošināt ražīguma, kompetences un godīguma augstāko pakāpi. Pietiekamu uzmanību jāvelta nepieciešamībai nolīgt štatu personālu no tik plašas ģeogrāfiskās teritorijas, cik tas iespējams.

3. Ģenerālsēkretārs ieceļ personāla darbiniekus. Iecelšanas, darba apmaksas un atlaišanas noteikumus nosaka saskaņā ar Pārvaldes institūcijas noteikumiem, instrukcijām un procedūrām.

168. pants

Sekretariāta starptautiskais raksturs

1. Pildot savus pienākumus, Ģenerālsēkretāram un personālam nav nepieciešami jebkādas valdības vai citu institūciju, izņemot Institūcijas, norādījumi. Viņiem jāatturas no darbības, kas varētu ietekmēt viņu starptautisko amatpersonu stāvokli, kas ir atbildīgas tikai Pārvaldes institūcijai. Katra dalībvalsts apņemas respektēt Ģenerālsēkretāra un personāla pienākumu stingri starptautisko raksturu un nemēģināt ietekmēt viņu dienesta pienākumu izpildi. Personāla jautājuma pienākumu pārkāpšana ir iesniedzama izskatīšanai attiecīgā administratīvā tribunālā atbilstoši Pārvaldes institūcijas noteikumiem un procedūrām.

2. Ģenerālsēkretāram un personālam nevar būt materiāla ieinteresētība jebkādas darbības rajonā, kas saistītas ar tā izpēti un izmantošanu. Viņi nevar atklāt pat pēc savu pilnvaru laika izbeigšanās jebkādas rūpnieciskos noslēpumus, komerciālu informāciju, ko pārņem Institūcija saskaņā ar III pielikuma 14. pantu, vai

jebkuru citu konfidenciālu informāciju, kura kļuvusi viņiem zināma sakarā ar darba pienākumu pildīšanu Pārvaldes institūcijā; par to viņi ir atbildīgi Pārvaldes institūcijai.

3. Gadījumā, ja Pārvaldes institūcijas darbinieks pārkāpj savas, 2. punktā norādītās saistības, viņa pārkāpums tiek iesniegts izskatīšanai Pārvaldes struktūras noteikumos un procedūrās noteiktajam tribunālam; to var pieprasīt Dalībvalsts, kuru skar šis pārkāpums, vai fiziskā vai juridiskā persona, kuru finansē Dalībvalsts 153. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteiktā kārtībā un kura ir aizskarta ar šo pārkāpumu. Aizskartajai pusei ir tiesības piedalīties lietas izskatīšanā. Ģenerālsēkretārs atlaiž štata locekli, ja to rekomendē tribunāls.

4. Pārvaldes institūcijas noteikumiem un procedūrām ir jāsaturs noteikumi, kas ir nepieciešami šī panta izpildei.

169. pants

Konsultēšanās un sadarbība ar starptautiskajām un nevalstiskajām organizācijām

1. Ģenerālsēkretārs jautājumos, kas ir Pārvaldes institūcijas kompetencē, paraksta attiecīgas vienošanās, kuras apstiprina Padome, par konsultēšanos un sadarbību ar ANO Ekonomikas un sociālo lietu padomes atzītām starptautiskajām un nevalstiskajām organizācijām.

2. Organizācijas, ar kurām Ģenerālsēkretārs ir parakstījis vienošanos saskaņā ar 1. punktu, var nozīmēt pārstāvjus, kuri var piedalīties Pārvaldes institūcijas institūciju sanāksmēs kā novērotāji saskaņā ar šīs institūcijas procedūras noteikumiem.

3. Ģenerālsēkretārs var nosūtīt Dalībvalstīm 1. punktā minēto nevalstisko organizāciju rakstiskus ziņojumus par jautājumiem, kuros viņiem ir īpaša kompetence un kuri attiecas uz Pārvaldes institūcijas darbību.

E apakšnodaļa

Uzņēmums

170. pants

Uzņēmums

1. Uzņēmums ir Pārvaldes institūcija, kas saskaņā ar 153. panta 2. punktu tieši veic darbības teritorijā, kā arī nodarbojas ar

teritorijā iegūto derīgo izkraumu transportēšanu, ražošanu un izplatīšanu.

2. Uzņēmumam saistībā ar Institūcijas starptautiskas juridiskas personas statusu ir tāda rīcībspēja, kāda norādīta statūtos IV pielikumā. Uzņēmums darbojas saskaņā ar šo Konvenciju un Pārvaldes institūcijas izstrādātajiem noteikumiem un procedūrām, kā arī Asamblejas izstrādāto vispārējo politiku, un ir pakļauts Padomes direktīvām un kontrolei.

3. Uzņēmuma galvenā darbības vieta atrodas Institūcijas mītnes vietā.

4. Uzņēmums saskaņā ar 173. panta 2. punktu un IV pielikuma 11. pantu tiek nodrošināts ar līdzekļiem, kas nepieciešami, lai pildītu savas funkcijas, un ar tādu tehnoloģiju, kā noteikts 144. pantā un Konvencijas citos attiecīgos noteikumos.

F apakšnodaļa

Institūcijas finanses

171. pants

Institūcijas līdzekļi

Pārvaldes līdzekļos ietilpst:

- a) noteiktas Pārvaldes institūcijas dalībnieku iemaksas saskaņā ar 160. panta 2. punkta e) apakšpunktu;
- b) līdzekļi, ko institūcija saņēmusi saskaņā ar III pielikuma 13. pantu sakarā ar tās darbībām teritorijā;
- c) līdzekļi, kas pārskaitīti no uzņēmuma saskaņā ar IV pielikuma 10. pantu;
- d) aizņemtie līdzekļi saskaņā ar 174. pantu;
- e) brīvprātīgās iemaksas, ko veikuši biedri vai citas personas; un
- f) maksājumi kompensāciju fondam saskaņā ar 151. panta 10. punktu, kura avotus rekomendē Ekonomikas plānošanas komisija.

172. pants

Pārvaldes gada budžets

Generālsēkretārs izstrādā Pārvaldes institūcijas gada budžetu un iesniedz to Padomei. Padome izskata izstrādāto ikgadējo budžetu un iesniedz to Asamblejā kopā ar rekomendācijām. Asambleja izskata un apstiprina izstrādāto budžetu saskaņā ar 160. panta 2. punkta h) apakšpunktu.

173. pants

Pārvaldes izdevumi

1. Iemaksas, kas minētas 171. panta a) apakšpunktā, ir jāiemaksā speciālā kontā, lai segtu Pārvaldes institūcijas administratīvos izdevumus līdz brīdim, kad Pārvaldes institūcijai ir pietiekami līdzekļi no citiem avotiem, lai segtu šīs izmaksas.

2. No Pārvaldes institūcijas fondiem administratīvās izmaksas tiek segtas pirmās. Izņemot noteiktās iemaksas, kas minētas 171. panta a) punktā, līdzekļi, kas paliek pēc administratīvo izmaksu segšanas, var, *inter alia*:

- a) tikt sadalīti saskaņā ar 140. pantu un 160. panta 2. punkta g) apakšpunktu;
- b) tikt izlietoti, lai sniegtu uzņēmumam līdzekļus saskaņā ar 170. panta 4. punktu;
- c) tikt izlietoti, lai izmaksātu kompensācijas jaunattīstības valstīm saskaņā ar 151. panta 10. punktu un 160. panta 2. punkta 1. apakšpunktu.

174. pants

Institūcijas aizņemšanās iespēja

1. Pārvaldes institūcijai ir iespēja aizņemties līdzekļus.
2. Asamblejai ir jānosaka limiti Pārvaldes aizņemšanās tiesībām finansu noteikumos, kas pieņemti saskaņā ar 160. panta 2. punkta f) apakšpunktu.
3. Padome realizē Pārvaldes aizņemšanās iespēju.
4. Dalībvalstis nav atbildīgas par Pārvaldes institūcijas parādiem.

175. pants

Ikgadējā revīzija

Pārvaldes institūcijas dokumenti, grāmatas un rēķini, tai skaitā tās ikgadējie finanšu pārskati, katru gadu tiek pakļauti Asamblejas ieceltu neatkarīgu revidentu revīzijai.

G apakšnodaļa

Tiesiskais statuss, privilēģijas un imunitātes

176. pants

Juridiskais statuss

Pārvaldes institūcijai piemīt starptautiska tiesībsubjektība un tā bauda tādu tiesisko statusu, kas nepieciešams, lai izpildītu tās funkcijas un sasniegtu tās mērķus.

177. pants

Privilēģijas un imunitātes

Lai Pārvaldes institūcija izpildītu savas funkcijas, tai jābauda katras Dalībvalsts teritorijā tās privilēģijas un imunitātes, ko nosaka šī apakšnodaļa. Imunitātes un privilēģijas attiecībā uz Uzņēmumu nosaka IV pielikuma 13. pants

178. pants

Imunitāte pret jurisdikciju

Pārvaldes institūcija, tās īpašums un līdzekļi, bauda imunitāti pret jurisdikciju, izņemot gadījumus, kad Pārvaldes institūcija atsakās no imunitātes konkrētā gadījumā.

179. pants

Imunitāte pret pārmeklēšanu un jebkura veida arestu

Pārvaldes institūcijai, tās īpašumam un līdzekļiem neatkarīgi no tā, kur tie atrodas un kas tos glabā, ir imunitāte pret pārmeklēšanu, rekvizīciju, konfiskāciju, ekspropriāciju vai jebkuru cita veida arestu, kas tiek veikta uz tiesu vai izpildvaras iestāžu lēmuma pamata.

180. pants

Atbrīvojumi no ierobežojumiem, priekšrakstiem, kontroles un moratorijiem

Pārvaldes institūcijas īpašums un līdzekļi nepakļaujas jebkāda rakstura ierobežojumiem, priekšrakstiem, kontrolei un moratorijiem.

181. pants

Pārvaldes arhīvi un oficiālie sakaru līdzekļi

1. Pārvaldes arhīvi, neatkarīgi no tā, kur tie izvietoti, ir neaizskarami.

2. Dati, kas raksturo īpašumu, ražošanas komercnoslēpumi un līdzīga informācija, kā arī personāllietas netiek ievietotas arhīvā, kas pakļauts sabiedriskai apskatei.

3. Attiecībā uz oficiāliem sakaru līdzekļiem, katra Dalībvalsts nodrošina Pārvaldei ne mazāk labvēlīgu stāvokli kā noteikts attiecībā uz citām starptautiskām organizācijām.

182. pants

Privilēģijas un imunitāte noteiktām personām, kas saistītas ar Pārvaldes institūciju

Dalībvalstu pārstāvji, kas piedalās Asamblejas, Padomes vai Asamblejas un Padomes struktūru sanāksmēs, kā arī Ģenerālsēkretārs vai Pārvaldes darbinieki, bauda katras Dalībvalsts teritorijā:

- a) imunitāti no juridiskā procesa attiecībā uz darbībām, ko tie veic, pildot to funkcijas, izņemot gadījumus, kad attiecīgi Dalībvalsts, ko tie pārstāv, vai Pārvalde atceļ imunitāti konkrētā gadījumā;
- b) ja tie nav attiecīgo Dalībvalstu pilsoņi, tādus pašus izņēmumus attiecībā uz imigrācijas ierobežojumiem, ārvalstnieku reģistrācijas noteikumiem un vietējo palīdzību, tādās pašas iespējas valūtas apmaiņai un tādu pašu regulējumu saistībā ar pārvietošanās noteikumiem, kādu Valsts noteikusi attiecībā uz citu Dalībvalstu pārstāvjiem, amatpersonām vai atbilstoša līmeņa darbiniekiem.

183. pants

Atbrīvojumi no nodokļiem un muitas nodokļiem

1. Pārvaldes institūcija tās pilnvaru ietvaros, tās īpašumi, līdzekļi, ienākumi, tās darbības un darījumi, uz ko pilnvaro šī Konvencija, netiek aplikti ar tiešajiem nodokļiem, un preces, kas importētas vai eksportētas tās oficiālai lietošanai, netiek apliktas ne ar kādiem muitas nodokļiem. Pārvaldes institūcija nav pilnvarota pieprasīt atbrīvojumu no nodokļiem, kas izpaužas kā samaksa par sniegtajiem pakalpojumiem.

2. Kad Pārvaldes institūcija pati vai tās vārdā iegādājas preces vai pakalpojumus ar būtisku vērtību tās oficiālo darbību veikšanai un kad šādu preču vai pakalpojumu cenā ietilpst nodokļu un nodevu vērtība, Dalībvalstis veic praktiskus pasākumus, lai piemērotu atbrīvošanu no nodokļiem un nodevām vai paredz to atlīdzināšanu. Preces, kas importētas vai nopirkas, piemērojot šajā pantā paredzēto atbrīvošanu no nodokļiem, nedrīkst tikt pārdotas vai citādā veidā izlietotas tās Dalībvalsts teritorijā, kas atbrīvojusi no nodokļiem, izņemot gadījumus, par ko panākta vienošanās ar Dalībvalsti.

3. Dalībvalstis neapliek ne ar kādiem nodokļiem izmaksātās algas un ienākumus vai jebkādu citu maksājumu, ko Pārvalde institūcija izmaksā Ģenerālsēkretāram un Pārvaldes institūcijas darbiniekiem, kā arī ekspertiem, kas veic Pārvaldes institūcijas uzdevumus un nav attiecīgo Dalībvalstu pilsoņi.

H apakšnodaļa

Dalībnieku tiesību un privilēģiju izmantošanas pārtraukšana

184. pants

Vēlēšanu tiesību īstenošanas pārtraukšana

Dalībvalstij, kas nav veikusi finansiālas iemaksas, tiek atņemtas balss tiesības, ja parāda summa sasniedz vai pārsniedz pienākošos maksājumus par diviem iepriekšējiem gadiem. Tomēr Asambleja var atļaut šādam dalībniekam balsot, ja pierādīts, ka maksājumi nav veikti no dalībnieka gribas neatkarīgu iemeslu dēļ.

185. pants

Dalības tiesību un privilēģiju īstenošanas pārtraukšana

1. Dalībvalstij, kas rupji un sistemātiski pārkāpj šīs Daļas noteikumus, pēc Padomes ierosinājuma var tikt atņemta tās tiesību un privilēģiju realizācijas iespēja.

2. Nekāda darbība pamatojoties uz 1. punktu nedrīkst tikt uzsākta kamēr Jūras gultnes strīdu kamera nav konstatējusi, ka Dalībvalsts pārkāpusi šīs Daļas noteikumus.

5. NODAĻA

STRĪDU NOREGULĒŠANA UN KONSULTATĪVIE ATZINUMI

186. pants

Jūras tiesību Jūras gultnes strīdu kamera

Jūras gultnes strīdu kameras dibināšanas kārtību un tās kompetenci nosaka šī nodaļa, XV daļa un VI pielikums.

187. pants

Jūras gultnes strīdu kameras kompetence

Saskaņā ar šo Daļu un attiecīgiem Pielikumiem Jūras gultnes strīdu kameras kompetencē ietilpst risināt strīdus saistībā ar darbībām Teritorijā šādās kategorijās:

a) strīdi starp Dalībvalstīm sakarā ar šīs Daļas un attiecīgu Pielikumu interpretāciju un pielietošanu;

b) strīdi starp Dalībvalsti un Pārvaldes institūciju sakarā ar:

i) Pārvaldes institūcijas vai Dalībvalsts iespējamo darbību vai neizdarību, kas ir pretrunā ar šo Daļu vai Pielikumiem vai Pārvaldes izstrādātajām normām, noteikumiem un procedūru; vai

ii) Pārvaldes institūcijas iespējamo darbību, kas neietilpst tās kompetencē vai norāda uz pilnvaru ļaunprātīgu izmantošanu;

c) strīdi starp līguma pusēm - Dalībvalstīm, Pārvaldes institūciju vai uzņēmumu, valsts uzņēmumiem un fiziskām vai juridiskām personām, kas minētas 153. panta, 2. punkta b) apakšpunktā, sakarā ar:

i) attiecīgā līguma vai darba plāna interpretāciju vai pielietošanu; vai

ii) līguma pušu darbībām vai neizdarību saistībā ar darbībām teritorijā, kas vērstas pret otru pusi vai tieši skar tās likumiskās intereses;

d) strīdi starp Pārvaldes institūciju un iespējamo līgumslēdzēju, par ko galvojusi valsts, kā norādīts 153. panta 2. punkta b) apakšpunktā, un kas pilnībā izpildījis noteikumus, kas minēti III pielikuma 4. panta 6. punktā un 13. panta 2. punktā, kas attiecas uz līguma noraidīšanu vai juridiska rakstura jautājumu, kas rodas līguma sarunu gaitā;

e) strīdi starp Pārvaldes institūciju un Dalībvalsti, valsts uzņēmumu vai fizisku vai juridisku personu, par ko galvojusi Dalībvalsts, kā noteikts 153. panta 2. punkta b) apakšpunktā, kur norādīts, ka Pārvalde uzņemas atbildību saskaņā ar III pielikuma 22. pantu;

f) un citi strīdi, kas ietilpst Kameras kompetencē saskaņā ar Konvenciju.

188. pants

Strīdu nodošana speciālai Jūras tiesību Starptautiskā tribunāla kamerai vai *ad hoc* kamerai Jūras gultnes strīdu kameras sastāvā vai saistošai tirdzniecības šķīrējtiesai

1. Strīdi starp Dalībvalstīm, kas minēti 187. panta a) punktā, var tikt iesniegti:

- a) pēc strīda pušu lūguma speciālā Jūras tiesību Starptautiskā tribunāla kamerai, kura tiek izveidota saskaņā ar VI pielikuma 15. un 17. pantu; vai
- b) pēc jebkuras strīda puses lūguma, *ad hoc* Jūras gultnes strīdu kamerai, kura tiek izveidota saskaņā ar VI pielikuma 36. pantu.
2. a) Strīdi, kas saistās ar līguma interpretāciju vai pielietošanu un kas minēti 187. panta c) punkta i) apakšpunktā, ir jāiesniedz, pēc jebkuras strīda puses pieprasījuma, obligātajai tirdzniecības šķīrējtiesai, ja vien puses nevienojas citādi. Tirdzniecības šķīrējtiesas tribunālam, kuram strīds tiek iesniegts, nav tiesību izspriest jautājumu par šīs Konvencijas interpretāciju. Gadījumos, kad strīds iekļauj jautājumu par XI daļas un tās pielikumu interpretāciju attiecībā uz darbībām Teritorijā, šis jautājums tiek nodots Jūras gultnes strīdu kameras izlemšanai.
- b) Ja šķīrējtiesai sākoties vai tās laikā, tā nolemj, vai nu pēc jebkuras strīda puses pieprasījuma vai *proprio motu*, ka tā lēmums būs balstīts uz Jūras gultnes strīdu kameras nolēmumu, šķīrējtiesai šāds jautājums jānodod Jūras gultnes strīdu kamerai. Pēc tam šķīrējtiesa pieņem lēmumu saskaņā ar Jūras gultnes strīdu kameras nolēmumu.
- c) Ja līgumā nav iekļauts noteikums par pieņemamo procedūru strīda gadījumā, šķīrējtiesai jānotiek saskaņā ar ANO Starptautiskās tirdzniecības tiesību komisijas šķīrējtiesas noteikumiem vai arī tādas šķīrējtiesas noteikumiem, kas balstītos uz Pārvaldes institūcijas noteikumiem un procedūrām, ja vien puses nevienojas citādi.

189. pants

Kompetences ierobežojumi attiecībā uz Pārvaldes institūcijas lēmumiem

Jūras gultnes strīdu kameras kompetencē neietilpst jautājumi attiecībā uz Pārvaldes institūcijas pilnvaru izlietošanu saskaņā ar

šo daļu. Neskarot 191. pantu un īstenojot savas pilnvaras saskaņā ar 187. pantu, Jūras gultnes strīdu kamera nedrīkst lemt par to, vai jebkuri Pārvaldes institūcijas noteikumi vai procedūras atsevišķos gadījumos ir saskaņā ar šo Konvenciju, ne arī pasludināt šādus noteikumus par spēkā neesošiem. Tās kompetence šādā gadījumā aprobežojas ar sūdzību izskatīšanu par to, ka kādi Pārvaldes institūcijas noteikumi vai procedūras atsevišķos gadījumos ir pretrunā ar pušu līguma noteikumiem vai to pienākumiem saskaņā ar šo Konvenciju, sūdzību izskatīšanu sakarā ar kompetences pārkāpšanu vai pilnvaru ļaunprātīgu pielietošanu, un sūdzību izskatīšanu par nodarījumiem, kas jāatlīdzina, vai citu atlīdzību par līguma noteikumu vai Konvencijas noteikumu pārkāpšanu.

190. pants

Galvotāju Dalībvalstu piedalīšanās un klātbūtne procesā

1. Ja fiziska vai juridiska persona ir puse strīdam, kas minēts 187. pantā, par to ir jāinformē galvojošo valsti un tai ir tiesības piedalīties procesā, iesniedzot rakstiskus vai mutiskus ziņojumus.

2. Ja lietu ir uzsākusi fiziska vai juridiska persona pret Dalībvalsti, par ko galvojusi cita Dalībvalsts strīdā, kas minēts 187. panta c) punktā, atbildētāja valsts var pieprasīt Valstij, kas galvojusi par personu, arī piedalīties procesā šīs personas vārdā. Atteikuma gadījumā atbildētāja valsts var pieprasīt nodrošināt, ka pārstāv tās valstiskās piederības juridiska persona.

191. pants

Konsultatīvi atzinumi

Jūras gultnes strīdu kamera sniedz konsultatīvus atzinumus pēc Asamblejas vai Padomes institūcijas pieprasījuma par juridiskiem jautājumiem, kas rodas to darbības ietvaros. Šādus atzinumus sniedz steidzamā kārtībā.

XII DAĻA

JŪRAS VIDES AIZSARDZĪBA UN SAGLABĀŠANA

1. NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

192. pants

Vispārīgās saistības

Valstīm ir pienākums aizsargāt un saglabāt jūras vidi.

193. pants

Valstu suverēnās tiesības izmantot savus dabas resursus

Valstīm ir suverēnas tiesības lietot to dabas resursus saskaņā ar to vides politiku un saskaņā ar to pienākumu aizsargāt un saglabāt jūras vidi.

194. pants

Pasākumi, kas vērsti uz jūras dabas vides piesārņojuma samazināšanu un kontroli

1. Valstīm individuāli vai kopīgi jāveic visi pasākumi saskaņā ar šo Konvenciju, kas nepieciešami, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu no jebkura avota, lietojot šim iemeslam vislabākos praktiskos līdzekļus, kas ir to rīcībā un saskaņā ar to iespējām, un tām ir jāharmonizē sava politika šajā sakarā.

2. Valstīm jāveic visi pasākumi, kas nepieciešami, lai pārliecinātos, ka darbības, kas ir to jurisdikcijā, ir tā veiktas, ka nenodara kaitējumu citām valstīm un to videi, un ka piesārņojums, kas rodas no negadījumiem vai darbībām, kas veiktas to jurisdikcijā, vai kas ir to kontrolē neizplatīsies ārpus teritorijas, kur tās realizē savas suverēnas tiesības saskaņā ar šo Konvenciju.

3. Saskaņā ar šo daļu pasākumi ir piemērojami jebkuriem jūras vides piesārņojuma avotiem. Šie pasākumi ietver, *inter alia*, tos, kas veikti, lai samazinātu lielāko iespējamo risku:

a) toksisko, indīgo vai kaitīgo vielu izplūdei, it īpaši tām, kurām ir pastāvīgs raksturs, no zemes avotiem vai caur atmosfēru vai izgāztuvēm;

b) piesārņojumiem no kuģiem, veicot praktiskos pasākumus, lai novērstu negadījumus un katastrofas, nodrošinātu drošību darbībām jūrā, novērstu tīšu vai netīšu izplūšanu, kā arī regulētu kuģu dizainu, konstrukciju, ekipējumu, darbību un nodrošināšanu ar personālu;

c) piesārņojumiem no iekārtām un ierīcēm, kas lietotas jūras dibena un zemaugsnes kārtas dabīgo resursu pētniecībai un lietošanai, veicot praktiskos pasākumus, lai novērstu negadījumus un katastrofas, nodrošinātu drošību darbībām jūrā, novērstu tīšu vai netīšu izplūšanu, kā arī regulētu šādu ierīču un iekārtu dizainu, konstrukciju, ekipējumu, darbību un nodrošināšanu ar personālu;

d) piesārņojumiem no citām iekārtām un ierīcēm, kas darbojas jūras vidē, veicot praktiskus pasākumus, lai novērstu negadījumus un regulējot šādu iekārtu un ierīču dizainu, konstrukciju, ekipējumu, darbību un nodrošināšanu ar personālu.

4. Veicot pasākumus, lai novērstu, samazinātu vai kontrolētu jūras vides piesārņojumu, valstīm ir jāatturas iejaukties citu valstu darbībās, kas realizē savas tiesības un pienākumu saskaņā ar šo Konvenciju.

5. Pasākumi, kas veikti saskaņā ar šo daļu, iekļauj tos, kas nepieciešami, lai aizsargātu un saglabātu retas un trauslas ekosistēmas, kā arī zivju sugu un cita veida jūras dzīvnieku, kuriem draud iznīcība, kuri ir iebaidīti vai kā citādi apdraudēti, dzīves vietas.

195. pants

Pienākums nepārvietot kaitējumu vai piesārņojuma briesmas vai nepārvērst viena veida piesārņojumu citā

Veicot pasākumus, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu, valstīm ir jādarbojas tā, lai nepārvietotu, tieši vai netieši, kaitējumu vai postījumu no vienas telpas uz citu vai nepārveidotu vienu piesārņojuma veidu citā.

196. pants

Tehnoloģiju pielietošana vai svešu vai jaunu sugu ieviešana

1. Valstīm jāveic visi pasākumi, kas nepieciešami, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu, ko izraisa tehnoloģiju pielietojums šo valstu jurisdikcijā vai kontrolē, vai tīšu vai nejaušu svešu vai jaunu sugu ieviešanu noteiktā jūras vides daļā, kas var izraisīt tajā ievērojamas un kaitīgas pārmaiņas.

2. Šis pants neietekmē šīs Konvencijas pielietojumu attiecībā uz jūras vides piesārņojuma novēršanu, samazināšanu vai kontroli.

2. NODAĻA

GLOBĀLĀ UN REĢIONĀLĀ SADARBĪBA

197. pants

Sadarbība reģionālā un globālā mērogā

Valstīm jāsadarbojas globālā mērogā un, cik nepieciešams, reģionālā mērogā, tieši vai caur kompetentām starptautiskām organizācijām, formulējot un izstrādājot starptautiskos noteikumus, standartus un rekomendēto praksi un procedūru saskaņā ar šo Konvenciju, lai aizsargātu un saglabātu jūras vidi, ņemot vērā raksturīgās reģionālās iezīmes.

198. pants

Paziņojums par draudošu vai notikušu kaitējumu

Kad valsts atklāj gadījumus, kad jūras videi draud kaitējums vai tā ir piesārņota, tai nekavējoties jāpaziņo par to citām valstīm, kuras var skart šāds nodarījums, kā arī kompetentām starptautiskām organizācijām.

199. pants

Ārkārtas rīcības plāni piesārņojuma novēršanai

198. pantā minētajos gadījumos valstis saskaņā ar savām iespējām un kompetentas starptautiskās organizācijas sadarbības piesārņojuma skartajā teritorijā, lai pēc iespējas samazinātu piesārņojuma ietekmi un novērstu vai samazinātu kaitējumu. Šim nolūkam valstīm kopīgi jāizstrādā un jāizvirza plāni, lai reaģētu uz piesārņojuma gadījumiem jūras vidē.

200. pants

Pētnieciskais darbs, zinātniskās programmas, kā arī datu un informācijas apmaiņa

Valstīm ir jāsadarbojas, tieši vai caur kompetentām starptautiskām organizācijām ar mērķi, lai veicinātu pētniecisko darbu, veiktu zinātnisku pētījumu programmas un veicinātu informācijas un datu apmaiņu, kas iegūta par jūras vides piesārņojumu. Tām ir aktīvi jāpiedalās reģionālās un globālās programmās, lai iegūtu zināšanas, kas nepieciešamas dabas un tās piesārņojuma pakāpes, ietekmes uz to un tās attīstības, risku un līdzekļu novērtēšanai.

201. pants

Zinātniskie kritēriji attiecībā uz noteikumiem

Datu un informācijas iegūšanā saskaņā ar 200. pantu, Valstis sadarbojas, tieši vai ar kompetentu starptautisko organizāciju starpniecību, izstrādājot attiecīgus zinātniskus kritērijus, lai formulētu un izstrādātu noteikumus, standartus un rekomendēto praksi un procedūras jūras vides piesārņojuma novēršanai, samazināšanai un kontrolei.

3. NODAĻA

TEHNISKĀ PALĪDZĪBA

202. pants

Zinātniskā un tehniskā palīdzība jaunattīstības valstīm

Valstīm tieši vai ar kompetentu starptautisko organizāciju starpniecību:

a) jāveicina palīdzības programmas jaunattīstības valstīm zinātnes, izglītības, tehnikas un citās sfērās ar nolūku aizsargāt un saglabāt jūras vidi un novērst, samazināt un kontrolēt jūras vides piesārņošanu. Šāda palīdzība ietver, *inter alia*:

i) to zinātniskā un tehniskā personāla apmācību;

ii) to piedalīšanos atbilstošās starptautiskās programmās veicināšanu;

iii) to apgādāšanu ar nepieciešamo aprīkojumu;

205. pants

iv) to spēju palielināšanu ražot šādu aprīkojumu;

Ziņojumu publicēšana

v) to konsultāciju sniegšanu un līdzekļu attīstīšanu, lai realizētu zinātnisko pētījumu, monitoringa, izglītības un citas programmas;

Valstīm jāpublicē ziņojumi par saņemtajiem rezultātiem saskaņā ar 204. panta prasībām vai jāiesniedz tādi ziņojumi noteiktā laika intervālā kompetentām starptautiskajām organizācijām, kuras darīs tos pieejamus visām dalībvalstīm.

b) jāsniedz atbilstoša palīdzība, īpaši jaunattīstības valstīm, lai samazinātu lielu incidentu sekas, kuras var izraisīt smagu jūras vides piesārņošanu;

206. pants

c) jāsniedz atbilstoša palīdzība, īpaši jaunattīstības valstīm, attiecībā uz ekoloģisko novērtējumu sagatavošanu.

Darbības potenciālo seku novērtēšana

203. pants

Priekšrocību sniegšana jaunattīstības valstīm

Jaunattīstības valstīm nolūkā novērst, samazināt un kontrolēt jūras vides piesārņošanu vai, lai novērstu līdz minimumam tās sekas, starptautiskās organizācijas piešķir priekšrocības:

Kad valstīm ir pietiekams pamats uzskatīt, ka iecerētā darbība, kas ir to jurisdikcijā vai kontrolē, var izsaukt būtisku jūras vides piesārņojumu vai novest pie būtiskām kaitīgām izmaiņām tajā, tām, cik vien tas praktiski iespējams, jānovērtē šādas darbības potenciālās sekas attiecībā uz jūras vidi un jānodod ziņojumi par šāda novērtējuma rezultātiem 205. pantā paredzētajā kārtībā.

a) atbilstošo fondu un tehniskās palīdzības sadalē; un

5. NODAĻA

b) to speciālo pakalpojumu lietošanā.

STARPTAUTISKĀS NORMAS UN VALSTS TIESĪBU AKTI PAR JŪRAS VIDES PIESARŅOŠANAS NOVĒRŠANU, SAMAZINĀŠANU UN KONTROLES NODROŠINĀŠANU

207. pants

4. NODAĻA

MONITORINGS UN EKOLOĢISKAIS NOVĒRTĒJUMS

Piesārņojums no sauszemes avotiem

204. pants

Piesārņojuma riska vai seku monitorings

1. Valstīm, rīkojoties saskaņā ar citu valstu tiesībām, jātiecas, cik vien tas praktiski iespējams, tieši vai ar starptautisko organizāciju palīdzību, veikt ar atzītu zinātnisku metožu palīdzību jūras vides piesārņošanas riska un seku novērošanu, mērīšanu, novērtēšanu un analīzi.

1. Valstīm jāpieņem likumi un noteikumi, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu no sauszemes avotiem, tajā skaitā no upēm, upes grīvām, cauruļvadiem un izplūdes iekārtām, ņemot vērā starptautiskās normas, standartus un rekomendētās prakses un procedūras.

2. Jo īpaši valstīm pastāvīgi jāseko jebkādas darbības, kuru tās atļauj vai kuru tās veic, sekām, lai noteiktu, vai šīs aktivitātes var novest pie jūras vides piesārņošanas.

2. Valstīm jālieto citi pasākumi, kuri var būt nepieciešami, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu šādu piesārņojumu.

3. Valstīm jācenšas saskaņot savu politiku šajā izpratnē attiecīgajā reģionālajā līmenī.

4. Valstīm, pirmām kārtām, izmantojot kompetentas starptautiskās organizācijas vai diplomātisko konferenci, jācenšas izveidot globālas un reģionālas normas, standartus un rekomendējošu praksi un procedūras, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu no sauszemes avotiem, ņemot vērā raksturīgās reģionālās īpatnības, jaunattīstības valstu ekonomiskās iespējas un to nepieciešamību ekonomiski attīstīties. Šādas normas, standarti un rekomendējošā prakse un procedūras vajadzības gadījumā ir periodiski jāpārskata.

5. Likumiem, noteikumiem, pasākumiem, normām, standartiem, rekomendējošām praksēm un procedūrām, kas ir minētas 1., 2. un 4. punktā, jāietver norādījumi, kuri ir paredzēti, lai maksimāli samazinātu toksisko, kaitīgo un indīgo vielu, it īpaši nešķīstošo, noplūdes iespējamību jūras vidē

208. pants

Piesārņojums no darbībām, kas tiek veiktas jūras gultnē

1. Piekrastes valstīm jāpieņem normatīvie akti, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu, kas izriet no vai ir saistīti ar darbību jūras gultnē, kas ir to jurisdikcijā, un no mākslīgām salām, ierīcēm un celtnēm, kas ir to jurisdikcijā saskaņā ar 60. un 80. pantu.

2. Valstīm jāpielieto citi pasākumi, kuri var būt nepieciešami, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu šādu piesārņojumu.

3. Šādiem likumiem, noteikumiem un pasākumiem jābūt ne mazāk efektīgiem kā starptautiskās normas, standarti un ieteicamā prakse un procedūras.

4. Valstīm jācenšas harmonizēt savu politiku šādā izpratnē attiecīgajā reģionālajā līmenī.

5. Valstīm, pirmām kārtām, izmantojot kompetentas starptautiskās organizācijas vai diplomātisko konferenci, jāizveido globālas un reģionālas normas, standarti un rekomendējoša prakse un procedūras, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu, kas minēts 1. punktā. Šādas normas, standarti, ieteicamā prakse un procedūras vajadzības gadījumā ir periodiski jāpārskata.

209. pants

Piesārņojums no darbībām rajonā

1. Lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu, kas izriet no darbības rajonā, saskaņā ar XI daļu ir jāizveido starptautiskās normas, noteikumi un procedūras. Šādas normas, noteikumi un procedūras vajadzības gadījumā ir periodiski jāpārskata.

2. Saskaņā ar šīs nodaļas norādījumiem valstīm jāpieņem normatīvie akti, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu, kas izriet no darbības rajonā, ko veic kuģi, ierīces, celtnes un citas ierīces, uz kurām ir šo valstu karogs vai kuras ir

reģistrētas tajās, vai kuras darbojas to pakļautībā. Šādu normatīvo aktu prasībām jābūt ne mazāk efektīvām kā starptautiskās normas, noteikumi un procedūras, kas minētas 1. punktā.

210. pants

Piesārņojums, kas rodas no atkritumu izgāšanas

1. Valstīm jāpieņem normatīvie akti, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu, kas rodas atkritumu izgāšanas rezultātā.

2. Valstīm jāpiemēro citi pasākumi, kuri varētu būt nepieciešami, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu šādu piesārņojumu.

3. Šādiem likumiem, noteikumiem un pasākumiem jānodrošina, lai atkritumu izgāšana netiktu veikta bez kompetentu valsts varas iestāžu atļaujas.

4. Valstīm, pirmām kārtām, izmantojot kompetentas starptautiskās organizācijas vai diplomātisko konferenci, jācenšas izveidot globālas un reģionālas normas, standartus un rekomendējošu praksi, un procedūras, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu šādu piesārņojumu. Šādas normas, standarti un ieteicamā prakse un procedūras vajadzības gadījumā ir periodiski jāpārskata.

5. Atkritumu izgāšana teritoriālo ūdeņu un ekskluzīvās ekonomiskās zonas robežās vai kontinentālajā šelfā nedrīkst tikt veikta bez īpaši izteiktas piekrišanas no piekrastes valsts puses, kurai ir tiesības atļaut, regulēt un kontrolēt šādu atkritumu izgāšanu pēc pienācīgas šī jautājuma apspriešanas ar citām valstīm, uz kurām šāda atkritumu izgāšana var negatīvi atspoguļoties, pateicoties to ģeogrāfiskajam stāvoklim.

6. Nacionālajiem likumiem, noteikumiem un pasākumiem, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu šādu piesārņojumu, jābūt ne mazāk efektīviem kā globālajām normām un standartiem.

211. pants

Piesārņošana no kuģiem

1. Valstīm, izmantojot kompetentas starptautiskās organizācijas vai diplomātisko konferenci, jāizveido starptautiskās normas un standarti, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņošanu no kuģiem, un jāsadarbojas, lai izveidotu tādā pašā veidā, pēc nepieciešamības, ceļu sistēmu, lai novērstu līdz minimumam avāriju briesmas, kuras var izsaukt jūras vides piesārņošanu, ieskaitot piekrasti, un kaitējumu no piesārņošanas,

kas ir saistīts ar piekrastes valstu interesēm. Šādas normas un standarti līdzīgā veidā, ja nepieciešams, ir periodiski jāpārskata.

2. Valstīm jāpieņem normatīvie akti, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņošanu no kuģiem, kas kuģo ar to karogu vai reģistrēti tajās. Šādiem likumiem un noteikumiem jābūt vismaz ar tādu pašu ietekmi kā vispārārtzītām starptautiskām normām un standartiem, kas pieņemti kompetentā starptautiskā organizācijā vai vispārējā diplomātiskā konferencē.

3. Valstīm, kuras nosaka īpašas prasības, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņošanu kā nosacījumu ārvalstu kuģu ienākšanai to ostās vai iekšējos ūdeņos un, lai apstātos pie to piekrastes termināliem, pienācīgā kārtībā jāpublicē šādas prasības un jāpaziņo tās kompetentai starptautiskai organizācijai. Gadījumos, kad divas vai vairāk piekrastes valstis, cenšoties harmonizēt savu politiku, nosaka šādas prasības identiskā formā, ziņojumos tiek norādīts, kuras valstis piedalās šādās kopējās vienošanās. Katra valsts pieprasa, lai kuģa, kas kuģo ar tās karogu vai ir reģistrēts tajā, kapteinis, kad kuģis atrodas valsts, kas piedalās šādās kopējās vienošanās, teritoriālajos ūdeņos, sniedz pēc šīs valsts pieprasījuma informāciju par to, vai kuģis dodas uz valsti šajā pašā rajonā, kas piedalās šādās kopējās vienošanās, un, ja tas atbilst patiesībai, norāda, vai šis kuģis ievēro šīs valsts prasības, lai iebrauktu ostā. Šis pants neskar jautājumu par kuģa caurbraukšanas tiesību pastāvīgu izmantošanu vai 25. panta 2. punkta piemērošanu.

4. Piekrastes valstis drīkst, izmantojot suverenitāti savos teritoriālajos ūdeņos, pieņemt normatīvos aktus, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņošanu no ārvalstu kuģiem, ieskaitot kuģus, kuri izmanto mierīgās caurbraukšanas tiesības. Šādi normatīvie akti saskaņā ar II daļas 3. nodaļu nedrīkst traucēt mierīgu caurbraukšanu ārvalstu kuģiem.

5. Piekrastes valstis, lai īstenotu 6. nodaļā noteikto, drīkst pieņemt attiecībā uz savām ekskluzīvajām ekonomiskajām zonām normatīvos aktus, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu piesārņošanu no kuģiem, kas atbilst vispārārtzītām starptautiskām normām un standartiem, kurus pieņēmusi kompetenta starptautiska organizācija vai vispārēja diplomātiskā konference, kas iedzīvena šādas normas un standartus.

6. a) Kad starptautiskās normas un standarti, kas minēti 1. punktā, neatbilst īpašajiem apstākļiem, ir piekrastes valstij ir pietiekams pamats ticēt, ka noteikts, skaidri iezīmēts tās ekskluzīvās ekonomiskās zonas rajons ir rajons, kur speciālu

obligātu pasākumu pieņemšana ir nepieciešama, lai novērstu piesārņošanu no kuģiem pēc atzītiem tehniskiem iemesliem, kas ir saistīti ar tās okeanogrāfiskiem un ekoloģiskiem nosacījumiem, tāpat kā tā izmantošana vai tā resursu aizsardzība un tā īpašais kuģu kustības raksturs, piekrastes valsts pēc atbilstošām konsultācijām kompetentā starptautiskā organizācijā ar jebkuru citu ieinteresēto valsti, var attiecībā uz šo rajonu nosūtīt vēstījumu šai organizācijai, iesniedzot zinātniskus un tehniskus pierādījumus par labu tam, kā arī informāciju par nepieciešamajiem pasākumiem. 12 mēnešu laikā pēc šāda paziņojuma saņemšanas organizācijai jānosaka, vai apstākļi šajā teritorijā atbilst iepriekš minētajām prasībām. Ja organizācija tā nosaka, piekrastes valsts var pieņemt attiecībā uz šo rajonu normatīvos aktus, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu piesārņošanu no kuģiem, īstenojot tādas starptautiskās normas un standartus vai kuģošanas praksi, kuru atzīst šī organizācija attiecībā uz speciālajām teritorijām. Šie normatīvie akti kļūst piemērojami ārvalstu kuģiem tikai 15 mēnešus pēc paziņojuma iesniegšanas organizācijai.

b) Piekrastes valstīm jāpublicē robežas jebkuram tādām noteiktam, skaidri iezīmētam rajonam.

c) Ja piekrastes valstis gatavojas pieņemt attiecībā uz šo rajonu papildu normatīvos aktus, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu piesārņošanu no kuģiem, tām, iesniedzot iepriekš minēto paziņojumu, vienlaicīgi jāinformē par to organizāciju. Šādi papildu normatīvie akti var skart noplūdi vai kuģošanas praksi, bet nedrīkst prasīt no ārvalstu kuģiem ievērot citus projektēšanas, konstrukciju, ekipāžas komplektēšanas vai iekārtu standartus, izņemot vispārpieņemtus starptautiskus noteikumus un standartus; tiem jāklūst piemērojami attiecībā uz ārvalstu kuģiem 15 mēnešus pēc minētā paziņojuma iesniegšanas organizācijai ar noteikumu, ka šī organizācija dos attiecībā uz to savu piekrišanu 12 mēnešu laikā pēc minētā paziņojuma iesniegšanas.

7. Šajā pantā minētajām starptautiskajām normām un standartiem vajadzētu saturēt, *inter alia*, normas un standartus, kas attiecas uz tūlītēju paziņojuma nosūtīšanu piekrastes valstīm, kuru piekraste vai ar to saistītās intereses var tikt skarti negadījumos, ieskaitot jūras avārijas, kas izraisa noplūdes vai noplūžu iespējamību.

212. pants

Piesārņošana no atmosfēras vai caur to

1. Valstīm jāpieņem normatīvie akti, kuri ir piemērojami gaisa telpai, kas ir to suverenitātē, kuģiem, kas brauc ar to karogu un

tajās reģistrētiem kuģiem vai lidaparātiem, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņošanu no atmosfēras vai caur to, ņemot vērā starptautiski saskaņotas normas, standartus un ieteicamo praksi un procedūras, kā arī aeronavigācijas drošību.

2. Valstīm jāpieņem citi pasākumi, kuri var būt nepieciešami, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu šādu piesārņošanu.

3. Valstīm, izmantojot kompetentas starptautiskas organizācijas vai diplomātisko konferenci, jācenšas izveidot globālas un reģionālas normas, standartus un ieteicamo praksi un procedūras, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu šādu piesārņošanu.

6. NODAĻA

IZPILDE

213. pants

Normatīvo aktu, kas saistīti ar piesārņojumu no sauszemes avotiem, izpilde

Valstīm jānodrošina savu normatīvo aktu, kuri pieņemti saskaņā ar 207. pantu, izpilde, un jāpieņem likumi, noteikumi un citi nepieciešamie pasākumi, lai iedzīvinātu piemērojamās starptautiskās normas un standartus, ko pieņēmušas kompetentas starptautiskās organizācijas vai diplomātiskā konference, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu no sauszemes avotiem.

214. pants

Normatīvo aktu, kas saistīti ar piesārņojumu no darbībām jūras dibenā, izpilde

Valstīm jānodrošina savu normatīvo aktu, kuri pieņemti saskaņā ar 208. pantu, izpilde un jāpieņem normatīvie akti un citi nepieciešamie pasākumi, lai iedzīvinātu piemērojamās starptautiskās normas un standartus, ko pieņēmušas kompetentas starptautiskās organizācijas vai diplomātiskā konference, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu, kas rodas no (vai ir saistīta) ar darbībām jūras dibenā, kas ir to jurisdikcijā, un no mākslīgām salām, ierīcēm un celtnēm, kas ir to jurisdikcijā, saskaņā ar 60. un 80. pantu.

215. pants

Normatīvo aktu izpildes nodrošināšana attiecībā uz piesārņojumu, kas saistīts ar darbībām rajonā

Starptautiskos noteikumus un procedūras, kas izveidotas saskaņā ar XI daļu, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu, ko izraisa darbība rajonā, regulē minētā daļa.

216. pants

Normatīvo aktu, kas saistīti ar atkritumu izgāšanu, izpilde

1. Normatīvo aktu, kas ir pieņemti saskaņā ar šo Konvenciju, un piemērojamo starptautisko normu un standartu, ko ir pieņēmušas kompetentas starptautiskas organizācijas vai diplomātiskā konference, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu, izpildi regulē:

- a) piekrastes valsts attiecībā uz atkritumu izgāšanu teritoriālajos ūdeņos vai ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, vai kontinentālajā šelfā;
- b) karogvalsts attiecībā uz kuģiem, kas brauc ar tās karogu vai kuģiem un lidaparātiem, kas reģistrēti tajā;
- c) jebkura valsts attiecībā uz atkritumu vai citu materiālu iekraušanu, kas tiek veikta tās teritorijā vai pie to piekrastes termiņiem.

2. Nevienai valstij nav pienākums saskaņā ar šo pantu ierosināt tiesvedību, kad to jau saskaņā ar šo pantu ir sākusī cita valsts.

217. pants

Karogvalstu saistību izpilde

1. Valstīm jānodrošina kuģiem, kas brauc ar to karogu vai reģistrēti tajās, piemērojamo starptautisko normu un standartu, ko izveidojusi kompetenta starptautiska organizācija vai vispārēja diplomātiska konference, un savu normatīvo aktu, kas ir pieņemti saskaņā ar šo Konvenciju, lai novērstu, samazinātu un kontrolētu jūras vides piesārņojumu no kuģiem, izpilde, kā arī jāveic citi pasākumi to īstenošanai. Karogvalstīm jānodrošina šādu normu, standartu un noteikumu izpilde neatkarīgi no tā, kur noticis pārkāpums.

2. Valstīm jo īpaši jāpieņem attiecīgi pasākumi ar mērķi, lai nodrošinātu, ka kuģiem, kas kuģo ar to karogu vai reģistrēti tajās, tiktu aizliegta kuģošana līdz tam laikam, kamēr tie nebūs kārtībā, lai izietu jūrā, ievērojot 1. punktā minētās prasības attiecībā uz kuģu projektēšanu, konstrukciju, iekārtu vai ekipāžas komplektēšanu.

3. Valstīm jānodrošina, lai kuģiem, kas brauc ar to karogu vai reģistrēti tajās, būtu uz borta sertifikāti, kā to prasa 1. punktā minētās starptautiskās normas un standarti, un kas izdoti atbilstoši šīm normām un standartiem. Karogvalstīm periodiski jānodrošina savu kuģu apskate, lai pārbaudītu šādu sertifikātu atbilstību patiesajam stāvoklim uz kuģa. Šādus sertifikātus citām valstīm jāakceptē kā dokumentus par stāvokli uz kuģa un tos ir jāuzskata par dokumentiem, kam ir tāds pats spēks kā sertifikātiem, ko tās pašas izsniedz, ja vien nav skaidra pamata uzskatīt, ka stāvoklis uz kuģa būtiski neatbilst šajos sertifikātos minētajiem datiem.

4. Ja kuģis pārkāpj noteikumus un standartus, ko ir pieņēmusi kompetenta starptautiska organizācija vai vispārēja diplomātiska konference, karogvalstij, neierobežojot 218., 220. un 228. pantu, jānodrošina tūlītēja izmeklēšana un vajadzības gadījumā jāierosina tiesvedība attiecībā uz iespējamo pārkāpumu, neatkarīgi no tā, kur izdarīts tāds pārkāpums vai kur šāda pārkāpuma rezultātā ir noticis vai ir atklāts piesārņojums.

5. Veicot pārkāpuma izmeklēšanu, karogvalstis var lūgt jebkuras citas valsts palīdzību, sadarbību ar kuru var būt noderīga, lai noskaidrotu lietas apstākļus. Valstīm jācenšas apmierināt sekojošus karogvalstu lūgumus.

6. Valstīm pēc rakstiska citas valsts lūguma, jāizmeklē jebkurš iespējams pārkāpums, ko var būt veikuši kuģi, kas brauc ar šo valstu karogu. Ja karogvalsts ir pārliecinājusies, ka ir pietiekami pierādījumi, lai ierosinātu tiesvedību attiecībā uz iespējamo pārkāpumu, tad tai tūlīt jāierosina šāda tiesvedība saskaņā ar saviem likumiem.

7. Karogvalstīm nekavējoties jāinformē pieprasījuma iesniedzēja valsts un kompetentā starptautiskā organizācija par pieņemtajiem pasākumiem un to rezultātiem. Šādai informācijai jābūt pieejamai visām valstīm.

8. Sankcijām, ko paredz valstu normatīvie akti attiecībā uz kuģiem, kas kuģo ar to karogu, jābūt pietiekami stingrām, lai atturētu no pārkāpumu izdarīšanas, neatkarīgi no tā, kur tie ir veikti.

218. pants

Ostu valstu saistību izpilde

1. Ja kuģis brīvprātīgi atrodas kādas valsts ostā vai pie kāda piekrastes termināla, šī valsts var uzsākt izmeklēšanu un, kad tas ir

ar pierādījumiem attaisnojams, ierosināt tiesvedību attiecībā uz jebkādu noplūdi no šī kuģa ārpus šīs valsts iekšējiem ūdeņiem, teritoriālajiem ūdeņiem vai ekskluzīvās ekonomiskās zonas par piemērojamo starptautisko normu un standartu, ko ir noteikusi kompetenta starptautiska organizācija vai vispārēja diplomātiska konference, pārkāpumu.

2. Nekāda tiesvedība saskaņā ar 1. punktu netiek ierosināta attiecībā uz pārkāpumu, saistītu ar noplūdi šīs valsts iekšējos ūdeņos, teritoriālajos ūdeņos un ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā, ja vien nav iesniegts šīs valsts, karogvalsts vai valsts, kura ir cietusi vai ir apdraudēta pārkāpuma rezultātā, lūgums, kas saistīts ar noplūdi, vai ja šāds pārkāpums nav izraisījis vai nedraud izraisīt tiesvedību ierosinošās valsts iekšējo ūdeņu, teritoriālo ūdeņu vai ekskluzīvās ekonomiskās zonas piesārņošanu.

3. Kad kuģis brīvprātīgi atrodas kādas valsts ostā vai pie piekrastes termināla, šādai valstij jāizpilda, cik vien tas praktiski iespējams, jebkuras valsts prasība par pārkāpuma izmeklēšanu, kas saistīts ar noplūdi un kas minēts 1. punktā, kas, iespējams, ticis izdarīts pieprasījuma iesniedzējas valsts iekšējos ūdeņos, teritoriālajos ūdeņos vai ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai kas nodarījis vai draud nodarīt kaitējumu minētajām teritorijām. Tai arī jāpilda, cik vien tas praktiski iespējams, karogvalsts lūgums par šāda pārkāpuma izmeklēšanu neatkarīgi no tā, kur pārkāpums izdarīts.

4. Izmeklēšanas, kuru veic ostas valsts saskaņā ar šo pantu, materiāli ir jānodod karogvalstij vai piekrastes valstij pēc to lūguma. Jebkuras ostas valsts sāka tiesvedību uz šādas izmeklēšanas pamata var saskaņā ar 7. nodaļu tikt apturēta pēc piekrastes valsts lūguma, ja pārkāpums izdarīts tās iekšējos ūdeņos, teritoriālajos ūdeņos vai ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā. Lietas pierādījumus un protokolus, kā arī jebkuru parādzīmi vai citu ostas valsts varas iestādēm atstāto finansu garantiju, jānodod šādā gadījumā piekrastes valstij. Šādai nodošanai jāizbeidz tiesvedības turpināšanos ostas valstī.

219. pants

Pasākumi, lai novērstu piesārņošanu, kas saistīti ar kuģu derīgumu kuģošanai

Saskaņā ar 7. nodaļu valstīm, kuras saskaņā ar lūgumu vai pēc pašu iniciatīvas ir noskaidrojušas, ka kuģis, kas atrodas kādā no to

ostām vai pie kāda no piekrastes termināliem, pārkāpj piemērojamās starptautiskās normas un standartus attiecībā uz kuģu kuģošanas derīgumu, un tādējādi rada draudus izdarīt kaitējumu jūras videi, jāveic, cik vien tas praktiski iespējams, administratīvi pasākumi, lai novērstu šī kuģa iziešanu jūrā. Šādas valstis var atļaut šim kuģim tikai pārbraukt uz piemērotu tuvāko kuģu remonta rūpnīcu, un pēc pārkāpuma cēloņa novēršanas nekavējoties jāļauj kuģim turpināt ceļu.

220. pants

Piekrastes valstu saistību izpilde

1. Kad kuģis brīvprātīgi atrodas kādas valsts ostā vai pie piekrastes termināla, šī valsts var saskaņā ar 7. nodaļu ierosināt tiesvedību attiecībā uz jebkādu normatīvo aktu, kas pieņemts saskaņā ar šo Konvenciju vai starptautiskām normām un standartiem, par jūras vides piesārņošanas no kuģiem novēršanu, samazināšanu un kontrolēšanu, pārkāpumu, ja šāds pārkāpums izdarīts šīs valsts teritoriālajos ūdeņos vai ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā.

2. Ja ir skaidrs pamats uzskatīt, ka kuģis, kas kuģo valsts teritoriālajos ūdeņos, caurbraukšanas laikā ir pārkāpis šīs valsts normatīvos aktus, kas ir pieņemti saskaņā ar šo Konvenciju, vai piemērojamās starptautiskās normas un standartus par jūras vides piesārņošanas no kuģiem novēršanu, samazināšanu un kontroli, šī valsts bez kaitējuma nodarīšanas atbilstošu II daļas 3. nodaļas nosacījumu piemērošanai, var uzsākt faktisku kuģa inspekciju saistībā ar šo pārkāpumu un var, kad tas ir ar pierādījumiem atbilstošs, ierosināt tiesvedību, ieskaitot kuģa aizturēšanu saskaņā ar saviem likumiem un saskaņā ar 7. nodaļas nosacījumiem.

3. Ja ir skaidrs pamats uzskatīt, ka kuģis, kas kuģo valsts ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai teritoriālajos ūdeņos, ir pārkāpis ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā piemērojamās starptautiskās normas un standartus vai šādām starptautiskām normām atbilstošus un tās iedzīvinošus šīs valsts normatīvos aktus par jūras vides piesārņošanas no kuģiem novēršanu, samazināšanu un kontrolēšanu, šī valsts var pieprasīt no šī kuģa informāciju attiecībā uz kuģa nosaukumu un tā piekrastes ostu, pēdējo un nākamo iebraukšanas ostu un citu attiecošos uz lietu nepieciešamo informāciju, lai noteiktu, vai ir noticis pārkāpums.

4. Valstīm jāpieņem normatīvie akti un citi pasākumi, lai kuģi, kas brauc zem to karoga, pakļautos prasībām par informācijas sniegšanu saskaņā ar 3. punktu.

5. Ja ir skaidrs pamats uzskatīt, ka kuģis, kas kuģo valsts ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai teritoriālajos ūdeņos, ir izdarījis ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā pārkāpumu, kas minēts 3. punktā un kas novedis pie lielas noplūdes, kas izraisījusi būtisku piesārņošanu vai būtiskas jūras vides piesārņošanas draudus, šī valsts var uzsākt kuģa faktisku inspekciju saistībā ar šo pārkāpumu, ja šis kuģis ir atteicies sniegt informāciju vai ja informācija, ko kuģis ir sniedzis, acīmredzami ir pretrunā ar faktisko situāciju, un ja lietas apstākļi šādu inspekciju attaisno.

6. Ja ir skaidri objektīvi pierādījumi, ka kuģis, kas kuģo valsts ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai teritoriālajos ūdeņos, ir izdarījis ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā pārkāpumu, kas minēts 3. punktā, kas novedis pie noplūdes, kas izraisījusi piekrastes valsts piekrastei vai saistītām ar to interesēm, vai tās teritoriālo ūdeņu vai ekskluzīvās ekonomiskās zonas jebkādiem resursiem smagu kaitējumu vai smaga kaitējuma draudus, tad šī valsts var saskaņā ar 7. nodaļu un pie nosacījuma, ka tas ir ar pierādījumiem atbilstošs, ierosināt tiesvedību, ieskaitot kuģa aizturēšanu, saskaņā ar saviem likumiem.

7. Neatkarīgi no 6. punkta nosacījumiem, gadījumos, kad kompetenta starptautiska organizācija ir nodibinājusi vai citā veidā ir vienošanās par piemērotām procedūrām, ar kuru palīdzību tiek nodrošināta prasību ievērošana attiecībā uz parādzījumu vai citu finansu garantiju sniegšanu, piekrastes valstij, ja tai ir saistošas šādas procedūras, ir jāatļauj kuģim turpināt kursu.

8. Konvencijas 3., 4., 5., 6., un 7. punkta nosacījumi tiek piemēroti arī attiecībā uz valsts tiesību aktiem, kas ir pieņemti saskaņā ar 211. panta 6. punktu

221. pants

Pasākumi, lai izvairītos no piesārņojuma nelaimes gadījumos jūrā

1. Nekas šajā daļā, saskaņā gan ar paražu, gan ar līgumu starptautiskajām tiesībām, nedrīkst traucēt valstu tiesības pieņemt un realizēt pasākumus proporcionāli faktiskajam vai draudošajam kaitējumam ārpus teritoriālo ūdeņu robežām, lai aizsargātu savu piekrasti vai ar to saistītās intereses, ieskaitot zvejniecību, no piesārņošanas vai no piesārņošanas draudiem jūras avārijas vai darbību, kas saistītas ar šādu avāriju, rezultātā, kas, kā paredzams, novedīs pie nopietnām kaitīgām sekām.

2. Šī panta izpratnē “jūras avārija” nozīmē kuģu sadursmi, uzsēšanos uz sēkļa, citu jūras incidentu vai citu notikumu uz kuģa vai

ārpus tā, kas ir bijis par iemeslu materiālam kaitējumam vai neno-vēršama materiālā kaitējuma draudiem kuģim vai kravai.

225. pants

222. pants

Izpildes nodrošināšana attiecībā uz piesārņojumu no atmosfēras vai caur to

Valstīm ir jānodrošina to suverenitātē esošajā gaisa telpā vai attiecībā uz kuģiem, kas kuģo ar to karogu, un tajās reģistrētajiem kuģiem vai lidaparātiem, savu normatīvo aktu, kas pieņemti saskaņā ar 212. panta 1. punktu un citiem šīs Konvencijas nosacījumiem, izpilde, kā arī jāpieņem normatīvie akti un jāveic citi pasākumi, kas nepieciešami, lai iedzīvinātu starptautisko organizāciju vai diplomātiskās konferences pieņemtās starptautiskās normas un standartus par jūras vides piesārņošanas no atmosfēras vai caur to novēršanu, samazināšanu un kontroli saskaņā ar visām atbilstošajām starptautiskajām normām un standartiem, kas ir saistīti ar gaisa kuģošanas drošību.

7. NODAĻA

GARANTIJAS

223. pants

Pasākumi, lai atvieglotu tiesvedību

Tiesas procesos, kas ir ierosināti saskaņā ar šo pantu, valstīm jāveicina citu valstu vai kompetento starptautisko organizāciju iesniegto pierādījumu patiesīgumu un pieļaujamību, kā arī jāveicina kompetento starptautisko organizāciju pārstāvju, karoga valsts un jebkuras valsts, kuru ir skāris pārkāpuma izraisītais piesārņojums, piedalīšanās tiesvedībā. Oficiālajiem pārstāvjiem, kuri piedalās šādā tiesvedībā, ir valsts tiesību aktos un starptautiskajās tiesībās paredzētās tiesības un pienākumi.

224. pants

Izpildes nodrošināšanas pilnvaru īstenošana

Izpildes pilnvaras pret valstu kuģiem saskaņā ar šo daļu drīkst īstenot tikai karakuģu, militāro lidaparātu vai citu kuģu vai lidaparātu atbildīgās personas, kuras ir tieši uz to pilnvarotas kā valdības dienestu pārstāvji.

Pienākums izvairīties no negatīvām sekām izpildes nodrošināšanas pilnvaru īstenošanā

Īstenojot savas izpildes nodrošināšanas pilnvaras attiecībā uz ārvalstu kuģiem saskaņā ar šo Konvenciju, valstis nedrīkst apdraudēt kuģošanas drošību vai citādi pakļaut kuģi jebkādam grūtībām, vai nosūtīt to uz nedrošu ostu vai piestātņi, vai pakļaut jūras vidi nepamatotam riskam.

226. pants

Izmeklēšana attiecībā uz ārzemju kuģiem

1. a) Valstīm nav jāaiztur ārvalsts kuģis ilgāk kā tas ir nepieciešams izmeklēšanas mērķiem, kuri ir noteikti 216., 218. un 220. pantā. Jebkāda faktiskā kuģu apskate ir jāierobežo ar tādu sertifikātu, kuģa žurnālu vai citu dokumentu apskati, kuriem ir jābūt uz kuģa saskaņā ar vispārpieņemtām starptautiskām normām un standartiem, vai jebkādu analoģisku dokumentu apskati, kuri atrodas uz kuģa; tālāka kuģa faktiskā apskate var notikt tikai pēc tādas pārbaudes un tikai tad, ja:

i) pastāv neapšaubāms pamats uzskatīt, ka kuģa stāvoklis vai tā aprīkojums būtiski neatbilst šiem dokumentiem;

ii) dokumentu saturs ir nepietiekams, lai apstiprinātu vai pārbaudītu domājamo pārkāpumu;

iii) uz kuģa nav derīgu sertifikātu vai kuģa žurnālu.

b) Ja izmeklēšanā tiek pierādīts piemērojamo likumu vai noteikumu vai starptautisko jūras vides aizsardzības un saglabāšanas normu un standartu pārkāpums, tad kuģi nekavējoties ir jāatbrīvo ar noteikumu, lai tiktu izpildītas tādas atbilstošas procedūras, kā ķīlas došana vai cits atbilstošs finansiāls nodrošinājums.

c) Neskarot piemērojamās starptautiskās normas un standartus attiecībā uz kuģu jūrasspēju, kuģa atbrīvošana var tikt atteikta, vai nosacīta ar pamatojumu pārejai uz tuvāko piemēroto kuģu būvētavu, ja kuģis var izraisīt lielu kaitējumu jūras videi. Ja kuģa atbrīvošana ir atteikta vai nosacīta, par to nekavējoties ir jāziņo kuģa karoga valstij, un tā var prasīt kuģa atbrīvošanu saskaņā ar XV daļu.

2. Valstīm ir jāsadarbojas tiesvedības attīstīšanā, lai novērstu nevajadzīgu faktisku kuģa apskati jūrā.

229. pants

227. pants

Diskriminācijas nepieļaujamība attiecībā uz ārvalstu kuģiem

Īstenojot savas tiesības un izpildot savus pienākumus saskaņā ar šo daļu, valstis nepieļauj ne formālu, ne faktisku diskrimināciju pret jebkuras citas valsts kuģiem.

228. pants

Tiesvedības ierosināšanas pārtraukšana un ierobežošana

1. Tiesvedība ar mērķi sodīt par jebkādu piemērojamo normatīvo aktu vai starptautisko normu un standartu pārkāpšanu attiecībā uz kuģu piesārņojuma novēršanu, samazināšanu un kontroli, kuru ir izdarījis ārvalsts kuģis ārpus Valsts, kas ir ierosinājusi tiesvedību, teritoriālajiem ūdeņiem, ir pārtraucama, ja karoga valsts ierosina tiesvedību, lai sodītu par attiecīgo apsūdzību sešu mēnešu laikā, sākot no dienas, kad tiesvedība bija ierosināta pirmo reizi, izņemot, ja tiesvedība saistīta ar smagu kaitējumu piekrastes valstij vai ja karoga valsts ne reizi nav pildījusi savu pienākumu efektīvi nodrošināt piemērojamo starptautiskās normas un standartus attiecībā uz tās kuģu veikto pārkāpumu. Karoga valstij, kas ierosina tiesvedību saskaņā ar šo pantu, piemērotā laikā ir jāsaņem pilns lietas dosjē un tiesvedības protokoli no valsts, kas lietu ierosināja. Kad tiesvedība, kuru ierosināja karoga Valsts ir pabeigta, apturētā tiesvedība ir izbeidzama. Pēc izdevumu, kas saistīti ar tiesvedību, apmaksas, jebkāda ķīla vai cits finansiālais nodrošinājums, kas saistīts ar tiesvedību, ir atdodams piekrastes valstij.

2. Tiesvedība ar mērķi sodīt ārvalstu kuģus nav ierosināma, ja ir pagājuši trīs gadi no pārkāpuma izdarīšanas brīža, un to nevar ierosināt neviena valsts, ja to jau ir ierosinājusi cita valsts saskaņā ar 1. punktā izklāstītajiem noteikumiem.

3. Šī panta noteikumi neierobežo karoga valsts tiesības veikt jebkādas darbības, tostarp ierosināt tiesvedību ar mērķi sodīt par izdarīto pārkāpumu, saskaņā ar saviem likumiem, neatkarīgi no tiesvedības, kuru agrāk ir ierosinājusi jebkura cita valsts.

Civillietas ierosināšana

Nekas šajā Konvencijā neaizskar civillietas ierosināšanu jebkādā prasībā par zaudējumiem vai kaitējumu, kuru izraisījusi jūras vides piesārņošana.

230. pants

Naudas sodi un apsūdzētā tiesības

1. Par nacionālo normatīvo aktu vai piemērojamo starptautisko normu un standartu par jūras vides piesārņošanas novēršanu, samazināšanu un kontroli pārkāpšanu, kuru ir izdarījuši ārvalstu kuģi ārpus teritoriālajiem ūdeņiem, var tikt piemēroti tikai naudas sodi.

2. Par nacionālo normatīvo aktu vai piemērojamo starptautisko normu un standartu par jūras vides piesārņošanas novēršanu, samazināšanu un kontroli pārkāpšanu, kuru ir izdarījuši ārvalstu kuģi teritoriālajos ūdeņos, var tikt piemēroti tikai naudas sodi, izņemot ar nodomu izdarītus un nopietnus teritoriālo ūdeņu piesārņojuma gadījumus.

3. Veicot tiesvedību tādos ārvalstu kuģu izdarītos pārkāpumos, par kuriem var uzlikt sodu, jāievēro apsūdzētajam piederošās tiesības.

231. pants

Paziņošana karoga Valstij un citām ieinteresētajām Valstīm

Valstīm nekavējoties ir jāpaziņo karoga valstij un jebkurai citai ieinteresētai valstij par jebkādiem pasākumiem, kas ir veikti saskaņā ar 6. sadaļu pret ārvalstu kuģiem, kā arī jāsniedz karoga Valstij visi oficiālie paziņojumi par tiem. Tomēr, par pārkāpumiem, kas ir izdarīti teritoriālajos ūdeņos, uz piekrastes valstīm šis pienākums attiecas tikai uz tiem pasākumiem, kas ir veikti sakarā ar atkārtotu tiesvedību. Karoga valsts diplomātiskie aģenti vai konsulārie ierēdņi un, kur iespējams, jūras iestādes, ir nekavējoties jāinformē par jebkādiem tādiem pasākumiem, kas izdarīti saskaņā ar 6. sadaļu.

232. pants

Valsts atbildība par izpildes nodrošināšanas pasākumiem

Valstis ir atbildīgas par kaitējumu vai zaudējumiem, kas ir radušies, veicot pasākumus saskaņā ar 6. sadaļu, ja tādi pasākumi ir

prettiesiski vai pārsniedz nepieciešamos saskaņā ar faktisko informāciju. Valstīm ir jānodrošina iespēja griezties to tiesās sakarā ar tādu zaudējumu vai kaitējumu.

233. pants

Garantijas attiecībā uz starptautiskajā kuģniecībā izmantojamajiem jūras šaurumiem

Nekas 5., 6. un 7. sadaļā neaizskar starptautiskajā kuģniecībā izmantojamo jūras šaurumu tiesisko režīmu. Tomēr, ja ārvalsts kuģis, izņemot 10. sadaļā minētos, ir pārkāpis 42. panta 1. a) un b) apakšpunktos minētos normatīvos aktus, kas ir izraisījuši vai draud izraisīt smagu kaitējumu jūras šaurumu jūras vidē, šaurumu robežvalstis var veikt attiecīgos izpildes nodrošināšanas pasākumus, šajā gadījumā *mutatis mutandis* ievērojot šīs sadaļas noteikumus.

8. NODAĻA

LEDUS KLĀTĀS TERITORIJAS

234. pants

Ledus klātās teritorijas

Piekrastes valstīm ir tiesības pieņemt un piemērot nediskriminējošus normatīvos aktus, lai novērstu, samazinātu vai kontrolētu jūras vides piesārņošanu no kuģiem ar ledājiem pārklātās teritorijās ekskluzīvās ekonomiskās zonas ietvaros, kur ir īpaši smagi klimatiskie apstākļi un teritoriju pārklājums ar ledājiem lielāko gada daļu rada šķēršļus vai paaugstinātas grūtības kuģniecībai, bet jūras vides piesārņošana varētu radīt smagu kaitējumu ekoloģiskajai stabilitātei vai neatgriezeniski to ietekmēt. Tādos likumos un noteikumos pienācīgi ir jāņem vērā labākie pieejamie zinātniskie pierādījumi kuģniecībā un jūras vides aizsardzībā.

9. NODAĻA

ATBILDĪBA

235. pants

Atbildība

1. Valstīm ir jāpilda to starptautiskās saistības jūras vides aizsardzībā un saglabāšanā. Valstis ir atbildīgas saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.

2. Valstīm ir jānodrošina, lai saskaņā ar to tiesību sistēmu būtu iespēja saņemt ātru un atbilstošu atbildību vai citu kompensāciju par zaudējumu, kuru ir izraisījusi jūras vides piesārņošana, kuru ir izdarījušas valsts jurisdikcijai pakļautās fiziskās vai juridiskās personas.

3. Lai nodrošinātu ātru un atbilstošu visa jūras vides piesārņošanas izraisītā zaudējuma atlīdzināšanu, valstīm ir jāsa- darbojas esošo starptautisko tiesību piemērošanā un tālākā starptautisko tiesību attīstībā attiecībā uz saistībām un atbildību, lai novērtētu un atlīdzinātu zaudējumus vai nokārtotu ar to saistītos strīdus, kā arī, kad nepieciešams, izstrādātu kritērijus un izmaksu procedūru attiecīgajiem atlīdzinājumiem, tādus kā obligātā apdrošināšana vai kompensāciju fondi.

10. NODAĻA

SUVERĒNĀ IMUNITĀTE

236. pants

Suverēnā imunitāte

Šīs Konvencijas noteikumi, kas attiecas uz jūras vides aizsardzību un saglabāšanu, nav piemērojami uz jebkādiem kara kuģiem, jūras glābējkuģiem, citiem kuģiem vai lidaparātiem, kas pieder valstij vai kuras tā uz doto brīdi vada vai izmanto tikai valdības nekomerciāliem dienestiem. Tomēr, jebkura valsts, veicot attiecīgos pasākumus, kas nerada zaudējumus tādu kuģu vai lidaparātu, kas tai pieder, vai kuras tā izmanto, izmantošanai un izmantošanas iespējām, nodrošina, lai tādi kuģi vai lidaparāti darbotos tādā veidā, cik tas ir pamatoti un vajadzīgi, atbilstoši šai Konvencijai.

11. NODAĻA

SAISTĪBAS, KAS IZRIET NO JŪRAS VIDES AIZSARDZĪBAS UN SAGLABĀŠANAS KONVENCIJĀM

237. pants

Saistības, kas izriet no jūras vides aizsardzības un saglabāšanas Konvencijām

1. Šīs Konvencijas noteikumi neietekmē valstu uzņemtās saistības jūras vides aizsardzībā un saglabāšanā saskaņā ar agrāk

noslēgtajām speciālajām Konvencijām un līgumiem, kā arī līgumiem, kuri var tikt noslēgti, attīstot vispārējos principus, kas ir noteikti šajā Konvencijā.

2. Konkrētās saistības, kuras valsts ir uzņēmusies saskaņā ar speciālajām Konvencijām jūras vides aizsardzībā un saglabāšanā, jāpilda tādā veidā, lai tiktu ievēroti vispārīgie principi un mērķi, kas ir noteikti šajā Konvencijā.

XIII DAĻA

JŪRAS ZINĀTNISKIE PĒTĪJUMI

1. NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

238. pants

Tiesības veikt zinātniskos pētījumus jūrā

Visām valstīm, neatkarīgi no to ģeogrāfiskā novietojuma, un kompetentām starptautiskām organizācijām ir tiesības veikt jūras zinātniskos pētījumus, ievērojot citu valstu tiesības un pienākumus, kas ir paredzēti šajā Konvencijā.

239. pants

Jūras zinātnisko pētījumu veicināšana

Valstis un kompetentās starptautiskās organizācijas veicina un atvieglo jūras zinātnisko pētījumu veikšanu saskaņā ar šo Konvenciju.

240. pants

Vispārīgie principi jūras zinātnisko pētījumu veikšanā

Veicot jūras zinātniskos pētījumus ir piemērojami sekojoši principi:

- a) jūras zinātniskie pētījumi jāveic tikai mierīgiem mērķiem;
- b) jūras zinātniskie pētījumi jāveic tikai ar atbilstošām metodēm un principiem, kas ir savienojami ar šo Konvenciju;
- c) jūras zinātniskie pētījumi nedrīkst neattaisnoti traucēt citus tiesiskus jūras izmantošanas veidus, kas ir savienojami ar šo Konvenciju, un tie ir pienācīgi jārespektē tādas izmantošanas sakarā;

- d) jūras zinātniskie pētījumi jāveic, ievērojot attiecīgos likumus, kas ir pieņemti atbilstoši šai Konvencijai, ietverot noteikumus par jūras vides aizsardzību un saglabāšanu.

241. pants

Jūras zinātnisko pētījumu neatzīšana par prasījumu tiesisko pamatu

Darbības, kas ir veiktas sakarā ar jūras zinātniskiem pētījumiem, nerada tiesisku pamatu nekādām prasībām uz jebkuru jūras vides daļu vai tās resursiem.

2. NODAĻA

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

242. pants

Starptautiskās sadarbības veicināšana

1. Valstis un kompetentās starptautiskās organizācijas saskaņā ar suverenitātes respektēšanas un jurisdikcijas principu un uz valstu abpusējā izdevīguma pamata veicina starptautisko sadarbību jūras zinātnisko pētījumu veikšanai mierīgiem mērķiem.

2. Šajā sakarā, neaizskarot valstu tiesības un pienākumus, kurus nosaka šī Konvencija, jebkura valsts, piemērojot šo daļu, piemērotā veidā dod citām valstīm saprātīgu iespēju saņemt no tās vai sadarbībā ar to informāciju, kas ir nepieciešama, lai novērstu un kontrolētu kaitējumu veselībai, drošībai un jūras videi.

243. pants

Labvēlīgu apstākļu radīšana

Valstis un kompetentās starptautiskās organizācijas sadarbojās, noslēdzot divpusējos un daudzpusējos līgumus, lai radītu

labvēlīgus apstākļus jūras zinātnisko pētījumu veikšanai jūras vidē un apvienotu spēkus, pētot jūras vidē notiekošo parādību un procesu būtību un to savstarpējo sakaru.

244. pants

Informācijas un zināšanu publicēšana un izplatīšana

1. Valstis un kompetentās starptautiskās organizācijas saskaņā ar šo Konvenciju nodrošina informācijas par piedāvātajām pamatprogrammām un to mērķiem, kā arī zināšanu, kas gūtas jūras zinātnisko pētījumu rezultātā, pieejamību publikāciju veidā un izplatot pa atbilstošiem kanāliem.

2. Šim nolūkam valstis gan individuāli, gan sadarbībā ar citām valstīm un kompetentām starptautiskām organizācijām aktīvi nodrošina zinātnisko datu un informācijas plūsmu un zinātnisko jūras pētījumu rezultātā gūto zināšanu nodošanu īpaši jaunattīstības valstīm, kā arī stiprina valstu autonomo jūras zinātnisko pētījumu veikšanas iespējas ar, *inter alia*, programmu starpniecību, lai nodrošinātu adekvātu valstu tehniskā un zinātniskā personāla izglītošanu un apmācību.

3. NODAĻA

JŪRAS ZINĀTNISKO PĒTĪJUMU VADĪŠANA UN NODROŠINĀŠANA

245. pants

Jūras zinātniskie pētījumi teritoriālajos ūdeņos

Piekrastes valstīm, ievērojot to suverenitāti, ir ekskluzīvas tiesības regulēt, pilnvarot un vadīt jūras zinātniskos pētījumus to teritoriālajos ūdeņos. Pie tam jūras zinātniskie pētījumi ir vadāmi tikai ar skaidri izteiktu piekrastes Valsts piekrišanu un tās noteiktos apstākļos.

246. pants

Jūras zinātniskie pētījumi ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā

1. Piekrastes valstīm, ievērojot to jurisdikciju, ir tiesības regulēt, pilnvarot un vadīt jūras zinātniskos pētījumus to ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un to kontinentālajā šelfā saskaņā ar šīs Konvencijas noteikumiem.

2. Jūras zinātniskie pētījumi ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā un kontinentālajā šelfā ir vadāmi ar piekrastes valsts piekrišanu.

3. Piekrastes valstis normālos apstākļos garantē savu piekrišanu citu Valstu vai kompetento starptautisko organizāciju jūras zinātniskajiem pētījumiem to ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai kontinentālajā šelfā, kas tiek veikti saskaņā ar šo Konvenciju tikai mierīgiem mērķiem un lai paaugstinātu zinātnisko pieredzi par jūras vidi visas cilvēces labā.

4. Konvencijas 3. punkta piemērošanas izpratnē normāli apstākļi var pastāvēt arī bez diplomātiskajām attiecībām starp piekrastes valsti un pētījumus veicošo valsti.

5. Tomēr piekrastes valstis pēc saviem ieskatiem var nepiekrīst citu valstu vai kompetento starptautisko organizāciju jūras zinātnisko pētījumu projektiem to ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai piekrastes Valsts kontinentālajā šelfā, ja šis projekts:

- a) ir tieši svarīgs dzīvo vai nedzīvo dabas resursu pētīšanā un izmantošanā;
- b) ietver urbumus kontinentālajā šelfā, sprāgstvielu izmantošanu vai kaitīgu vielu ievadīšanu jūras vidē;
- c) ietver 60. un 80. pantā minēto mākslīgo salu, instalāciju un struktūru veidošanu, darbināšanu vai lietošanu;
- d) satur informāciju, kas, izpildot 248. panta noteikumus attiecībā uz projekta būtību un mērķiem, ir neprecīza, vai ja pētījumus veic šai valstij vai kompetentai starptautiskai organizācijai ir neizpildītas saistības pret piekrastes valsti no agrāka pētījumu projekta.

6. Neatkarīgi no 5. punkta noteikumiem, piekrastes valstis nevar pēc saviem ieskatiem atteikt piekrišanas došanu, pamatojoties uz a) apakšpunktu, ja jūras zinātniskie pētījumi notiks tālāk par 200 jūras jūdzēm no bāzes līnijām, no kurām mēra teritoriālo ūdeņu

platumu, ārpus tām specifiskajām teritorijām, kuras piekrastes valsts var jebkurā laikā atklāti veidot kā apgabalus, kuros apgabalu izmantošana vai detalizēta pētīšana notiek vai notiks pieņemamā laika posmā. Piekrastes Valstīm ir jāsniedz pamatots ziņojums par šādu apgabalu noteikšanu, bet tām nav pienākums sniegt sīki izklāstīt tur notiekošās darbības.

7. Konvencijas 6. punkta noteikumi neskar 77. pantā minētās piekrastes valstu tiesības kontinentālajā šelfā.

8. Jūras zinātnisko pētījumu aktivitātes, kas minētas šajā pantā, nedrīkst neattaisnoti ietekmēt piekrastes valsts darbības šajā Konvencijā minēto to suverēno tiesību un jurisdikcijas īstenošanai.

247. pants

Starptautisko organizāciju vai to aizgādībā veikti jūras zinātniskie pētījumi

Uzskata, ka piekrastes valsts, kura ir starptautiskās organizācijas dalībniece vai kurai ir noslēgts divpusējs līgums ar šādu organizāciju un kuras ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai kontinentālajā šelfā šī organizācija tieši vai tās aizgādībā vēlas īstenot jūras zinātnisko pētījumu projektu, projekts ir īstenojams saskaņā ar līguma specifikāciju, ja šī valsts ir atbalstījusi detalizētu projektu, kad organizācija pieņēma lēmumu par attiecīgā projekta īstenošanu vai arī valsts vēlas tajā piedalīties un nav izteikusi nekādus iebildumus četru mēnešu laikā, kopš paziņojuma saņemšanas no organizācijas par šo projektu.

248. pants

Pienākums informēt piekrastes valsti

Valstis un starptautiskās kompetentās organizācijas, kuras vēlas veikt jūras zinātniskos pētījumus piekrastes valsts ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai kontinentālajā šelfā, ne vēlāk kā sešus mēnešus pirms jūras zinātniskās pētīšanas projekta uzsākšanas paredzamā datuma sniedz šādai valstij informāciju par:

- a) projekta būtību un mērķiem;
- b) pielietojamajām metodēm un līdzekļiem, to skaitā kuģu nosaukumu, tonnāžu, tipu un klasi un zinātniskā aprīkojuma aprakstu;
- c) precīzu projekta norises ģeogrāfisko teritoriju;

- d) paredzamo pētniecisko kuģu pirmās ierašanās un beigu datumu vai, attiecīgā gadījumā, aprīkojuma izvietošanu vai noņemšanu;
- e) sponsorējošās institūcijas nosaukumu, tās direktoru un personu, kas ir atbildīga par projektu; un
- f) pakāpi, kādā piekrastes valstij paredzēts piedalīties vai tikt pārstāvētai projektā.

249. pants

Pienākums ievērot zināmus noteikumus

1. Valstīm un kompetentām starptautiskajām organizācijām, veicot jūras zinātniskos pētījumus ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai kontinentālajā šelfā ir jāievēro sekojoši noteikumi:

- a) jānodrošina piekrastes valsts ekskluzīvās tiesības, ja tā to vēlas, piedalīties vai būt pārstāvētai jūras zinātnisko pētījumu projektā, īpaši uz pētnieciskajiem kuģiem vai citām zinātniski pētnieciskajām iekārtām, ja tas ir praktiski iespējams, bet neizmaksājot piekrastes Valsts zinātniekiem jebkādu atalgojumu un bez pēdējo pienākuma piedalīties projekta izdevumu apmaksāšanā;
- b) jānosūta piekrastes Valstij pēc tās lūguma provizorisks ziņojumi, tiklīdz tas kļūst praktiski iespējams, kā arī pēc pētījumu pabeigšanas galējie rezultāti un atzinumi;
- c) jāaņem nodrošināt piekrastes valstij pēc tās lūguma pieeju visiem datiem un paraugiem, kas ir iegūti jūras zinātniskās pētīšanas projekta ietvaros, kā arī nodot tai datus, no kuriem var izgatavot kopijas, un paraugus, kurus var sadalīt, neietekmējot to zinātnisko vērtību;
- d) jāsniedz piekrastes valstij pēc tās lūguma informācija par šādu datu, paraugu un rezultātu novērtējumu vai palīdzību to novērtēšanai un interpretācijai;
- e) nodrošina, ievērojot 2. punktu, lai pētījumu rezultāti pēc iespējas ātrāk būtu starptautiski pieejami ar atbilstošu valsts vai starptautisku kanālu starpniecību;
- f) nekavējoties informē piekrastes valsti par jebkādam būtiskām izmaiņām pētījumu programmā.
- g) ja nav citādas vienošanās, pēc pētījumu pabeigšanas novāc zinātniski pētnieciskās iekārtas vai aprīkojumu.

2. Šī panta piemērošana neskar nosacījumus, kas noteikti piekrastes Valsts normatīvajos aktos pēc sava ieskata sniegt

piekrišanu vai to atteikt saskaņā ar 246. panta 5. punktu, ieskaitot prasību par iepriekšēju saskaņošanu, lai izplatītu starptautiski projekta zinātniskos rezultātus, kam ir tieša nozīme dabas resursu pētīšanā vai izstrādāšanā.

250. pants

Paziņojumi par jūras zinātniski pētnieciskajiem projektiem

Paziņojumiem par jūras zinātniski pētnieciskajiem projektiem ir jābūt nodotiem ar atbilstošu oficiālu informācijas avotu starpniecību, ja nav citas vienošanās.

251. pants

Vispārīgie kritēriji un principi

Valstīm jācenšas sadarboties ar kompetentām starptautiskajām organizācijām, lai noteiktu vispārīgos kritērijus un vadošos principus palīdzībai valstīm, nosakot jūras zinātnisko pētījumu raksturu un sekas.

252. pants

Netieši izteikta piekrišana

Valstis vai kompetentās starptautiskās organizācijas var uzsākt jūras zinātniski pētniecisko projektu pēc sešiem mēnešiem no tā brīža, kad piekrastes valstij ir nodota informācija, kas tiek prasīta 248. pantā, ja četru mēnešu laikā no ziņojuma saņemšanas, kas satur šādu informāciju, piekrastes valsts nav paziņojusi valstij vai starptautiskai organizācijai, kas veic pētījumu, ka:

- a) tā atsaka dot savu piekrišanu, pamatojoties uz 246. panta nosacījumiem; vai
- b) informācija, ko devusi piekrastes valsts vai kompetenta starptautiska organizācija, par projekta raksturu un mērķiem neatbilst pilnīgi acīmredzamiem faktiem; vai
- c) tai vajadzīga papildus informāciju, kas attiecas uz nosacījumiem un informāciju, kas sniegta saskaņā ar 248. un 249. pantu; vai
- d) valstij vai starptautiskajai organizācijai ir neizpildītas saistības attiecībā uz iepriekšējo zinātniski pētniecisko projektu, kas paredzēti 249. pantā.

253. pants

Jūras zinātniski pētnieciskās darbības pārtraukšana uz laiku vai izbeigšana

1. Piekrastes valstij ir tiesības pieprasīt jebkuras zinātniski pētnieciskās darbības pārtraukšanu uz laiku tās ekskluzīvajā ekonomiskajā zonā vai uz tās kontinentālā šelfa, ja:

- a) pētnieciskā darbība nenotiek saskaņā ar paziņoto informāciju, kā tas paredzēts 248. pantā, uz kā pamata piekrastes valsts sniedza savu piekrišanu; vai
- b) valsts vai kompetentā starptautiskā organizācija, kas īsteno pētniecisko projektu, neievēro 249. panta nosacījumus attiecībā uz jūras zinātniski pētniecisko projektu.

2. Piekrastes valstij ir tiesības pieprasīt pārtraukt jebkuru zinātniski pētniecisko darbību, ja jebkādā veidā netiek ievēroti 248. panta nosacījumi, kas izraisa būtiskas izmaiņas pētnieciskajā projektā vai pētnieciskajā darbībā.

3. Piekrastes valsts var arī pieprasīt pārtraukt jūras zinātniski pētniecisko darbību, ja jebkura no 1. punktā minētajām situācijām nav izlabota saprātīgā laika periodā.

4. Pēc piekrastes valsts paziņojuma saņemšanas par tās rīkojumu uz laiku pārtraukt vai izbeigt pētījumus, valsts vai starptautiskā organizācija, kas ir pilnvarota veikt jūras zinātnisko pētniecību, beidz pētniecisko darbību par kuru ir teikts šajā paziņojumā.

5. Rīkojumu par apturēšanu uz laiku, pamatojoties uz 1. punktu, piekrastes valsts var atcelt, un jūras zinātniski pētnieciskā darbība var tikt turpināta, tiklīdz valsts vai kompetentā starptautiskā organizācija izpildīs nosacījumus, kas prasīti 248. un 249. pantā.

254. pants

Kaimiņvalstu tiesības, kurām nav izejas pie jūras, kā arī to valstu tiesības, kuras atrodas neizdevīgā ģeogrāfiskajā stāvoklī

1. Valstis un kompetentās starptautiskās organizācijas, kas ir iesniegušas piekrastes valstij jūras zinātniski pētnieciskās darbības veikšanas projektu par kuru ir norāde 246. panta 3. punktā, paziņo kaimiņvalstīm, kurām nav izejas pie jūras un valstīm, kuras atrodas neizdevīgā ģeogrāfiskajā stāvoklī par paredzēto pētniecisko projektu un informē par to piekrastes valsti.

2. Pēc tam, kad ieinteresētā piekrastes valsts ir devusi piekrišanu paredzamajam jūras zinātniski pētnieciskajam projektam saskaņā ar 246. pantu un citām šīs Konvencijas normām, valstis un kompetentās starptautiskās organizācijas, kas uzņemas šādu projektu, nodrošina valstis, kurām nav izejas pie jūras un ģeogrāfiski neizdevīgā stāvoklī esošās valstis, pēc to lūguma un, kad ir piemēroti apstākļi, ar attiecīgo informāciju, kā tas ir noteikts 248. pantā un 249. panta 1. punkta f) apakšpunktā.

3. Iepriekš minētajām kaimiņvalstīm, kurām nav izejas pie jūras, un valstīm, kuras atrodas ģeogrāfiski neizdevīgā stāvoklī, pēc to lūguma tiek dota iespēja, kad tas praktiski ir realizējams, piedalīties paredzētā jūras zinātniski pētnieciskā projekta īstenošanā ar tās ieceltiem kvalificētiem ekspertiem, pret kuriem neiebilst piekrastes valsts, saskaņā ar nosacījumiem, kas saskaņoti atbilstoši šīs Konvencijas noteikumiem, starp ieinteresēto piekrastes valsti un valsti vai starptautiskajām organizācijām, kas veic jūras zinātnisko pētniecību.

4. Valstis un kompetentās starptautiskās organizācijas, kas norādītas 1. punktā, pēc iepriekš minēto ģeogrāfiski neizdevīgā stāvoklī un bez izejas pie jūras esošo valstu lūguma, sniedz informāciju un palīdzību, kas noteikta 249. panta 1. punkta d) apakšpunktā ar noteikumu, ka tiek ievērots 249. panta 2. punkts.

255. pants

Pasākumi, lai atvieglotu jūras zinātniskos pētījumus un sniegtu palīdzību pētnieciskajiem kuģiem

Valstīm ir jācenšas pieņemt pamatotus noteikumus un procedūras, lai veicinātu un sekmētu jūras zinātniskos pētījumus, kas tiek veikti saskaņā ar šo Konvenciju ārpus to teritoriālajiem ūdeņiem, un nepieciešamības gadījumos, lai atvieglotu piekļūšanu savām ostām, un sadarbību palīdzības sniegšanā jūras pētniecības kuģiem, kas izpilda šīs daļas attiecīgos noteikumus, ar nosacījumu, ka tiek ievēroti normatīvie akti.

256. pants

Jūras zinātniskā pētniecība rajonā

Saskaņā ar XI daļu visām valstīm neatkarīgi no to ģeogrāfiskā stāvokļa un kompetentām starptautiskām organizācijām ir tiesības veikt jūras zinātnisko pētniecību rajonā.

257. pants

Jūras ūdens slāņa zinātniskā pētniecība aiz ekskluzīvās ekonomiskās zonas robežām

Visām valstīm neatkarīgi no to ģeogrāfiskā stāvokļa un starptautiskajām organizācijām ir tiesības saskaņā ar šo Konvenciju veikt jūras ūdens slāņa zinātnisko pētniecību aiz ekskluzīvās ekonomiskās zonas robežām.

4. NODAĻA

ZINĀTNISKI PĒTNIECISKĀS IEKĀRTAS UN APRĪKOJUMI JŪRAS VIDĒ

258. pants

Izvietojums un izmantošana

Jebkura veida zinātniski pētniecisko iekārtu un piederumu izvietošana un izmantošana jebkurā jūras vides rajonā tiek veikta ar tādiem pašiem noteikumiem, kādi šajā Konvencijā paredzēti jūras zinātniskajai pētniecībai šajā rajonā.

259. pants

Tiesiskais statuss

Šajā nodaļā minētajām iekārtām un piederumiem nav salas statusa. Tiem nav savu teritoriālo ūdeņu un to esamība neietekmē teritoriālo ūdeņu, ekskluzīvās ekonomiskās zonas vai kontinentālā šelfa delimitāciju.

260. pants

Drošības zonas

Saskaņā ar atbilstošiem šīs Konvencijas noteikumiem ap zinātniski pētnieciskajām iekārtām var tikt radītas saprātīga lieluma drošības zonas, kas nepārsniedz 500 metrus. Visas valstis nodrošina, ka to kuģi ievēro šādas drošības zonas.

261. pants

Kuģu ceļu netraucēšana

Zinātniski pētniecisko iekārtu vai jebkāda tipa ierīces izvietošana un izmantošana nedrīkst radīt šķēršļus jau izveidotajos starptautiskajos kuģu ceļos.

262. pants

Pazīšanās zīmes un brīdinājuma signāli

Lai nodrošinātu drošu jūras un gaisa navigāciju, šajā daļā minētajām iekārtām un ierīcēm ir jābūt ar pazišanās zīmēm, kurās norādīta reģistrācijas valsts vai starptautiskā organizācija, kurai tā

pieder, kā arī tām ir jābūt starptautiski atzītiem brīdinājuma signāliem, ņemot vērā kompetento starptautisko organizāciju noteiktās normas un standartus.

5. NODAĻA

ATBILDĪBA

263. pants

Atbildība

1. Valstis un kompetentās starptautiskās organizācijas ir atbildīgas par to, lai jūras zinātniskie pētījumi, ko tās veic, vai kuri tiek veikti to vārdā, notiktu saskaņā ar šo Konvenciju.

2. Valstis un kompetentās starptautiskās organizācijas ir atbildīgas par tiem pasākumiem, ko tās izdara, pārkāpjot šo Konvenciju, pret citām valstīm, šo valstu fiziskajām vai juridiskajām personām vai kompetentām starptautiskām organizācijām, kas veic jūras zinātnisko pētniecību, un nodrošina zaudējumu atlīdzināšanu, kas radušies šādu pasākumu rezultātā.

3. Valstis un starptautiskās organizācijas saskaņā ar 235. pantu ir atbildīgas par zaudējumiem, kas nodarīti jūras videi, to (vai to vārdā) veiktās jūras zinātniskās pētniecības rezultātā.

6. NODAĻA

STRĪDU NOREGULĒŠANA UN PAGaidu PASĀKUMI

264. pants

Strīdu noregulēšana

Jūras zinātnisko pētniecību skarošie strīdi, kas attiecas uz šīs Konvencijas normu interpretāciju vai piemērošanu, ir noregulējami saskaņā ar XV daļas 2. un 3. nodaļu.

265. pants

Pagaidu pasākumi

Laikā, kad tiek izšķirti strīdi, saskaņā ar XV daļas 2. un 3. nodaļu, valsts vai kompetentā starptautiskā organizācija, kurai ir atļauts veikt jūras zinātniski pētniecisko projektu, nedrīkst sākt vai turpināt pētniecisko darbību, bez skaidri izteiktas attiecīgās piekrišanas valsts piekrišanas.

XIV DAĻA

JŪRAS TEHNOLOĢIJU IZSTRĀDE UN NODOŠANA

1. NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

266. pants

Sadarbība jūras tehnoloģiju attīstībā un nodošanā

1. Valstis tieši vai ar kompetentu starptautisku organizāciju starpniecību, saskaņā ar savām iespējām, uz taisnīgiem un saprātīgiem noteikumiem, sadarbosies, lai aktīvi veicinātu jūras zinātnes un jūras tehnoloģiju attīstību un nodošanu.

2. Valstis veicinās to valstu, īpaši jaunattīstības valstu, ieskaitot valstis, kurām nav izejas pie jūras un valstis, kuras atrodas ģeogrāfiski neizdevīgā stāvoklī, jūras zinātniski tehniskā potenciāla attīstību, kas attiecas uz jūras resursu pētīšanu, iegūšanu un saglabāšanu, kā arī jūras vides aizsardzību un saglabāšanu, jūras

zinātniskās pētniecības un citas darbības jūras vidē vadīšanu, kas ir savienojama ar šo Konvenciju, kurām var būt nepieciešama tehniskā palīdzība šajā jomā, vai kuras var lūgt to sniegt, ar mērķi paātrināt jaunattīstības valstu sociāli ekonomisko attīstību.

3. Valstis centīsies sadarboties, lai radītu labvēlīgus ekonomiskus un tiesiskus apstākļus jūras tehnoloģiju taisnīgai nodošanai uz taisnīgiem pamatiem, visu ieinteresēto pušu labumam.

267. pants

Tiesisko interešu aizsardzība

Valstis, veicinot sadarbību saskaņā ar 266. pantu, pienācīgā kārtā ievēro visas tiesiskās intereses, ietverot, *inter alia*, arī jūras

tehnoloģijas īpašnieka, piegādātāja un saņēmēja tiesības un pienākumus.

268. pants

Galvenie mērķi

Valstis tieši vai ar kompetentu starptautisku organizāciju palīdzību veicinās:

- a) jūras tehnoloģisko zināšanu iegūšanu, novērtēšanu un izplatīšanu un sekmēs piekļūšanu šādai informācijai un datiem;
- b) atbilstošas jūras tehnoloģijas attīstību;
- c) nepieciešamās jūras tehnoloģiskās infrastruktūras attīstību, lai atvieglotu jūras tehnoloģiju nodošanu;
- d) cilvēku resursu sagatavošanu ar jaunattīstības valstu un zemju, īpaši vismazāk attīstīto valstu, pilsoņu apmācības un izglītības palīdzību;
- e) starptautisko sadarbību visos līmeņos, it īpaši reģionālajā, subreģionālajā un divpusējā līmenī.

269. pants

Pasākumi, lai sasniegtu galvenos mērķus

Lai sasniegtu 268. pantā minētos mērķus, valstis tieši vai ar kompetentu starptautisko organizāciju starpniecību, *inter alia*, cenšas:

- a) izveidot tehniskās sadarbības programmas visu veidu jūras tehnoloģiju efektīvai nodošanai valstīm, kurām var būt nepieciešama tehniskā palīdzība šajā jomā un kuras to lūdz, it īpaši jaunattīstības valstīm, kurām nav izejas pie jūras un kuras atrodas ģeogrāfiski neizdevīgos apstākļos, kā arī citām jaunattīstības valstīm, kuras nav spējīgas izveidot vai attīstīt tehnoloģisko potenciālu jūras zinātnēs un jūras resursu pētīšanā un ieguvē vai nav spējīgas attīstīt šādas tehnoloģijas infrastruktūru;
- b) sekmēt labvēlīgus apstākļus vienošanos, līgumu un citu līdzīgu jautājumu nokārtošanai, ievērojot taisnīgus un saprātīgus nosacījumus;
- c) rīkot konferences, seminārus un simpozijus par zinātnes un tehnoloģijas tēmām, jo īpaši par jūras tehnoloģiju nodošanas politiku un metodēm;
- d) veicināt zinātnieku un tehnisko un citu ekspertu apmaiņu;
- e) īstenot projektus un veicināt kopuzņēmumus un citas divpusējās un daudzpusējās sadarbības formas.

2. NODAĻA

STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

270. pants

Starptautiskās sadarbības veidi un līdzekļi

Starptautisko sadarbību, lai attīstītu un nodotu jūras tehnoloģiju, realizē, kad tas ir iespējams un nepieciešams, kā ar jau pastāvošo divpusējo, reģionālo un daudzpusējo programmu palīdzību, tā arī ar jau pastāvošo programmu paplašināšanu un jaunu radīšanu, ar mērķi veicināt jūras zinātniskos pētījumus, jūras tehnoloģijas nodošanu, it īpaši jaunās jomās, un pienācīgu starptautisko finansējumu pētījumiem un okeāna apgūšanai.

271. pants

Pamatnostādnes, kritēriji un standarti

Valstis tieši vai ar kompetentu starptautisko organizāciju palīdzību veicina vispārpieņemtu pamatnostādņu, kritēriju un standartu izveidošanu, kas attiecas uz jūras tehnoloģijas divpusējo vai starptautisko organizāciju un citu forumu ietvaros veicamo nodošanu, īpaši ņemot vērā jaunattīstības valstu intereses un vajadzības.

272. pants

Starptautisko programmu koordinācija

Valstis cenšas nodrošināt, lai, nododot jūras tehnoloģiju, kompetentās starptautiskās organizācijas koordinētu savu darbību, ieskaitot jebkuras reģionālās vai vispasaules programmas, ņemot vērā jaunattīstības valstu, sevišķi to, kurām nav izejas pie jūras vai kuras atrodas ģeogrāfiski neizdevīgos apstākļos, intereses un vajadzības.

273. pants

Sadarbība ar starptautiskajām organizācijām un Institūciju

Valstis aktīvi sadarbosies ar starptautiskajām organizācijām un Institūciju, lai veicinātu un atvieglotu pieredzes un jūras tehnoloģijas saistībā ar darbībām rajonā nodošanu jaunattīstības valstīm, to pilsoņiem un uzņēmumiem.

274. pants

Institūcijas mērķi

Institūcija, ar noteikumu, ka tiek ievērotas visas likumīgās intereses, cita starpā iekļaujot tehnoloģijas turētāju, piegādātāju un saņēmēju tiesības un pienākumus, attiecībā uz darbību rajonā nodrošina:

- a) uz taisnīga ģeogrāfiskā sadalījuma principa pamata, kā piejūras valstu, tā arī valstu, kurām nav izejas pie jūras vai jaunattīstības valstu, kuras atrodas ģeogrāfiski neizdevīgos apstākļos, pilsoņu iekļaušanu vadošā, zinātniski pētnieciskā un tehniskā personāla sastāvā, kas tiek veidots, lai nodrošinātu tā darbību, ar mērķi tos sagatavot;
- b) visu valstu, īpaši jaunattīstības valstu, kurām var būt vajadzība pēc tehniskās palīdzības šajā jomā un kuras var to lūgt, piekļūšanu pie attiecīgo iekārtu, mašīnu, ierīču un procesu tehniskās dokumentācijas;
- c) Institūcija paredz noteikumus, lai veicinātu tehniskas palīdzības sniegšanu jūrniecības tehnoloģiju jomā valstīm, kurām var būt vajadzība pēc tehniskās palīdzības šajā jomā un kuras var to lūgt, jo īpaši jaunattīstības valstīm, kā arī nepieciešamo prasmju un zinātniskās iekārtas iegūšanā un apguvē, ievērojot šai Konvencijā minētos finanšu nosacījumus.
- d) valstīm, kurām var būt vajadzība pēc tehniskās palīdzības šajā jomā un kuras var to lūgt, jo īpaši jaunattīstības valstīm, tiek sniegta palīdzība nepieciešamās tehnikas, procesu, instrumentu un citas tehniskas zinātniskās iegūšanā un apguvē, ievērojot šai Konvencijā minētos finanšu nosacījumus.

3. NODAĻA

**NACIONĀLIE UN REĢIONĀLIE JŪRAS ZINĀTNISKI
TEHNOĻOĢISKIE CENTRI**

275. pants

Nacionālo centru nodibināšana

1. Valstis tieši vai ar kompetentu starptautisko organizāciju un Institūcijas starpniecību veicinās, sevišķi piekrastes jaunattīstības valstu, nacionālo jūras zinātniski tehnoloģisko izpēti centru dibināšanu un esošo nacionālo centru nostiprināšanu, lai stimulētu

un attīstītu piekrastes jaunattīstības valstu jūras zinātniskās pētniecības vadīšanas uzņemšanos un palielinātu šo valstu spējas izmantot un aizsargāt to jūras resursus savām ekonomiskajām vajadzībām.

2. Valstis ar kompetentu starptautisko organizāciju un Institūcijas starpniecību sniegs atbilstošu atbalstu, lai sekmētu šādu nacionālo centru nodibināšanu un nostiprināšanu, kas ir paredzēts progresīvām mācību iespējām un nepieciešamām iekārtām, iemaņām un prasmei, kā arī tehniskajiem ekspertiem, tādām valstīm, kurām var būt nepieciešama un kuras var lūgt šādu palīdzību.

276. pants

Reģionālo centru nodibināšana

1. Valstis sadarbībā ar kompetentām starptautiskajām organizācijām, Institūciju un nacionālajām jūras zinātniskajām un tehnoloģijas pētnieciskajām institūcijām veicina reģionālo jūras zinātnisko un tehnoloģiski pētniecisko centru nodibināšanu, sevišķi jaunattīstības valstīs, lai stimulētu un attīstītu jūras zinātnisko pētījumu vadīšanu jaunattīstības valstīs un paātrinātu jūras tehnoloģiju nodošanu.

2. Visām reģiona valstīm ir jāsadarbības ar reģionālajiem centriem, lai nodrošinātu savu mērķu efektīvāku izpildi.

277. pants

Reģionālo centru funkcijas

Reģionālo centru funkcijām, *inter alia*, ir jāaptver:

- a) visu līmeņu vingrinājumu un apmācību programmas par dažādiem jūras zinātnes un tehnoloģisko pētījumu aspektiem, īpaši saistībā ar jūras tehnoloģiju, ietverot dzīvo resursu saglabāšanu un pētīšanu, okeanogrāfiju, hidrogrāfiju, tehniskos pētījumus, gultnes ģeoloģisko pētīšanu, kalnrūpniecības un ūdens atsāļošanas tehnoloģijas;
- b) vadības studijas;
- c) studiju programmas, kas saistītas ar jūras vides aizsardzību un saglabāšanu un piesārņojuma novēršanu, samazināšanu un kontroli;
- d) reģionālu konferenču, semināru un simpoziju organizēšanu;
- e) jūras zinātnisko un tehnoloģisko datu un informācijas iegūšanu un apstrādi;
- f) tūlītēja jūras zinātnes un tehnoloģisko pētījumu un rezultātu izplatīšana viegli pieejamās publikācijās;

g) nacionālās politikas publicēšana attiecībā uz jūras tehnoloģijas nodošanu un sistemātisku šīs politikas salīdzināmo pētniecību;

h) informācijas apkopošana un sistematizācija par tehnoloģiju pārdošanu un par līgumiem un citām vienošanām attiecībā uz patentiem;

i) tehniskā sadarbība ar pārējām reģiona valstīm.

4. NODAĻA

STARPTAUTISKO ORGANIZĀCIJU SADARBĪBA

278. pants

Starptautisko organizāciju sadarbība

Šajā un XIII daļā minētās kompetentās starptautiskās organizācijas veic atbilstošus pasākumus, lai nodrošinātu, vai nu tieši vai ciešā savstarpējā sadarbībā, savu funkciju efektīvu izpildi un atbildību saskaņā ar šo daļu.

XV DAĻA

STRĪDU IZŠĶIRŠANA

1. NODAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

279. pants

Pienākums atrisināt strīdus mierīgā ceļā

Dalībvalstis jebkurus savstarpējos strīdus, kas attiecas uz šīs Konvencijas interpretāciju vai piemērošanu, atrisina mierīgiem līdzekļiem, saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas hartas 2. panta 3 punktu, un šādā nolūkā meklē risinājumu, izmantojot hartas 33. panta 1. punktā norādītos līdzekļus.

280. pants

Strīda atrisināšanas mierīgā ceļā pēc pušu izvēles

Nekas šajā nodaļā neietekmē jebkuras valsts tiesības jebkurā laikā vienoties par savstarpējo strīdu, kas attiecas uz šīs Konvencijas interpretāciju un piemērošanu, atrisināšanu jebkuriem miermīlīgiem līdzekļiem pēc viņu pašu izvēles.

281. pants

Procedūra, ja puses nevienojas

1. Ja Dalībvalstis, kas ir strīda puses, strīdā par šīs Konvencijas interpretāciju vai piemērošanu, piekrīt censties strīda izlīgumu mierīgā ceļā pēc savas izvēles, tad procedūras, kas paredzētas šajā nodaļā, piemērojamas tikai tad, ja strīdu izšķiršana nav panākta

šādu līdzekļu pielietošanas rezultātā, un vienošanās starp pusēm neizslēdz jebkuras citas procedūras piemērošanu.

2. Ja puses arī ir vienojušās par laika ierobežojumu, tad 1. punkts piemērojams tikai pēc šī laika izbeigšanās.

282. pants

Vispārējo, reģionālo vai divpusējo vienošanos saistības

Ja Dalībvalstis, kas ir strīda puses par šīs Konvencijas interpretāciju vai piemērošanu, vienojas ar vispārējās, reģionālās vai divpusējās vienošanās palīdzību vai kādā citā veidā, ka tāds strīds pēc kādas strīda puses lūguma nodots izšķiršanai pēc tādas procedūras, kas saista ar obligātu lēmuma pieņemšanu, tad šī procedūra piemērojama to procedūru vietā, ko paredz šī daļa, ja strīda puses nevienojas par citu.

283. pants

Pienākums apmainīties ar viedokļiem

1. Ja starp dalībvalstīm rodas strīds, kas skar šīs Konvencijas interpretāciju vai piemērošanu, tad strīda puses tūlīt uzsāk viedokļu apmaiņu par tā izšķiršanu sarunu ceļā vai citiem mierīgiem līdzekļiem.

2. Tāpat puses tūlīt izdara viedokļu apmaiņu, ja strīda izšķiršanas procedūra tika pārtraukta bez izlīguma panākšanas vai, ja

strīds ir izšķirts, bet apstākļi prasa konsultēšanos par izšķiršanas īstenošanu.

287. pants

Procedūras izvēle

284. pants

Samierināšana

1. Dalībvalsts, kas ir strīda par šīs Konvencijas interpretāciju un piemērošanu puse, var ieteikt otrai pusei vai pusēm nodot šo strīdu samierināšanas izšķiršanai saskaņā ar procedūru, kas paredzēta V pielikuma 1. nodaļā, vai citai samierināšanas procedūrai.

2. Ja priekšlikums tiek pieņemts, un puses panāk vienošanos par samierināšanas procedūras izmantošanu, tad jebkura puse var nodot strīdu izskatīšanai saskaņā ar šo procedūru.

3. Ja priekšlikums netiek pieņemts vai puses nevienojas par procedūru, tad samierināšanas procedūra tiek uzskatīta par izbeigtu.

4. Ja puses nevienojas savādāk, tad, kad strīds ir nodots samierināšanai, šī procedūra var tikt pārtraukta vienīgi saskaņā ar samierināšanas procedūru, par kuru tiek panākta vienošanās.

285. pants

Šīs sadaļas piemērošana strīdiem, kas ir nodoti izšķiršanai saskaņā ar XI daļu

Šī nodaļa piemērojama jebkuram strīdam, kurš saskaņā ar XI daļas 5. nodaļu ir jāizšķir saskaņā ar šajā nodaļā paredzētajām procedūrām. Ja šāda strīda puse ir kāds cits subjekts, kas nav šīs Konvencijas dalībvalsts, tad šī nodaļa piemērojama *mutatis mutandis*.

2. NODAĻA

OBLIGĀTĀS PROCEDŪRAS, KAS SAISTĪTAS AR LĒMUMU OBLIGĀTU IZPILDI

286. pants

Šajā nodaļā noteikto procedūru piemērošana

Ja strīds, kas attiecas uz šīs Konvencijas interpretāciju vai piemērošanu, nav ticis atrisināts, piemērojot 1. nodaļu, tad saskaņā ar 3. nodaļu strīds pēc jebkuras lietā iesaistītās puses lūguma tiek nodots tai tiesai vai šķīrējtiesai, kuru lietas izskatīšanas kompetence ir noteikta šajā daļā.

1. Parakstot, ratificējot vai pievienojoties šai Konvencijai vai arī jebkurā laikā pēc tam valstij ir tiesības, rakstiski par to paziņojot, izvēlēties vienu vai vairākus no sekojošiem strīdu atrisināšanas veidiem, kas attiecas uz šīs Konvencijas interpretāciju vai piemērošanu:

a) Jūras tiesību starptautiskais tribunāls, izveidots saskaņā ar VI pielikumu;

b) Starptautiskā tiesa;

c) šķīrējtiesa, izveidota saskaņā ar VII pielikumu;

d) speciālā šķīrējtiesa, izveidota saskaņā ar VIII pielikumu noteiktu kategoriju strīdiem, kas norādīti šajā pielikumā.

2. Paziņojums, kurš izdarīts saskaņā ar 1. punktu, neietekmē pienākumu dalībvalstij atzīt Starptautiskā Jūras tiesību tribunāla kameras, kas izskata strīdus par jūras gultni, kompetenci tādā apjomā un kārtībā, kā tas ir paredzēts XI daļas 5. nodaļā.

3. Dalībvalsts, kas ir puse strīdā, kurš neietver rakstisko iesniegumu, saskaņā ar VII pielikumu ir uzskatāma par piekritušu šķīrējtiesai.

4. Ja strīdā iesaistītās puses ir pieņēmušas vienu un to pašu procedūru strīda atrisināšanai, tad lieta var tikt nodota izskatīšanai tikai saskaņā ar šādu procedūru, ja vien puses nevienojas citādi.

5. Ja strīdā iesaistītās puses nav pieņēmušas vienu un to pašu procedūru strīda atrisināšanai, tad lieta saskaņā ar VII pielikumu var tikt nodota tikai šķīrējtiesai, ja vien puses nevienojas citādi.

6. Iesniegums, kurš izdarīts saskaņā ar 1. punktu, paliek spēkā vēl 3 mēnešus pēc tam, kad ANO Ģenerālsekretāram ir nodots glabājumā šī paziņojuma atsaukums.

7. Jauns iesniegums par paziņojuma atsaukšanu vai tā termiņa izbeigšanos nekādi neietekmē strīda nepabeigtu izskatīšanu tiesā vai šķīrējtiesā, kuru kompetenci nosaka šis pants, ja vien puses nav vienojušās citādi.

8. Iesniegumi un paziņojumi, kuri minēti šajā pantā, tiek nodoti glabāšanā ANO Ģenerālsekretāram.

288. pants

Kompetence

1. 287. pantā norādīto tiesu vai šķīrējtiesu kompetencē ir to strīdu izskatīšana, kuri attiecas uz šīs Konvencijas interpretāciju vai pielietošanu. Šādi strīdi tiek nodoti tiesai vai šķīrējtiesai saskaņā ar šo daļu.

2. Tāpat 287. pantā norādīto tiesu vai šķīrējtiesu kompetencē ir strīdu izskatīšana, kuri attiecas uz to starptautisko līgumu piemērošanu vai interpretāciju, kuri ir saistīti ar šīs Konvencijas mērķiem. Šādu strīdu nodošanu tiesai vai šķīrējtiesai nosaka attiecīgā vienošanās.

3. Starptautiskā Jūras tiesību tribunāla kamera, kuras kompetencē ir strīdi par jūras gultni un kura izveidota saskaņā ar VI pielikumu, kā arī jebkura cita XI daļas 5. nodaļā noteiktā kamera vai šķīrējtiesa ir kompetenta izskatīt jebkuru jautājumu, kurš tām tiek nodots saskaņā ar iepriekš pieminēto sadaļu un pielikumiem.

4. Domstarpības par konkrētas tiesas vai šķīrējtiesas kompetenci izšķir tā tiesa vai šķīrējtiesa, kurai ir nodota strīda izskatīšana.

3. Pagaidu pasākumi var tikt noteikti, izmainīti vai atcelti saskaņā ar šo pantu tikai pēc vienas strīdā iesaistītās puses lūguma un tikai pēc tam, kad pusēm ir bijusi dota iespēja izteikt savu viedokli.

4. Tiesa vai šķīrējtiesa nekavējoties paziņo par pagaidu pasākumu noteikšanu, izmaiņšanu vai atcelšanu strīdā iesaistītajām pusēm, kā arī tām dalībvalstīm, kuras pēc tiesas vai šķīrējtiesas uzskata par to ir jāinformē.

5. Līdz tādas šķīrējtiesas izveidošanai, kurai saskaņā ar šo daļu tiks nodota strīda izskatīšana, jebkura tiesa vai šķīrējtiesa pēc pušu vienošanās vai arī, ja vienošanās netiek panākta 2 nedēļu laikā kopš lūguma iesniegšanas par pagaidu pasākumiem, Starptautiskais Jūras tiesību tribunāls attiecībā uz darbību strīdus rajonā, kas attiecas uz jūras gultni, var noteikt, izmainīt vai atcelt pagaidu pasākumus saskaņā ar šo pantu, ja attiecīgā tiesa, šķīrējtiesa vai Starptautiskais Jūras tiesību tribunāls uzskata, ka *prima facie* šķīrējtiesa, kurai jābūt izveidotai, būs apveltīta ar atbilstošu kompetenci un ka pagaidu pasākumu noteikšanu, izmaiņšanu vai atcelšanu prasa konkrēti apstākļi. Uzreiz pēc izveidošanas šķīrējtiesa, kurai strīds nodots izskatīšanai, var izmainīt, atcelt vai akceptēt pagaidu pasākumus, rīkojoties saskaņā ar 1. līdz 4. punktu.

6. Strīdā iesaistītās puses nekavējoties izpilda jebkurus pagaidu pasākumus, kuri noteikti saskaņā ar šo pantu.

289. pants

Eksperti

Jebkurā strīdā, kurš skar zinātniskus vai tehniskus jautājumus, tiesai vai šķīrējtiesai, kuras ir kompetentas izskatīt strīdu saskaņā ar šo daļu, ir tiesības pēc vienas puses pieprasījuma vai pēc savas iniciatīvas, bet konsultējoties ar pusēm, izvēlēties ne mazāk kā divus ekspertus, kuri piedalās bez balsstiesībām tiesas vai šķīrējtiesas sēdēs. Ekspertu izraudzīšana notiek no saraksta, kurš tiek izveidots saskaņā ar VIII pielikuma 2. pantu.

290. pants

Pagaidu pasākumi

1. Ja strīds, ievērojot visas noteiktās procedūras, ir nodots tiesai vai šķīrējtiesai, kura uzskata, ka *prima facie* tā ir kompetenta izskatīt strīdu saskaņā ar šo daļu vai XI daļas 5. nodaļu, tad tiesa vai šķīrējtiesa līdz galīgā sprieduma paziņošanai var noteikt jebkādu pagaidu pasākumus, kurus tā uzskata attiecīgajos apstākļos par nepieciešamiem, lai nodrošinātu pušu tiesības vai arī, lai novērstu nopietnu kaitējumu jūras videi.

2. Pagaidu pasākumi var tikt izmainīti vai atcelti, līdzko pagaidu pasākumus izraisījušie apstākļi ir izmainījušies vai izbeigušies.

291. pants

Konvencijā paredzēto procedūru izmantošanas iespējas

1. Visas strīdu atrisināšanas procedūras, kuras paredzētas šajā daļā, ir pieejamas jebkurai dalībvalstij.

2. Strīdu atrisināšanas procedūras, kuras paredzētas šajā daļā, ir pieejamas arī subjektiem, kas nav dalībvalstis, tikai tad, ja tas īpaši noteikts šajā Konvencijā.

292. pants

Kuģa un tā apkalpes tūlītēja atbrīvošana

1. Gadījumā, kad dalībvalsts attiecīgie varas orgāni aiztur kuģi, kurš kuģo zem citas dalībvalsts karoga, un noskaidrojas, ka valsts, kas ir veikusi šādu darbību, neievēro šīs Konvencijas nolikumu par tūlītēju kuģa un tās apkalpes atbrīvošanu, ja tiek piedāvāta saprātīga drošības nauda vai kāds cits finansiāls nodrošinājums, tad jautājums par kuģa un tā apkalpes atbrīvošanu var tikt nodots jebkurai tiesai vai šķīrējtiesai pēc pušu vienošanās vai, ja 10 dienu laikā šāda vienošanās netiek panākta, šī jautājuma izskatīšana var tikt nodota tiesai vai šķīrējtiesai, kuru valsts, kas ir aizturējusi kuģi un tā apkalpi, ir atzinusi saskaņā ar 287. pantu, vai arī strīds var

tikt nodots Starptautiskajam Jūras tiesību tribunālam, ja vien puses nevienojas citādi.

2. Iesniegumu par atbrīvošanu var iesniegt tikai aizturētā kuģa karoga valsts vai arī cita valsts tās vārdā.

3. Tiesa vai šķīrējtiesa nekavējoties izskata iesniegumu par atbrīvošanu un nodarbojas tikai ar jautājumu par atbrīvošanu, netraucējot izskatīt jebkuru lietu pēc būtības attiecībā uz šādu kuģi, tā īpašnieku vai apkalpi attiecīgā nacionālā tiesā. Aizturošās valsts varas orgāni patur tiesības atbrīvot kuģi vai tā apkalpi jebkurā laikā.

4. Pēc drošības naudas vai citāda finansiāla nodrošinājuma, kuras apmērus ir noteikusi tiesa vai šķīrējtiesa, uzrādīšanas, valsts varas orgāni, kuri ir aizturējuši kuģi vai tās apkalpi, nekavējoties izpilda tiesas vai šķīrējtiesas lēmumu par kuģa vai tās apkalpes atbrīvošanu.

293. pants

Piemērojamās tiesības

1. Tiesa vai šķīrējtiesa, kuru kompetence pamatojas uz šo daļu, piemēro šo Konvenciju, kā arī citas starptautisko tiesību normas, kuras nav pretrunā ar šo Konvenciju.

2. 1. punkts neierobežo tiesības tiesai vai šķīrējtiesai, kuru kompetence pamatojas uz šo daļu, atrisināt strīdu *ex aequo et bono*, ja vien puses tam piekrīt.

294. pants

Sagatavošanas tiesvedība

1. Tiesa vai šķīrējtiesa, kuras ir noteiktas 387. pantā un kurām ir iesniegts iesniegums attiecībā uz strīdu, kurš ir noteikts 297. pantā, pēc vienas puses lūguma vai pēc savas iniciatīvas nosaka, vai šāda prasība satur ļaunprātīgu tiesas vai šķīrējtiesas procedūru izmantošanu vai arī tas ir *prima facie* pilnīgi pamatots. Ja tiesa vai šķīrējtiesa konstatē, ka šāda prasība satur ļaunprātīgu tiesas vai šķīrējtiesas procedūru izmantošanu vai arī ir *prima facie* nepamatota, tad tiesa vai šķīrējtiesa neveic nekādas tālākas darbības šajā lietā.

2. Saņemot iesniegumu, tiesa vai šķīrējtiesa nekavējoties paziņo otrai pusei vai pusēm par šādu iesniegumu un nosaka galīgo termiņu, kura laikā puses var prasīt tiesu vai šķīrējtiesu.

3. Nekas no šajā pantā noteiktā neietekmē strīdā iesaistīto pušu tiesības izteikt iepriekšējus iebildumus saskaņā ar iepriekšminēto procedūru noteikumiem.

295. pants

Vietējo tiesiskās aizsardzības līdzekļu pilnīga izmantošana

Jebkurš strīds starp dalībvalstīm par šīs Konvencijas interpretāciju vai piemērošanu var tikt iesniegts izskatīšanai saskaņā ar procedūram, kas noteiktas šajā daļā, taču tikai pēc tam, kad ir izmantoti visi vietējie tiesiskās aizsardzības līdzekļi, kā to pieprasa starptautiskās tiesības.

296. pants

Lēmumu galīgais un saistošais spēks

1. Jebkurš lēmums, ko ir pieņēmusi tiesa vai šķīrējtiesa, kuru kompetence pamatojas uz šo daļu, ir galīgs un visām strīdā iesaistītajām pusēm obligāti izpildāms.

2. Šāds lēmums ir saistošs tikai strīdā iesaistītajām pusēm un tikai par konkrēto strīdu.

3. NODAĻA

2. NODAĻAS PIEMĒROŠANAS IEROBEŽOJUMI UN IZŅĒMUMI

297. pants

Otrās nodaļas piemērošanas ierobežojums

1. Strīdiem par šīs Konvencijas interpretāciju vai piemērošanu attiecībā uz piekrastes valsts jurisdikcijas vai suverēno tiesību realizēšanu, kas noteiktas šajā Konvencijā, tiek piemērotas procedūras, kuras noteiktas 2. nodaļā, tādos gadījumos, kad:

- a) tiek apgalvots, ka piekrastes valsts ir pārkāpusi šo Konvenciju, neievērojot 58. pantā noteiktās kuģošanas, lidošanas vai zemūdens kabeļu un cauruļvadu likšanas brīvību un tiesības, kā arī neievērojot šīs tiesības attiecībā uz citiem starptautiskajās tiesībās atzītiem jūras izmantošanas veidiem;
- b) tiek apgalvots, ka valsts, realizējot šīs tiesības un brīvības vai jūras izmantošanas veidus, ir pārkāpusi Konvenciju, kā arī likumus vai noteikumus, kuras piekrastes valsts ir pieņēmusi saskaņā ar šo Konvenciju un citām starptautisko tiesību normām, kas nav pretrunā šai Konvencijai.
- c) tiek apgalvots, ka piekrastes valsts ir rīkojusies pretrunā konkrētām starptautisko tiesību normām, kā arī tiem standartiem par jūras vides aizsardzību un saglabāšanu, kuri ir piemērojami attiecīgajai piekrastes valstij un kuras ir noteikusi šī Konvencija vai kompetenta starptautiska organizācija, vai arī diplomātiskā konference saskaņā ar šo Konvenciju.

2. a) Strīdi par šīs konvencijas noteikumu interpretāciju vai piemērošanu attiecībā uz jūras zinātniskajiem pētījumiem tiek izskatīti saskaņā ar 2. nodaļu, ar nosacījumu, ka piekrastes valsts nav spiesta piekrist nodot izskatīšanai saskaņā ar 2. nodaļu jebkuru strīdu, kurš izriet no:
- i) piekrastes valsts kādas tiesības vai rīcības brīvības atbilstoši 246. pantam; va
 - ii) piekrastes valsts lēmuma par izpētīšanas projekta apturēšanu vai izbeigšanu saskaņā ar 253. pantu.
- b) strīds, kurš rodas no pētījumus veicošās valsts apgalvojuma, ka attiecībā uz kādu konkrētu projektu piekrastes valsts nepilda savas tiesības saskaņā ar 246. un 253. pantu, kā to pieprasa šī konvencija, pēc jebkuras puses pieprasījuma tiek iesniegts izskatīšanai samierināšanas kārtībā saskaņā ar 2. nodaļas v pielikumu, paredzot, ka samierināšanas komisija neapšaubā ne piekrastes valsts tiesības brīvi noteikt konkrētus rajonus, kā to paredz 246. panta 6. punkts, ne tās tiesības atteikties no piekrišanas saskaņā ar 246. panta 5. punktu.
3. a) strīdi, kas attiecas uz šīs konvencijas noteikumu interpretāciju vai piemērošanu attiecībā uz zvejniecību, tiek izskatīti saskaņā ar 2. nodaļu, paredzot, ka piekrastes valsts nav spiesta piekrist nodot strīdu šādai izskatīšanai, ja tas skar šīs valsts suverēnās tiesības attiecībā uz ekskluzīvās ekonomiskās zonas dzīvajiem resursiem vai to izmantošanu, ieskaitot arī valsts tiesības brīvi noteikt pieļaujamās zvejas apjomus, tās nozvejas iespējas pēc pārpalikuma nodošanas citām valstīm, atbilstošas kārtības radīšanu, kas noteikta valsts likumos un noteikumos par dzīvo resursu saglabāšanu un izmantošanu.
- b) Ja, piemērojot šīs daļas 1. nodaļu, vienošanās nav panākta, tad strīds saskaņā ar 2. nodaļas V pielikumu tiek nodots izskatīšanai samierināšanas kārtībā pēc jebkuras strīdā iesaistītās puses lūgumu, kad tiek apgalvots, ka:
- i) piekrastes valsts acīmredzami nav izpildījusi savus pienākumus ar attiecīgajiem saglabāšanas un pārvaldīšanas līdzekļiem nodrošināt, lai ekskluzīvās ekonomiskās zonas dzīvo resursu saglabāšana netiktu nopietni apdraudēta;
 - ii) piekrastes valsts, neskatoties uz citas valsts lūgumu, patvaļīgi ir atteikusies noteikt pieļaujamās nozvejas apjomus un savas dzīvo resursu nozvejas iespējas no krājumiem, kuru nozvejā ir ieinteresēta šī cita valsts; vai
 - iii) piekrastes valsts ir patvaļīgi atteikusies piešķirt vienai kādai valstij, pamatojoties uz 62., 69., un 70. pantu un saskaņā ar noteikumiem, kurus piekrastes valsts ir noteikusi saskaņā ar šo Konvenciju, visu pārpalikumu vai tā daļu, par kura esamību tā ir paziņojusi.
- c) Nekādā gadījumā samierināšanas komisija neaizstāj piekrastes valsts ieskatu ar savu ieskatu.
- d) Samierināšanas komisijas ziņojums tiek nosūtīts attiecīgajām starptautiskajām organizācijām;
- e) Sarunās par līgumu noslēgšanu dalībvalsts saskaņā ar 69. un 70. pantu, ja vien tās nevienojas citādi, ietver tajos noteikumus par pasākumiem, kurus tās veiks, lai līdz minimumam samazinātu nesaskaņas par šāda līguma interpretāciju vai piemērošanu, kā arī par to, kā ir jārikojas, ja nesaskaņas tomēr rodas.

298. pants

Fakultatīvie izņēmumi, piemērojot 2. nodaļu

1. Parakstot, ratificējot vai pievienojoties šai Konvencijai vai arī jebkurā laikā pēc tam valsts var, ievērojot 2. nodaļā noteiktās saistības, rakstveidā paziņot, ka tā neakceptē vienu vai vairākas procedūras, kuras noteiktas 2. nodaļā, kas attiecas uz vienu vai vairākām šādām strīdu kategorijām:
- a) i) strīdiem, kas saistīti ar 15., 74. un 83. panta interpretāciju vai piemērošanu, kas attiecas uz jūras robežu delimitāciju, vai strīdiem, kas saistīti ar vēsturiskajiem līčiem vai nosaukumiem, ar noteikumu, ka valsts, kas ir izdarījusi šādu paziņojumu, kad strīds rodas pēc šīs Konvencijas spēkā stāšanās un, ja saprātīgā laika periodā sarunu ceļā starp pusēm nav panākta vienošanās, tad, pēc jebkuras puses lūguma, valsts piekrīt strīda nodošanai izskatīšanai samierināšanas kārtībā, kas ir noteikta 2. nodaļas V pielikumā; un ar noteikumu, ka strīda nodošana šādai izskatīšanai izslēdz jebkura cita strīda izskatīšanu, kas būtu saistīts ar pretēju strīda izskatīšanas kārtību, kas attiecas uz sauszemes vai citām tiesībām uz kontinentālo vai salu teritoriju;
 - ii) pēc tam, kad samierināšanas komisija ir iepazīstinājusi ar savu ziņojumu, kurā jābūt norādītiem iemesliem, uz kuriem tas ir pamatots, puses ved sarunas par vienošanās noslēgšanu, ņemot par pamatu šo ziņojumu; ja šo sarunu rezultātā netiek panākta vienošanās, tad puses pēc abpusējas vienošanās nodod šo jautājumu izskatīšanai pēc vienas

no procedūrām, kuras ir norādītas 2. nodaļā, ja vien puses nevienojas citādi;

iii) šis apakšpunkts netiek piemērots strīdiem par jūras robežām, kuri ir galīgi atrisināti pušu vienošanās rezultātā, vai tiem strīdiem, kuriem jābūt atrisinātiem saskaņā ar divpusējiem vai daudzpusējiem līgumiem, kuri ir saistoši šīm pusēm;

b) strīdiem, kas attiecas uz kara darbību, ieskaitot arī valsts kuģu un lidaparātu, kuri nenodarbojas ar komercdarbību, kara darbību, vai strīdiem, kas saistīti ar darbību, lai nodrošinātu likumu ievērošanu attiecībā uz suverēno tiesību un jurisdikcijas realizēšanu, kuri ir izslēgti no tiesas vai šķīrējtiesas kompetences saskaņā ar 297. panta 2. un 3. punktu;

c) strīdiem, attiecībā uz kuriem ANO Drošības Padome veic funkcijas, kuras tai ir noteiktas saskaņā ar ANO Statūtiem, ja Drošības Padome nepieņem lēmumu noņemt attiecīgo jautājumu no savas dienas kārtības vai nelūdz puses noregulēt to, izmantojot līdzekļus, kas ir paredzēti šajā Konvencijā.

2. Dalībvalsts, kas ir izdarījusi paziņojumu saskaņā ar 1. punktu, var jebkurā laikā atsaukt to vai dot piekrišanu nodot strīdu, kurš ir izslēgts sakarā ar šāda paziņojuma spēku, atrisināšanai, izmantojot jebkuru procedūru, kura paredzēta šajā Konvencijā.

3. Dalībvalsts, kas ir izdarījusi paziņojumu saskaņā ar 1. punktu, nevar prasīt piemērot strīdam, kas attiecas uz izņēmumu kategoriju strīdiem, kādu no šajā Konvencijā paredzētajām procedūrām pret citu dalībvalsti bez pēdējās piekrišanas.

4. Ja viena no dalībvalstīm ir izdarījusi paziņojumu saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunktu, tad jebkura cita dalībvalsts var pieprasīt piemērot jebkuram pie izņēmumu kategorijas piederošam strīdam, ar šādu paziņojumu izdarījušu valsti, procedūras, kuras norādītas šādā paziņojumā.

5. Jauns iesniegums vai paziņojuma atsaukums nekādi neietekmē strīda nepabeigtu izskatīšanu tiesā vai šķīrējtiesā saskaņā ar šo pantu, ja vien puses nevienojas citādi.

6. Iesniegumi un paziņojumi par paziņojuma atsaukšanu saskaņā ar šo pantu tiek nodoti glabāšanā ANO Ģenerālsekretāram.

299. pants

Pušu tiesības vienoties par procedūru

1. Strīdi, kuri ir izslēgti, pamatojoties uz 297. pantu, vai paziņojuma rezultātā, kurš izdarīts saskaņā ar 298. pantu, no strīdu noregulēšanas procedūrām, kuras paredzētas 2. nodaļā, var tikt nodoti noregulēšanai saskaņā ar šīm procedūrām tikai pēc strīdā iesaistīto pušu vienošanās.

2. Nekas šajā nodaļā neaizskar strīdā iesaistīto pušu tiesības vienoties par kādu citu šāda strīda noregulēšanas procedūru vai vienoties par tā noregulēšanu.

XVI DAĻA

VISPĀRĪGIE NOTEIKUMI

300. pants

Taisnīga un labticīga tiesību izmantošana

Dalībvalstis labā ticībā izpilda ar šo Konvenciju uzņemtos pienākumus un realizē šajā Konvencijā atzītās tiesības, jurisdikciju un brīvības tā, lai nepieļautu ļaunprātīgu tiesību izmantošanu.

301. pants

Jūras izmantošana miermīlīgiem mērķiem

Realizējot savas tiesības vai izpildot savus pienākumus saskaņā ar šo Konvenciju, dalībvalsts atturas no spēka draudiem vai to piemērošanas pret jebkuras citas valsts teritoriālo vienotību vai

politisko neatkarību, vai jebkādā citā veidā, kas nav savienojams ar starptautisko tiesību principiem, kuri ietverti ANO Statūtos.

302. pants

Informācijas izpaušana

Nenodot kaitējumu jebkuras dalībvalsts tiesībai izmantot strīdu noregulēšanas procedūras, kuras paredzētas šajā Konvencijā,

nekas šajā Konvencijā netiek uzskatīts kā pavēlošs dalībvalstij, izpildot savus pienākumus saskaņā ar šo Konvenciju, izpaust informāciju, ja tās izpaušana ir pretrunā valsts svarīgākajām drošības interesēm.

303. pants

Jūrā atrastie arheoloģiskie un vēsturiskie objekti

1. Valstīm ir pienākums apsargāt jūrā atrastos arheoloģiskos un vēsturiskos objektus, kā arī valstīm ir pienākums sadarboties šajā jomā.

2. Lai cīnītos pret šādu objektu tirdzniecību, piekrastes valsts var, piemērojot 33. pantu, noteikt, ka attiecīgajā pantā noteikto objektu izcelšana no jūras dibena bez tās piekrišanas novedīs tās teritorijas vai teritoriālo ūdeņu ietvaros pie likumu vai noteikumu pārkāpšanas, kuri noteikti norādītajā pantā.

3. Nekas no šajā pantā noteiktā neietekmē privātpašnieku tiesības, kuru personības var tikt noskaidrotas, kā arī glābšanas noteikumus uz jūras vai citas normas, kuras regulē tirdznieciskos jūras braucienus, vai likumus un praksi, kas attiecas uz kultūras apmaiņu.

4. Šis pants neierobežo un neietekmē citus starptautiskos līgumus vai starptautiskās tiesību normas, kuras attiecas uz arheoloģisko un vēsturisko objektu aizsardzību.

304. pants

Atbildība par zaudējumiem

Šīs Konvencijas noteikumi attiecībā uz atbildību par zaudējumiem netraucē piemērot jau esošās normas vai jaunu normu attīstību par atbildību saskaņā ar starptautiskajām tiesībām.

XVII DAĻA

NOBEIGUMA NOTEIKUMI

305. pants

Parakstīšana

1. Šo Konvenciju var parakstīt:

- a) visas valstis;
- b) Namībija, kuru pārstāv Apvienoto Nāciju Namībijas Padome;
- c) visas suverēnas asociētās valstis, kuras izvēlējušās šo statusu pašnoteikšanās dokumentā, kuru uzrauga un apstiprina Apvienotās Nācijas saskaņā ar Ģenerālās Asamblejas 1514. (XV) rezolūciju un kurām ir kompetence jautājumos, kurus nosaka šī Konvencija, ieskaitot jautājumus par starptautiskajiem līgumiem, kuri attiecas uz šiem jautājumiem;
- d) visas suverēnās asociētās valstis, kurām saskaņā ar attiecīgiem dokumentiem par asociāciju, ir kompetence jautājumos, kurus nosaka šī Konvencija, ieskaitot jautājumus par starptautiskajiem līgumiem, kuri attiecas uz šiem jautājumiem;
- e) visas teritorijas, kurām ir pilnīga iekšējā suverenitāte un kuras par tādām ir atzinusi Apvienoto Nāciju Organizācija, bet kuras nav sasniegušas pilnīgu neatkarību saskaņā ar Ģenerālās Asamblejas 1514. (XV) rezolūciju un kurām ir kompetence jautājumos, kurus nosaka šī Konvencija, ieskaitot jautājumus par starptautiskajiem līgumiem, kuri attiecas uz šiem jautājumiem;

f) starptautiskās organizācijas saskaņā ar IX pielikumu.

2. Šo Konvenciju varēs parakstīt līdz 1984. gada 9. decembrim Jamaikas Ārlietu ministrijā, kā arī no 1983. gada 1. jūlija līdz 1984. gada 9. decembrim Apvienoto Nāciju Galvenajā mītnē Ņujorkā.

306. pants

Ratifikācija un oficiālā apstiprināšana

Šī Konvencija paredzēta ratifikācijai valstīm un citiem tiesību subjektiem, kuri noteikti 305. panta 1. punkta b), c), d) un e) apakšpunktā, un formālai apstiprināšanai saskaņā ar IX pielikumu, tiesību subjektiem, kuri noteikti 305. panta 1. punkta f) apakšpunktā. Ratifikācijas un oficiālās apstiprināšanas dokumenti tiek nodoti glabāšanā Apvienoto Nāciju Ģenerālsekretāram.

307. pants

Pievienošāns

Šai Konvencijai var pievienoties valstis un citi tiesību subjekti, kuri noteikti 305. pantā. Tiesību subjektu, kuri noteikti 305. panta 1. punkta f) apakšpunktā, pievienošanās notiek saskaņā ar IX pielikumu. Dokumenti par pievienošanos tiek nodoti Apvienoto Nāciju Ģenerālsekretāram.

308. pants

Stāšanās spēkā

1. Šī Konvencija stājas spēkā 12 mēnešu pēc datuma, kurā tiek nodots 60. ratifikācijas dokuments par ratifikāciju vai pievienošanu.
2. Katrai valstij, kura ratificējusi vai pievienojusies Konvencijai pēc 60. ratifikācijas vai pievienošanās dokumenta nodošanas, Konvencija stājas spēkā 30. dienā pēc ratifikācijas vai pievienošanās dokumenta nodošanas saskaņā ar 1. punktu.
3. Pilnvaru Asamblejas sanāksme notiek dienā, kad stājas spēkā šī Konvencija, un tajā ievēl Pilnvaru Padomi. Gadījumā, ja nav iespējams precīzi ievērot 161. panta prasības, pirmā Padome tiek izveidota saskaņā ar mērķiem, kuri noteikti 161. pantā.
4. Noteikumi un procedūras, kuras izstrādājusi Sagatavošanas komisija, tiek iesniegtas pirms to oficiālās pieņemšanas Pilnvaru institūcijā saskaņā ar XI daļu.
5. Pilnvaru institūcija un tās orgāni darbojas saskaņā ar Apvienoto Nāciju 3. konferences par jūras tiesībām par iepriekšējiem kapitālieguldījumiem II rezolūciju un ar Sagatavošanas komisijas lēmumu, kurš pieņemts, lai izpildītu šo rezolūciju.

309. pants

Ierobežojumi un izņēmumi

Šai Konvencijai nav paredzēti ierobežojumi un izņēmumi, ja vien tos nenosaka citi šīs Konvencijas panti.

310. pants

Deklarācijas un paziņojumi

309. pants pieļauj iespēju valstīm, kad tās paraksta, ratificē vai pievienojas Konvencijai, izdot deklarācijas vai noteikumus ar jebkādu saturu vai nosaukumu ar mērķi, *inter alia*, saskaņot tās normatīvos aktus ar šīs Konvencijas noteikumiem, ja šīs deklarācijas un paziņojumi neparedz izslēgt vai grozīt šīs Konvencijas noteikumu juridiskās sekas attiecībā uz šo valsti.

311. pants

Attiecības ar citām Konvencijām un starptautiskiem nolīgumiem

1. Šai Konvencijai ir lielāks juridiskais spēks nekā 1958. gada 29. aprīļa Ženēvas Konvencijai par Jūras tiesībām attiecībā uz dalībvalstīm.
2. Šī Konvencija nemaina dalībvalstu tiesības un pienākumus, kuri izriet no citiem līgumiem saistībā ar šo Konvenciju un kuri neietekmē citu dalībvalstu tiesību un pienākumu realizāciju, kura izriet no šīs Konvencijas.
3. Divas vai vairākas dalībvalstis var noslēgt vienošanos par šīs Konvencijas noteikumu pārveidošanu vai darbības pārtraukšanu, kura attieksies tikai uz attiecībām starp tām, paredzot, ka šī vienošanās neattiecas uz noteikumu atcelšanu, kuri ir nesavienojami ar efektīvu šīs Konvencijas mērķu un nolūku izpildi, kā arī pie noteikuma, ka šīs vienošanās neietekmē Konvencijas pamatprincipu piemērošanu un ka šīs vienošanās noteikumi neietekmē citas dalībvalstis izmantot savas tiesības un pildīt savus pienākumus, kas izriet no šīs vienošanās.
4. Dalībvalstis, kuras paredz noslēgt vienošanos saskaņā ar 3. punktu, iepazīstina citas dalībvalstis ar šīs Konvencijas depozi-tārija palīdzību ar savu nodomu noslēgt vienošanos un grozīt vai apturēt šīs Konvencijas noteikumu darbību, ko paredz šī Konven-cija.
5. Šis pants neietekmē starptautiskos līgumus, kuri noteikti pie-lauti vai paredzēti citos šīs Konvencijas pantos.
6. Dalībvalstis vienojas, ka nedrīkst būt nekādi grozījumi attie-cībā uz cilvēces kopīgā mantojuma pamatprincipu, kas noteikts 136. pantā, un ka tās nebūs kādas vienošanās puse, kas atceltu augstākminēto.

312. pants

Grozījumi

1. Pēc 10 gadu termiņa izbeigšanās no Konvencijas spēkā stāša-nās brīža, dalībvalsts var ar rakstisku ziņojumu, adresētu Apvie-noto Nāciju Ģenerālsēkretāram, ierosināt atsevišķus grozījumus Konvencijā, izņemot tos, kuri attiecas uz rajona darbībām un lūgumu konferences sasaukšanai, lai apstiprinātu minētos grozī-jumus. Ģenerālsēkretārs izsūta iesniegto ziņojumu visām dalībval-stīm. Ja 12 mēnešu laikā no ziņojuma izsūtīšanas dienas ne mazāk kā viena puse no dalībvalstīm dod labvēlīgu atbildi ziņojumam, ģenerālsēkretārs sasauk konferenci.

2. Lēmuma pieņemšanas procedūra, kura izmantojama grozī-jumu konferencē ir tāda pati, kāda tika izmantota Trešajā Apvie-noto Nāciju Konferencē par jūras tiesībām, ja konference

nepieņem citu lēmumu. Konferencē jāpieliek visas pūles, lai atrastu vienošanos par visiem grozījumiem konsensa veidā un balsošana par tiem nenotiek līdz tam brīdim, kamēr nav pieliktas visas pūles, lai vienotos, panākot konsensu.

313. pants

Grozījumu pieņemšana pēc vienkāršotas procedūras

1. Dalībvalsts var ar rakstisku ziņojumu, adresētu Apvienoto Nāciju Ģenerālsekretāram, ieteikt grozījumu šajā Konvencijā, izņemot grozījumus, kas attiecas uz rajona darbībām, lai tie tiktu pieņemti pēc vienkāršotās procedūras, kura noteikta šajā pantā, bez konferences sasaukšanas. Ģenerālsekretārs izsūta šo ziņojumu visām dalībvalstīm.

2. Ja pēc 12 mēnešu termiņa izbeigšanās no dienas, kad ziņojums izsūtīts, kāda dalībvalsts iebilst pret iesniegtiem grozījumiem vai pret to, ka grozījums tiek pieņemts pēc vienkāršotās procedūras, grozījums tiek noraidīts. Ģenerālsekretārs informē par to visas dalībvalstis.

3. Ja pēc 12 mēnešu termiņa izbeigšanās no dienas, kad izsūtīts ziņojums, neviena dalībvalsts neiebilst pret iesniegto grozījumu vai tā pieņemšanu pēc vienkāršotās procedūras, iesniegtais grozījums tiek pieņemts. Ģenerālsekretārs informē visas dalībvalstis, ka iesniegtais grozījums ir pieņemts.

314. pants

Konvencijas grozījumi attiecībā uz darbībām rajonā

1. Dalībvalsts var ar rakstisku ziņojumu, adresētu pilnvaru institūcijas ģenerālsekretāram iesniegt grozījumu Konvencijas noteikumos attiecībā uz darbībām rajonā, ieskaitot VI pielikuma 4. sadaļu. Ģenerālsekretārs izsūta šo ziņojumu visām dalībvalstīm. Iesniegtais grozījums paredzēts apstiprināšanai Asamblejā pēc tam, kad to būs apstiprinājusi Padome. Dalībvalstu pārstāvjiem šajās institūcijās ir visas tiesības apsvērt un apstiprināt iesniegtos grozījumus. Iesniegtie grozījumi, kurus apstiprinājusi Padome un Asambleja, uzskatāmi par pieņemtiem.

2. Pirms jebkura grozījuma apstiprināšanas saskaņā ar 1. punktu Padome un Asambleja pārliecinās, lai šis grozījums neliktu šķēršļus rajona resursu pētījumu sistēmai un to izmantošanai līdz pārskatīšanas konferencei saskaņā ar 155. pantu.

315. pants

Grozījumu parakstīšana, ratifikācija, pievienošanās tiem un tekstu autentiskums

1. Šai Konvencijai pieņemtais grozījums paredzēts dalībvalstu parakstīšanai 12 mēnešu laikā no pieņemšanas dienas Apvienoto Nāciju Galvenajā mītnē Ņujorkā, ja grozījumā nav paredzēts citādi.

2. 306., 307. un 320. pants attiecas uz visiem šīs Konvencijas grozījumiem.

316. pants

Grozījumu stāšanās spēkā

1. Šīs Konvencijas grozījumi, izņemot tos, kas minēti 5. punktā, attiecībā uz dalībvalstīm, kuras tos ratificē vai tiem pievienojas, stājas spēkā 30. dienā pēc tam, kad divas trešdaļas dalībvalstu vai 60 dalībvalstis, izvēloties lielāko no abiem, ir deponējušas ratifikācijas vai pievienošanās dokumentus. Šie grozījumi neietekmē nedz citu dalībvalstu tiesību esību, nedz to saistību izpildi, ievērojot šo Konvenciju.

2. Grozījums var paredzēt, ka, lai tas stātos spēkā, nepieciešams lielāks skaits ratifikāciju vai pievienošanās dokumentu nekā paredz šis pants

3. Katrai dalībvalstij, kura ratificējusi vai pievienojusies grozījumam, kurš noteikts 1. punktā, pēc prasītā skaita ratifikācijas vai pievienošanās dokumentu nodošanas, grozījums stājas spēkā trīsdesmitajā dienā pēc sava ratifikācijas vai pievienošanās dokumenta nodošanas.

4. Valsts, kura kļūst par šīs Konvencijas pusi, pēc grozījuma stāšanās spēkā saskaņā ar 1. punktu, ja vien tā nenosaka citādi:

a) kļūst par šīs Konvencijas ar grozījumiem pusi; un

b) kļūst par negrozītās Konvencijas pusi attiecībā ar tām dalībvalstīm, kuras nav saistītas ar grozījumu.

5. Jebkurš grozījums attiecībā uz īpašām rajona darbībām un jebkurš grozījums VI pielikumam stājas spēkā visām dalībvalstīm

vienu gadu pēc tam, kad trīs ceturtdaļas dalībvalstu ir deponējušas ratifikācijas vai pievienošanās dokumentus.

6. Valsts, kura kļūst par šīs Konvencijas pusi pēc grozījuma stāšanās spēkā saskaņā ar 5. punktu, tiek uzskatīta par šīs Konvencijas ar grozījumiem pusi.

317. pants

Denonsēšana

1. Dalībvalsts var ar rakstisku iesniegumu, adresētu Apvienoto Nāciju Ģenerālsekretāram, denonsēt šo Konvenciju un norādīt denonsēšanas iemeslu. Iemesla neuzrādīšana neietekmē denonsēšanas derīgumu. Denonsēšana stājas spēkā gadu pēc ziņojuma iesniegšanas, ja vien ziņojumā nav noteikts vēlāks datums.

2. Valsts denonsēšanas dēļ netiek atbrīvota no finansiālām un līgumiskām saistībām, kuras radušās laikā, kad tā bija Konvencijas puse, tāpat denonsēšana neietekmē tiesības, saistības vai valsts juridisko situāciju, kura radusies šīs Konvencijas izpildes rezultātā, pirms tā beigusi būt spēkā attiecībā uz šo valsti.

3. Denonsēšana nekādā veidā neietekmē katras dalībvalsts pienākumu izpildīt saistības, kas ietvertas šajā Konvencijā un kurām tā ir pakļauta saskaņā ar starptautiskiem likumiem neatkarīgi no šīs Konvencijas.

318. pants

Pielikumu statuss

Pielikumi ir šīs Konvencijas neatņemama daļa un, ja nav paredzēts citādi, tad atsaukšanās uz šo Konvenciju vai vienu no tās daļām ietver arī atsaukšanos uz tās attiecīgajiem pielikumiem.

319. pants

Depozitārijs

1. Apvienoto Nāciju Ģenerālsekretārs ir šīs Konvencijas un arī tās grozījumu deponētārijs.

2. Bez savām deponētāja funkcijām ģenerālsekretārs:

a) ziņo visām dalībvalstīm, Pilnvaru institūcijai un kompetentām starptautiskām organizācijām par vispārīgas dabas jautājumiem, kas radušies par šo Konvenciju;

b) ziņo Pilnvaru institūcijai par šīs Konvencijas un arī tās grozījumu ratifikāciju, formālu atzīšanu un pievienošanos, kā arī par šīs Konvencijas denonsēšanu;

c) informē dalībvalstis par līgumiem saskaņā ar 311. panta 4. punktu;

d) izsūta grozījumus, kuri pieņemti šai Konvencijai, lai dalībvalstis tos ratificētu vai tiem pievienotos;

e) rīko dalībvalstīm nepieciešamās sanāksmes saistībā ar šo Konvenciju.

3. a) Ģenerālsekretārs arī nosūta novērotājiem, kuri minēti 156. pantā:

i) ziņojumus, kuri noteikti 2. punkta a) apakšpunktā;

ii) paziņojumus, kuri noteikti 2. punkta b) un c) apakšpunktā; un

iii) grozījumu tekstus, kuri noteikti 2. punkta d) apakšpunktā.

b) Ģenerālsekretārs var uzaicināt šos novērotājus piedalīties kā novērotājiem dalībvalstu sanāksmēs, kuras noteiktas 2. punkta e) apakšpunktā.

320. pants

Autentiskie teksti

Šīs Konvencijas oriģinālu, kura teksti angļu, arābu, franču, krievu, ķīniešu un spāņu valodās ir vienādi autentiski, pamatojoties uz 305. panta 2. punktu, deponē Apvienoto Nāciju Ģenerālsekretāram.

To apliecinot, apakšā parakstījušies pilnvarotie pārstāvji ir parakstījuši šo Konvenciju.

Montegobejā, šajā desmitajā decembra dienā, tūkstoš deviņi simti astoņdesmit otrajā gadā.

PIELIKUMI

I PIELIKUMS

TĀLU MIGRĒJOŠĀS SUGAS

1. Garspuru tunzivis:	<i>Thunnus alalunga</i>
2. Ziemeļu tunzivis:	<i>Thunnus thunnus</i>
3. Lielacu tunzivis:	<i>Thunnus obesus</i>
4. Svītrainā tunzivis:	<i>Katsuwonus pelamis</i>
5. Dzeltenspuru tunzivis:	<i>Thunnus albacares</i>
6. Melnspuru tunzivis:	<i>Thunnus atlanticus</i>
7. Mazā tunzivis:	<i>Euthunnus alletteratus</i> ; <i>Euthunnus affinis</i>
8. Dienvidu tunzivis:	<i>Thunnus maccoyii</i>
9. Fregates makrele:	<i>Auxis thazard</i> ; <i>Auxis rochei</i>
10. Jūras plaudis:	<i>Bramidae</i> dzimta
11. Marlinas:	<i>Tetrapturus angustirostris</i> ; <i>Tetrapturus belone</i> ; <i>Tetrapturus pfluegeri</i> ; <i>Tetrapturus albidus</i> ; <i>Tetrapturus audax</i> ; <i>Tetrapturus georgei</i> , <i>Makaira mazara</i> ; <i>Makaira indica</i> ; <i>Makaira nigricans</i>
12. Buru zivis:	<i>Istiophorus platypterus</i> ; <i>Istiophorus albicans</i>
13. Zobenzivis:	<i>Xiphias gladius</i>
14. Skumbrijlīdakas:	<i>Scomberesox saurus</i> ; <i>Cololabis saira</i> ; <i>Cololabis adocetus</i> ; <i>Scomberesox saurus scombriones</i>
15. Delfīns:	<i>Coryphaena hippurus</i> ; <i>Coryphaena equiselis</i>
16. Okeāna haizivis:	<i>Hehanchus griseus</i> ; <i>Cetorhinus maximus</i> ; <i>Alopiidae</i> dzimta; <i>Rhincodon typus</i> ; <i>Carcharhinidae</i> dzimta; <i>Sphyrnidae</i> dzimta; <i>Isurida</i> dzimta.
17. Vaļveidīgie:	<i>Physeteridae</i> dzimta; <i>Balaenopteridae</i> dzimta; <i>Balaenidae</i> dzimta; <i>Eschrichtiidae</i> dzimta; <i>Monodontidae</i> dzimta; <i>Ziphiidae</i> dzimta; <i>Delphinidae</i> dzimta.

II PIELIKUMS

KONTINENTĀLĀ ŠELFA ROBEŽU KOMISIJA

1. pants

Saskaņā ar 76. panta nosacījumiem tiek izveidota kontinentālā šelfa robežu aiz 200 jūras jūdzēm komisija atbilstoši turpmākajiem pantiem.

2. pants

1. Komisija sastāv no 21 locekļa, kuri ir eksperti ģeoloģijas, ģeofizikas vai hidrogrāfijas jomā un kurus ievēl šīs Konvencijas puses no savu pilsoņu vidus, ņemot vērā nepieciešamību nodrošināt taisnīgu ģeogrāfisko pārstāvniecību, un kuri strādā privātpersonas statusā.

2. Sākotnējās vēlēšanas notiek cik ātri vien iespējams, bet jebkurā gadījumā 18 mēnešu laikā pēc dienas, kad stājas spēkā šī Konvencija. Vēlākais trīs mēnešus pirms katrām vēlēšanām Apvienoto Nāciju Ģenerālsekretārs nosūta vēstuli dalībvalstīm, aicinot 3 mēnešu laikā izvirzīt savu kandidātu pēc konsultācijām reģionā. Ģenerālsekretārs sagatavo visu kandidātu sarakstu alfabēta kārtībā, kuru iesniedz izskatīšanai Dalībvalstīm.

3. Komisijas locekļu vēlēšanas notiek dalībvalstu sanāksmē, kuru sasauc Ģenerālsekretārs Apvienoto Nāciju Galvenajā mītnē. Šajā sanāksmē, kuras kvorumu sastāda divas trešdaļas no visām dalībvalstīm, Komisijā tiek ievēlēti tie kandidāti, kuri saņem divas trešdaļas no klātesošo un balsojošo dalībvalstu balsīm. No katra ģeogrāfiskā reģiona jāievēl ne mazāk kā trīs locekļus.

4. Komisijas locekļi tiek ievēlēti uz pieciem gadiem. Viņus ir tiesības pārvēlēt.

5. Dalībvalsts, kura izvirzījusi Komisijas locekļa kandidatūru, sedz šī locekļa izdevumus, kamēr viņš pilda Komisijas pienākumus. Attiecīgā pierobežas valsts sedz izdevumus, kas saistīti ar konsultācijām, kas minētas šī pielikuma 3. panta 1. punkta b) apakšpunktā. Komisijas sekretariātu nodrošina Apvienoto Nāciju Ģenerālsekretārs.

3. pants

1. Komisijas funkcijas ir:

a) izskatīt pierobežas valstu datus un citus materiālus par kontinentālā šelfa ārējām robežām rajonos, kur šīs robežas stiepjas aiz 200 jūras jūdzēm un izstrādāt rekomendācijas saskaņā ar 76. pantu un Izskaidrojuma paziņojumus, kuri pieņemti 1980. gada 29. augustā Trešajā Apvienoto Nāciju Konferencē par jūras tiesībām;

b) nodrošināt ar zinātniskām un tehniskām konsultācijām, ja to pieprasa pierobežas valsts, sagatavojot datus, kuri norādīti a) apakšpunktā.

2. Komisija var sadarboties, cik tas ir nepieciešams un noderīgs, ar UNESCO Starpvalstu Okeanogrāfisko komisiju, ar Starptautisko Hidrogrāfijas organizāciju un citām kompetentām starptautiskām organizācijām ar mērķi apmainīties ar zinātnisko un tehnisko informāciju, kura varētu noderēt, pildot Komisijas pienākumus.

4. pants

Gadījumā, ja pierobežas valsts gatavojas saskaņā ar 76. pantu noteikt savas kontinentālā šelfa robežas aiz 200 jūras jūdzēm, tā iesniedz Komisijai konkrētus datus par šo robežu kopā ar zinātniskiem un tehniskiem datiem cik vien ātri iespējams, bet jebkurā gadījumā 10 gadu laikā no brīža, kad šī Konvencijas stājas spēkā attiecīgajai valstij. Pierobežas valsts tajā pašā laikā iesniedz to Komisijas locekļu vārdus, kuri to ir nodrošinājuši ar zinātnisko un tehnisko informāciju.

5. pants

Ja Komisija nepieņem citu lēmumu, Komisija darbojas ar Apakškomisijas, kura sastāv no septiņiem locekļiem, starpniecību, kuru ieceļ proporcionāli, ņemot vērā katras pierobežas valsts iesnieguma īpašos elementus. Pierobežas valsts pilsoņi, kas iesniedz iesniegumus un kuri ir Komisijas locekļi, un jebkurš Komisijas loceklis, kurš palīdzējis pierobežas valstij, sniegtot zinātnisku un tehnisku informāciju attiecībā uz robežu noteikšanu, nav apakškomisijas locekļi pie izskatīšanas, bet viņiem ir tiesības piedalīties kā locekļiem Komisijas darbā. Iesniedzot Komisijai iesniegumu, valsts var sūtīt savu pārstāvi piedalīties attiecīgā apspriedē bez tiesībām balsot.

6. pants

1. Apakškomisija iesniedz savas rekomendācijas Komisijai.

2. Apakškomisijas rekomendācijas tiek apstiprinātas, ja par tām nobalso vairākums no divām trešdaļām klātesošo un balsojušo Komisijas locekļu.

3. Komisijas rekomendācijas tiek iesniegtas rakstiski pierobežas valstij, kura iesniedza iesniegumu, un Apvienoto Nāciju Ģenerālsekretāram.

7. pants

Pierobežas valsts nosaka kontinentālā šelfa ārējās robežas, ņemot vērā 76. panta 8. punkta noteikumus, un saskaņā ar atbilstošām valsts procedūram.

8. pants

Ja pierobežas valsts nepiekrīt Komisijas rekomendācijām, pierobežas valsts pieņemamā laika posmā pārskata vai iesniedz jaunu iesniegumu Komisijai.

9. pants

Komisijas darbība nenodara kaitējumu jautājumiem, kuri saistīti ar robežu delimitāciju starp valstīm ar pretējām vai blakus robežām.

III PIELIKUMS

IZPĒTES, PĒTNIECĪBAS UN IZMANTOŠANAS PAMATPRINCIPI

1. pants

Īpašuma tiesības uz derīgajiem izrakteniem

Īpašuma tiesības uz derīgajiem izrakteniem saskaņā ar šo Konvenciju pāriet ar atrašanas brīdi.

2. pants

Izpēte

1. a) Institūcijai ir jāatbalsta izpēte attiecīgajā apgabalā.
 - b) Izpēte uzsākama tikai pēc tam, kad varas iestāde ir saņēmusi pietiekamu rakstisku apņemšanos, ka paredzētais pētnieks ievēros šo Konvenciju un attiecīgos varas iestādes likumus, noteikumus un procedūras attiecībā uz sadarbību mācību programmās, kas minētas 143. un 144. pantā un jūras vides aizsardzību, un līdz ar to pieņems varas iestādes veiktās pārbaudes. Paredzētais pētnieks tajā pašā laikā paziņos valsts iestādei par to aptuveno apgabalu vai apgabaliem, kur tiks veikta izpēte.
 - c) Vienā apgabalā vai apgabalos izpēti vienlaicīgi var veikt vairāk nekā viens pētnieks.
2. Izpēte pētniekam nevar piešķirt kādas tiesības attiecībā uz izrakteniem. Tomēr pētnieks var iegūt saprātīgu daudzumu izrakstu to izmantošanai pārbaudē.

3. pants

Pētniecība un izmantošana

1. Uzņēmumi, valstis puses un citi subjekti, kas minēti 153. panta 2. punkta b) apakšpunktā, var griezties pie varas iestādes, lai saņemtu apstiprinājumu apgabalā veicamo darbu plāniem.
2. Uzņēmums var griezties attiecībā uz jebkuru apgabala daļu, bet citu subjektu iesniegumi attiecībā uz ierobežotiem apgabaliem ir šī pielikuma 9. panta papildus prasību subjekts.
3. Pētniecība un izmantošana jāveic tikai plānā norādītajos apgabalos, kā norādīts 153. panta 3. punktā, un valsts iestādes apstiprinātajos apgabalos saskaņā ar šo Konvenciju un attiecīgām Institūcijas normām, noteikumiem un procedūrām.
4. Katram apstiprinātam darba plānam ir:
 - a) jāatbilst šai Konvencijai un valsts iestādes likumiem, noteikumiem un procedūrām;

- b) jānodrošina kontrole no valsts iestādes puses par darbībām apgabalā saskaņā ar 153. panta 4. punktu;
- c) jāpiešķir operatoram saskaņā ar Institūcijas normām, noteikumiem un procedūrām izņēmuma tiesības izpētīt un izmantot īpašu kategoriju resursus apgabalā, ko ietver darba plāns. Ja tomēr iesniedzējs iesniedz apstiprināšanai darba plānu, kas sedz tikai izpēti vai izmantošanas stadiju, apstiprinātajam plānam ir jāpiešķir šādas izņēmuma tiesības tikai attiecībā uz šo stadiju.

5. Katram valsts Institūcijas apstiprinātam darba plānam, izņemot tos, ko iesniedz uzņēmums, ir jābūt līguma formā, kas noslēgts starp Institūciju un iesniedzēju vai iesniedzējiem.

4. pants

Prasības iesniedzējiem

1. Iesniedzēji, atšķirībā no uzņēmuma, ir kvalificēti, ja viņiem ir valstiskā piederība vai kontrole un atbalsts, ko pieprasa 153. panta 2. punkta b) apakšpunkts, un ja viņi seko procedūrām un ievēro kvalifikācijas standartus, kas noteikti Institūcijas normās, noteikumos un procedūrās.
2. Izņemot 6. punkta noteikumus, šādi kvalifikācijas standarti attiecas uz iesniedzēja finansu un tehniskajām iespējām un viņa veikumu iepriekšējo līgumu, kas noslēgti ar valsts iestādi, izpildē.
3. Katram iesniedzējam jābūt tās valsts puses atbalstītam, kuras pilsonis viņš ir, ja vien iesniedzējam nav vairākas pilsonības, kā gadījumā ar vairāku valstu subjektu apvienību vai konsorciju, šajā gadījumā visām iesaistītajām valstīm pusēm jāatbalsta iesniedzējs, ja vien iesniedzēju efektīvi nekontrolē cita valsts puse vai tai piederīgais, šajā gadījumā abas valstis galvo par iesniedzēju. Galvošanas prasību ievērošanas kritērijiem un procedūrām jābūt noteiktiem Institūcijas noteikumos un procedūrās.
4. Galvojošā valsts vai valstis atbilstoši 139. pantam atbild savu tiesību sistēmu ietvaros, ka darba uzņēmējs, tādējādi galvots, veiks darbības apgabalā saskaņā ar līguma noteikumiem un saviem pienākumiem saskaņā ar šo Konvenciju. Tomēr galvojošai valstij nav jāatbild par kaitējumu, ko izraisījis darba uzņēmēja pienākumu nepildīšana, ja ir kontrolēta pienākumu izpilde, ja valsts puse ir pieņēmusi normatīvos aktus un piemērojis administratīvus līdzekļus, kas tiesību sistēmas ietvaros pieņemami, lai atbilstoši nodrošinātu personu pakļaušanos valsts jurisdikcijai.
5. Darbībām, kas nosaka iesniedzēju pušu kvalifikācijas, ir jāņem vērā to valstiskais raksturs.

6. Kvalifikācijas standartiem jāprasa, ka katram iesniedzējam bez izņēmuma kā daļu no sava iesnieguma jāuzņemas:

- a) pieņemt kā piespiedu un ievērot piemērojamus pienākumus, ko nosaka XI daļas noteikumi, Institūcijas normas, noteikumus un procedūras, Institūcijas lēmumus un līguma, kas noslēgts ar Institūciju, noteikumus;
- b) piekrist Institūcijas kontrolei par darbībām apgabalā, kā to nosaka šī Konvencija;
- c) nodrošināt valsts iestādi ar rakstisku garantiju, ka līgumā paredzētie pienākumi tiks izpildīti labā ticībā;
- d) ievērot noteikumus par tehnoloģijas nodošanu, kas paredzēti šī pielikuma 5. pantā.

5. pants

Tehnoloģijas nodošana

1. Iesniedzot darba plānu, katram iesniedzējam ir jādara pieejams valsts iestādei aprīkojuma un metožu, kas tiks pielietotas, darbojoties apgabalā, vispārējs apraksts un cita attiecīga informācija, kas neattiecas uz īpašumu, par šādas tehnoloģijas īpašībām un informācija par šīs tehnoloģijas pieejamību.

2. Katram darbu veicējam jāinformē valsts iestāde par izmaiņām aprakstā un iesniegtajā informācijā saskaņā ar 1. pantu, kad vien tiek ieviestas būtiskas tehnoloģiskas izmaiņas vai jauninājumi.

3. Katram līgumam par darbošanos apgabalā būtu jāsaturs šādas saistības no līgumslēdzēja puses:

- a) darīt pieejamu uzņēmumam uz godīgiem un taisnīgiem komerciāliem noteikumiem, kad vien valsts iestāde to pieprasa, tehnoloģiju, ko tā lieto, darbojoties apgabalā pēc līguma, ko līgumslēdzēja puse ir tiesīga nodot. Tas darāms ar licencēm vai citām piemērotām norunām, ko līgumslēdzēja puse pārrunā ar uzņēmumu un kas izklāstīti īpašā vienošanās, kas ir līguma pielikums. Šī apņemšanās var tikt prasīta tikai tad, ja uzņēmums uzskata, ka nav iespējams iegūt tādu pašu vai vienlīdz efektīvu un derīgu tehnoloģiju atklātā tirgū uz godīgiem un saprātīgiem komercnoteikumiem;
- b) iegūt rakstisku apliecinājumu no jebkuras tehnoloģijas, ko izmanto, darbojoties apgabalā pēc līguma, kas nav vispārēji pieejama atklātā tirgū un kas nav minēta a) apakšpunktā, īpašnieka, ka īpašnieks, kad vien valsts iestāde to prasa, dara tehnoloģiju pieejamu uzņēmumam

pēc licences vai citas atbilstošas norunas un uz godīgiem un saprātīgiem komercnoteikumiem tādā pašā apjomā kā līgumslēdzēja puse. Ja šāds apliecinājums netiek saņemts, līgumslēdzēja puse, darbojoties apgabalā, šo tehnoloģiju nelieto;

- c) iegūt no īpašnieka ar piespiedu līguma līdzekļiem pēc uzņēmuma pieprasījuma un, ja tas ir iespējams bez papildu izmaksām līgumslēdzējai pusei, likumīgās tiesības nodot uzņēmumam jebkuru tehnoloģiju, ko izmanto līgumslēdzēja puse, veicot darbības apgabalā pēc līguma, ko citādi līgumslēdzējai pusei nav tiesību nodot un kas nav vispārēji pieejama atklātā tirgū. Gadījumos, kur ir būtiska korporatīva saistība starp līgumslēdzēju pusi un tehnoloģijas īpašnieku, būs svarīgs šīs saistības ciešums un kontroles vai ietekmes pakāpe, nosakot, vai ir pieņemti izpildāmi līdzekļi, lai iegūtu šīs tiesības. Gadījumos, kad līgumslēdzēja puse veic efektīvu kontroli pār tehnoloģijas īpašnieku, nespēja pieprasīt no īpašnieka likumīgās tiesības jāņem vērā līgumslēdzēja puses kvalifikācijā jebkurai sekojošam iesniegumam darba plāna novērtēšanai;

- d) veicināt pēc uzņēmuma pieprasījuma jebkuras tehnoloģijas, ko apskata b) apakšpunkts, iegūšanu uzņēmumā pēc licences vai citām attiecīgām norunām un uz godīgiem un saprātīgiem komercnoteikumiem, ja uzņēmums nolemj veikt sarunas tieši ar tehnoloģijas īpašnieku;

- e) pielietot tos pašus līdzekļus, kas aprakstīti a), b), c) un d) apakšpunktā, par labu jaunattīstības valstij vai jaunattīstības valstu grupai, kas pieņēmusies uz līgumu pēc šī pielikuma 9. panta, nodrošinot, ka šie līdzekļi būs ierobežoti izmantošanā tajā līgumslēdzēja puses nodomātajā apgabala daļā, kas rezervēta saskaņā ar šī pielikuma 8. pantu, un nodrošinot, ka darbības pēc līguma, ko meklē jaunattīstības valsts vai valstu grupa, neiesaistīs tehnoloģijas nodošanu trešai valstij vai trešo valstu pilsoņiem. Pienākums pēc šī noteikuma attiecas tikai uz līgumslēdzēju pusi, kuras tehnoloģiju uzņēmums nav pieprasījis vai līgumslēdzēja puse to nav nodevusi uzņēmumam.

4. Strīdi par saistībām, kas pieprasītas 3. pantā, tāpat kā citi līguma noteikumi, tiek pakļauti obligātam risinājumam saskaņā ar XI daļu, un gadījumos, kad tiek pārkāptas šīs saistības, saskaņā ar šī pielikuma 18. pantu var noteikt līguma apstādināšanu vai izbeigšanu, vai naudas sodus. Strīdus par to, vai līgumslēdzēja puses piedāvājumi atbilst godīgiem un saprātīgiem komercnoteikumiem, var ierosināt jebkura puse izskatīšanai komercšķīrējtiesas saskaņā ar ANO Starptautiskās Tirdzniecības tiesību komisijas Šķīrējtiesas noteikumiem vai citas šķīrējtiesas noteikumiem, kas var tikt noteikti valsts iestādes likumos, noteikumos un procedūrās. Ja spriedums ir tāds, ka līgumslēdzēja puses piedāvājums neatbilst godīgiem un saprātīgiem komercnoteikumiem, līgumslēdzējai pusei tiek dotas 45 dienas pārskatīt piedāvājumu atbilstoši prasībām, pirms valsts iestāde uzsāk kādu darbību saskaņā ar šī pielikuma 18. pantu.

5. Ja uzņēmums uz godīgiem un saprātīgiem komercnoteikumiem nav spējīgs iegūt attiecīgo tehnoloģiju, lai iesāktu laicīgu izrakteņu iegūšanu un apstrādi apgabalā, gan Padome, gan Asambleja var sasaukt valstu pušu grupu, kas sastāv no tām, kuras galvojušas par subjektiem, kas iesaistīti aktivitātēs apgabalā, un citas valstis puses, kam ir pieeja šādai

tehnoloģijai. Šī grupa kopīgi konsultējas un pieņem efektīvus līdzekļus, lai nodrošinātu, ka šāda tehnoloģija ir pieejama uzņēmumam uz godīgiem un saprātīgiem komercnoteikumiem. Katra šāda valsts puse pielieto visus iespējamus līdzekļus savas tiesību sistēmas ietvaros.

6. Gadījumā, ja uzņēmums iesaistīts kopuzņēmumā, tehnoloģijas nodošanai jābūt saskaņā ar kopuzņēmuma līguma noteikumiem.

7. Saistības, ko pieprasa 3. pants, jāietver katrā līgumā par darbošanos rajonā līdz 10 gadiem pēc tam, kad uzņēmums uzsācis komercprodukcijas ražošanu, un var tikt pieprasītas šajā laikā.

8. Šī panta izpratnē "tehnoloģija" nozīmē specializētu aprīkojumu un tehnisko prasmi, ieskaitot rokasgrāmatas, skices, lietošanas pamācības, mācību un tehniskās konsultācijas un palīdzību, nepieciešamu, lai samontētu, apkalpotu un darbinātu dzīvotspējīgu sistēmu un likumīgās tiesības lietot šos priekšmetus šim nolūkam uz neekskluzīviem pamatiem.

6. pants

Darba plānu apstiprināšana

1. Sešus mēnešus pēc tam, kad stājusies spēkā šī Konvencija, un pēc tam katrus 4 mēnešus Institūcijai jāizskata izlemšanai iesniegtie darba plāni.

2. Kad tiek apsvērts apstiprināt darba plānu līguma formā, Institūcijai vispirms jānoskaidro, vai:

a) iesniedzējs ir izpildījis procedūras, kas ir noteiktas pieteikumiem saskaņā ar šī pielikuma 4. pantu un ir sniedzis valsts iestādei saistības un garantijas, ko pieprasa šis pants šo procedūru neizpildīšanas gadījumā vai, iztrūkstot kādai no saistībām vai garantijām, iesniedzējam tiks dotas 45 dienas, lai labotu šos trūkumus;

b) iesniedzējam ir pieprasītas kvalifikācijas, kas noteiktas šī pielikuma 4. pantā.

3. Visi iesniegtie darba plāni jāizskata to saņemšanas kārtībā. Iesniegtajiem darba plāniem jāpakļaujas un jābūt vadītiem pēc attiecīgiem šīs Konvencijas noteikumiem un Institūcijas normām, noteikumiem un darbībām, ieskaitot noteikumus, par darbības prasībām, finansu ieguldījumiem un apņemšanās attiecībā uz tehnoloģijas nodošanu. Ja iesniegtie darba plāni atbilst šīm prasībām, Institūcijai tie jāapstiprina, nodrošinot, ka tie atbilst Institūcijas normu, noteikumu un procedūru noteiktajai formai un nediskriminējošām prasībām, ja vien:

a) daļa vai visa platība, ko sedz iesniegtais darba plāns nav iekļauts apstiprinātā darba plānā vai agrāk iesniegtā darba plānā, par ko Institūcija vēl nav pieņēmusi galīgo lēmumu;

b) daļa vai visa platība, uz ko attiecas iesniegtais darba plāns, nav valsts iestādes apstiprināta saskaņā ar 162. panta 2. punkta x) apakšpunktu; vai

c) iesniegto plānu nav iesniegusi vai atbalstījusi valsts puse, kurai jau ir:

i) polimetālisko konkrēciju pētīšanas un izstrādes darba plāni nerezervētos apgabalos, kas kopā ar jebkuru apgabala daļu, kas aplūkots darba plānā, pārsniedz 30 % no 400 000 kvadrātkilometrus liela apļa, kura centru veido jebkura apgabala daļa, ko aplūko darba plāns;

ii) polimetālisko konkrēciju pētīšanas un izstrādes darba plāni nerezervētos apgabalos, kas kopā veido 2 % no visa jūras dibena apgabala, kas nav rezervēts vai nav apstiprināts izmantošanai saskaņā ar 162. panta 2. punkta x) apakšpunktu.

4. Lai ievērotu 3. punkta c) apakšpunktā noteikto standartu, darba plāns, ko iesniedz sabiedrība vai konsorcijs, jāizskata proporcionāli starp atbalstošajām pusēm, kas iesaistītas saskaņā ar šī pielikuma 4. panta 3. punktu. Institūcija var apstiprināt 3. punkta c) apakšpunktā aprakstītos darba plānus, ja tā nosaka, ka šāds apstiprinājums neļaus pusei vai tās atbalstītiem subjektiem monopolizēt rajonā veikto darbu vadīšanu vai kavēt citu valstu pušu darbības rajonā.

5. Neatkarīgi no 3. punkta a) apakšpunkta, pēc 151. panta 3. punktā noteiktā pagaidu perioda valsts iestāde var pieņemt ar likumu, noteikumiem un procedūru līdzekļiem citas procedūras un kritērijus, saskaņīgus ar šo Konvenciju, lai izņemtu, kuriem iesniedzējiem ierosinātajā apgabalā darba plāni tiks apstiprināti, ja pastāv izvēle starp iesniedzējiem. Šīm procedūrām un kritērijiem jānodrošina darba plānu apstiprināšana uz vienlīdzīgiem un nediskriminējošiem pamatiem.

7. pants

Iesniedzēju izvēle produkcijas ražošanai

1. Sešus mēnešus pēc tam, kad stājusies spēkā šī Konvencija, un pēc tam katrus četrus mēnešus Institūcijai jāizskata iesniegumi produkcijas ražošanai, kas iesniegti tūlīt pēc iepriekšējā perioda. Institūcija izdod pieprasītās atļaujas, ja visus iesniegumus var apliecināt bez ražošanas palielināšanas vai valsts iestādes pienākumu pārkāpšanas saskaņā ar vienošanos vai norunām attiecībā uz precēm, par kuras dalībnieku tā ir kļuvusi, kā paredzēts 151. pantā.

2. Ja jāizvēlas starp ražošanas atļauju pieprasītājiem sakarā ar 151. panta 2. līdz 7. punktā noteikto ražošanas ierobežojumu vai sakarā ar Institūcijas pienākumiem saskaņā ar vienošanos vai norunu par precēm, kas ir saistoša Institūcijai, kā noteikts 151. panta 1. punktā, Institūcijai jāizdara

izvēle pēc objektīviem un nediskriminējošiem standartiem, kas noteikti tās noteikumos un procedūrās.

9. pants

Darbība rezervētos apgabalos

3. 2. punkta iesniegumos valsts iestādei priekšroka jādod tiem iesniedzējiem, kuri:

- a) sniedz labāku izpildes garantiju, ņemot vērā viņu finansiālās un tehniskās iespējas un iepriekšējo sniegumu, izpildot agrāk apstiprinātus darba plānus;
- b) nodrošina Institūcijai ātrāk sagaidāmus mantiskos ienākumus, ņemot vērā to, kad paredzams uzsākt komercražošanu;
- c) jau ir ieguldījuši lielāko daļu līdzekļu un pūļu meklējumos vai izpētē.

4. Iesniedzējiem, kas kādā periodā netiek izraudzīti, turpmākajos periodos ir prioritāte, līdz viņi saņem ražošanas atļauju.

5. Izvēle jāveic, ņemot vērā vajadzību vairojot visu valstu pušu iespējas, neatkarīgi no to sociālās un ekonomiskās sistēmas vai ģeogrāfiskās atrašanās vietas, lai tādējādi izvairītos no diskriminācijas pret kādu valsti vai sistēmu piedalīties darbībās Rajonā un lai novērstu šo darbību monopolizāciju.

6. Ja mazāk tiek izmantoti rezervēti apgabali nevis nerezervēti apgabali, priekšroka ražošanas atļauju iesniegumiem ir rezervētajos apgabalos.

7. Lēmumi, kas apskatīti šajā pantā, jāpieņem cik vien ātri iespējams pēc katra perioda beigām.

8. pants

Apgabalu rezervēšana

Katram iesniegumam atšķirībā no tiem, ko iesniedzis uzņēmums vai kāds cits subjekts uz rezervēto apgabalu, ir jāsedz viss apgabals, kam nav jābūt vienam nepārtrauktam apgabalam, pietiekami lielam un ar pietiekami novērtētu komercvērtību divām ieguves operācijām. Iesniedzējam jānorāda koordinātes, kas sadala apgabalu divos apgabalos ar vienādi novērtētu komercvērtību, un jāiesniedz visi dati, ko viņš ieguvis attiecībā uz abiem apgabaliem. Neierobežojot Institūcijas pilnvaras, kas paredzētas pēc šī pielikuma 17. panta, iesniegtajām ziņām par polimetālu mežgliem jāattiecas uz kartografēšanu, paraugiem, mezglu bagātību un metāla saturu tajos. 45 dienu laikā no šādu ziņu saņemšanas Institūcijai jānosaka, kura daļa jārezervē tikai darbību vadīšanai ar jaunattīstības valstīm. Šī nozīmēšana var tikt atlikta vēl uz 45 dienām, ja Institūcija pieprasa neatkarīgu ekspertu, lai novērtētu, vai ir iesniegtas visas šajā pantā prasītās ziņas. Nozīmētais apgabals kļūst rezervēts apgabals tiklīdz tiek apstiprināts nerezervēta apgabala darba plāns un ir parakstīts līgums.

1. Uzņēmumam jādod iespējas izlemt, vai tam ir nodoms veikt darbības katrā rezervētajā apgabalā. Šo lēmumu var pieņemt jebkurā laikā, ja vien saskaņā ar 4. pantu Institūcija nav saņēmusi paziņojumu; šādā gadījumā uzņēmumam jāpieņem lēmums pienācīgā laika posmā. Uzņēmums var nolemt izmantot šos apgabalus kopuzņēmumā ar ieinteresēto valsti vai subjektu.

2. Uzņēmums var noslēgt līgumus par daļēju darbību veikšanu saskaņā ar IV pielikuma 12. pantu. Tas var arī iesaistīties kopuzņēmumos šādu darbību vadīšanai ar subjektiem, kam ir tiesības veikt darbības apgabalā saskaņā ar 153. panta 2. punkta b) apakšpunktu. Kad tiek izskatīti šādi kopuzņēmumi, uzņēmumam jāpiedāvā pusēm, kas ir jaunattīstības valstis un viņu piederīgajiem, iespēja efektīvai dalībai.

3. Savos likumos, noteikumos un procedūrās valsts iestāde var noteikt materiālas un procesuālas prasības un noteikumus attiecībā uz šādiem līgumiem un kopuzņēmumiem.

4. Jebkura puse, kas ir jaunattīstības valsts, vai jebkura fiziska persona, par ko tā galvojusi un ko tā vai cita puse, kas ir jaunattīstības valsts, aktīvi kontrolē, un ir kvalificēts iesniedzējs, vai jebkuru augstāk norādīto subjektu grupa, var paziņot valsts iestādei par savu vēlēšanos iesniegt darba plānu attiecībā uz rezervētu apgabalu saskaņā ar šī pielikuma 6. pantu. Plāns tiek izskatīts tajā gadījumā, ja uzņēmums saskaņā ar 1. punktu izlemj, ka tas nekādas darbības apgabalā neveiks.

10. pants

Priekšrocības un prioritāte starp iesniedzējiem

Operatoram, kuram ir apstiprināts darba plāns tikai izpētei, kā noteikts šī pielikuma 3. panta 4. punkta c) apakšpunktā, būs priekšrocība un prioritāte starp darba plānu iesniedzējiem par tā paša apgabala izpēti un resursiem. Tomēr šādu priekšrocību vai prioritāti var atsaukt, ja operatora darbība bijusi neapmierinoša.

11. pants

Kopīgie pasākumi

1. Līgumi var paredzēt kopīgus darbus starp līgumslēdzēju un Institūciju ar uzņēmuma starpniecību kopuzņēmuma vai ražošanas līdzdalības formā, kā arī jebkurā citā kopdarbu formā, kam būs tāda pati aizsardzība pret pārskatīšanu, apstādīšanu un izbeigšanu kā līgumiem ar Institūciju.

2. Līgumslēdzēji, iesaistoties šādos kopīgos darbos ar uzņēmumu, var saņemt finansiālu stimulus, kā paredzēts šī pielikuma 13. pantā.

3. Partneri kopuzņēmumā ar uzņēmumu ir atbildīgi par šī pielikuma 13. pantā prasītajiem maksājumiem savu daļu apmērā, ņemot vērā finansīalos stimulus, kas norādīti šajā pantā.

12. pants

Uzņēmuma veicamā darbība

1. Uzņēmuma veicamo darbību Rajonā saskaņā ar 153. panta 2. punkta a) apakšpunktu regulē XI nodaļa, Institūcijas normas, noteikumi un procedūras, kā arī tās attiecīgie lēmumi.

2. Darba plāniem, ko iesniedz uzņēmums, pievieno pamatojumu, kas apliecina tā finansālās un tehniskās iespējas.

13. pants

Līgumu finansīalie noteikumi

1. Pieņemot normas, noteikumus un procedūras, kuras skar 153. panta 2. punkta b) apakšpunktā minētā līguma finansīalos noteikumus starp Institūciju un subjektiem, kā arī sarīkojot pārrunas par šiem finansīaliem noteikumiem saskaņā ar XI nodaļu un šīm normām, noteikumiem un procedūrām, Institūcija vadās no šādiem mērķiem:

- a) nodrošināt optimālus ieņēmumus Institūcijai no rūpnieciskās ražošanas ieņēmumiem;
- b) piesaistīt kapitālieguldījumus un tehnoloģiju Rajona izpētei un izstrādei;
- c) nodrošināt līgumslēdzējiem finansu režīma vienlīdzību un salīdzināmas finansīalās saistības;
- d) uz vienāda un nediskriminēta pamata piešķirt līgumslēdzējiem atvieglojumus, lai viņi veiktu kopīgus pasākumus ar uzņēmumu un jaunattīstības valstīm vai to pilsoņiem; stimulēt tehnoloģijas nodošanu viņiem un gatavot Institūcijas un jaunattīstības valstu personālu;
- e) dot uzņēmumam iespēju efektīvi iekļauties jūras gultnes resursu izstrādē vienlaicīgi ar subjektiem, kuri minēti 153. panta 2. punkta b) apakšpunktā; un
- f) nodrošināt, lai finansīalie atvieglojumi, kurus līgumslēdzējiem piešķir saskaņā ar 14. punktu vai saskaņā ar līgumu noteikumiem, pārskatītiem saskaņā ar šī pielikuma 19. pantu vai saskaņā ar pielikuma 11. panta noteikumiem, attiecībā uz kopuzņēmumiem nenovestu pie līgumslēdzēju subsīdēšanas, kura mākslīgā veidā paaugstina to konkurētspēju, salīdzinājumā ar sauszemes izstrādātājiem.

2. Lai segtu administratīvās izmaksas, kas rodas pieteikumu par darba plāna apstiprināšanu izskatīšanas rezultātā līguma par izpēti un izstrādi formā, tiek piedzīta nodeva 500 000 ASV dolāru apmērā par vienu pieteikumu. Šo fiksēto nodevu Padome periodiski pārskata, lai nodrošinātu

administratīvo izmaksu segšanu. Ja administratīvās izmaksas, kas radās Institūcijai, izskatot pieteikumus, ir mazāks, nekā fiksētās summas, Institūcija atlīdzina starpību pieteicējam.

3. Līgumslēdzējs iemaksā fiksēto gada nodevu 1 miljona ASV dolāru apmērā no dienas, kad līgums stāties spēkā. Ja notiek rūpnieciskās ražošanas uzsākšanas apstiprinātā datuma atlikšana saskaņā ar 151. pantu sakarā ar atļaujas izdošanas kavējumu, tad fiksētā gada nodeva par nokavēto periodu tiek atcelta. No rūpnieciskās ražošanas sākšanas datuma līgumslēdzējs maksā vai nu nodevu par ražošanu, vai fiksētu gada nodevu, atkarībā no tā, kura ir lielāka.

4. Gada laikā no rūpnieciskās ražošanas sākšanas saskaņā ar 3. punktu līgumslēdzējam jāiemaksā savas finansīalās iemaksas Institūcijai šādos veidos:

- a) nodevas iemaksa tikai par ražošanu; vai
 - b) kopējās summas par ražošanu un tiro ienākumu daļas iemaksa.
5. a) Ja līgumslēdzējs izvēlas izdarīt savu finansīālo maksājumu Institūcijai tikai ražošanas nodevas veidā, nodeva tiek aprēķināta noteiktas daļas apmērā no tirgus cenas par gataviem metāliem, kuri iegūti no polimetālu konkrēcijām, saņemtām no rajona, kas minēts līgumā. Šis procents tiek noteikts šādā apmērā:
- i) rūpnieciskās ražošanas 1. līdz 10. gads – 5 %;
 - ii) no rūpnieciskās ražošanas 11. gada līdz beigām – 12 %.

b) Ar augstāk minēto tirgus cenu saprot gatavo metālu daudzumu, kas iegūts no polimetālu konkrēcijām rajonā, kurš minēts līgumā, reizinājums ar šo metālu vidējo cenu attiecīga atskaites gada laikā posmā, kas noteikts 7. un 8. punktā.

6. Ja līgumslēdzējs izvēlas savas finansīalās iemaksas Institūcijai veikt kopējās savāktas summas par ražošanu un tiro ienākumu daļu iemaksas veidā, tad tādas maksājumus nosaka šādi:

- a) savāktā summa par ražošanu tiek noteikta noteiktas procentuālās daļas apmērā no tirgus vērtības, kas aprēķināta saskaņā ar b) apakšpunktu, par gataviem metāliem, kas iegūti no polimetālu konkrēcijām, ko ieguva līgumā minētajā rajonā. Šis procentuālais sastāvs nosakāms šādi:
 - i) pirmais rūpnieciskās ražošanas periods – 2 %;
 - ii) otrais rūpnieciskās ražošanas periods – 4 %.

Ja otrajā rūpnieciskās ražošanas periodā, kurš definēts d) apakšpunktā, ienākumi no ieguldījumiem par jebkuru atskaites gadu saskaņā ar m) apakšpunktu, savāktās summas par ražošanu iemaksas rezultātā sastādīs mazāk nekā 15 %, tad savāktā summa par ražošanu šajā atskaites gadā tiek iekasēta 2 % un nevis 4 % apmērā.

b) Augstākminētā tirgus cena ir reizinājums, ko veido gatavo metālu daudzums, kurš ir iegūts no rajona, kas minēts līgumā, un šo metālu vidējā cena attiecīga atskaites gada laikā, kā definēts 7. un 8. punktā.

- c) i) Institūcijas tīro ienākumu daļa tiek ņemta no tās daļas, kura veidojas no līgumslēdzēja tīrajiem ieņēmumiem, kuri savukārt rodas no minētā līgumā rajona resursu izstrādes, un to turpmāk sauks par tīriem ieņēmumiem no izstrādes;

- ii) Institūcijas tīro ienākumu daļa no izstrādes tiek aprēķināta saskaņā ar šādu pieauguma skalu:

Izstrādes tīro ienākumu daļa	Institūcijas daļa	
	Rūpnieciskās ražošanas pirmais periods	Rūpnieciskās ražošanas otrais periods
Daļa, ko veido ienākumi no kapitālieguldījumiem, kuri ir lielāki par 0 %, bet mazāki par 10 %	35 %	40 %
Daļa, ko veido ienākumi no kapitālieguldījumiem, sākot no 10 % un vairāk, bet mazāk par 20 %	42,5 %	50 %
Daļa, ko veido ienākumi no kapitālieguldījumiem, sākot no 20 % un vairāk	50 %	70 %

- d) i) Rūpnieciskās ražošanas pirmais periods, kas minēts a) un c) apakšpunktā, sākas pirmā rūpnieciskās ražošanas atskaites gadā un beidzas tajā atskaites gadā, kad līgumslēdzēja apgūšanas izdevumus kopā ar procentiem par šo izdevumu nekompensēto daļu, pilnībā kompensē viņa ienākumi naudas izteiksmē, kā tas norādīts zemāk. Ja pirmajā atskaites gadā notika izdevumi par apgūšanu, tad apgūšanas nekompensētie izdevumi līdzinās apgūšanas izdevumiem, izņemot ienākumus naudas izteiksmē par šo gadu. Katrā nākamajā atskaites gadā apgūšanas nekompensētie izdevumi līdzinās iepriekšējā gada apgūšanas nekompensētiem izdevumiem plus procenti par tiem ar likmi 10 % gadā, plus apgūšanas izdevumi par šo atskaites gadu un mīnus līgumslēdzēja ienākumi naudas izteiksmē par šo atskaites gadu. Tas atskaites gads, kad apgūšanas nekompensētie izdevumi pirmo reizi līdzinās nullei, ir atskaites gads, kad līgumslēdzēja apgūšanas izdevumi kopā ar to nekompensēto daļas procentiem pilnīgi tiek kompensēti ar viņa ienākumiem naudas izteiksmē. Līgumslēdzēja ienākumi naudas izteiksmē par jebkuru atskaites gadu līdzinās viņa bruto ieņēmumiem, atskaitot viņa maksājumus Institūcijai, saskaņā ar c) apakšpunktu.

- ii) Rūpnieciskās ražošanas otrais periods sākas atskaites gadā pēc rūpnieciskās ražošanas pirmā perioda beigām un turpinās līdz līguma beigām.

- e) Termins "attiecināmie tīrie ienākumi" nozīmē līgumslēdzēja tīro ienākumu reizinājums ar attiecību starp kalnrūpniecības sektora apgūšanas izdevumiem un visiem līgumslēdzēja apgūšanas izdevumiem. Ja

līgumslēdzējs nodarbojas ar polimetālu konkrēciju izstrādi, pārvadāšanu, kā arī galvenokārt ar trīs pārstrādātu metālu, proti, kobalta, vara un niķeļa rūpniecisko ražošanu, tad līgumslēdzēja izstrādes tīro ienākumu summa sastāda ne mazāk kā 25 % no tīriem ienākumiem. Ievērojot n) apakšpunkta noteikumus, visos pārējos gadījumos, ieskaitot gadījumus, kad līgumslēdzējs nodarbojas ar polimetālu konkrēciju izstrādi, pārvadāšanu, kā arī galvenokārt četru pārstrādātu metālu rūpniecisko ražošanu, proti, kobalta, vara, mangāna un niķeļa, Institūcijas var savu normu, noteikumu un procedūru ietvaros noteikt nepieciešamās apakšējās robežas, pielietojot tādu pašu proporcionalitātes formulu, kura tika izmantota, nosakot 25 % apakšējo robežu trim metāliem.

- f) Termins "līgumslēdzēju tīrie ienākumi" nozīmē līgumslēdzēja bruto ienākumus, atskaitot viņa ekspluatācijas izdevumus un viņa apgūšanas izdevumu atlīdzināšanu saskaņā ar j) apakšpunktu.

- g) i) Ja līgumslēdzējs nodarbojas ar polimetālu konkrēciju izstrādi, pārvadāšanu, kā arī gatavo metālu rūpniecisku ražošanu, termins "līgumslēdzēja bruto ienākumi" nozīmē bruto ienākumus no gatavo metālu pārdošanas un jebkādos citus naudas līdzekļus, kurus pamatoti var attiecināt uz līguma operāciju rēķina saskaņā ar finanšu normām, Institūcijas normām, noteikumiem un procedūrām.

- ii) visos pārējos gadījumos, izņemot tos, kuri minēti g) apakšpunkta i) punktā un n) apakšpunkta iii) punktā, termins "līgumslēdzēja bruto ienākumi" nozīmē bruto ienākumus no daļēji pārstrādātu metālu pārdošanas, kurus iegūst no polimetālu konkrēcijām, kuras savukārt iegūst no rajona, kas minēts līgumā, kā arī jebkurus citus naudas līdzekļus, kurus var pamatoti attiecināt uz līguma operācijām, saskaņā ar Institūcijas finanšu normām, noteikumiem un procedūrām.

- h) Termins "līgumslēdzēja apgūšanas izdevumi" nozīmē:

- i) izmaksas, kas veicamas pirms rūpnieciskās ražošanas sākšanas, kuras tieši saistītas ar minētā līguma rajona rūpnieciskā potenciāla apgūšanu un operācijām, kas saistītas ar šo darbību pēc līguma visos gadījumos, izņemot n) apakšpunktā minētos, saskaņā ar vispārārstītiem uzskaites principiem, ieskaitot, *inter alia*, mašīnu, iekārtu, kuģu, pārstrādes uzņēmumu, celtniecības, ēku, zemes, ceļu vērtību, kā arī meklēšanas un izpētes vērtību rajonā, kas minēts līgumā, procentu samaksas, nepieciešamās normas, licenču un savāktu summu vērtību; un

- ii) izmaksas, kas līdzīgas izmaksām, kas minētas i) punktā, kuras radušās pēc rūpnieciskās ražošanas sākšanas un nepieciešamas darba plāna izpildei, izņemot izmaksas, attiecināmas pie ekspluatācijas izmaksām.

- i) ienākumi no pamatlīdzekļu realizācijas un tirgus vērtība tādiem pamatlīdzekļiem, kuri vairs nav nepieciešami operācijām saskaņā ar kontraktu un kuri netiek pārdoti, atskaitāmas no līgumslēdzēja apgūšanas izdevumiem attiecīgā atskaites gada laikā. Kad šie atskaitījumi pārsniedz līgumslēdzēja apgūšanas izdevumus, liekā summa tiek pielikta pie līgumslēdzēja bruto ienākumiem.

- j) Līgumslēdzēja apgūšanas izdevumi pirms rūpnieciskās ražošanas sākšanas, kas minēti h) apakšpunkta i) punktā un n) apakšpunkta iv)

- punktā, tiek atlīdzināti desmit vienādu gada iemaksu veidā, kuras izmaksā no rūpnieciskās ražošanas sākšanas datuma. Līgumslēdzēja apgūšanas izdevumi, kas radušies pēc rūpnieciskās ražošanas sākšanas un minēti h) apakšpunkta ii) punktā un n) apakšpunkta iv) punktā, tiek atlīdzināti desmit vai mazāk vienādu ikgadēju izmaksājamo iemaksu veidā, lai nodrošinātu to pilnīgu atgūšanu līdz līguma beigām.
- k) Termins "līgumslēdzēja pamatdarbības izmaksas" nozīmē visas izmaksas, kas radušās pēc rūpnieciskās ražošanas sākšanas, rajona potenciāla rūpnieciskās ekspluatācijas gaitā (rajona, kas minēts līgumā), kā arī ar to saistītu darbību līgumā minētām operācijām, saskaņā ar atskaites vispārpieņemtajiem principiem, ieskaitot, *inter alia*, gada fiksēto savākto summu vai savākto summu par ražošanu, atkarība no tā, kas ir lielāks, izdevumi par darba algu, algas likmi, pabalsti kalpotājiem, materiāli, pakalpojumi, transports; izdevumi, kuri saistīti ar pārstrādi un realizāciju; procentu izmaksas, komunālo pakalpojumu izmaksas, jūras vides saglabāšana, netiešie un administratīvie izdevumi, kuri konkrēti saistīti ar līguma operācijām un jebkuri tiešie pamatdarbības zaudējumi, kas pārnesti uz priekšu vai atpakaļ, kā norādīts iepriekš. Tiešie pamatdarbības zaudējumi var būt pārnesti uz priekšu divu gadu laikā, izņemot līguma pēdējos divus gadus, kad tie var būt pārnesti divus gadus atpakaļ.
- l) Ja līgumslēdzējs nodarbojas ar polimetālu konkrēciju izstrādi, pārvaļāšanu, kā arī ar gatavu un pusgatavu metālu rūpniecisku ražošanu, termins "kalnrūpniecības sektora apgūšanas izdevumi" nozīmē to līgumslēdzēja apgūšanas izdevumu daļu, kura tieši saistīta ar rajona, kas minēts līgumā, resursu izstrādi, saskaņā ar vispārpieņemtajiem grāmatvedības principiem, kā arī Institūcijas finanšu normām, noteikumiem un procedūrām, ieskaitot, *inter alia*, maksājumu par pieteikumu, ikgada fiksētu maksājumu, un tur, kur tas ir pielietojams, rajona, kas minēts līgumā, meklēšanas un izstrādes izdevumus, kā arī izpētes un apgūšanas daļu.
- m) Termins "ienākums no ieguldījumiem" par katru atskaites gadu nozīmē attiecību starp tīriem šā gada izstrādes ienākumiem un kalnrūpniecības sektora apgūšanas izdevumiem. Lai aprēķinātu šādu attiecību, kalnrūpniecības sektora apgūšanas izdevumos ieskaita jaunu iekārtu iegādes un veco iekārtu nomaiņas izdevumus kalnrūpniecības sektorā, izņemot nomainītās iekārtas sākotnējo vērtību.
- n) Ja līgumslēdzējs nodarbojas tikai ar izstrādi:
- i) termins "attiecināmie tīrie ienākumi" nozīmē līgumslēdzēja tīro ienākumu visu summu;
- ii) termins "līgumslēdzēja tīrie ienākumi" atbilst to definīcijai f) apakšpunktā;
- iii) termins "līgumslēdzēja bruto ienākumi" nozīmē bruto ienākumus no polimetālu konkrēciju pārdošanas un jebkurus citus naudas līdzekļus, kuru saņemšanu var pamatot attiecināt uz līguma operāciju rēķina, saskaņā ar Institūcijas finanšu normām, noteikumiem un procedūrām;
- iv) termins "līgumslēdzēja attīstības izdevumi" nozīmē visas izmaksas, kas radušās pirms rūpnieciskās ražošanas sākšanas, kā minēts h) apakšpunkta i) punktā, un visi izdevumi, kas veikti pēc rūpnieciskās ražošanas sākšanas, kā norādīts h) apakšpunkta ii) punktā, kuri tieši saistīti ar rajona, kas minēts līgumā, resursu izstrādi, saskaņā ar vispārpieņemtajiem grāmatvedības principiem;
- v) termins "līgumslēdzēja pamatdarbības izdevumi" nozīmē līgumslēdzēja pamatdarbības izdevumus, kā norādīts k) apakšpunktā, kuri tieši saistīti ar rajona, kas minēts līgumā, resursu izstrādi, saskaņā ar vispārpieņemtajiem grāmatvedības principiem;
- vi) termins "ienākumi no ieguldījumiem" par jebkuru atskaites gadu nozīmē attiecību starp līgumslēdzēja tīriem ieņēmumiem par šo gadu un līgumslēdzēja apgūšanas izdevumiem. Lai aprēķinātu šo attiecību, līgumslēdzēja apgūšanas izdevumos ieskaita izdevumus par jauno iekārtu iegādi vai veco iekārtu nomaiņu, atskaitot nomaiņtās iekārtas sākotnējo vērtību.
- o) Izdevumi, kas minēti šī punkta h), k), l) un n) apakšpunktos, atkarībā no līgumslēdzēja izmaksātajiem procentiem, samazinās, ņemot vērā visus Institūcijas apstiprinātos gadījumus, saskaņā ar šī pielikuma 4. panta 1. punktu, kas attiecas uz parāda un pašu kapitāla attiecību un procentu likmi kā pamatotos, ņemot vērā pastāvošo komerciālo praksi.
- p) Šajā punktā minētie izdevumi netiek uzskaitīti kā tādi, kas iekļauj nodokļu samaksu no korporāciju ienākumiem vai no līdzīgām summām, ko iekasē valsts sakarā ar līgumslēdzēja operācijām.
7. a) 5. un 6. punktā minētais termins "pārstrādātie metāli" nozīmē visvienkāršākā veida metālus, kādi parasti tiek pārdoti starptautiskajos gala tirgos. Attiecībā uz metāliem, kuri netiek pārdoti šādos tirgos, termins "pārstrādātie metāli" nozīmē metālus visvienkāršākā veidā, kādā tie parasti tiek pārdoti reprezentatīvos darījumos atkarībā no tirgus apstākļiem;
- b) ja Institūcija nespēj noteikt gatavo metālu daudzumu, kas iegūts no polimetālu konkrēcijām rajonā, uz ko attiecas līgums, kas minēts 5. punkta b) apakšpunktā un 6. punkta b) apakšpunktā, daudzums tiek noteikts pēc metāla daudzuma konkrēcijās, pēc normālā izvilšanas tehnoloģiskā koeficienta un pēc citiem attiecīgiem faktoriem saskaņā ar Institūcijas normām, noteikumiem un procedūrām, kā arī saskaņā ar vispārpieņemtajiem grāmatvedības principiem.
8. Ja starptautiskais gala tirgus darbojas kā gatavo metālu, polimetālu konkrēciju un daļēji pārstrādāto metālu no konkrēcijām cenu noteikšanas reprezentācijas mehānisms, tad tiek piemērota šī tirgus vidējā cena. Visos pārējos gadījumos Institūcija pēc konsultācijas ar līgumslēdzēju nosaka taisnīgu cenu par augstākminēto produkciju saskaņā ar 9. punktu.
9. a) Visi izdevumi, izmaksas, ieņēmumi un ienākumi, kā arī visas noteiktās cenas un vērtības, kuras minētas šajā pantā, ir brīva tirgus operāciju un formālo darījumu rezultāts. Ja tādu nav, tad tos nosaka

Institūcija pēc konsultācijas ar līgumslēdzēju tā it kā tie būtu brīvā tirgus operāciju vai formālā darījuma rezultāts, ņemot vērā attiecīgās operācijas citos tirgos;

- b) šā punkta noteikumu ievērošanai un izpildes nodrošināšanai Institūcija vadās no principiem, kuri piemērojami formālajiem darījumiem, un no skaidrojumiem, ko veic ANO Transnacionālo korporāciju komisija, Ekspertu grupa par nodokļu līgumiem starp jaunattīstības un rūpnieciski attīstītām valstīm un citām starptautiskajām organizācijām, un skaidri nosaka savās normās, noteikumos un procedūrās vienveidīgas un starptautiskā līmenī pieņemtas uzskaites normas un procedūras un diplomēto neatkarīgo revidentu izvēles līdzekļus līgumslēdzējam, kuri ir pieņemami Institūcijai ar mērķi izdarīt revīziju saskaņā ar norādītām normām, noteikumiem un procedūrām.

10. Līgumslēdzējs iesniedz grāmatvežiem, saskaņā ar Institūcijas finansiālajām normām, noteikumiem un procedūrām, tādas finanšu datus, kas nepieciešami, lai konstatētu šī panta noteikumu ievērošanu.

11. Visi izdevumi, izmaksas, ieņēmumi un ienākumi, kā arī visas cenas un ienākumi, kas minēti šajā pantā, tiek noteikti saskaņā ar vispārārstītiem grāmatvedības principiem un Institūcijas finanšu normām, noteikumiem un procedūrām.

12. Maksājumi Institūcijai saskaņā ar 5. un 6. punktu notiek vai nu brīvi izmantojamā valūtā, vai valūtās, kuras ir brīvi pieejamas un efektīvi izmantojamās galvenajos valūtu tirgos, vai arī pēc līgumslēdzēja izvēles gatavo metālu ekvivalentos pēc tirgus cenām. Tirgus cena tiek noteikta saskaņā ar 5. punkta b) apakšpunktu. Brīvi izmantojamās valūtas un valūtas, kas brīvi pieejamas un efektīvi pielietojamas galvenajos valūtu tirgos, nosaka Institūcijas normas, noteikumi un procedūras saskaņā ar dominējošo starptautisko valūtu praksi.

13. Visas līgumslēdzēja finansiālas saistības attiecībā uz Institūciju, kā arī visas uz to attiecināmās summas, izdevumi, izmaksas, ieņēmumi un ienākumi, kuri minēti šajā pantā, tiek koriģētas, izsakot tos nemainīgos lielumos attiecībā uz bāzes gadu.

14. Lai sasniegtu 1. punktā izklāstītos mērķus, Institūcija var, ņemot vērā jebkuras Ekonomiskās plānošanas komisijas, un Juridiskās un tehniskās komisijas rekomendācijas, pieņemt normas, noteikumus un procedūras, kuras paredz atvieglojumu piešķiršanu līgumslēdzējiem uz vienlīdzīga un nediskriminējoša pamata.

15. Strīda gadījumā starp Institūciju un līgumslēdzēju, attiecībā uz līguma finansiālo noteikumu skaidrošanu un pielietošanu, jebkura puse var šo strīdu iesniegt obligātai komerciālai šķīrējtiesas iztiesāšanai, ja abas puses nepiekrīt noregulēt šo strīdu ar citu līdzekļu palīdzību saskaņā ar 188. panta 2. punktu.

14. pants

Informācijas nodošana

1. Darbu veicējs nodod Institūcijai saskaņā ar tās normām, noteikumiem un procedūrām, kā arī ar darba plāna nolikumu un noteikumiem,

Institūcijas noteiktajos termiņos visus attiecīgos datus, kuri nepieciešami efektīvai Institūcijas galveno Institūciju pilnvaru un funkciju īstenošanai, attiecībā uz rajonu, kas minēts darba plānā.

2. Iesniegtie dati par darba plānā minēto rajonu, kuriem ir īpašuma raksturs, var būt izmantoti tikai tiem mērķiem, kuri minēti šajā pantā. Dati, kuri nepieciešami Institūcijai normu, noteikumu un procedūru izstrādei, attiecībā uz jūras vides un drošības aizsardzību, izņemot datus par iekārtu konstrukciju, netiek uzskatīti par datiem ar īpašuma raksturu.

3. Datus, ko iesnieguši Institūcijai pētnieki, līguma saņemšanas prasītāji un līdzēji, un kurus uzskata par īpašumu, Institūcija nepauž uzņēmumam vai jebkuram citam ārpus Institūcijas, bet datus, kas attiecas uz rezervētiem rajoniem, var paziņot uzņēmumam. Tādus datus, ko iesniegušas uzņēmumam tādas personas, Uzņēmums nedrīkst izpaust Institūcijai vai jebkuram citam ārpus Institūcijas.

15. pants

Personāla mācību programmas

Līgumslēdzējs izstrādā Institūcijas un jaunattīstības valstu personāla sagatavošanas praktiskās programmas, ieskaitot tāda personāla piedalīšanos visos darbības veidos rajonā, kas minēts līgumā, saskaņā ar 144. panta 2. punktu.

16. pants

Ekskluzīvas tiesības veikt izpēti un izstrādi

Institūcija, saskaņā ar XI daļu un tās normām, noteikumiem un procedūrām, darba veicējam piešķir ekskluzīvas tiesības uz rajona, kas minēts darba plānā, izlūkošanu un izstrādi attiecībā uz konkrētu resursu kategoriju, un nodrošina, lai neviens cits subjekts neveiktu tajā pašā rajonā operācijas, kuras skar citu resursu kategoriju, tādējādi, kurš varētu traucēt darba veicēja operācijas. Darba veicējam tiek garantēts īpašumtiesību drošums saskaņā ar 153. panta 6. punktu.

17. pants

Institūcijas normas, noteikumi un procedūra

1. Institūcija saskaņā ar 160. panta 2. punkta f) apakšpunkta ii) punktu un 162. panta 2. punkta o) apakšpunkta ii) punktu pieņem vienoti piemērojamus noteikumus un procedūras, lai realizētu savas funkcijas, kas izklāstītas XI daļā, *inter alia*, par šādiem jautājumiem:

- administratīvā kārtība, kas attiecas uz rajona apskati, izpēti un izmantošanu;
- darbības:
 - rajona izmēri;
 - darbību ilgums;

- iii) darba izpildes prasība, ieskaitot pielikuma 4. panta 6. punkta c) apakšpunktā minētās garantijas;
 - iv) resursu kategorijas;
 - v) atteikšanās no darbības rajonā;
 - vi) ziņojumi par darba attīstību;
 - vii) atskaites datu iesniegšana;
 - viii) darbību pārbaude un uzraudzība;
 - ix) aizsardzība no citu darbības ietekmes jūras vidē;
 - x) līgumslēdzējas puses tiesību un pienākumu nodošana;
 - xi) tehnoloģijas nodošanas kārtība attīstītajām valstīm un to tiešajiem dalībniekiem, saskaņā ar 144. pantu;
 - xii) derīgo izrakteņu ieguves prakse un standarti, tai skaitā tie, kas attiecas uz darbību drošību, resursu saglabāšanu, un jūras vides aizsardzību;
 - xiii) rūpnieciskās ražošanas noteikšana;
 - xiv) kvalifikācijas standarti pretendentiem;
- c) finansiālie jautājumi:
- i) vienotas un nediskriminējošas izmaksu, grāmatvedības un revidentu izvēles principu izveidošana;
 - ii) operācijas gaitas noteikšana;
 - iii) pielikuma 13. pantā minētie stimulēšanas nosacījumi;
- d) lēmumu, kas pieņemti saskaņā ar 151. panta 10. punktu un 164. panta 2. punkta d) apakšpunktu, izpilde.

2. Normās, noteikumos un procedūrās par turpmāk minētajām tēmām jāietver zemāk minētie nosacījumi:

a) Izpētes rajona izmēri

Lai veiktu intensīvu izpēti, Institūcija nosaka noteiktu darbības veikšanas rajonu, kas var būt līdz divas reizes lielāks kā izpētei paredzētā platība. Rajona izmēri nosakāmi saskaņā ar pielikuma 8. panta prasībām, 151. panta noteikumiem, kā arī līguma noteikumiem, ņemot vērā esošās derīgo izrakteņu ieguves tehnoloģiskās iespējas, kā arī attiecīgā rajona specifisko fizisko raksturojumu. Rajona platība nevar būt ne lielāka, ne mazāka, kā nepieciešams attiecīgā mērķa īstenošanai.

b) Darbību ilgums

- i) apskatei nav laika ierobežojuma;
- ii) Izpētes laikam jābūt pietiekošam, lai varētu izpētīt rajona specifiskās īpašības, projektēt un izgatavot attiecīgā apgabala derīgo izrakteņu ieguvei nepieciešamos instrumentus un projektēt un izgatavot mazus un vidējus pārstrādes uzņēmumus, kur varētu pārbaudīt derīgo izrakteņu paraugus un iegūtos pārstrādes produktus;

- iii) ekspluatācijas laikam jābūt saskaņotam ar derīgo izrakteņu ieguves ekonomisko raksturu, ņemot vērā tādus faktorus, kā rūdas resursu izsīkšanu, izrakteņu pārstrādes materiālu derīguma termiņu, procedūras iespējas un finansiālo nodrošinājumu. Ekspluatācijas laikam jābūt pietiekamam, lai iegūtu no izejvielām rūpnieciskos ražojumus, lai pietiktu laika saplānot izrakteņu rūpnieciskās pārstrādes produktu pieprasījuma skalu un laiku, kurā produkcijai nebūs pieprasījuma. Tomēr kopējam ekspluatācijas laikam jābūt pietiekoši īsam, lai dotu Institūcijai iespēju papildināt darba plāna termiņus un nosacījumus, kad saskaņā ar noteikumiem un procesa kārtību tas būs nepieciešams.

c) Darba izpildes prasības

Varas institūcija var prasīt, lai ekspluatācijas laikā darbu vadītājs izdarītu periodiskus izdevumus, kas būtu atbilstoši darba plānā norādītā rajona izmēriem un izdevumus, kas vadītājam jāveic labticīgi ar mērķi ieviest konkrētā rajona produkciju rūpnieciskā aprītē tai laika posmā, ko noteikusi Institūcija. Minētie izdevumi nedrīkst tikt izveidoti tā, ka potenciāliem nākošiem operatoriem būtu jādarbojas ar lētākām tehnoloģiskām iekārtām kā vispār pieņemts. Institūcija, lai celtu produkcijas rūpniecisko vērtību, starp izpētes posma beigām un ekspluatācijas posma sākumu var noteikt maksimālu laika intervālu. Nosakot šo intervālu, Institūcijai jāņem vērā, ka liela apjoma derīgo izrakteņu ieguves konstruēšanu un procesu nevar uzsākt, kamēr nav beidzies izpētes posms un sācies ekspluatācijas posms. Tādējādi, nosakot laika posmu, kurā tiks uzsākta rajona rūpnieciskā izmantošana, jāņem vērā būvniecībai nepieciešamais laiks pēc izpētes posma beigām, kā arī iespējamie kavējumi. Kad uzsākta rūpnieciskā ražošana, Institūcijai saprātīgā laika posmā, ņemot vērā visus attiecīgos faktorus, jālūdz darbu veicējam saglabāt rūpniecisko ražošanu visu darba plāna realizēšanas laiku.

d) Resursu kategorijas

Nosakot to resursu kategorijas, uz kuru pamata ir pieņemts darba plāns, Institūcijai jāpievērš īpaša uzmanība šādiem nosacījumiem:

- i) noteiktu resursu apstrādei nepieciešams izmantot līdzīgus apstrādes paņēmienus;
- ii) daži resursi var tikt attīstīti vienlaicīgi, bez citu tā paša rajona resursu ieguves darbu veicēju nepamatotas iesaistīšanas.

Neviens no šiem apakšpunktiem nevar aizliegt Institūcijai apstiprināt darba plānu vairāk kā viena rajona vienas kategorijas resursu pārstrādei vienam un tam pašam pretendētājam.

e) Atteikšanās no darbības rajona

Operatoram ir tiesības jebkurā laikā bez sankciju piemērošanas atteikties no visām vai daļas viņa darba plānā minētajām tiesībām attiecīgajā rajonā.

f) Jūras vides aizsardzība

Noteikumi, normas un procedūra jāizstrādā tā, lai jūras vide būtu efektīvi aizsargāta no ļaundabīgas iedarbības, kas varētu rasties tieši no darbības attiecīgajā rajonā, vai no kuģiem, uz kuriem notiek izejvielu pārstrāde, piegādājot izrakteņus tieši no ieguves vietām, ņemot vērā to, cik lielā apmērā šīs nelabvēlīgās sekas var rasties urbšanas, drenēšanas, izrakteņu un grants paraugu ņemšanas, rakšanas un kaitīgo atkritumu uzglabāšanas, izmešanas un iepludināšanas jūras vidē, rezultātā.

g) Rūpnieciskā ražošana

Rūpnieciskā ražošana uzskatāma par uzsāktu, ja operators uzsācis ilgstošus, liela mēroga izrakumu darbus, kuru rezultātā iegūts pietiekoši daudz izejvielu, kas skaidri norāda, ka pamatmērķis ir ražošana lielā apjomā, nevis ražošana kā informācijas sniedzējs, analīzes vai parauga pārbaude.

18. pants

Sankcijas

1. Līgumslēdzēju tiesības saskaņā ar līgumu var tikt pārtrauktas vai izbeigtas tikai šādos gadījumos:

- a) ja, neņemot vērā Institūcijas brīdinājumu, līgumslēdzējs turpina savu darbību tā, ka tās rezultātā nopietni, ilgstoši un apzināti tiek pārkāpti līguma pamatnoteikumi, XI daļas un Institūcijas noteikumi, normas un procedūras; vai
- b) ja līgumslēdzējs nepilda viņam saistošu Institūcijas lēmumu strīdu gadījumā.

2. Jebkura līguma pārkāpuma gadījumā, ko neparedz 1. punkta a) apakšpunkts, vai arī tiesību izbeigšanas vai pārtraukšanas saskaņā ar 1. punkta a) apakšpunktu gadījumā, Institūcijai ir tiesības uzlikt naudas sodu proporcionāli pārkāpuma izraisīto seku bīstamībai.

3. Izņemot ārkārtēju rīkojumu izdošanas gadījumus saskaņā ar 162. panta 2. punkta w) apakšpunktu, Institūcija var nepiemērot sodu, ieskaitot naudas sodu, tiesību pārtraukšanu vai izbeigšanu tik ilgi, kamēr līgumslēdzējam ir dota iespēja aizsargāt savas tiesības saskaņā ar XI daļas 5. nodaļu.

19. pants

Līguma pārskatīšana

1. Ja ir iespēja vai rodas apstākļi, pie kuriem pēc vienas puses domām līgums ir netaisnīgs vai nepraktisks vai pie kuriem nav iespējams sasniegt

līgumā vai XI daļā noteikto darbības mērķi, puses iesaistās sarunās par līguma noteikumu izmaiņšanu.

2. Jebkurš līgums, kas noslēgts saskaņā ar 153. panta 3. punktu, var tikt pārskatīts tikai pēc pušu vienošanās.

20. pants

Tiesību un pienākumu nodošana

Līgumā noteiktās tiesības un pienākumi var tikt nodoti tikai ar Institūcijas piekrišanu un saskaņā ar tās noteikumiem, normām un procesa kārtību. Institūcija nevar nepamatoti atturēties no tiesību un pienākumu nodošanas atzīšanas, ja tiesību pārņēmējs ir visādā ziņā kvalificēts pretendents un pieņem visus tiesību nodevēja saistošos pienākumus un ja šī tiesību pārņemšana neizmaina darba plānu, kuru nosaka šī pielikuma 6. panta 3. punkta c) apakšpunkts.

21. pants

Pielietojamās tiesību normas

1. Līgumu regulē līgumā noteikumi, Institūcijas noteiktās normas, noteikumi un procedūra, XI daļa un citas starptautiskās tiesību normas, kas ir saderīgas ar šo Konvenciju.

2. Jebkurš saskaņā ar šo Konvenciju pieņemtais tiesas vai šķīrētības lēmums par Institūcijas un līgumslēdzēju tiesībām un pienākumiem ir spēkā katras dalībvalsts teritorijā.

3. Neviena dalībvalsts nevar līgumslēdzējam izvirzīt nosacījumus, kas ir pretrunā ar XI daļu. Tomēr nosacījumi netiek uzskatīti par neatbilstošiem XI daļai, ja līgumslēdzējs ir pieņēmis par sponsoru vai kuģošanai izmanto tādas dalībvalsts karogu, kuras vides aizsardzības un citi normatīvie akti ir daudz stingrāki kā Institūcijas noteiktās normas, noteikumi un procedūras, kas pieņemtas saskaņā ar šī pielikuma 17. panta 20. punkta f) apakšpunktu.

22. pants

Atbildība

Līgumslēdzējs ir atbildīgs par ikvienu kaitējumu, ko tas ar savu nelikumīgo rīcību radījis savas darbības vadības rezultātā, ņemot vērā iespējamo Institūcijas atbildību par darbību vai nolaidību. Tāpat Institūcija ir atbildīga par katru kaitējumu, kas radies, realizējot pilnvaras un funkcijas, ieskaitot 168. panta 2. punkta pārkāpšanu, ņemot vērā iespējamo atbildību par līgumslēdzēja darbību vai nolaidību. Jebkurā gadījumā atbildība iestājas reāli nodarītā kaitējuma apmērā.

IV PIELIKUMS

UZŅĒMUMA STATŪTI

1. pants

Mērķi

1. Uzņēmums ir Institūcijas struktūra, kas saskaņā ar 153. panta 2. punkta a) apakšpunktu var darboties tieši darbu veikšanas rajonā, kā arī veikt šeit iegūto izrakteņu transportēšanu, pārstrādi un tirdzniecību.

2. Realizējot savus mērķus un uzdevumus, uzņēmumam jādarbojas saskaņā ar šo Konvenciju un Institūcijas izdotām normām, noteikumiem un procedūrām.

3. Attīstot rajona resursus saskaņā ar 1. punktu, uzņēmums darbojas pēc labiem ražošanas principiem un ievērojot Konvenciju.

2. pants

Attiecības ar Institūciju

1. Pamatojoties uz 170. pantu, uzņēmums darbojas saskaņā ar Asamblejas vispārējo politiku un Padomes direktīvām.

2. Uzņēmums savā darbībā saglabā autonomiju, ievērojot 1. punkta nosacījumus.

3. Nekas šajā Konvencijā nevar likt uzņēmumam atbildēt par Institūcijas pienākumiem un darbību, vai arī Institūcijai atbildēt par uzņēmuma pienākumiem un darbību.

3. pants

Atbildības ierobežojums

Nevienam institūcijas loceklim, neskarot šī pielikuma 11. panta 3. punktu, nav jāatbild par Uzņēmuma pienākumiem un darbību tikai tāpēc, ka viņš ir tā loceklis.

4. pants

Struktūra

Uzņēmumam ir valde, ģenerāldirektors un funkciju veikšanai nepieciešamie darbinieki.

5. pants

Valde

1. Valde sastāv no 15 locekļiem, kurus saskaņā ar 160. panta 2. punkta c) apakšpunktu ievēl Asambleja. Valdes locekļu vēlēšanās jāpievērš

uzmanība vienmērīga ģeogrāfiskā sadalījuma principam. Lai nodrošinātu uzņēmuma sekmīgu un efektīgu darbību, Institūcijas locekļiem Valdes vēlēšanās, izvēloties kandidatūras, jāņem vērā nepieciešamība izvirzīt par kandidātiem personas ar visaugstāko kompetenci, kvalifikāciju svarīgākajās nozarēs.

2. Valdes locekļus ievēl uz četriem gadiem un tos var pārvēlēt, pie tam tiek ievērots rotācijas princips.

3. Valdes locekļi turpina savu darbību, kamēr tiek ievēlēti viņu tiesību pārņēmēji. Ja valdes locekļa vieta kļūst vakanta, Asambleja saskaņā ar 160. panta 2. punkta c) apakšpunktu ievēl jaunu locekli uz priekšgājēja atlikušo darbības laiku.

4. Valdes locekļiem darbojas privātpersonas statusā. Savu pienākumu pildīšanas laikā viņi nedrīkst prasīt vai saņemt norādījumus no kādas valdības vai kāda cita avota. Ikvienam varas institūcijas loceklim jārespektē valdes locekļa neatkarība un jāatturas no jebkuriem mēģinājumiem ietekmēt viņus pienākumu pildīšanas laikā.

5. Katrs valdes loceklis no uzņēmuma fondiem saņem atalgojumu par savu darbu. Atalgojuma lielumu pēc Padomes ieteikumiem nosaka Asambleja.

6. Parasti valde darbojas uzņēmuma biroja telpās un satiekas tik bieži, cik to prasa uzņēmuma darbības noteikumi.

7. Divas trešdaļas valdes locekļu sastāda kvorumu.

8. Katram valdes loceklim ir viena balss. Visi jautājumi valdē tiek izlemti ar tās locekļu balsu vairākumu. Ja kādam loceklim ir strīdīga nostāja par apspriežamo jautājumu, viņš drīkst atteikties no balsošanas šajā lietā.

9. Ikvienam Institūcijas loceklim ir tiesības pieprasīt no Valdes informāciju par darbībām, kas tieši skar viņu. Valdei jācenšas nodrošināt šādu informāciju.

6. pants

Valdes pilnvaras un funkcijas

Valdei jāvada uzņēmuma darbība. Saskaņā ar šo Konvenciju valdei jāpilda

savas funkcijas uzņēmuma mērķa sasniegšanai, ieskaitot sekojošas tiesības:

- a) no locekļu skaita ievēlēt priekšsēdētāju;
- b) pieņemt savas darbības kārtības noteikumus;
- c) saskaņā ar 153. panta 3. punktu un 162. panta 2. punkta j) apakšpunktu izstrādāt un rakstiski iesniegt Padomei oficiālu darba plānu;
- d) izstrādāt darba plānu un programmu 170. pantā noteikto uzdevumu īstenošanai;
- e) saskaņā ar 151. panta 2. līdz 7. punktu sagatavot un iesniegt Padomei ražošanas atļauju pieteikumus;
- f) dot atļauju sarunām par tehnoloģijas iegūšanu, ieskaitot tos veidus, kas noteikti III pielikuma 5. panta 3. punkta a), c), un d) apakšpunktā, un apstiprināt šo sarunu rezultātus;
- g) apstiprināt noteikumus un dot atļauju sarunām par kopuzņēmumu un citām kopīgas darbības formām saskaņā ar III pielikuma 9. un 11. pantu un apstiprināt šo sarunu rezultātus;
- h) dot ieteikumus Asamblejai, kādu daļu no uzņēmuma tīrā ienākuma saskaņā ar 160. panta 2. punkta f) apakšpunktu un šī pielikuma 10. pantu, vajadzētu atstāt uzņēmuma rezerves fondam;
- i) pieņemt uzņēmuma ikgadējo budžetu;
- j) saskaņā ar šī pielikuma 12. panta 3. punktu noteikt preču un pakalpojumu piegādi;
- k) saskaņā ar šī pielikuma 9. pantu iesniegt Padomei ikgadējo atskaiti;
- l) apstiprināšanai Asamblejā iesniegt Padomei saistošo noteikumu projektus par darba organizāciju, vadību, uzņēmuma darbinieku iecelšanas un atlaišanas kārtību, kā arī pieņemt noteikumus par šo normu efektivitāti
- m) ņemt aizņēmumus un veicināt netiešu vai citādu nodrošinājumu saskaņā ar šī pielikuma 11. panta 2. punktu;
- n) iesaistīties jebkurā likumīgā darbībā, slēgt līgumus un citas saistības saskaņā ar šī pielikuma 13. pantu.
- o) pēc Padomes piekrišanas deleģēt jebkuras nediskrecionāras pilnvaras ģenerāldirektoram un savām Komitejām.

7. pants

Ģenerāldirektors un uzņēmuma personāls

1. Pēc Padomes rekomendācijām un valdes izvirzītiem kandidātiem Asambleja ievēl uzņēmuma ģenerāldirektoru, kas nedrīkst būt valdes loceklis. Ģenerāldirektors atrodas amatā uz noteiktu laiku, kas nav ilgāks par 5 gadiem un var tikt ievēlēts papildus darbības termiņam.

2. Ģenerāldirektors ir uzņēmuma likumiskais pārstāvis un izpilddirektors, viņš ir tieši atbildīgs valdei par uzņēmuma darba vadīšanu. Saskaņā ar šī pielikuma 6. panta 1. punktu, viņš ir atbildīgs par uzņēmuma organizāciju, vadīšanu, darbinieku iecelšanu un atlaišanu no amata. Viņam bez balsstiesībām jāpiedalās valdes sanāksmēs un viņš bez balsstiesībām var piedalīties Asamblejas un Padomes sanāksmēs, kad tiek apspriesti ar uzņēmumu saistīti jautājumi.

3. Svarīgākais apsvērums darbinieku izvēlē ir nepieciešamība nodrošināt visaugstāko efektivitāti un tehniskās kompetences standartus. Darbinieku izvēlē jāpievērš uzmanība ģeogrāfiskā sadalījuma vienlīdzības principam.

4. Savu pienākumu izpildē ģenerāldirektors un personāls nedrīkst prasīt vai saņemt norādījumus no kādas citas valdības vai kādiem citiem ārpus uzņēmuma esošiem avotiem. Darbiniekiem kā uzņēmuma starptautiskiem pārstāvjiem, atbildīgiem tikai uzņēmuma priekšā, jāatturas no jebkuras darbības, kas varētu atsaukties uz viņu stāvokli. Katra dalībvalsts apņemas ievērot uzņēmuma ģenerāldirektora un darbinieku īpašo starptautiskās darbības statusu un necensties ietekmēt viņus pienākumu izpildē.

5. 168. panta 2. punktā noteiktā atbildība vienādi attiecināma uz visiem uzņēmuma darbiniekiem.

8. pants

Atrašanās vieta

Uzņēmuma galvenais birojs atrodas Institūcijas mītnē. Uzņēmums var izveidot filiāles jebkuras dalībvalsts teritorijā ar šīs valsts piekrišanu.

9. pants

Ziņojumi un finanšu pārskati

1. Ne vēlāk kā 3 mēnešus pēc katra finanšu gada beigām uzņēmumam jāiesniedz Padomei izskatīšanai ikgadējais pārskats, kas ietver revidentu ziņojumus par tā kontu stāvokli un noteiktā laikā jānodod Padomei apkopojošs pārskats par savu finansiālo stāvokli, kā arī peļņas un zaudējumu pārskats.

2. Uzņēmumam jāpublicē gada pārskats un citi pārskati, kas tiek uzskatīti par raksturīgiem.

3. Visi ziņojumi un finanšu pārskati, kas apskatīti šajā pantā, tiek izplatīti Institūcijas locekļiem.

10. pants

Asignējumi no tīrā ienākuma

1. Atsaucoties uz 3. pantu, uzņēmums izdara maksājumus Institūcijai vai saskaņā ar III pielikuma 13. pantu tās ekvivalentiem.

2. Pēc valdes ieteikuma Asambleja nosaka, kāda uzņēmuma tīrā ienākuma daļa atstājama uzņēmuma rezervei. Atlikums pārskaitāms Institūcijai.

3. Lai uzņēmums kļūtu spējīgs pašfinansēties, sākotnējā posmā, kas nevar būt ilgāks par 10 gadiem no rūpnieciskās ražošanas uzsākšanas brīža, Asambleja atbrīvo uzņēmumu no 1. punktā minētajiem maksājumiem un atstāj visu uzņēmuma tīro ienākumu tā rezerves fondos.

11. pants

Finanses

1. Uzņēmuma fondos ietilpst:

a) saskaņā ar 173. panta 2. punkta b) apakšpunktu noteiktās summas, kas tiek saņemtas no Institūcijas;

b) brīvprātīgi dalībvalstu maksājumi uzņēmuma finansiālās darbības attīstībai;

c) saskaņā ar 1. un 3. panta noteikumiem uzņēmuma aizņēmumi;

d) ienākumi no uzņēmuma darbības;

e) citi uzņēmumam pieejamie fondi, lai sekmētu darbības izpildi un realizētu savas funkcijas.

2. a) Uzņēmumam ir tiesības ņemt aizņēmumus, lai veicinātu šādu papildus vai citādu drošību. Uzņēmumam jāsaņem dalībvalsts apstiprinājums, ja tas pārdod savas obligācijas finanšu tirgū vai par dalībvalsts valūtu. Aizņēmuma kopējo summu pēc valdes rekomendācijām nosaka Padome.

b) dalībvalstij jādara viss iespējamais, lai atbalstītu uzņēmuma lūgumu pēc aizņēmuma kapitāla tirgū un no starptautiskām finanšu institūcijām.

3. a) Uzņēmums jānodrošina ar fondiem, kas nepieciešami izejvielu ieguves vietas izpētei un tās ekspluatācijai, transportēšanai un darbu veikšanai, iegūto minerālvielu realizēšanai, niķeļa, vara, kobalta un mangāna ieguvei, kā arī sākotnējo administrācijas izmaksu segšanai. Minēto fondu apjomam, kritērijiem un regulēšanas nosacījumiem jābūt iekļautiem sagatavošanas Komisijas normu projektos un Institūcijas normās un noteikumos.

b) Ikvienai dalībvalstij jādod iespēja uzņēmumam saņemt pusi no 1. punktā minētajām summām ar ilgtermiņa bezprocentu aizņēmumu saskaņā ar aizņēmuma ņemšanas laikā spēkā esošo ANO budžeta vērtējuma skalu, uzskaites korekcijai, ņemot vērā arī

valstis, kas nav ANO locekles. Par uzņēmuma radītiem parādiem, lai iegūtu fondu otru pusi pēc tās pašas skalas, galvo dalībvalsts.

c) gadījumā, ja dalībvalsts finansu maksājuma summa ir mazāka nekā a) punktā minētais Uzņēmumam nepieciešamais fonda apmērs, Asambleja savā pirmajā sesijā aplūko radītā deficīta apmērus un, ņemot vērā a) un b) apakšpunktā minētos dalībvalsts pienākumus un visas Sagatavošanas Komisijas rekomendācijas, nosaka izlīguma iespējas deficīta likvidēšanai.

d) i) Ikvienai dalībvalstij 60 dienu laikā pēc šīs Konvencijas spēkā stāšanās vai 30 dienu laikā pēc ratifikācijas vai pievienošanās dokumenta deponēšanas, atkarībā no tā, kurš termiņš ir vēlākais, iemaksā uzņēmumam neatsaucamu, neapstrīdamu, bezprocentu aizdevumu tādā apmērā, kā to dalībvalstij nosaka b) apakšpunkts.

ii) Pirmajā iespējamā laikā pēc Konvencijas spēkā stāšanās un vēlāk ik gadu vai citā piemērotā laikā, valde, saskaņā ar 170. pantu un pielikuma 12. pantu, sagatavo nepieciešamo uzņēmuma darbības un administratīvo izmaksu fonda lieluma un noteikta laika apmaksas sarakstu.

iii) Lai segtu minētos izdevumus, uzņēmums ar Institūcijas starpniecību paziņo dalībvalstij par viņu iemaksām fondos saskaņā ar b) apakšpunktu. Uzņēmums šādas parādzīmes iekasē par summām, ko var prasīt tādu izdevumu segšanai, kas paredzēti sarakstā attiecībā uz bezprocentu aizdevumiem.

iv) Dalībvalstij pēc ziņojuma saņemšanas jādod iespēja uzņēmumam brīvi rīkoties ar garantēto parādu iemaksām saskaņā ar b) apakšpunktu.

e) i) Pēc uzņēmuma prasības dalībvalsts var nodrošināt garantētos parādus papildus jau nodrošinātajiem saskaņā ar b) apakšpunktā minēto kārtību.

ii) Nodrošināto parādu vietā Dalībvalsts var izdarīt brīvprātīgus maksājumus uzņēmumam tādā apmērā, kas būtu ekvivalents tai parādu daļai, par kuru citādi tai būtu jādod galvojums.

f) Procentu aizņēmumu apmaksai ir prioritāte pār bezprocentu aizņēmumu apmaksu. Bezprocentu aizņēmumu atmaksājumi tiek veikti pēc Asamblejas noteikta saraksta, ko tā sastāda pēc Padomes rekomendācijām un valdes ieteikuma. Veicot šo funkciju, valde vadās pēc Institūcijas attiecīgajām normām, noteikumiem un procedūras, kur tiek ņemts vērā uzņēmuma efektīvas darbības garantijas nozīmīgums un arī daļēji finansiālās neatkarības nodrošinājums.

g) Uzņēmuma pieejamos fondos jābūt brīvi lietojamai valūtai vai valūtai, kas ir brīvi pieejama un efektīvi izmantojama lielākajos ārvalstu valūtas maiņas tirgos. Šai valūtai jābūt noteiktai Institūcijas normās,

noteikumos un procedūrās saskaņā ar starptautiski pieņemto valūtas praksi. Neviena dalībvalsts, izņemot 2. punktā minēto gadījumu, nevar saglabāt vai uzlikt ierobežojumus uzņēmumam valdīt, lietot vai mainīt šos līdzekļus.

- h) "Parāda galvojums" nozīmē dalībvalsts solījumu uzņēmuma kreditoram segt, pēc kreditora paziņojuma, proporcionāli noteiktajam mērogam uzņēmuma finansiālās saistības to neizpildes gadījumā. Šāds maksājuma pienākums izdarāms saskaņā ar Institūcijas normām, noteikumiem un procedūrām.

4. Uzņēmuma līdzekļi, aktīvi un izdevumi jāglabā atsevišķi no Institūcijas līdzekļiem, aktīviem un izdevumiem. Šis pants nevar aizkavēt uzņēmumu vienoties ar Institūciju par iespēju personāla un pakalpojumu, kā arī administratīvo izdevumu izmaksas maksāt katrai institūcijai atsevišķi vai vienai otras vietā.

5. Katru gadu neatkarīgs Padomes iecelts revidents pār uzņēmuma pārskatiem, grāmatvedības dokumentiem un atskaitēm, ieskaitot ikgadējo finansu atskaiti, izdara revīziju.

12. pants

Darbības

1. Uzņēmums Padomei piedāvā darbības īstenošanas projektus saskaņā ar 170. pantu. Šādos projektos ietilpst oficiāls rakstisks darba plāns attiecībā uz darbību rajonā saskaņā ar 153. panta 3. punktu, kā arī visa cita tāda veida informācija un dati, kuri laiku pa laikam var būt nepieciešami to novērtēšanai Juridiskajā un tehniskajā komisijā un apstiprināšanai Padomē.

2. Pēc apstiprināšanas Padomē uzņēmums realizē projektu, pamatojoties uz oficiālo rakstisko darba plānu, kas minēts 1. punktā.

3. a) Ja uzņēmuma rīcībā nav preces un pakalpojumi, kas nepieciešami tā darbībā, tos var iegādāties. Šo mērķu sasniegšanai tas organizē izsoles un slēdz līgumus ar izsoļu dalībniekiem, kas piedāvā vislabāko kvalitātes, cenas un piegādes termiņu salikumu.

b) Ja ir vairāk kā viens šādām prasībām atbilstošs piedāvājums, līgums tiek piedāvāts saskaņā ar:

- i) nediskriminācijas principu, pamatojoties uz politiskajiem un citiem apsvērumiem, kas neattiecas uz darbības realizēšanu ar pienācīgu centību un efektivitāti; un
- ii) Padomes apstiprinātiem vadošajiem principiem, kuri attiecas uz no jaunattīstības valstīm, ieskaitot tās, kurām nav pieejas pie jūras un kuras atrodas ģeogrāfiski nelabvēlīgā stāvoklī, nākošo preču un pakalpojumu preferencēm.

c) Vadība var pieņemt normas, kas nosaka īpašus gadījumus, kad, ja tas vislabākajā veidā atbilst Uzņēmuma interesēm, var neievērot prasības par izsoļu izziņošanu.

4. Uzņēmumam ir īpašumtiesības uz visiem tā iegūtajiem derīgajiem izrakstiem un ražotajām pārstrādes vielām.

5. Uzņēmums pārdot savu produkciju uz nediskriminācijas pamata. Tas nedod nekomerciālas atlaides.

6. Nekaitējot kopējām jeb speciālām pilnvarām, kas piešķirtas tam saskaņā ar citiem šīs Konvencijas noteikumiem, uzņēmums realizē pilnvaras, kas nepieciešamas tā darbā.

7. Uzņēmumam nav jāiejaucas dalībvalstu politiskajās lietās, kā arī attiecīgās dalībvalsts politiskajai sistēmai nav jāietekmē tās lēmumi. Savos lēmumos tā vadās tikai no komerciāliem apsvērumiem, bet šie apsvērumi tiek novērtēti objektīvi, lai sasniegtu mērķus, kas norādīti šī pielikuma 1. pantā.

13. pants

Tiesiskais statuss, privilēģijas un imunitātes

1. Lai uzņēmums varētu realizēt savas funkcijas dalībvalstu teritorijās, tam tiek piešķirts statuss, privilēģijas un imunitātes, kas izklāstītas šajā pantā. Šī principa realizēšanai Uzņēmums un dalībvalsts var, ja nepieciešams, slēgt speciālas vienošanās.

2. Uzņēmumam ir tāda rīcībspēja, kāda nepieciešama tā funkciju realizēšanai un tā mērķu sasniegšanai, un jo īpaši spēja:

- a) slēgt līgumus, kopējās vienošanās un citas vienošanās, tai skaitā vienošanās ar valstīm un starptautiskām organizācijām;
 - b) iegādāties, īrēt, būt par īpašnieku un rīkoties ar nekustamo un kustamo īpašumu;
 - c) uzstāties kā pusei tiesas procesos.
3. a) Prasības pret uzņēmumu var tikt ierosinātas tikai ar atbilstošu kompetenci apveltītā tiesā dalībvalstī, kuras teritorijā uzņēmums:
- i) ir biroja vai citu būvju valdītājs;
 - ii) norīkojis aģentu procesuālo paziņojumu saņemšanai;
 - iii) noslēdzis preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas līgumu;
 - iv) izlaidis vērtspapīrus; vai
 - v) citādā veidā ir iesaistīts komerciālā darbībā.

b) Uzņēmuma īpašums un aktīvi, lai kur arī tie atrastos un kas tos valdītu, bauda imunitāti pret visa veida arestiem, izņemšanām, kā arī izpildprocesiem līdz galējā lēmuma, attiecībā pret uzņēmumu, pieņemšanai.

4. a) Uzņēmuma īpašums un aktīvi, lai kur arī tie atrastos un kas tos valdītu, bauda imunitāti pret rekvizīciju, konfiskāciju, ekspropriāciju un citiem izņemšanas veidiem, pamatotiem ar izpildvaras vai likumdošanas varas iestāžu aktiem;
- b) Uzņēmuma īpašums un aktīvi, lai kur arī tie atrastos un kas tos valdītu, tiek atbrīvoti no jebkāda rakstura diskriminējošiem ierobežojumiem, reglamentācijām, kontroles un moratorijiem;
- c) Uzņēmumam un tā darbiniekiem ir jāievēro jebkuras valsts vai teritorijas, kurā uzņēmums vai tā darbinieki var nodarboties ar komerciālo vai citu darbību, likumi un noteikumi;
- d) dalībvalstis nodrošina, lai uzņēmums baudītu visas tiesības, privilēģijas un imunitātes, kuras tās nodrošina subjektiem, kuri nodarbojas ar komercdarbību to teritorijā. Šīs tiesības, privilēģijas un imunitātes uzņēmums bauda uz ne mazāk labvēlīga pamata kā tas, uz kura pamatojoties tās tiek piešķirtas subjektiem, kuri nodarbojas ar analogisku komercdarbību. Ja dalībvalsts piešķir speciālas privilēģijas jaunattīstības valstīm vai to komercsubjektiem, uzņēmums bauda privilēģijas uz analoga preferenciāla pamata;
- e) dalībvalstis var piešķirt uzņēmumam īpašus atvieglojumus, tiesības, privilēģijas un imunitātes, nebūdamas saistītas ar pienākumu piešķirt tādus atvieglojumus, tiesības, privilēģijas vai imunitātes citiem komercsubjektiem.
5. Uzņēmums risina pārrunas ar uzņēmējvalstīm, kurā atrodas tā biroji un būves, par atbrīvošanu no tiešo un netiešo nodokļu uzlikšanas.
6. Katra dalībvalsts veic pasākumus, kādi nepieciešami, lai saskaņā ar savu likumdošanu realizētu šajā Pielikumā izklāstītos principus un informētu uzņēmumu par tās realizētajiem specifiskajiem pasākumiem.
7. Uzņēmums var tādā mērā un apstākļos, kādus tas pats var noteikt, atteikties no jebkurām privilēģijām un imunitātēm, kas piešķirtas tam saskaņā ar šo pantu un speciālajām vienošanām, par kurām minēts 1. punktā.

V PIELIKUMS

SAMIERINĀŠANAS PROCEDŪRA

1. nodaļa

SAMIERINĀŠANAS PROCEDŪRA SAISTĪBĀ AR XV SADAĻAS 1. DAĻU

1. pants

Lietas izskatīšanas ierosināšana

Ja strīda puses vienojušās saskaņā ar 284. pantu nodot strīdu noregulēšanai samierināšanās procedūrā, kas paredzēta šajā nodaļā, tad jebkura tāda puse var ierosināt lietas izskatīšanu ar rakstisku paziņojumu, nosūtīamu citai pusei vai pusēm.

2. pants

Starpnieki

Starpnieku sarakstu sastāda un uztur Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsēkretārs. Katrai dalībvalstij ir tiesības nozīmēt četrus starpniekus, no kuriem katram ir jābūt ar visaugstāko objektivitātes, kompetences un godprātīguma reputāciju. Tādā veidā nozīmēto personu uzvārdi sastāda norādīto sarakstu. Ja kādā brīdī starpnieku, kurus nozīmē kāda dalībvalsts un kuri norādīti sarakstā, skaits izrādās mazāks par četriem, tad šai dalībvalstij ir tiesības veikt nepieciešamo papildu nozīmēšanu. Starpnieka uzvārds sarakstā paliek līdz brīdim, kamēr to nenoņem dalībvalsts, kas to nozīmējusi, nodrošinot, ka šis samierinātājs turpina strādāt samierināšanas komisijā, kuras sastāvā viņš bija nozīmēts, līdz konkrētās lietas izskatīšanas pabeigšanai šajā komisijā.

3. pants

Samierināšanas komisijas izveide

Ja puses nav vienojušās par citu, tad samierināšanas komisija tiek veidota sekojoši:

- a) ievērojot g) apakšpunktu, samierināšanas komisija sastāv no pieciem samierinātājiem;
- b) puse, kas ierosinājusi lietas izskatīšanu samierināšanas kārtībā, nozīmē divus samierinātājus, dodot priekšroku tiem, kas minēti šī pielikuma 2. pantā paredzētajā sarakstā, viens no kuriem var būt tās pilsonis, ja vien puses nevienojas savādāk. Šādas samierinātāju nozīmēšanas tiek iekļautas paziņojumā saskaņā ar šī pielikuma 1. pantu;
- c) otra strīda puse nozīmē divus samierinātājus tādā pašā veidā, kāds paredzēts b) apakšpunktā, 21 dienas laikā no šī pielikuma 1. pantā paredzētā paziņojuma saņemšanas. Ja nozīmēšana noteiktajā termiņā netiek veikta, puse, kas ierosinājusi lietas izskatīšanu, vienas nedēļas laikā pēc šī termiņa notecēšanas var vai nu pārtraukt lietas izskatīšanu, paziņojot par to otrai pusei, vai lūgt Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsēkretāru, lai viņš veic nozīmēšanu saskaņā ar c) apakšpunktu;

d) 30 dienu laikā pēc visu četru samierinātāju nozīmēšanas viņi nozīmē piekto samierinātāju, kuru izvēlas no šī pielikuma 2. pantā minētā saraksta, un kurš ir priekšsēdētājs. Ja šī nozīmēšana šī termiņa laikā nenotiek, jebkura no pusēm vienas nedēļas laikā pēc šī termiņa izbeigšanas var lūgt Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsēkretāru veikt minēto nozīmēšanu saskaņā ar e) apakšpunktu;

e) 30 dienu laikā pēc c) vai d) apakšpunktā paredzētā lūguma saņemšanas Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsēkretārs, konsultējoties ar strīda pusēm, veic nepieciešamo samierinātāju nozīmēšanu no šī pielikuma 2. pantā minētā saraksta;

f) jebkuras vakantās vietas tiek aizpildītas tādā pašā kārtībā, kāda noteikta sākotnējai samierinātāju nozīmēšanai;

g) divas vai vairāk puses, kuras vienojoties nosaka, ka tām ir vienādas intereses, kopīgi nozīmē divus samierinātājus. Gadījumā, ja ir divas vai vairāk puses ar dažādām interesēm, vai kad tās nav vienojušās par to vienādu interešu esamību, tās nozīmē samierinātājus katra atsevišķi;

h) strīdos ar vairāk kā divām pusēm, kurām ir dažādas intereses, vai kur nav vienošanās par vienādu interešu esamību, puses, cik tas ir iespējams, piemēro a) līdz f) apakšpunkta noteikumus.

4. pants

Procedūra

Samierināšanas komisija, ja puses nav vienojušās citādi, pati nosaka savu procedūru. Komisija ar strīda pušu piekrišanu var piedāvāt jebkurai dalībvalstij iesniegt tai savus uzskatus mutiskā vai rakstiskā veidā. Komisijas lēmumu procedūras jautājumos, atskaite un rekomendācijas tiek pieņemtas ar tās dalībnieku balsu vairākumu.

5. pants

Izlīgums

Komisija var pievērst pušu uzmanību jebkuriem līdzekļiem, kuri varētu atvieglot strīda izlīgumu.

6. pants

Komisijas funkcijas

Komisija uzklaua puses, izskata to pretenzijas un iebildumus un piedāvā pusēm priekšlikumus ar mērķi panākt izlīgumu.

7. pants

Atskaite

1. Komisija atskaiti iesniedz 12 mēnešu laikā no tās izveidošanas dienas. Tās atskaitē tiek atzīmētas visas panāktās vienošanās un, ja vienošanās nav panāktas, komisijas slēdzieni par visiem fakta un tiesību, kas attiecas uz strīdus priekšmetu, jautājumiem un tās rekomendācijas, kuras komisija uzskata par derīgām strīda draudzīgā atrisināšanā. Atskaite tiek nodota glabāšanā Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsēkretāram, kurš to nekavējoties nosūta strīda pusēm.

2. Komisijas atskaites, tai skaitā secinājumi un rekomendācijas, pusēm nav saistošas.

8. pants

Procedūras izbeigšana

Lietas izskatīšana samierināšanas kārtībā tiek izbeigta, kad panākta lietas atrisināšana, kad puses pieņēmušas vai viena puse noraidījusi atskaitē norādītās rekomendācijas, par to rakstveidā paziņojot Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsēkretāram, vai kad izbeidzies trīs mēnešu termiņš no atskaites pārsūtīšanas pusēm.

9. pants

Samaksa un izdevumi

Komisijas samaksu un izdevumus sedz strīda puses.

10. pants

Pušu tiesības izmainīt procedūras

Strīda puses, vienojoties tikai par konkrēta strīda izskatīšanu, var izmainīt jebkuru šī pielikuma noteikumu.

2. nodaļa

**OBLIGĀTA LIETAS NODOŠANA NOREGULĒŠANAI
SAMIERINĀŠANAS PROCEDŪRĀ SASKAŅĀ AR XV DAĻAS
3. NODAĻU**

11. pants

Lietas izskatīšanas ierosināšana

1. Jebkura strīda, kurš saskaņā ar XV daļas 3. nodaļu var tikt nodots noregulēšanai samierināšanas kārtībā, kas paredzēta šajā nodaļā, puse var ierosināt lietas izskatīšanu, nosūtot rakstisku paziņojumu citai pusei vai pusēm.

2. Pusei, kas saņēmusi paziņojumu saskaņā ar 1. punktu, ir jāpiekrīt strīda noregulēšanai samierināšanas kārtībā.

12. pants

**Atbildes neiesniegšana vai atteikšanās nodot strīdu lietas
izskatīšanai samierināšanas kārtībā**

Strīda puses vai pušu atbildes uz paziņojumu par lietas izskatīšanas ierosināšanu nesniegšana vai atteikšanās piekrist šādai strīda izskatīšanai nav šķērslis lietas izskatīšanas ierosināšanai.

13. pants

Kompetence

Domstarpības attiecībā uz samierināšanas komisijas, kas darbojas saskaņā ar šo nodaļu, kompetenci risina šī komisija.

14. pants

1. nodaļas piemērošana

1. nodaļas 2. līdz 10. pantu piemēro, ievērojot šīs nodaļas noteikumus.

VI PIELIKUMS

STARPTAUTISKĀ JŪRAS TIESĪBU TRIBUNĀLA STATŪTI

1. pants

Vispārējie noteikumi

1. Starptautiskais jūras tiesību tribunāls tiek izveidots un darbojas saskaņā ar šīs Konvencijas un šo statūtu noteikumiem.
2. Tribunāla mītne ir Vācijas Federatīvās Republikas Brīvajā un Hanzas pilsētā Hamburgā.
3. Tribunāls var sanākt un pildīt savas funkcijas arī citās vietās, kad vien tas uzskata to par vēlamu.
4. Strīda nodošana Tribunālam reglamentēta XI un XV daļās

1. nodaļa

TRIBUNĀLA ORGANIZĀCIJA

2. pants

Sastāvs

1. Tribunāls sastāv no kolēģijas, ko veido 21 neatkarīgs loceklis, kuri ievēlēti no personu ar visaugstāko objektivitātes un godīguma reputāciju vidus un kuri ir atzītas autoritātes jūras tiesību nozarē.
2. Tribunāla sastāvā kopumā jābūt nodrošinātai pasaules pamattiesību sistēmu pārstāvēniecībai un taisnīgai ģeogrāfiskai sadalei.

3. pants

Dalība

1. Tribunāla sastāvā nedrīkst būt divi vienas un tās pašas valsts pilsoņi. Persona, kura no dalības Tribunālā viedokļa var tikt uzskatīta par vairāk kā vienas valsts pilsoni, tiek uzskatīta par tās valsts, kurā tā parasti realizē savas civilās un politiskās tiesības, pārstāvi.
2. Tribunāla sastāvā jābūt ne mazāk kā trim pārstāvjiem no katras ģeogrāfiskās grupas, ko nosaka Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālā Asambleja.

4. pants

Kandidātu izvirzīšana un vēlēšanas

1. Katra valsts var izvirzīt ne vairāk kā divus kandidātus, kuriem ir šī pielikuma 2. pantā norādītās īpašības. Tribunāla locekļi tiek ievēlēti no personu, kuru kandidatūras tika izvirzītas norādītajā veidā, saraksta.

2. Ne vēlāk kā trīs mēnešus pirms vēlēšanu dienas Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsēkretārs pirmo vēlēšanu gadījumā vai Tribunāla sekretārs – visās nākamajās vēlēšanās – nosūta dalībvalstīm piedāvājumu divu mēnešu laikā izvirzīt savus Tribunāla locekļu kandidātus. Viņš alfabētā kārtībā sastāda visu personu, kuru kandidatūras tika izvirzītas, sarakstu, norādot valsti, kas konkrēto kandidatūru izvirzījusi, un minēto sarakstu līdz pēdējā mēneša, kas ir pirms katru vēlēšanu dienas, 7. datumam iesniedz dalībvalstīm.

3. Pirmās vēlēšanas notiek ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc dienas, kad šī Konvencija stājusies spēkā.

4. Tribunāla locekļi tiek ievēlēti aizklātā balsošanā. Vēlēšanas pirmajā reizē notiek Apvienoto Nāciju organizācijas Ģenerālsēkretāra sasauktā dalībvalstu sapulcē un vēlākajās vēlēšanās atbilstoši dalībvalstu saskaņotai procedūrai. Šādā sapulcē divas trešdaļas no dalībvalstu skaita sastāda kvorumu. Tribunālā ievēlēti skaitās kandidāti, kas savākuši balsu vairākumu, bet ne mazāk par divām trešdaļām klātesošo un vēlēšanās piedalīto dalībvalstu balsu, ar noteikumu, ka šāds vairākums iekļauj sevī dalībvalstu vairākumu.

5. pants

Pilnvaru termiņš

1. Tribunāla locekļi tiek ievēlēti uz deviņiem gadiem un var tikt atkārtoti ievēlēti, tomēr ievērojot to, ka septiņu pirmā Tribunāla sastāva locekļu pilnvaru termiņš iztek pēc trim gadiem, bet vēl septiņu locekļu pilnvaru laiks beidzas pēc sešiem gadiem.

2. Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsēkretārs pēc pirmajām vēlēšanām nekavējoties izlozes kārtībā nosaka, kuri no locekļiem skaitās ievēlēti uz iepriekšminēto trīs un sešu gadu sākotnējo termiņu.

3. Tribunāla locekļi turpina pildīt savus pienākumus līdz viņu nomaīņai. Pat pēc nomaīņas viņi pabeidz jebkuru lietas izskatīšanu, ko viņi sākuši pirms nomaīņas dienas.

4. Tribunāla locekļa amata atstāšanas gadījumā iesniegums par amata atstāšanu tiek adresēts Tribunāla priekšsēdētājam. Pēc šāda iesnieguma saņemšanas vieta kļūst vakanta.

6. pants

Vakances

1. Atklājušās vakances tiek aizpildītas tādā pašā kārtībā, kāda noteikta pirmajām vēlēšanām, ievērojot sekojošus noteikumus: mēneša laikā no vakances atklāšanās Tribunāla sekretārs nosūta šī pielikuma 4. pantā paredzētos uzaicinājumus, bet vēlēšanu dienu pēc konsultācijām ar dalībvalstīm nosaka Tribunāla priekšsēdētājs.

2. Tribunāla loceklis, kurš ievēlēts locekļa, kura pilnvaru laiks vēl nav beidzies, vietā, ieņem amatu līdz viņa nomainītā locekļa pilnvaru termiņa beigām.

7. pants

Darbības nesavienojamība

1. Neviena Tribunāla loceklis nedrīkst pildīt kādus politiskus vai administratīvus amatus vai aktīvi piedalīties vai būt materiāli ieinteresēts jebkura uzņēmuma, kas nodarbojas ar jūras vai jūras dibena izpēti vai resursu pārstrādi, vai cita veida jūras vai jūras dibena komerciālu izmantošanu, darbībā.

2. Neviena no Tribunāla locekļiem nevar būt kādā lietā pārstāvis, pilnvarotais vai advokāts.

3. Jebkuras šaubas par šiem jautājumiem atrisina citu klātesošo Tribunāla locekļu vairākums.

8. pants

Nosacījumi, kas attiecas uz Tribunāla locekļu piedalīšanos konkrētā lietā

1. Neviena Tribunāla loceklis nedrīkst piedalīties tādas lietas izskatīšanā, kurā agrāk viņš piedalījies kā vienas puses pārstāvis, pilnvarotais vai advokāts vai kā valsts vai starptautiskās tiesas loceklis, jeb citā statusā.

2. Ja kāda iemesla pēc Tribunāla loceklis uzskata, ka viņam nevajadzētu piedalīties konkrētas lietas izskatīšanā, viņš par to paziņo Tribunāla priekšsēdētājam.

3. Ja priekšsēdētājs uzskata, ka kāda īpaša iemesla pēc kāds Tribunāla loceklis nedrīkst piedalīties konkrētas lietas izskatīšanā, viņš pēdējam par to paziņo.

4. Jebkuras šaubas par šiem jautājumiem risina pārējo Tribunāla locekļu vairākums.

9. pants

Gadījumi, kad Tribunāla loceklis pārstāj pildīt noteiktās prasības

Ja citi Tribunāla locekļi vienbalsīgi nolemj, ka kāds no Tribunāla locekļiem pārstājis pildīt tam noteiktās prasības, tad Tribunāla priekšsēdētājs pasludina vietu par vakantu.

10. pants

Privilēģijas un imunitāte

Tribunāla locekļi, pildot savus pienākumus Tribunālā, bauda diplomātiskās privilēģijas un imunitātes.

11. pants

Tribunāla locekļu svinīgie solījumi

Katram Tribunāla loceklim pirms stāšanās amatā atklātā sanāksmē svinīgi jāsolā, ka viņš savus pienākumus pildīs taisnīgi un godprātīgi.

12. pants

Priekšsēdētājs, priekšsēdētāja vietnieks un sekretārs

1. Tribunāls ievēl priekšsēdētāju un priekšsēdētāja vietnieku uz trim gadiem; viņus var ievēlēt atkārtoti.

2. Tribunāls nozīmē savu sekretāru un var veikt pasākumus, lai nozīmētu tādas citas amatpersonas, kādas var būt nepieciešamas.

3. Tribunāla priekšsēdētājs un sekretārs dzīvo Tribunāla mītnes vietā.

13. pants

Kvorums

1. Sanāksmēs piedalās visi Tribunāla locekļi; lai Tribunāls varētu darboties, nepieciešams kvorums no 11 ievēlētiem Tribunāla locekļiem.

2. Ievērojot šī pielikuma 17. pantu, Tribunāls nosaka, kuri locekļi ir pieejami, lai veidotu Tribunālu tā vai cita strīda izšķiršanai, ņemot vērā šī pielikuma 14. un 15. pantā paredzēto kameru efektīvu funkcionēšanu.

3. Visi Tribunālam iesniedzamie strīdi un iesniegumi Tribunālā tiek uzklauti un risināti, izņemot gadījumus, kad tiek piemērots šī pielikuma 14. pants vai kad puses lūdz, lai strīds tiktu izskatīts saskaņā ar šī pielikuma 15. pantu.

14. pants

Tribunāla kamera, kas izskata strīdus attiecībā uz jūras dibenu

Saskaņā ar šī pielikuma 4. nodaļu tiek veidota strīdu kamera attiecībā uz jūras dibenu. Tai ir XI daļas 5. nodaļā paredzētā kompetence, pilnvaras un funkcijas.

15. pants

Speciālās kameras

1. Tribunāls var veidot Kameras sastāvošas no trim vai vairāk ievēlētiem locekļiem, kādas tas uzskata par nepieciešamām konkrētu kategoriju lietu izskatīšanai.

2. Tribunāls veido kameru tam nodotā konkrētā strīda izskatīšanai, ja to lūdz puses. Šādas kameras sastāvu nosaka Tribunāls ar pušu piekrišanu.

3. Lai paātrinātu lietu izskatīšanu, Tribunāls katru gadu veido kameru piecu tā ievēlētu locekļu sastāvā, kura var izskatīt lietas vienkāršotā kārtībā. Lai aizvietotu locekļus, kuri nevar piedalīties tās vai citas lietas izskatīšanā, tiek izraudzīti divi alternatīvie locekļi.

4. Strīdi tiek izskatīti un izlemti šajā pantā paredzētajās kamerās, ja to pieprasa puses.

5. Lēmums, ko pieņemusi viena no šajā pantā vai šā pielikuma 14. pantā paredzētajām kamerām, skaitās paša Tribunāla pieņemts.

16. pants

Tribunāla reglaments

Tribunāls pieņem reglamentu, kas nosaka tā funkciju izpildes kārtību. Tribunāls nosaka arī savu reglamentu.

17. pants

Tribunāla locekļu pilsonība

1. Tribunāla locekļi, kuriem ir kādas no strīda pusēm pilsonība, saglabā tiesības piedalīties iztiesāšanā Tribunāla locekļu statusā.

2. Ja Tribunāla sastāvā jebkura strīda izskatīšanā atrodas loceklis, kuram ir vienas puses pilsonība, jebkura cita puse strīdā var izraudzīties kādu personu dalībai iztiesāšanai Tribunāla locekļa statusā.

3. Ja Tribunāla sastāvā kāda strīda izskatīšanā nav neviena locekļa, kuram ir kādas no pusēm pilsonība, tad katra no šīm pusēm var izraudzīties kādu personu, kura piedalīsies Tribunāla locekļa statusā.

4. Šis pants tiek piemērots kamerām, kuras minētas šī pielikuma 14. un 15. pantā. Tādos gadījumos Tribunāla priekšsēdētājs pēc konsultācijas ar pusēm lūdz konkrētus Tribunāla locekļus no kameras sastāva tādā skaitā, kāds nepieciešams, atdot vietu Tribunāla locekļiem, kuri atrodas ieinteresēto pušu pilsonībā, vai, ja tādu nav, vai arī, ja viņi nevar piedalīties, locekļiem, kurus speciāli izvēlas puses.

5. Ja vairākām pusēm ir kopēja interese, tad iepriekšminēto noteikumu nodrošināšanai tās tiek uzskatītas kā viena puse. Jebkuras šaubas par šo jautājumu tiek risinātas ar Tribunāla lēmumu.

6. Locekļiem, kuri ievēlēti saskaņā ar 2., 3. un 4. punktu, jāizpilda nosacījumi, kas paredzēti šā pielikuma 2., 8. un 11. pantā. Viņi piedalās lēmumu pieņemšanā uz pilnīgas līdztiesības nosacījumiem ar saviem kolēģiem.

18. pants

Tribunāla locekļu atalgojums

1. Katrs ievēlētais Tribunāla loceklis saņem atalgojumu un īpašu piemaksu par katru dienu, kad viņš pilda savas funkcijas, pie kam jebkura gada kopējā summa, kura jāizmaksā Tribunāla loceklim kā īpaša piemaksa, nedrīkst būt lielāka par gada atalgojumu.

2. Tribunāla priekšsēdētājs saņem speciālu gada atalgojumu.

3. Tribunāla priekšsēdētāja vietnieks saņem īpašu piemaksu par katru dienu, kad viņš izpilda Priekšsēdētāja pienākumus.

4. Locekļi, kuri ievēlēti šī pielikuma 17. panta kārtībā, saņem kompensāciju par katru dienu, kad veic savas funkcijas.

5. Algas, piemaksas un kompensācijas tiek laiku pa laikam noteiktas dalībvalstu apspriedēs, ņemot vērā Tribunāla darba daudzumu. Tās nevar tikt samazinātas amata izpildes termiņa laikā.

6. Sekretāra alga tiek noteikta dalībvalstu apspriedē pēc Tribunāla ieteikuma.

7. Noteikumi, kuri pieņemti dalībvalstu apspriedēs, satur nosacījumus, pēc kuriem Tribunāla locekļiem un sekretāram tiek noteiktas pensijas, kā arī nosacījumi, pie kuriem Tribunāla locekļi un sekretārs saņem savus ceļa izdevumus.

8. Algas piemaksas un kompensācijas tiek atbrīvotas no nodokļiem.

19. pants

Tribunāla izdevumi

1. Dalībvalstis un Institūcija sedz Tribunāla izdevumus tādā kārtībā un ar tādiem nosacījumiem, kādi tiek noteikti dalībvalstu sapulcēs.

2. Kad puse lietā, kura nodota izskatīšanai Tribunālam, ir subjekts, kas nav dalībvalsts vai Institūcija, Tribunāls nosaka summu, kuru dotajai pusei jāiemaksā kā Tribunāla izdevumus.

2. nodaļa

KOMPETENCE

20. pants

Tribunāla pieejamība

1. Tribunāls ir pieejams visām dalībvalstīm.

2. Tribunāls ir pieejams subjektiem, kuri nav Dalībvalstis jebkurā lietā, kura tieši paredzēta XI daļā, vai jebkurā lietā, kura nodota izskatīšanai Tribunālam saskaņā ar jebkuru citu vienošanos, kas paredz Tribunāla kompetenci, kurai piekritušas visas lietas puses.

21. pants

Kompetence

Tribunāla kompetencē ietilpst visi strīdi un iesniegumi, kuri nodoti tam saskaņā ar šo Konvenciju, un visi jautājumi, kas speciāli noteikti jebkurā citā līgumā, kurš ietilpst Tribunāla kompetencē.

22. pants

Strīda, kurš pakļauts citam līgumam, nodošana

Visiem līguma vai Konvencijas dalībniekiem vienojoties, jebkuri strīdi, kas skar Konvencijas vai līguma tulkošanas vai piemērošanas jautājumus, var tikt iesniegti izskatīšanai Tribunālam.

23. pants

Piemērojamie tiesību akti

Tribunāls izskata visus strīdus un iesniegumus saskaņā ar 293. pantu.

3. nodaļa

PROCEDŪRA

24. pants

Lietas ierosināšana

1. Atkarībā no apstākļiem, strīdi tiek iesniegti Tribunāla izskatīšanai vai, paziņojot sekretāram par speciālu vienošanos, vai arī ar rakstisku iesniegumu uz sekretāra vārda. Abos gadījumos tiek norādīts strīda priekšmets un puses.

2. Sekretārs nekavējoties paziņo par vienošanos vai iesniegumu visām ieinteresētajām pusēm.

3. Sekretārs par to paziņo visām dalībvalstīm.

25. pants

Pagaidu pasākumi

1. Saskaņā ar 290. pantu Tribunāls un tā Jūras gultnes strīdu izšķiršanas kamera var noteikt pagaidu pasākumus.

2. Ja Tribunāls nesanāk vai, ja nav pietiekams dalībnieku skaits, lai izveidotu kvorumu, pagaidu pasākumus nosaka kamera ar saīsinātu procedūru, kas tiek veidota saskaņā ar šī pielikuma 15. panta 3. punktu. Neatkarīgi no šī pielikuma 15. panta 4. punkta šādus pagaidu pasākumus var noteikt pēc kādas no strīda pušu lūguma. Tos var pārskatīt un izmainīt Tribunāls.

26. pants

Lietas izskatīšana

1. Lietas izskatīšana notiek priekšsēdētāja vadībā, vai, ja viņš nevar būt klāt, tad Priekšsēdētāja vietnieka vadībā, bet gadījumā, ja nevar abi, tad to vada vecākais no klātesošajiem tiesnešiem.

2. Izskatīšana notiek publiski, ja Tribunāls nav pieņēmis citu lēmumu vai, ja puses nepieprasa, lai publika netiktu pieļauta.

27. pants

Lietas vešana

Tribunāls pieņem lēmumu attiecībā uz lietas vešanu, nosaka kādā formā un kādos termiņos katrai pusei jāizklāsta savi argumenti, un veic visus pasākumus, kas saistīti ar pierādījumu iegūšanu.

28. pants

Neierašanās

Ja viena puse neierodas Tribunālā vai neizklāsta savus argumentus, otra puse var lūgt Tribunālu turpināt izskatīšanu un pieņemt lēmumu. Puses neierašanās vai argumentu neiesniegšana nav šķērslis lietas izskatīšanai. Pirms lēmuma pieņemšanas Tribunālam jāpārliciecinās, ka šis strīds ietilpst tā kompetencē, kā arī par to, ka prasība ir pietiekami pamatota kā no faktiskā, tā arī no juridiskā viedokļa.

29. pants

Vairākums lēmuma pieņemšanai

1. Visi jautājumi tiek risināti ar klātesošo Tribunāla locekļu balsu vairākumu.

2. Ja balsis dalās uz pusēm, tad par noteicošo tiek uzskatīta Priekšsēdētāja vai viņu aizvietojošā Tribunāla locekļa balss.

30. pants

Spriedums

1. Spriedumā jābūt norādītiem motīviem, uz kuriem tas pamatots.

2. Spriedumā tiek norādīti to Tribunāla locekļu uzvārdi, kuri piedalās tā pieņemšanā.

3. Ja spriedums kopumā vai tā daļa neizpauž vienbalsīgu Tribunāla locekļu viedokli, tad jebkurš Tribunāla loceklis ir tiesīgs izteikt savu īpašo viedokli.

4. Spriedumu paraksta priekšsēdētājs un sekretārs. Tas tiek paziņots atklātā sēdē pēc strīda pušu iepazīstināšanas.

31. pants

Lūgums par iesaistīšanos lietā

1. Ja Dalībvalsts uzskata, ka lēmums kādā lietā var aizskart kādu tās tiesiska rakstura interesi, tad šī valsts var griezties Tribunālā ar lūgumu par atļauju iesaistīties lietā.

2. Lēmumu par tāda lūguma apmierināšanu pieņem Tribunāls.

3. Ja lūgums par iesaistīšanos lietā tiek apmierināts, Tribunāla lēmums šajā lietā būs saistošs dalībvalstij, kura iesaistās lietā, ciktāl tas attiecas uz iemeslu, kādēļ puse lietā iesaistījies.

32. pants

Tiesības iesaistīties lietā jautājumā par interpretāciju vai piemērošanu

1. Ja rodas jautājums par šīs Konvencijas interpretāciju vai piemērošanu, Sekretārs tūlīt par to paziņo visām dalībvalstīm.

2. Gadījumā, ja saskaņā ar šī pielikuma 21. un 22. pantu rodas jautājums par starptautiska līguma interpretāciju vai piemērošanu, Sekretārs par to paziņo visiem līguma dalībniekiem.

3. Katrai Pusei, kura minēta 1. un 2. punktā, ir tiesības iesaistīties lietā; ja tā izmanto šīs tiesības, tad lēmumā norādītais skaidrojums tai būs saistošs.

33. pants

Pabeigtība un sprieduma saistošais spēks

1. Tribunāla lēmums ir galīgs un tas jāpilda visām strīda pusēm.

2. Lēmumam ir saistošs raksturs tikai pusēm un tikai attiecībā uz konkrēto strīdu.

3. Strīda gadījumā par lēmuma jēgu vai darbības jomu, Tribunāls pēc jebkuras Puses lūguma sniedz tā skaidrojumu.

34. pants

Izdevumi

Ja Tribunāls nepieņem nekādu lēmumu, katra Puse sedz savus izdevumus.

4. nodaļa

JŪRAS GULTNES STRĪDU IZŠĶIRŠANAS KAMERA

35. pants

Sastāvs

1. Jūras gultnes strīdu izšķiršanas kamera, kas minēta šī pielikuma 14. pantā, sastāv no 11 locekļiem, kuri ievēlēti ar Tribunāla locekļu balsu vairākumu no to skaita.

2. Kameras locekļu ievēlēšanā tiek pārstāvētas galvenās pasaules tiesību sistēmas un taisnīga ģeogrāfisks sadalījums.

3. Kameras locekļi tiek ievēlēti katrus 3 gadus un var tikt ievēlēti uz otru termiņu.

4. Kamera ievēl no savu locekļu skaita savu Priekšsēdētāju, kurš ieņem šo posteni pa to laiku, uz kuru ievēlēta Kamera.

5. Ja kāda iztiesāšana paliek nepabeigta 3 gadu termiņa notecēšanas laikā, uz kuru ievēlēta kamera, tā pabeidz iztiesāšanu savā iepriekšējā sastāvā.

6. Ja Kamerā rodas vakance, Tribunāls ievēl aizvietotāju no savu ievēlēto locekļu skaita, kurš ieņem šo amatu līdz viņa priekšgājēja pilnvaru termiņa beigām.

7. Kameras izveidošanai nepieciešams tādu septiņu locekļu kvorums, kurus izraudzījies Tribunāls.

36. pants

Ad hoc kameras

1. Jūras gultnes strīdu izšķiršanas Kamera izveido *ad hoc* kameru, kas sastāv no trijiem tās locekļiem, un tā paredzēta kāda konkrēta strīda izskatīšanai, kurš nodots tai saskaņā ar 188. panta 1. punkta b) apakšpunktu. Tādas kameras sastāvu nosaka Jūras gultnes strīdu izšķiršanas kamera ar Pušu piekrišanu.

2. Ja Puses nepiekrīt *ad hoc* Kameras sastāvam, katra strīda Puse nozīmē vienu locekli, bet trešais loceklis tiek nozīmēts pēc abu Pušu vienošanās. Ja viņi nevienojas, vai kāda Puse nenozīmē locekli, Jūras gultnes strīdu izšķiršanas kameras priekšsēdētājs nekavējoties veic šādu nozīmēšanu vai nozīmē no viņu locekļu skaita pēc konsultācijas ar pusēm.

3. *Ad hoc* kameras locekļi nevar atrasties kādas no strīda Pušu dienestā vai atrasties strīda Puses pilsonībā.

37. pants

Pieejamība

Kamera ir pieejama Dalībvalstīm, Institūcijai un citiem subjektiem, kuri norādīti XI daļas 5. nodaļā.

38. pants

Piemērojamie tiesību akti

Papildus 293. panta noteikumiem Kamera piemēro:

- Institūcijas normas, noteikumus un procedūras, kas pieņemtas saskaņā ar šo Konvenciju; un
- kontraktu noteikumus, kas skar darbību reģionā jautājumos, kas saistīti ar šādiem kontraktiem.

3. Tribunāls var piedāvāt tādas grozījumus šiem statūtiem, kādus tas uzskata par nepieciešamiem, paziņojot tos rakstveidā Dalībvalstīm izskatīšanai saskaņā ar 1. un 2. punktu.

VII PIELIKUMS

ŠĶĪRĒJTIESA

1. pants

Lietas ierosināšana

Ievērojot XV nodaļas noteikumus, katra strīda puse var iesniegt strīdu izskatīšanai šķīrējtiesas procesā, kas paredzēts šajā Pielikumā, par to rakstiski paziņojot otrai pusei vai strīda pusēm. Paziņojumam tiek pievienots prasības pieteikums un prasības pamats.

2. pants

Šķīrējtiesnešu saraksts

1. ANO Ģenerālsēkretārs sastāda un ved šķīrējtiesnešu sarakstu. Katrai Dalībvalstij ir tiesības iecelt 4 šķīrējtiesnešus, no kuriem katram ir jābūt pieredzei Jūras lietās un viņam jābūt ar kompetenta, taisnīga un godīga cilvēka reputāciju. Tādā veidā izvirzīto personu uzvārdi sastāda norādīto sarakstu.

2. Ja kāda laika periodā, šķīrējtiesnešu, kurus izvirzījusi Dalībvalsts un kas iekļauti šādā sarakstā, skaits ir mazāks par četri, šai valstij ir tiesības veikt nepieciešamo papildu izvirzīšanu.

3. Šķīrējtiesneša uzvārds sarakstā paliek līdz tam laikam, kamēr to noņem viņu izvirzījušī Dalībvalsts, pie kam šis šķīrējtiesnesis turpinās veikt savus pienākumus jebkurā šķīrējtiesā, kuras sastāvā viņš bija iecelts, līdz lietas beigām šajā šķīrējtiesā.

3. pants

Šķīrējtiesas izveidošana

Saskaņā ar šo pielikumu, lietas izskatīšanas nolūkā, ja puses nav vienojušās par citu kārtību, šķīrējtiesas tribunāls tiek veidots šādā kārtībā:

- a) ievērojot g) apakšpunktu, šķīrējtiesa sastāv no pieciem locekļiem;
- b) puse, kura ierosināja lietu, ieceļ vienu locekli, kurš tiek izraudzīts, vēlams, no saraksta, kas minēts šī pielikuma 2. pantā, un kurš var būt tās pilsonis. Iecelšana tiek iekļauta paziņojumā, kas minēts šī pielikuma 1. pantā;
- c) otra strīda puse 30 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas, kas minēts šī pielikuma 1. pantā, ieceļ vienu locekli, kurš tiek izraudzīts no saraksta un var būt tās pilsonis. Ja iecelšana netiek veikta šā termiņa laikā, puse, kura ierosināja lietu, var divu nedēļu laikā pēc šā termiņa notecešanas lūgt, lai iecelšana tiktu veikta saskaņā ar e) apakšpunktu;
- d) pārējie trīs locekļi tiek iecelti pēc pušu vienošanās. Tie tiek izraudzīti no saraksta un ir trešo valstu pilsoņi, ja puses nevienojas par citu kārtību. Strīda puses ieceļ šķīrējtiesas priekšsēdētāju no šo trīs locekļu

skaita. Ja 60 dienu laikā pēc šī pieteikuma saņemšanas, kas minēts šī Pielikuma 1. pantā, puses nevienojas par vienu vai vairāku šķīrējtiesas locekļu iecelšanu, kurus jāieceļ pēc vienošanās, vai par priekšsēdētāja iecelšanu, tad iecelšana tiek veikta saskaņā ar e) apakšpunktu. Tāds lūgums tiek iesniegts ne vēlāk kā 2 nedēļas pēc augstāk minētā 60 dienu termiņa izbeigšanās;

- e) ja puses nevienojas par to, ka iecelšana saskaņā ar c) un d) apakšpunktu tiks veikta no kādas personas puses vai to veiks trešā valsts pēc Pušu izvēles, nepieciešamo iecelšanu veic Starptautiskā Jūras tiesību Tribunāla priekšsēdētājs. Ja priekšsēdētājs nevar veikt darbības saskaņā ar doto apakšpunktu, vai, ja viņš ir vienas strīda puses pilsonis, iecelšanu veic pēc vecuma nākamais Jūras tiesību Tribunāla loceklis, kurš nav nevienas strīda puses pilsonis. Iecelšana, kas minēta šajā apakšpunktā, tiek veikta no saraksta, kurš minēts šā pielikuma 2. pantā, 30 dienu laikā pēc lūguma saņemšanas un pēc konsultācijas ar pusēm.

Tādā veidā ieceltie locekļi ir dažādu valstu pilsoņi un nevar atrasties kādas strīda puses dienestā, būt par tās pilsoni vai pastāvīgi dzīvot tās teritorijā;

- f) vakantās vietas tiek aizpildītas tādā pašā kārtībā kā sākotnējā iecelšana;
- g) Puses, kurām ir vienāda interese, ieceļ vienu šķīrējtiesas locekli pēc vienošanās. Ja vairākām pusēm ir dažādas intereses vai ja nav vienošanās attiecībā uz pušu kopējo interesi, katra no tām ieceļ vienu šķīrējtiesas locekli. Šķīrējtiesas locekļu skaitam, kurus puses ieceļ atsevišķi, jābūt par vienu mazākam, nekā locekļu skaitam, kuri iecelti pēc pušu vienošanās;
- h) strīdos, kur piedalās vairāk nekā divas puses, a) līdz f) apakšpunktu piemēro pēc iespējas lielākā mērā.

4. pants

Šķīrējtiesas funkcijas

Šķīrējtiesa, kas izveidota saskaņā ar šā pielikuma 3. pantu, funkcionē saskaņā ar šo pielikumu un citiem esošajiem šīs Konvencijas noteikumiem.

5. pants

Procedūra

Ja puses nav vienojušās par citu kārtību, tad šķīrējtiesa nosaka savu tiesvedības procedūru, kas nodrošina katrai pusei pilnu iespēju tikt uzklautai un izklāstīt savus apsvērumus par lietu.

6. pants

Pušu pienākumi strīdu gadījumos

Pusēm, kuru starpā ir radies strīds, ir jāatvieglo šķīrējtiesas darbs, jo sevišķi saskaņā ar viņu iekšējo likumdošanu un izmantojot visus to rīcībā esošos līdzekļus:

- a) jānodrošina šķīrējtiesa ar visiem lietā būtiskajiem dokumentiem, ierīcēm un informāciju; un
- b) nepieciešamības gadījumā jādod šķīrējtiesai iespēja izsaukt lieciniekus un ekspertus, noklausīties viņu liecības un apmeklēt vietas, kurām ir saistība ar lietu.

7. pants

Izmaksas

Ja šķīrējtiesa īpašu apstākļu dēļ nepieņem citādu lēmumu, tās izmaksas, ieskaitot atalgojumu šķīrējtiesas locekļiem, sedz strīdus puses vienādās daļās.

8. pants

Nepieciešamais balsu vairākums lēmumu pieņemšanai

Šķīrējtiesas lēmumi tiek pieņemti ar tās locekļu balsu vairākumu. Mazāk nekā puses locekļu nepiedalīšanās vai atturēšanās no balsošanas nav šķērslis šķīrējtiesas lēmuma pieņemšanai. Gadījumā, ja balsis sadalās līdzīgi, izšķirošā balss ir Priekšsēdētājam.

9. pants

Neierašanās

Ja kāda no strīdus pusēm neierodas šķīrējtiesā vai neaizstāv savus argumentus, otra puse var lūgt šķīrējtiesu turpināt lietas izskatīšanu un pieņemt lēmumu. Puses nepiedalīšanās vai savu argumentu neaizstāvēšana

nav šķērslis tiesas procesa norisei. Pirms lēmuma pieņemšanas šķīrējtiesai jāpārlicinās ne tikai par to, ka strīds ietilpst tās jurisdikcijā, bet arī par to, ka prasījums ir pamatots gan ar faktiem, gan ar likumu.

10. pants

Lēmums

Šķīrējtiesas lēmumam jāietilpst strīdus priekšmeta robežās un tajā jāizklāsta motīvi, uz kuriem tas ir pamatots. Lēmumā tiek norādīti to pušu nosaukumi, kas piedalās lietā, un lēmuma pieņemšanas datums. Jebkurš šķīrējtiesas loceklis var pievienot lēmumam atsevišķu vai atšķirīgu atzīnumu.

11. pants

Lēmuma galīgums

Lēmums ir galīgs un nav pārsūdzams, ja vien strīdus puses agrāk nav vienojušas par apelācijas procedūru. Lēmumu izpilda strīdus puses.

12. pants

Lēmuma interpretācija vai izpilde

1. Jebkuras domstarpības, kas var rasties starp strīdus pusēm attiecībā uz lēmuma interpretāciju vai izpildes kārtību, ikviena puse var nodot izšķiršanai tai šķīrējtiesai, kas pieņēmusi attiecīgo lēmumu. Šim nolūkam jebkuras vakances šķīrējtiesā tiek aizpildītas tādā kārtībā, kāda paredzēta attiecībā uz sākotnējo šķīrējtiesas locekļu iecelšanu.

2. Jebkurš šāda veida strīds, pusēm par to vienojoties, saskaņā ar 287. pantu var tikt iesniegts izskatīšanai citā tiesā vai šķīrējtiesā.

13. pants

Attiecības ar subjektiem, kas nav Dalībvalstis

Šī pielikuma noteikumi tiek piemēroti *mutatis mutandis* jebkurā strīdus gadījumā, kurā iesaistīti subjekti, kas nav Dalībvalstis.

VIII PIELIKUMS

SPECIĀLĀ ŠĶĪRĒJTIESA

1. pants

Tiesvedības ierosināšana

Ievērojot XV daļas nosacījumus, jebkura strīdus puse attiecībā uz to pantu interpretāciju un piemērošanu, kas skar 1) zvejniecību, 2) jūras vides aizsardzību un saglabāšanu, 3) jūras zinātnisko pētniecību vai 4) kuģošanu, ietverot piesārņošanu no kuģiem un atkritumu izgāšanu jūrā, var iesniegt izskatīšanai radušos strīdu saskaņā ar speciālo šķīrējtiesas procedūru, par to nosūtot rakstisku paziņojumu otrai strīdus pusei vai pusēm. Paziņojumam tiek pievienota pretenzija un pamatojums, uz ko tiek balstīts prasījums.

2. pants

Ekspertu saraksti

1. Attiecībā uz katru no tādām darbības jomām kā 1) zvejniecība, 2) jūras vides aizsardzība un saglabāšana, 3) jūras zinātniskā pētniecība un 4) kuģošana, ietverot piesārņošanu no kuģiem un atkritumu izgāšanu jūrā, tiek sastādīti un pastāvīgi uzturēti ekspertu saraksti.

2. Ekspertu sarakstus zvejniecības jomā sastāda un pastāvīgi uztur Apvienoto Nāciju Pārtikas un Lauksaimniecības Organizācija, jūras vides aizsardzības un saglabāšanas jomā – Apvienoto Nāciju Vides aizsardzības Programma, jūras zinātniskās pētniecības jomā – Starpvaldību Okeanogrāfiskā Komisija, kuģošanas jomā, ietverot piesārņošanu no kuģiem un atkritumu nogremdēšanu jūrā, – Starptautiskā Jūras Organizācija vai katrā atsevišķā gadījumā atbilstoša palīgstruktūra, kurai šāda organizācija, programma vai komisija ir deleģējusi savas funkcijas.

3. Katrai Dalībvalstij ir tiesības iecelt divus tādus ekspertus ikvienā sfērā, kuru kompetence šīs jomas juridiskajos, zinātniskajos un tehniskajos aspektos ir vispārārstāta un vispārpazīstama un kuriem ir visaugstākā godīga un taisnīga cilvēka reputācija. Šādā veidā ieceltu personu uzvārdi katrā attiecīgā sfērā veido atbilstošu sarakstu.

4. Ja kādā laika periodā ekspertu skaits, ko iecēlusi Dalībvalsts un kas ietverti šādā sarakstā, ir mazāks par diviem, tad šai Dalībvalstij ir tiesības veikt nepieciešamās papildus iecelšanas.

5. Eksperta uzvārds paliek sarakstā tik ilgi, līdz viņu atsauc Dalībvalsts, kas veikusi iecelšanu, ar noteikumu, ka šāds eksperts turpina pildīt savus pienākumus jebkurā speciālajā šķīrējtiesā, kuras sastāvā viņš bijis iecelts, līdz tiesvedības pabeigšanai šajā speciālajā šķīrējtiesā.

3. pants

Speciālās šķīrējtiesas izveide

Ar mērķi nodrošināt tiesvedības norisi saskaņā ar šo pielikumu, ja puses nav vienojušās citādi, speciālā šķīrējtiesa tiek veidota sekojošā veidā:

a) Ievērojot g) apakšpunktu, speciālā šķīrējtiesa sastāv no pieciem locekļiem.

b) Puse, kas ierosinājusi tiesvedību, ieceļ divus locekļus, kuri tiek izvēlēti, dodot priekšroku personām no atbilstošā saraksta vai sarakstiem, kas minēti šī pielikuma 2. pantā un attiecas uz strīdus jautājumu, un viena no kurām var būt tās pilsonis. Iecelšanas tiek iekļautas paziņojumā, kas minēts šā pielikuma 1. pantā.

c) Otra strīdus puse 30 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas, kas paredzēts šī Pielikuma 1. pantā, ieceļ divus locekļus, kas tiek izvēlēti, dodot priekšroku personām no atbilstošā saraksta vai sarakstiem, kas attiecas uz strīdus jautājumu, un viena no kurām var būt tās pilsonis. Ja šajā periodā iecelšanas nav notikušas, tad puse, kas ierosinājusi tiesvedību, divu nedēļu laikā pēc šī termiņa izbeigšanās var prasīt, lai iecelšanas tiktu veiktas saskaņā ar e) apakšpunktu.

d) Strīdus puses pēc vienošanās ieceļ speciālās šķīrējtiesas Priekšsēdētāju, kas tiek izraudzīts, dodot priekšroku personai no atbilstošā saraksta un kas ir trešās valsts pilsonis, ja vien puses nav vienojušās citādi. Ja 30 dienu laikā pēc paziņojuma saņemšanas, kas paredzēts šī Pielikuma 1. pantā, puses nav spējušas panākt vienošanos par Priekšsēdētāja iecelšanu, tad šī iecelšana pēc vienas strīdus puses prasības tiek veikta saskaņā ar e) apakšpunktu. Šāda prasība ir izvirzāma ne vēlāk kā divu nedēļu laikā pēc iepriekš minētā 30 dienu termiņa beigām.

e) Ja puses nav vienojušās par to, ka iecelšanu veiks kāda pušu izraudzīta persona vai trešā valsts, nepieciešamo iecelšanu 30 dienu laikā pēc prasības saņemšanas saskaņā ar c) un d) apakšpunktu veic Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālsekretārs. Iecelšana, kas paredzēta šajā apakšpunktā, tiek veikta no atbilstošā ekspertu saraksta vai sarakstiem, kas minēti šī pielikuma 2. pantā, konsultējoties ar strīdus pusēm un atbilstošu starptautisko organizāciju. Šādā veidā ieceltiem locekļiem jābūt dažādu tautību pārstāvjiem un viņi nedrīkst atrasties darba dienestā kādā no strīdus pusēm, dzīvot to teritorijā vai būt to pilsoņi.

f) Jebkuras vakances tiek aizpildītas tādā pašā kārtībā, kas paredzēta sākotnējai iecelšanai.

g) Puses, kurām ir vienāda interese, kopīgi pēc vienošanās ieceļ divus šķīrējtiesas locekļus. Ja vairākām pusēm ir atsevišķas intereses vai starp pusēm nav vienošanās par vienādu interesi, katra no tām ieceļ vienu šķīrējtiesas locekli.

h) Strīdu gadījumos, kad piedalās vairāk nekā divas puses, cik iespējams lielā mērā piemēro a) līdz f) apakšpunkta noteikumus.

4. pants

Vispārējie noteikumi

VII Pielikuma 4.-13. pantu piemēro *mutatis mutandis* attiecībā uz speciālās šķīrējtiesas tiesvedību.

5. pants

Izmeklēšana

1. Strīdus puses attiecībā uz to šīs Konvencijas noteikumu interpretāciju un piemērošanu, kas skar 1) zvejniecību, 2) jūras vides aizsardzību un saglabāšanu, 3) jūras zinātnisko pētniecību vai 4) kuģošanu, ietverot piesārņošanu no kuģiem un atkritumu izgāšanu jūrā, jebkurā brīdī var vienoties lūgt speciālajai šķīrējtiesai, kas izveidota saskaņā ar šī pielikuma 3. pantu, veikt izmeklēšanu un konstatēt faktus, kas izraisījuši strīdu.

2. Ja puses nav vienojušās citādi, tad speciālās šķīrējtiesas saskaņā ar 1. punktu konstatētie fakti tiek uzskatīti par galīgiem abām pusēm.

3. Ja visas strīdus puses to lūdz, tad speciālā šķīrējtiesa var formulēt ieteikumus, kuri bez lēmuma spēka veido pusēm vienīgi pamatu, lai izskatītu jautājumus, kas izraisījuši strīdu.

4. Ievērojot 2. punktu, speciālā šķīrējtiesa darbojas saskaņā ar šī pielikuma noteikumiem, ja vien puses nav vienojušās citādi.

IX PIELIKUMS

STARPTAUTISKO ORGANIZĀCIJU LĪDZDALĪBA

1. pants

Terminu lietošana

305. pantā un šajā pielikumā termins "starptautiskā organizācija" nozīmē valstu izveidotu starpvaldību organizāciju, kurai tās dalībvalstis ir nodevušas kompetenci pār jautājumiem, uz ko attiecas šī Konvencija, tai skaitā kompetenci slēgt līgumus, kas attiecas uz šiem jautājumiem.

2. pants

Parakstīšana

Starptautiskā organizācija var parakstīt šo Konvenciju, ja Konvenciju ir parakstījušas vairākums no tās dalībvalstīm. Parakstīšanas laikā starptautiskā organizācija izdara paziņojumu, sīki aprakstot šīs Konvencijas regulētos jautājumus, attiecībā uz kuriem Konvenciju parakstījušās dalībvalstis šādai organizācijai ir nodevušas kompetenci, kā arī šādas kompetences raksturu un apjomu.

3. pants

Oficiālā apstiprināšana un pievienošanās

1. Starptautiskā organizācija var deponēt savu juridisko dokumentu par oficiālo apstiprināšanu vai pievienošanos, ja savus ratifikācijas dokumentus vai dokumentus par pievienošanos deponē vai ir deponējis vairākums tās dalībvalstu.

2. Dokumentiem, ko iesniegusi starptautiskā organizācija, jāsaturs saistības un paziņojumi, kas tiek prasīti saskaņā ar šī pielikuma 4. un 5. pantu.

4. pants

Līdzdalības pakāpe, tiesības un saistības

1. Starptautiskās organizācijas juridiskie dokumenti par oficiālo apstiprināšanu vai pievienošanos satur saistības uzņemties šajā Konvencijā paredzētās valstu tiesības un pienākumus jautājumos, attiecībā uz kuriem dalībvalstis, kas ir šīs Konvencijas dalībnieces, tai ir nodevušas kompetenci.

2. Starptautiskā organizācija kļūst par šīs Konvencijas dalībnieci tādā apjomā, kādā tai ir piešķirta kompetence saskaņā ar deklarācijām vai paziņojumiem, kas paredzēti šī pielikuma 5. pantā.

3. Šāda starptautiskā organizācija realizē tiesības un izpilda saistības jautājumos, attiecībā uz kuriem dalībvalstis tai ir nodevušas kompetenci un kuras pretējā gadījumā saskaņā ar šo Konvenciju būtu uzlikta dalībvalstīm, kas ir Konvencijas dalībnieces. Šādas starptautiskās organizācijas dalībvalstis nerealizē tai nodoto kompetenci.

4. Starptautiskās organizācijas līdzdalība nekādā gadījumā nerada pārstāvniecības pieaugumu, uz ko pretējā gadījumā tām dalībvalstīm, kuras ir šīs Konvencijas dalībnieces, būtu dotas tiesības, ietverot tiesības lēmumu pieņemšanā.

5. Šādu starptautisko organizāciju līdzdalība nekādā gadījumā saskaņā ar šo Konvenciju nepiešķir nekādas tiesības organizācijas dalībvalstīm, kuras nav Konvencijas dalībvalstis.

6. Konflikta gadījumā starp starptautiskās organizācijas saistībām saskaņā ar šo Konvenciju un tās saistībām, kas izriet no vienošanās par šādas organizācijas nodibināšanu vai jebkuriem dokumentiem, kas attiecas uz to, dominējošs spēks ir saistībām, kas izriet no šīs Konvencijas.

5. pants

Deklarācijas, paziņojumi un saziņa

1. Juridiskajam dokumentam par oficiālo apstiprināšanu vai starptautiskās organizācijas pievienošanos jāsaturs iesniegums, kurā detalizēti aprakstīti šīs Konvencijas regulētie jautājumi, kas attiecas uz kompetenci, ko dalībvalstis, kas ir šīs Konvencijas dalībnieces, ir nodevušas organizācijai.

2. Starptautiskās organizācijas dalībvalsts, veicot šīs Konvencijas ratifikāciju vai pievienojoties tai, deponējot savu dokumentu par oficiālo apstiprināšanu vai pievienošanos, atkarībā no tā, kas notiek vēlāk, izdara paziņojumu, kurā detalizēti aprakstīti šīs Konvencijas regulētie jautājumi, kas attiecas uz kompetenci, ko tā ir nodevusi šai organizācijai.

3. Pieņem, ka dalībvalstīm, kuras ir dalībvalstis starptautiskā organizācijā, kas savukārt ir šīs Konvencijas Puse, ir kompetence visos jautājumos, uz ko attiecas šī Konvencija un attiecībā uz kuriem saskaņā ar šo pantu šīs valstis nav deklarējušas vai paziņojušas par kompetences nodošanu šai organizācijai.

4. Starptautiskā organizācija un tās dalībvalstis, kas ir Konvencijas Puses, nekavējoties paziņo šīs Konvencijas depozitārijam par jebkurām izmaiņām kompetences sadalē, ietverot jauno kompetences nodošanu, kas konkrēti norādīta paziņojumos saskaņā ar 1. un 2. punktu.

5. Jebkura Dalībvalsts var griezties pie starptautiskās organizācijas un tās dalībvalstīm, kuras ir šīs Konvencijas Puses, ar lūgumu sniegt informāciju par to, kurām organizācijām un to dalībvalstīm ir kompetence attiecībā uz jebkuru konkrēto radušos jautājumu. Organizācija un attiecīgās dalībvalstis sniedz šādu informāciju pieņemamā laika posmā. Starptautiskā organizācija un Dalībvalstis var sniegt šādu informāciju arī pēc savas iniciatīvas.

6. Saskaņā ar šo pantu deklarācijās un paziņojumos tiek konkrēti norādīts nodotās kompetences raksturs un apjoms.

6. pants

Atbildība

1. Dalībnieki, kuriem ir kompetence saskaņā ar šī pielikuma 5. pantu, ir atbildīgi par saistību neizpildīšanu vai jebkādu citu šīs Konvencijas pārkāpšanu.

2. Jebkura Dalībvalsts var vērsties pie starptautiskās organizācijas vai tās dalībvalstīm, kas ir šīs Konvencijas Dalībnieces, ar lūgumu sniegt informāciju par to, kurš ir atbildīgs par katru konkrēto jautājumu. Organizācija un dalībvalstis nodrošina šādu informāciju. Šādas informācijas nesniegšana saprātīgā termiņā vai pretrunīgas informācijas sniegšana rada kopēju un atsevišķu atbildību.

7. pants

Strīdu izšķiršana

1. Deponējot oficiālās apstiprināšanas vai pievienošanās dokumentu vai jebkurā brīdī pēc tam, starptautiskā organizācija, izmantojot rakstisku paziņojumu, var brīvi izvēlēties vienu vai vairākus strīdu izšķiršanas līdzekļus attiecībā uz šīs Konvencijas interpretāciju vai piemērošanu, kas paredzēti 287. panta 1. punkta a), c) vai d) apakšpunktā.

2. XV daļa tiek piemērota *mutatis mutandis* attiecībā uz jebkuru strīdu starp šīs Konvencijas Pusēm, no kurām viena vai vairākas ir starptautiskās organizācijas.

3. Ja starptautiskā organizācija un viena vai vairākas tās dalībvalstis ir kopīgas puses strīdā vai puses ar vienādu interesi, jāuzskata, ka šī organizācija ir pieņēmusi tās pašas strīdu atrisināšanas procedūras kā dalībvalstis; tomēr, ja dalībvalsts saskaņā ar 287. pantu ir izvēlējusies tikai Starptautisko Tiesu, ir jāuzskata, ka organizācija un ieinteresētā dalībvalsts ir akceptējušas šķīrējtiesu kā strīda atrisināšanas līdzekli saskaņā ar VII pielikumu, ja vien strīdus puses nav vienojušās citādi.

8. pants

XVII daļas piemērošana

XVII daļa tiek piemērota *mutatis mutandis* attiecībā uz starptautiskajām organizācijām, izņemot, attiecībā uz turpmāko:

- a) dokuments par starptautiskās organizācijas oficiālo apstiprināšanu vai pievienošanos netiek ņemts vērā, piemērojot 308. panta 1. punktu;
- b) i) starptautiskajai organizācijai ir izņēmuma pilnvaras attiecībā uz 312. līdz 315. panta piemērošanu tajā apjomā, kurā tai ir kompetence saskaņā ar šī pielikuma 5. pantu par visu jautājumu, uz kuru attiecas grozījums;
- ii) dokuments par starptautiskās organizācijas oficiālo apstiprināšanu vai pievienošanos grozījumam, kas attiecas uz visu to jautājumu, pār kuru starptautiskajai organizācijai ir kompetence saskaņā ar šī pielikuma 5. pantu, tiek uzskatīts par katras dalībvalsts, kas ir Konvencijas Puse, ratifikācijas vai pievienošanās dokumentu 316. panta 1., 2. un 3. punkta piemērošanai;
- iii) attiecībā uz visiem citiem grozījumiem, piemērojot 316. panta 1. un 2. punktu, dokuments par starptautiskās organizācijas oficiālo apstiprināšanu vai pievienošanos netiek ņemts vērā;
- c) i) starptautiskā organizācija nevar denonsēt šo Konvenciju saskaņā ar 317. pantu, ja jebkura no tās dalībvalstīm ir šīs Konvencijas Puse un ja tā turpina ievērot prasības, kas sīkāk aprakstītas šī pielikuma 1. pantā;
- ii) starptautiskā organizācija var denonsēt šo Konvenciju, kad neviena no tās dalībvalstīm nav šīs Konvencijas Puse vai ja starptautiskā organizācija vairs neizpilda prasības, kas sīkāk aprakstītas šī pielikuma 1. pantā. Šāda denonsēšana stājas spēkā nekavējoties.

Nolīgums, kas attiecas uz 1982. gada 10. decembrī pieņemtās Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību Konvencijas XI daļas ieviešanu

VALSTIS, KAS IR ŠĀ NOLĪGUMA PUSES,

ATZĪSTOT 1982. gada 10. decembrī pieņemtās Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību Konvencijas (turpmāk tekstā "Konvencija"), svarīgo ieguldījumu, nodrošinot mieru, taisnīgumu un attīstību visiem zemeslodes iedzīvotājiem,

PIEKRĪTOT, ka jūras gultne un okeāna pamatne, kā arī to zemaugsne, kas atrodas ārpus valsts jurisdikcijas (turpmāk tekstā "rajons"), kā arī konkrētā rajona resursi, ir cilvēces kopīgais mantojums,

NEMOT VĒRĀ Konvencijas nozīmi jūras vides aizsardzībā un saglabāšanā, kā arī pieaugošās rūpes par ārkārtīgiem,

NEMOT VĒRĀ Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerāļsekretāra ziņojumu par neoficiālajām konsultācijām, kurās laikā no 1990. līdz 1994. gadam apsprieda neatrisinātos jautājumus, kas attiecas uz Konvencijas XI daļu un ar to saistītajām normām (turpmāk tekstā "XI daļa"),

NEMOT VĒRĀ politiskās un ekonomiskās izmaiņas, to skaitā uz tirgu orientēto pieeju, kas ietekmē XI daļas ieviešanu,

VĒLOTIES veicināt vispārēju dalību Konvencijā,

NEMOT VĒRĀ, ka šo mērķi vislabāk ļautu sasniegt nolīgums par XI daļas ieviešanu,

IR VIENOJUŠĀS PAR ŠO:

1. pants

2. Konvencijas 309. līdz 319. pantu šim nolīgumam piemēro tāpat kā Konvencijai.

XI daļas ieviešana

3. pants

1. Valstis, kas ir šā nolīguma puses, saskaņā ar šo nolīgumu apņemas ieviest Konvencijas XI daļu.

Paraksts

2. Pielikums ir būtiska šā nolīguma sastāvdaļa.

Šo nolīgumu, sākot no tā pieņemšanas dienas, Apvienoto Nāciju Organizācijas mītnesvietā var parakstīt tās valstis un tiesību subjekti, kas ir minēti Konvencijas 305. panta 1. punkta a), c), d), e) un f) apakšpunktā.

2. pants

4. pants

Šā nolīguma saistība ar XI daļu

Pieņemšana uzņemties saistības

1. Šā nolīguma un XI daļas normas tulko un piemēro kopā, kā vienotu dokumentu. Ja pastāv jebkādas pretrunas starp nolīgumu un XI daļu, dominē šā nolīguma normas.

1. Pēc šā nolīguma pieņemšanas jebkurš dokuments, kas attiecas uz šīs Konvencijas ratificēšanu vai oficiālu apstiprināšanu, vai pievienošanu tai, apliecina arī apņemšanos uzņemties šā nolīguma saistības.

2. Valsts vai tiesību subjekts drīkst apliecināt savu apņemšanos uzņemties šā nolīguma saistības tikai tad, ja tā iepriekš vai vienlaikus apliecina savu apņemšanos uzņemties Konvencijas saistības.

3. Valsts vai tiesību subjekti, kas ir minēti 3. pantā, var izteikt savu apņemšanos uzņemties šā nolīguma saistības ar:

- a) parakstu, kas nav jāratificē, oficiāli jāapstiprina vai arī jāpakļauj 5. pantā izklāstītajai kārtībai;
- b) parakstu, kas ir jāratificē vai oficiāli jāapstiprina un ko ratificē vai oficiāli apstiprina;
- c) parakstu, ko pakļauj 5. pantā izklāstītajai kārtībai, vai
- d) pievienojoties.

4. Konvencijas 305. panta 1. punkta f) apakšpunktā minēto tiesību subjektu oficiālajam apstiprinājuma jāatbilst Konvencijas IX pielikumam.

5. Ratifikācijas, oficiālas apstiprināšanas vai pievienošanās dokumentus deponē Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram.

5. pants

Vienkāršotā kārtība

1. Ja valsts vai tiesību subjekts pirms šā nolīguma pieņemšanas deponēja ratifikācijas vai oficiālas apstiprināšanas dokumentu, vai arī dokumentu par pievienošanos Konvencijai, kā arī saskaņā ar 4. panta 3. punkta c) apakšpunktu parakstīja šo nolīgumu, tad 12 mēnešus pēc nolīguma pieņemšanas uzskata, ka šī valsts vai tiesību subjekts ir apliecinājis savu apņemšanos uzņemties nolīguma saistības, izņemot, ja šī valsts vai tiesību subjekts pirms šā datuma rakstiski informē depozitāriju par nodomu neizmantot vienkāršoto kārtību.

2. Nosūtot šādu paziņojumu, apņemšanos uzņemties šā nolīguma saistības konstatē saskaņā ar 4. panta 3. punkta b) apakšpunktu.

6. pants

Stāšanās spēkā

1. Šis nolīgums stājas spēkā 30 dienas pēc datuma, kurā 40 valstis saskaņā ar 4. un 5. pantu ir apliecinājušas savu apņemšanos uzņemties nolīguma saistības, ar noteikumu, ka šo valstu vidū ir

vismaz septiņas valstis, kas minētas II rezolūcijā, ko pieņēma Apvienoto Nāciju Organizācijas konferences par Jūras tiesībām (turpmāk tekstā "II rezolūcija"), un ka vismaz piecas no šīm valstīm ir attīstītas valstis. Ja šos spēkā stāšanās nosacījumus izpilda līdz 1994. gada 16. novembrim, šis nolīgums stājas spēkā 1994. gada 16. novembrī.

2. Katrai valstij vai tiesību subjektam, kas apliecina savu apņemšanos uzņemties šā nolīguma saistības pēc tam, kad ir izpildītas šā panta 1. punktā minētās prasības, nolīgums stājas spēkā 30. dienā pēc tam, kad ir apliecināta apņemšanās uzņemties šā nolīguma saistības.

7. pants

Pagaidu piemērošana

1. Ja šis nolīgums nav stājies spēkā 1994. gada 16. novembrī, to piemēro uz laiku, līdz brīdim, kad tas stājas spēkā:

- a) attiecībā uz valstīm, kas Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālajā Asamblejā ir piekritušas tam pievienoties, izņemot jebkuru tādu valsti, kas līdz 1994. gada 16. novembrim rakstiski informē depozitāriju par to, ka tā nepiemēros šo nolīgumu uz laiku vai arī piemēros tikai pēc parakstīšanas vai rakstiska paziņojuma;
- b) attiecībā uz valstīm un tiesību subjektiem, kas paraksta šo nolīgumu, izņemot jebkuras tādas valstis un tiesību subjektus, kas parakstīšanas brīdī rakstiski informē depozitāriju, ka nepiemēros šo nolīgumu uz laiku;
- c) attiecībā uz valstīm un tiesību subjektiem, kas piekrīt šo nolīgumu ieviest uz laiku, par to rakstiski informējot depozitāriju;
- d) attiecībā uz valstīm, kas pievienojas šim nolīgumam.

2. Visas šādas valstis un tiesību subjekti šo nolīgumu uz laiku piemēro saskaņā ar saviem vai starptautiskajiem normatīvajiem aktiem, kas ir spēkā 1994. gada 16. novembrī vai arī dienā, kad nolīgumu paraksta vai paziņo par piekrišanu vai pievienošanos, ja tas notiek vēlāk.

3. Pagaidu piemērošana beidzas dienā, kad šis nolīgums stājas spēkā. Pagaidu piemērošana jebkurā gadījumā beidzas 1988. gada 16. novembrī, ja līdz šim datumam nav izpildīta 6. panta 1. punkta prasība, ka savu apņemšanos uzņemties nolīguma saistības jāizsaka vismaz septiņām no II rezolūcijas 1. punkta a) apakšpunktā minētajām valstīm (no kurām vismaz piecām jābūt attīstītām valstīm).

8. pants

Puses

1. Šajā nolīgumā “pusēs” ir valstis, kas apliecinājušas savu apņemšanos uzņemties šā nolīguma saistības un kurās šis nolīgums ir stājies spēkā.

2. Šis līgums *mutatis mutandis* attiecas uz Konvencijas 305. panta 1) punkta c), d) e) un f) apakšpunktā minētajiem tiesību subjektiem, kas pievienojas šim nolīgumam saskaņā ar noteikumiem, kuri ir izvirzīti katram no tiem, un tādā apjomā, kādā uz tiem attiecas jēdziens “pusēs”.

To apliecinot, attiecīgi pilnvarotas personas ir parakstījušas šo nolīgumu.

Ņujorkā, tūkstoš deviņi simti deviņdesmit ceturta gada 28. jūlijā.

9. pants

Depozitārijs

Līguma depozitārijs ir Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretārs.

10. pants

Autentiskie teksti

Šā nolīguma oriģinālu, kura teksti arābu, ķīniešu, angļu, franču, krievu un spāņu valodās ir vienlīdz autentiski, deponē Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsekretāram.

PIELIKUMS

1. IEDAĻA

Pušu izmaksas un institucionālā kārtība

1. Starptautiskā jūras gultnes organizācija (turpmāk tekstā "Organizācija") ir organizācija, ar kuras palīdzību valstis, kas ir Konvencijas līgumslēdzējas puses, saskaņā ar režīmu, kas konkrētajam rajonam ir noteikts Konvencijas XI daļā un šajā nolīgumā, organizē un kontrolē darbību šajā rajonā, īpašu uzmanību pievēršot šā rajona resursu apsaimniekošanai. Šīs organizācijas pilnvaras un pienākumi ir skaidri izklāstīti Konvencijā. Organizācijai ir tādas ar Konvenciju saskaņotas ārkārtas pilnvaras, kādas ir vajadzīgas, lai īstenot pilnvaras un izpildītu pienākumus attiecībā uz darbību rajonā.
2. Lai samazinātu pušu izmaksas, visām iestādēm un pakļautajām struktūrām, ko veido saskaņā ar Konvenciju un šo nolīgumu, jābūt rentablām. Šis princips attiecas arī uz sanāksmju biežumu, ilgumu un plānošanu.
3. Organizācijas iestādes un tām pakļautās struktūras izveido un šo iestāžu darbību attīsta pakāpeniski, ņemot vērā attiecīgo iestāžu un tām pakļauto struktūru funkcionālās vajadzības, tā, lai attīstoties darbībai konkrētajā rajonā, tās spētu efektīvi veikt savus pienākumus.
4. Organizācijas pirmos uzdevumus pēc Konvencijas stāšanās spēkā pilda Asambleja, Padome, sekretariāts, Juridisko un tehnisko jautājumu komisija un Finanšu komiteja. Saimnieciskās plānošanas komisijas pienākumus, līdz brīdim, kad Padome lemj citādi, vai arī līdz brīdim, kad pieņem pirmo ekspluatācijas darba plānu, veic Juridisko un tehnisko jautājumu komisija.
5. Laikā no Konvencijas stāšanās spēkā līdz brīdim, kad pieņem pirmo darba plānu, Organizācija galvenokārt:
 - a) saskaņā ar XI daļu un šo nolīgumu izskata pieteikumus izpētes darba plānu apstiprināšanai;
 - b) ievieš Starptautiskās jūras gultnes organizācijas un Starptautiskā Jūras tiesību tribunāla izveides komisijas (turpmāk tekstā "Izveides komisija") sagatavotos lēmumus attiecībā uz reģistrētajiem pirmajiem investoriem, kā arī valstīm, kas ir atbildīgas par to sertificēšanu, iekļaujot to tiesības un pienākumus saskaņā ar Konvencijas 308. panta 5. punktu un II rezolūcijas 13. punktu;
 - c) uzrauga, kā tiek ievēroti līgumu formā pieņemtie izpētes darba plāni;
 - d) uzrauga un analizē darbības, kas ir saistītas ar jūras dziļūdens raktuvēm, to skaitā regulāri analizē pasaules metālu tirgus un metālu cenu stāvokli un to iespējamo attīstību;
 - e) analizē, kā šo derīgo izrakteņu ieguve rajonā var ietekmēt tautsaimniecību jaunattīstības valstīs, kas šos izrakteņus iegūst uz sauszemes un ko tas skar visvairāk; ar mērķi mazināt šo valstu grūtības un palīdzēt tām pielāgot savu tautsaimniecību, ņemot vērā darbu, ko šajā jomā ir veikusi Izveides komisija;
 - f) paredz noteikumus un procedūras, kas ir nepieciešamas, lai vadītu darbības rajonā, tām attīstoties. Neraugoties uz Konvencijas III pielikumu, kā arī 17. panta 2. punkta b) un c) apakšpunktu, šādos noteikumos un procedūrās ņem vērā šā nolīguma normas, ieilgušu darbības sākuma atlikšanu komerciālajās jūras dziļūdens raktuvēs, kā arī iespējamo darbību attīstību rajonā;
 - g) paredz noteikumus un procedūras, kurās ietilpst standarti, ko piemēro jūras vides aizsardzībā un saglabāšanā;
 - h) veicina darbu zinātniskajā jūras izpētē saistībā ar darbībām rajonā, kā arī veicina šādā izpētē un analizē iegūto rezultātu apkopošanu un izplatīšanu, īpašu uzmanību pievēršot pētījumiem par to, kā darbības rajonā ietekmē vidi;

- i) iepazīstas ar zinātnes atziņām, kā arī uzrauga un vada to, kā attīstās jūras tehnoloģija, kas ir atbilstīga darbībām rajonā, jo īpaši tehnoloģija, kas ir saistīta ar jūras vides aizsardzību un saglabāšanu;
 - j) izvērtē tās rīcībā esošos datus, kas ir saistīti ar plānošanu un izmantošanu;
 - k) savlaicīgi attīsta ekspluatācijas noteikumus un procedūras, to skaitā tās, kas attiecas uz jūras vides aizsardzību un saglabāšanu.
6. a) pieteikumu izpētes darba plānu apstiprināšanai izskata Padome pēc tam, kad tā ir saņēmusi Juridisko un tehnisko jautājumu komisijas ieteikumu. Pieteikumu izpētes darba plānu apstiprināšanai izskata saskaņā ar Konvencijas, to skaitā tās III pielikuma, normām, kā arī šā nolīguma normām, ņemot vērā:
- i) izpētes darba plānu, ko iesniedz II rezolūcijas 1) punkta a) apakšpunkta ii) vai iii) daļās minētās valsts vai tiesību subjekta (vai arī kādas tiesību subjekta daļas) vārdā, kurš nav reģistrētais pirmais investors, kas rajonā jau ir veicis vērā ņemamu darba apjomu pirms Konvencijas stāšanās spēkā, nedz arī šāda investora tiesību mantinieks, uzskata par tādu plānu, kas ir izpildījis finansiālās un tehniskās prasības tā apstiprināšanai, ja sponsorējošā valsts vai valstis apliecina, ka pieteikuma iesniedzējs izpētei ir iztērējis summu, kura atbilst vismaz 30 miljoniem USD, un vismaz 10 % no šīs summas ir iztērējis, lai noteiktu, apsekotu un novērtētu darba plānā minēto rajonu. Ja darba plāns atbilst Konvencijas, kā arī to noteikumu un procedūru prasībām, kas ir pieņemtas saistībā ar šo Konvenciju, Padome to apstiprina līguma formā. Šā pielikuma trešās iedaļas 11. punktu tulko un piemēro atbilstīgi;
 - iii) neraugoties uz II rezolūcijas 8. punkta a) apakšpunktu, reģistrētais pirmais investors var lūgt apstiprināt izpētes darba plānu 36 mēnešu laikā kopš Konvencijas stāšanās spēkā. Izpētes darba plāns sastāv no dokumentiem, ziņojumiem un citas informācijas, ko Izveides komisijai iesniedz gan pirms reģistrācijas, gan pēc reģistrācijas, un tam pievieno atbilstības sertifikātu, kas sastāv no informatīva ziņojuma par pirmā investora saistībām, ko nosaka Izveides komisija saskaņā ar II rezolūcijas 11. punkta a) apakšpunktu. Šādu darba plānu uzskata par apstiprinātu. Šāds apstiprināts darba plāns ir līgums, kas noslēgts starp Organizāciju un reģistrēto pirmo investoru saskaņā ar XI daļu un šo nolīgumu. Summa 205 000 dolāru apmērā, ko iemaksā saskaņā ar II rezolūcijas 7. punkta a) apakšpunktu ir summa, kas attiecas uz izpētes fāzi saskaņā ar šā pielikuma 8. sadaļas 3. punktu. Šā pielikuma 3. iedaļas 11. punktu tulko un piemēro atbilstīgi;
 - iii) saskaņā ar nediskriminācijas principu, līgumos ar kādu no a) apakšpunkta i) daļā minētajām valstīm vai tiesību subjektiem, vai arī šādu tiesību subjektu daļām iekļauj noteikumus, kas atbilst noteikumiem, kurus izvirza a) apakšpunkta ii) daļā minētajiem pirmajiem investoriem, un kas nav mazāk labvēlīgi par šiem noteikumiem. Ja kādai no šīm valstīm, tiesību subjektiem vai tiesību subjektu daļām piešķirtais režīms ir mazāk labvēlīgs, Padome vienojas par atbilstīgu un ne mazāk labvēlīgu režīmu, ņemot vērā tiesības un pienākumus, kas attiecas uz a) apakšpunkta ii) daļā minētajiem pirmajiem investoriem, ar noteikumu, ka šāds režīms neietekmē un neierobežo Organizācijas intereses;
 - iv) darba plāna pieteikumu saskaņā ar a) apakšpunkta i) vai ii) daļu var sponsorēt puse vai arī valsts, kas saskaņā ar 7. pantu šo nolīgumu piemēro uz laiku, kā arī valsts, kas saskaņā ar 12. punktu Organizācijā darbojas pagaidu statusā;
 - v) II rezolūcijas 8. punkta c) apakšpunktu tulko un piemēro saskaņā ar a) apakšpunkta iv) daļu.
- b) izpētes darba plānu apstiprina saskaņā ar Konvencijas 153. panta 3. punktu.
7. Pieteikumam darba plāna apstiprināšanai pievieno vērtējumu par ierosināto darbību iespējamo ietekmi uz vidi, kā arī okeanogrāfisko un vides bāzes līniju izpētes programmu aprakstus saskaņā ar noteikumiem un procedūrām, ko ir pieņēmusi organizācija.
8. Pieteikumu izpētes darba plāna apstiprināšanai saskaņā ar 6. punkta a) apakšpunkta ii) daļu izskata šā pielikuma 3. iedaļas 11. punktā izklāstītajā kārtībā.

9. Izpētes darba plānu apstiprina uz 15 gadiem. Beidzoties izpētes darba plāna termiņam, līgumslēdzējs var pieprasīt ekspluatācijas darba plānu, izņemot gadījumus, kad līgumslēdzējs šo plānu jau ir pieprasījis vai arī ieguvis pagarinājumu izpētes darba plānam. Līgumslēdzēji šādus pagarinājumus var pieprasīt uz laiku, kas nepārsniedz piecus gadus vienam pagarinājumam. Šādus pagarinājumus atļauj, ja līgumslēdzējs ir godprātīgi mēģinājis izpildīt darba plānu, taču no sevis neatkarīgu iemeslu dēļ nav spējis pabeigt nepieciešamo darbu, lai sagatavotos ekspluatācijas fāzei, kā arī gadījumos, ja dominējošie ekonomiskie apstākļi neattiecinot pāreju uz ekspluatācijas fāzi.

10. Organizācijai rezervēto rajonu saskaņā ar Konvencijas III pielikumu un 8. pantu norāda pēc tam, kad ir apstiprināts pieteikums izpētes darba plāna apstiprināšanai vai pieteikums izpētes darba plāna un ieguves darba plāna apstiprināšanai.

11. Neraugoties uz 9. punktu, apstiprināts izpētes darba plāns, ko sponsorē vismaz viena valsts, kurā šis nolīgums darbojas uz laiku, beidz darboties, ja šāda valsts pārtrauc šā nolīguma pagaidu darbību un nepievienojas Organizācijai pagaidu statusā saskaņā ar 12. punktu vai arī nekļūst par pusi.

12. Stājoties spēkā šim nolīgumam, 3. punktā minētās valstis un tiesību subjekti, kuri šo nolīgumu piemēroja uz laiku saskaņā ar 7. pantu un attiecībā uz kuriem šis nolīgums vairs nav spēkā, var turpināt piedalīties Organizācijā pagaidu statusā, līdz šis nolīgums stājas spēkā, ievērojot šādus noteikumus:

- a) ja šis nolīgums stājas spēkā pirms 1996. gada 16. novembra, šādas valstis vai tiesību subjekti var turpināt darboties Organizācijā pagaidu statusā, informējot nolīguma depozitāriju par savu nodomu darboties pagaidu statusā. Šāda dalība beidzas vai nu 1996. gada 17. novembrī, vai arī brīdī, kad šajās valstīs vai tiesību subjektos stājas spēkā šis nolīgums un Konvencija, lai arī kurš stātos spēkā pirmais. Padome pēc attiecīgās valsts vai tiesību subjekta lūguma šādu dalību var pagarināt pēc 1996. gada 16. novembra uz laikposmu vai laikposmiem, kas kopā nepārsniedz divus gadus, ja Padome ir pārliecinājusies, ka attiecīgā valsts vai tiesību subjekts ir godprātīgi mēģinājuši pievienoties šim nolīgumam un Konvencijai;
- b) ja šis nolīgums stājas spēkā pēc 1996. gada 15. novembra, šīs valstis un tiesību subjekti var lūgt Padomi pagarināt dalību organizācijā pagaidu statusā uz laikposmu vai laikposmiem, kas beidzas ne vēlāk kā 1998. gada 16. novembrī. Padome šādu dalību piešķir, sākot ar lūguma dienu, ja tā ir pārliecinājusies, ka valsts vai tiesību subjekts ir godprātīgi mēģinājis pievienoties šim nolīgumam vai Konvencijai;
- c) valstis un tiesību subjekti, kas Organizācijā darbojas pagaidu statusā, saskaņā ar a) un b) apakšpunktu XI daļas un šā nolīguma normas piemēro saskaņā ar saviem vai starptautiskajiem normatīvajiem aktiem un budžeta piešķirumiem, un šīm valstīm un tiesību subjektiem ir tādas pašas tiesības un pienākumi, kā citiem locekļiem, to skaitā:
 - i) pienākums veikt iemaksas organizācijas administratīvajā budžetā saskaņā ar izstrādāto maksājumu shēmu;
 - ii) tiesības sponsorēt pieteikumu izpētes darba plāna apstiprināšanai. Ja tiesību subjektos ietilpst fiziskas vai juridiskas personas, kam ir dažāda valstiskā piederība, šādu tiesību subjektu izpētes darba plānu apstiprina tikai tad, ja visas valstis, kuru fiziskās vai juridiskās personas ietilpst šajos tiesību subjektos, ir Organizācijas dalībnieces vai arī darbojas tajā pagaidu statusā;
- d) neraugoties uz 9. punktu, ja apstiprinātu darba plānu izpētes līguma formā saskaņā ar c) apakšpunkta ii) daļu sponsorēja valsts, kas Organizācijā darbojas pagaidu statusā, tad šis līgums beidzas, pārtraucot darbību pagaidu statusā, ja valsts vai tiesību subjekts nav kļuvis par Organizācijas dalībnieku;
- e) ja šāds dalībnieks nav spējis veikt paredzētās iemaksas vai arī izpildīt citas saistības saskaņā ar šo punktu, tā dalību pagaidu statusā pārtrauc.

13. Atsaucē Konvencijas III pielikuma 10. pantā uz sniegumu, kas nav bijis apmierinošs, nozīmē, ka līgumslēdzējs nav izpildījis apstiprinātā darba plāna prasības, lai gan Organizācija ir rakstiski brīdinājusi līgumslēdzēju par to, ka šīs prasības ir jāizpilda.

14. Organizācijai ir savs budžets. Apvienoto Nāciju Organizācijas budžets sedz Organizācijas izmaksas līdz tā gada beigām, kas seko pēc gada, kurā stājas spēkā šis nolīgums. Pēc tam Organizācijas administratīvās izmaksas sedz maksājumi, kuri tās dalībniekiem, to skaitā arī tiem, kas Organizācijā darbojas pagaidu statusā,

uzlikti saskaņā ar Konvencijas 171. panta a) punktu un 173. pantu un šo nolīgumu, līdz Organizācijas rīcībā ir pietiekami līdzekļi no citiem avotiem, lai segtu šīs izmaksas. Organizācija neizmanto 174. panta 1. punktā minēto varu, lai aizņemtos līdzekļus, ar kuriem finansēt savu administratīvo budžetu.

15. Organizācija saskaņā ar Konvencijas 162. panta 2. punkta o) apakšpunkta ii) daļu izstrādā noteikumus un procedūras, kas balstītas uz šā pielikuma 2., 5., 6., 7., un 8. sadaļā iekļautajiem principiem, kā arī jebkādu papildu noteikumus un procedūras, kas vajadzīgas, lai veicinātu izpēti un ekspluatācijas darba plānu apstiprināšanu saskaņā ar šādiem apakšpunktiem:

- a) Padome var veikt šādas izstrādes katru reizi, kad tā uzskata, ka kāds no šiem noteikumiem vai procedūrām vai arī visi noteikumi un procedūras ir nepieciešamas, lai darbotos rajonā, kā arī tad, ja Padome uzskata, ka komerciālā ekspluatācija ir nenovēršama, vai arī pēc tās valsts pieprasījuma, kuras pilsonis vēlas lūgt apstiprināt ekspluatācijas darba plānu;
- b) saņemot kādas a) apakšpunktā minētas valsts pieprasījumu, Padome saskaņā ar Konvencijas 162. panta 2) punkta o) apakšpunktu šādus noteikumus un procedūras pieņem divu gadu laikā pēc pieprasījuma.
- c) Ja Padome noteiktajā laikā nav pabeigusi ar ekspluatāciju saistīto noteikumu un procedūru izstrādi un ir saņēmusi pieteikumu apstiprināt ekspluatācijas darba plānu, tā tomēr izskata un uz laiku apstiprina šādu darba plānu, balstoties uz Konvenciju, kā arī uz jebkādiem noteikumiem un procedūrām, ko Padome ir pieņēmusi uz laiku, vai arī balstoties uz Konvencijas normām un noteikumiem un principiem, kas ir iekļauti šajā pielikumā, kā arī uz līgumslēdzēju nediskriminācijas principu.

16. Organizācija, pieņemot noteikumus un procedūras saskaņā ar XI daļu un šo nolīgumu, ņem vērā noteikumu un procedūru projektus un jebkādas ieteikumus, kas attiecas uz XI daļu un ir iekļauti Izveides komisijas ziņojumos un ieteikumos.

17. XI daļas 4. sadaļas attiecīgās normas tulko un piemēro saskaņā ar šo nolīgumu.

2. IEDAĻA

Uzņēmums

1. Organizācijas sekretariāts pilda uzņēmuma pienākumus līdz brīdim, kad uzņēmums sāk darboties neatkarīgi no sekretariāta. Organizācijas ģenerālsekretārs norīko kādu no organizācijas darbiniekiem par pagaidu ģenerāldirektoru, kura uzdevums ir uzraudzīt, kā sekretariāts pilda šos pienākumus.

Šie pienākumi ir šādi:

- a) uzraudzīt, vadīt un analizēt norises jūras dziļūdens raktuvēs un to attīstību, to skaitā regulāri analizēt pasaules metālu tirgus stāvokli un metālu cenas, to attīstību un perspektīvas;
- b) novērtēt jūras zinātniskās izpēti rezultātus saistībā ar darbību šajā rajonā, īpašu uzmanību pievēršot tam, kā šī darbība ietekmē vidi;
- c) novērtēt esošos datus par izpēti un ieguvu, to skaitā šo darbību kritērijus;
- d) novērtēt tehnoloģisko attīstību, kas ir būtiska darbībai rajonā, īpašu uzmanību pievēršot tehnoloģijām, kas ir saistītas ar jūras vides aizsardzību un saglabāšanu;
- e) novērtēt informāciju un datus par Organizācijai rezervētajiem rajoniem;
- f) novērtēt iespēju izveidot kopuzņēmumus;

g) vākt informāciju par kvalificēta darbspēka pieejamību;

h) pētīt iespējas pārvaldīt uzņēmumu dažādās tā darbības fāzēs.

2. Uzņēmums uzsāk ieguvu jūras dziļūdens raktuvēs, izmantojot kopuzņēmumu. Ja ekspluatācijas darba plānu apstiprina citam tiesību subjektam, kas nav uzņēmums, vai arī, ja Padome saņem iesniegumu par darbu kopuzņēmumā ar uzņēmumu, Padome izskata jautājumu par uzņēmuma darbību neatkarīgi no Organizācijas sekretariāta. Ja darbs kopuzņēmumā ar uzņēmumu saskan ar saprātīgiem komerciāliem principiem, Padome saskaņā ar Konvencijas 170. panta 2. punktu izsludina direktīvu, kas atļauj šādu neatkarīgu darbību.

3. Pušu saistību finansēt vienas uzņēmuma raktuves, kā paredzēts Konvencijas IV pielikuma 11. panta 3. punktā, nepiemēro, un pusēm nav obligāti jāfinansē darbība kādā no uzņēmuma vai tā kopuzņēmuma raktuvēs.

4. Saistības, ko piemēro līgumslēdzējiem, attiecas uz uzņēmumu. Neraugoties uz Konvencijas 153. panta 3. punktu un tās III pielikuma 3. panta 5. punktu, uzņēmuma darba plāns apstiprināšanas brīdī ir līgums, kas noslēgts starp Organizāciju un uzņēmumu.

5. Līgumslēdzējam, kas Organizācijai ir nodevis konkrētu rajonu kā rezervētu rajonu, pieder pirmatteikuma tiesības dibināt kopuzņēmumu ar uzņēmumu šā rajona izpētei un ekspluatācijai. Ja uzņēmums 15 gadu laikā kopš savas darbības uzsākšanas neatkarīgi no Organizācijas vai arī 15 gadu laikā kopš brīža, kad konkrētais rajons ir rezervēts Organizācijai, neiesniedz darba plāna pieteikumu, līgumslēdzējs, kas ir devis šo rajonu, ir tiesīgs lūgt darba plānu šim rajonam ar noteikumu, ka tas godprātīgi piedāvā iekļaut uzņēmumu kā kopuzņēmuma partneri.

6. Konvencijas 170. panta 4. punktu, VI pielikumu, kā arī citas normas, kas attiecas uz uzņēmumu, tulko un piemēro saskaņā ar šo iedaļu.

3. IEDAĻA

Lēmumu pieņemšana

1. Organizācijas vispārējo politiku nosaka Asambleja sadarbībā ar Padomi.

2. Lēmumus Organizācijas iestādēs būtu jāpieņem vienojoties.

3. Ja visas iespējas pieņemt lēmumu vienojoties ir izsmeltas, Asambleja saskaņā ar Konvencijas 159. panta 8) punktu lēmumus reglamenta jautājumos pieņem ar to dalībnieku balsu vairākumu, kas ir klāt balsošanas brīdī, un lēmumus darba kārtības jautājumos pieņem ar divām trešdaļām to dalībnieku balsu, kas ir klāt balsošanas brīdī.

4. Asamblejas lēmumiem jebkurā no jautājumiem, kas ir arī Padomes kompetencē, kā arī lēmumiem jebkurā administratīvā, budžeta vai finansu jautājumā jābūt balstītiem uz Padomes ieteikumiem. Ja asambleja neakceptē Padomes ieteikumus kādā no jautājumiem, tā nosūta jautājumu Padomei atkārtotai izskatīšanai. Padome atkārtoti izskata jautājumu, ņemot vērā Asamblejā izteiktos viedokļus.

5. Ja visas iespējas vienoties ir izsmeltas, Padome lēmumus reglamenta jautājumos pieņem ar to locekļu balsu vairākumu, kas ir klāt balsošanas brīdī, bet darba kārtības jautājumos, izņemot, ja Konvencija nosaka, ka lēmums Padomei jāpieņem vienojoties, Padome lēmumus pieņem ar to locekļu divu trešdaļu balsu vairākumu, kas ir klāt balsošanas brīdī, ar noteikumu, ka pret šādiem lēmumiem neiebilst vairākums nevienā no 9. punktā minētajām palātām. Pieņemot lēmumus, Padomei jācenšas pārstāvēt visu Organizācijas biedru intereses.

6. Padome var atlikt lēmuma pieņemšanu, lai veicinātu turpmākas sarunas, ja tā uzskata, ka visas iespējas vienoties konkrētajā jautājumā vēl nav izsmeltas.
7. Asamblejas vai Padomes lēmumi, kam ir ietekme uz finansēm vai budžetu, ir balstīti uz Finanšu komitejas ieteikumiem.
8. Konvencijas 161. panta 8. punkta b) un c) apakšpunktu nepiemēro.
9. a) Katru to valstu grupu, kas ir ievēlētas saskaņā ar 15. punkta a) līdz c) apakšpunktu, balsošanā Padomē uzskata par palātu. Jaunattīstības valstis, ko ievēl saskaņā ar 15. punkta d) un e) apakšpunktu, balsošanā Padomē uzskata par vienu palātu.
- b) Pirms Padomes locekļu vēlēšanām Asambleja izveido to valstu sarakstu, kas atbilst dalības kritērijiem dalībai 15. punkta a) līdz d) apakšpunktā minētajās valstu grupās. Ja valsts atbilst dalības kritērijiem vairāk nekā vienā grupā, to Padomes vēlēšanām drīkst ieteikt tikai viena grupa, un šī valsts, balsojot Padomē, pārstāvēs tikai šo grupu.
10. Katru valstu grupu saskaņā ar 15. panta a) līdz d) apakšpunktu Padomē pārstāv locekļi, ko ir izvirzījusi šī grupa. Katra grupa izvirza tikai tādu kandidātu skaitu, kas atbilst šai grupai piešķirto vietu skaitam. Ja potenciālo kandidātu skaits kādā no 15. punkta a) līdz e) apakšpunktā minētajām grupām pārsniedz vietu skaitu, kas ir katras grupas rīcībā, parasti piemēro rotācijas principu. Valstis, kas ietilpst katrā no šīm grupām, nosaka, kā šo principu piemēros šajās grupās.
11. a) Padome apstiprina Juridisko un tehnisko jautājumu komisijas ieteikumu apstiprināt darba plānu, ja vien Padome ar divām trešdaļām tās klātesošo locekļu balsu vairākumu, ieskaitot to locekļu balsu vairākumu, kas ir klātesoši un piedalās balsošanā katrā no Padomes palātām, nenolemj neapstiprināt darba plānu. Ja Padome paredzētajā termiņā nepieņem lēmumu par ieteikumu apstiprināt darba plānu, šo ieteikumu uzskata par apstiprinātu pēc šā termiņa beigām. Parasti noteiktais termiņš ir 60 dienas, ja vien Padome nenolemj noteikt garāku termiņu. Ja Komisija iesaka neapstiprināt darba plānu vai arī nesniedz ieteikumu, Padome darba plānu tomēr var apstiprināt saskaņā ar tās reglamentu par lēmumu pieņemšanu darba kārtības jautājumos.
- b) Konvencijas 162. panta 2. punkta j) apakšpunktu nepiemēro.
12. Ja rodas strīds saistībā ar darba plāna neapstiprināšanu, šādu strīdu risina saskaņā ar Konvencijā izklāstītajām strīdu atrisināšanas kārtību.
13. Juridisko un tehnisko jautājumu komisija lēmumus balsojot pieņem ar to dalībnieku balsu vairākumu, kas ir klāt balsošanas brīdī.
14. XI daļas 4. iedaļas B un C nodaļumu tulko un piemēro saskaņā ar šo iedaļu.
15. Padomi veido 36 Organizācijas locekļi, ko Asambleja ievēl šādā kārtībā:
- a) četrus locekļus izvēlas no tām līgumslēdzējām pusēm, kas to pēdējo piecu gadu laikā, par kuriem ir pieejama statistika, vērtības izteiksmē ir patērējušas vairāk nekā 2 % no to produktu kopējā patēriņa pasaulē, ko ražo no rajonā iegūstamajiem minerāliem, vai arī vērtības izteiksmē ir importējušas vairāk nekā 2 % no to produktu kopējā importa pasaulē, ko ražo no rajonā iegūstamajiem minerāliem, ar noteikumu, ka šo valstu vidū ir viena Austrumeiropas valsts ar vislielāko iekšzemes kopproduktu un valsts, kam Konvencijas spēkā stāšanās brīdī ir vislielākais iekšzemes kopprodukts, ja šādas valstis vēlas tikt pārstāvētas šajā grupā.
- b) četrus locekļus izvēlas no astoņām līgumslēdzējām pusēm, kas ir veikušas vislielākos ieguldījumus, lai sagatavotu un īstenotu darbības rajonā, vai nu tieši, vai arī ar savu pilsoņu starpniecību;
- c) četrus locekļus izvēlas no tām pusēm, kas, balstoties uz ražošanu rajonos, kuri atrodas to jurisdikcijā, ir galvenās to derīgo izrakteņu eksportētājas, ko iegūst rajonā, iekļaujot vismaz divas jaunattīstības valstis, kurās šādu derīgo izrakteņu eksportam ir būtiska loma šo valstu tautsaimniecībā.

- d) sešus locekļus izvēlas no jaunattīstības valstīm, kas pārstāv īpašas intereses. Šīs īpašās intereses attiecas uz valstīm ar lielu iedzīvotāju skaitu, uz valstīm, kam nav jūras robežas, kā arī uz valstīm, kas atrodas ģeogrāfiski neizdevīgā stāvoklī, salu valstīm, valstīm, kas ir galvenās šajā rajonā iegūstamo derīgo izrakteņu importētājas, valstīm, kas ir potenciālas šādu derīgo izrakteņu ieguvējas, kā arī vismazāk attīstītajām valstīm;
 - c) 18 locekļus ievēl, lai nodrošinātu taisnīgu Padomes mandātu ģeogrāfisko sadalījumu kopumā, ar noteikumu, ka saskaņā ar šo apakšpunktu katru ģeogrāfisko rajonu pārstāvēs vismaz viens loceklis. Šie ģeogrāfiskie rajoni ir Āfrika, Āzija, Austrumeiropa, Latīņamerika un Karību jūras apgabals, Rietumeiropa un citi.
16. Konvencijas 161. panta 1. punktu nepiemēro.

4. IEDAĻA

Pārskata konference

Konvencijas 155. panta 1., 3. un 4. punktā izklāstītās normas, kas attiecas uz pārskata konferenci, nepiemēro. Neraugoties uz Konvencijas 314. panta 2. punktu, Asambleja pēc Padomes ieteikuma var jebkurā laikā pārskatīt jautājumus, kas ir minēti Konvencijas 155. panta 1. punktā. Grozījumus, kas attiecas uz šo līgumu un Konvencijas XI daļu, pakļauj Konvencijas 314., 315. un 316. pantā minētajām procedūrām ar noteikumu, ka tiek saglabāti principi, režīms un citi noteikumus, kas minēti Konvencijas 155. panta 2. punktā, un netiek ietekmētas tiesības, kas izklāstītas minētā panta 5. punktā.

5. IEDAĻA

Tehnoloģijas nodošana

1. Tehnoloģijas nodošanu XI daļas mērķiem reglamentē Konvencijas 144. pants, kā arī šādi principi:
 - a) uzņēmums un jaunattīstības valstis, kas vēlas iegūt jūras dziļūdens raktuvju tehnoloģiju, mēģina to iegūt ar taisnīgiem un saprātīgiem komerciāliem noteikumiem brīvajā tirgū, vai arī izmantojot kopuzņēmuma režīmu;
 - b) ja uzņēmums vai jaunattīstības valstis nespēj iegūt jūras dziļūdens raktuvju tehnoloģiju, Organizācija jebkuram līgumslēdzējam vai visiem līgumslēdzējiem, kā arī valstīm, kas tos sponsorē, var pieprasīt sadarboties, lai atvieglotu jūras dziļūdens raktuvju tehnoloģijas iegādi uzņēmumam vai tā kopuzņēmumam, kā arī jaunattīstības valstij vai valstīm, kas vēlas iegūt šādu tehnoloģiju ar taisnīgiem un saprātīgiem noteikumiem, kuri saskan ar efektīvas intelektuālā īpašuma aizsardzības principiem. Puses šajā nolūkā apņemas efektīvi un pilnībā sadarboties ar Organizāciju, kā arī nodrošināt, lai līgumslēdzēji, ko tās sponsorē, arī pilnībā sadarbotos ar Organizāciju;
 - c) parasti puses veicina starptautisko tehnisko un zinātnisko sadarbību attiecībā uz darbību rajonā vai nu starp konkrētajām pusēm, vai arī attīstot izglītības, tehniskās palīdzības un zinātniskās sadarbības programmas jūras zinātnē un tehnoloģijā, kā arī jūras vides aizsardzībā un saglabāšanā.
2. Konvencijas III pielikuma 5. pantu nepiemēro.

6. IEDAĻA

Ražošanas politika

1. Organizācijas ražošanas politika balstās uz šādiem principiem:
 - a) resursus šajā rajonā apgūst saskaņā ar saprātīgiem komerciāliem principiem;
 - b) Vispārējo vienošanos par tarifiem un tirdzniecību, tās attiecīgos kodus, kā arī nolīgumus, kas to papildina vai aizstāj, piemēro, ņemot vērā darbības šajā rajonā;

- c) jo īpaši nesubsidē darbību šajā rajonā, izņemot, ja to atļauj b) apakšpunktā minētie nolīgumi. Subsidēšanu attiecībā uz šiem principiem definē saskaņā ar b) apakšpunktā minētajiem nolīgumiem;
 - d) derīgos izrakteņus, kas ir iegūti šajā rajonā, vērtē tieši tāpat kā derīgos izrakteņus, kas ir iegūti citur. Šādiem derīgajiem izrakteņiem, kā arī importētajiem produktiem, kas ir ražoti no šiem izrakteņiem, nepiemēro īpašas labvēlība režīmu, jo īpaši:
 - i) izmantojot tarifu un beztarifu barjeras, kā arī
 - ii) režīmu, ko puses piešķir šādiem derīgajiem izrakteņiem vai produktiem, ko ražo to valsts uzņēmumi, kā arī fiziskās un juridiskās personas, kuras ir šo valstu pilsoņi vai kurām ir šo valstu valstspiederība, vai arī kuras kontrolē šīs valstis vai to pilsoņi;
 - e) katrā ekspluatācijas darba plānā, ko Organizācija apstiprina attiecībā uz katru raktuvju rajonu, jānorāda paredzamās ražošanas grafiks, tajā iekļaujot maksimālo apjomu, ko saskaņā ar darba plānu gatavošanas iegūt gada laikā;
 - f) strīdus par b) apakšpunktā minētajiem nolīgumiem izskata, ņemot vērā:
 - i) ja attiecīgās puses ir šādu nolīgumu dalībnieces, tās var izmantot strīdu izšķiršanas kārtību, kas ir noteikta šajos nolīgumos;
 - ii) ja viena vai vairākas puses nav šādu nolīgumu puses, tās var izmantot strīdu izšķiršanas kārtību, kas ir izklāstīta Konvencijā;
 - g) apstākļos, kuros lēmumu pieņem b) apakšpunktā minētajā kārtībā, kad puse piedalās subsidēšanā, kas ir aizliegta vai arī negatīvi ietekmējusi citu pusi, un attiecīgā puse vai puses nav veikušas vajadzīgos pasākumus, puse var pieprasīt Padomei veikt attiecīgus pasākumus.
2. Pirmajā punktā iekļautie principi neietekmē tiesības un pienākumus, ko uzliek jebkurš no 1. punkta b) apakšpunktā minētajiem nolīgumiem, kā arī attiecīgie brīvās tirdzniecības un muitas ūnijas nolīgumi starp valstīm, kas ir šādu nolīgumu puses.
3. Ja līgumslēdzējs pieņem subsīdijas, kas nav atļautas saskaņā ar 1. punkta b) apakšpunktā minētajiem nolīgumiem, uzskata, ka līgumslēdzējs ir pārkāpis tā līguma pamatprincipus, kas veido darba plānu darbībām rajonā.
4. Jebkura puse, kam ir pamats uzskatīt, ka ir pārkāptas 1. punkta b) līdz d) apakšpunkta prasības vai arī 3. punkta prasības, var ierosināt izšķirt strīdu saskaņā ar 1. punkta f) vai g) apakšpunktu.
5. Puse var pievērst Padomes uzmanību darbībām, kas pēc tās domām neatbilst 1. punkta b) līdz d) apakšpunkta prasībām.
6. Organizācija izstrādā noteikumus un procedūras, kas nodrošina šīs iedaļas ieviešanu, to skaitā atbilstīgus noteikumus un procedūras, kas reglamentē darba plānu pieņemšanu.
7. Konvencijas 151. panta 1. līdz 7. punktu, kā arī 9. punktu, 162. panta 2. punkta q) apakšpunktu, 165. panta 2. punkta n) apakšpunktu un III pielikuma 6. panta 5. punktu un 7. pantu nepiemēro.

7. IEDAĻA

Saimnieciskā palīdzība

1. Jaunattīstības valstīm, kuru ienākumus no eksporta vai arī tautsaimniecību izteikti negatīvi ietekmē konkrētā derīgā izrakteņa cenu kritums vai arī šā minerāla eksporta apjomu kritums, Organizācija palīdz, balstoties uz šādiem principiem:
- a) Organizācija izveido ekonomiskās palīdzības fondu, izmantojot to daļu savu līdzekļu, kas pārsniedz tās administratīvo izdevumu segšanai vajadzīgo apjomu. Šim nolūkam atlikto apjomu Padome nosaka periodiski, vadoties no Finanšu komitejas ieteikumiem. Ekonomiskās palīdzības fonda izveidē izmanto tikai tos maksājumus, kas ir saņemti no līgumslēdzējiem, to skaitā no uzņēmuma, kā arī brīvprātīgās iemaksas;

- b) jaunattīstības valstis, kuras derīgos izrakteņus iegūst uz sauszemes un kuru tautsaimniecības, saskaņā ar novērtējumu, nopietni ietekmē derīgo izrakteņu ieguve jūras dziļūdens raktuvēs, saņem palīdzību no Organizācijas ekonomiskās palīdzības fonda;
 - c) Organizācija ietekmētajām jaunattīstības valstīm piešķir līdzekļus no fonda, ja vajadzīgs, sadarbojoties ar globālajām vai reģionālajām attīstības institūcijām, kam ir šādu palīdzības programmu īstenošanai vajadzīgā infrastruktūra un pieredze;
 - d) šādas palīdzības apjomu nosaka katram atsevišķam gadījumam. To darot, jāņem vērā to ietekmēto jaunattīstības valstu problēmu raksturs un apjoms, kurās ieguve notiek uz sauszemes.
2. Konvencijas 151. panta 10. punktu ievieš, izmantojot tās ekonomiskās palīdzības pasākumus, kas ir minēti 1. punktā. Konvencijas 160. panta 2. punkta 1) apakšpunktu, 162. panta 2. punkta n) apakšpunktu, 164. panta 2. punkta d) apakšpunktu, 171. panta f) apakšpunktu un 173. panta 2. punkta c) apakšpunktu tulko atbilstīgi.

8. IEDAĻA

Līgumu finanšu noteikumi

1. Nosakot līgumu finanšu noteikumus un procedūras, ņem vērā šādus principus:
 - a) sistēmai, kādā veic maksājumus Organizācijai, jābūt taisnīgai gan attiecībā pret līgumslēdzēju, gan pret Organizāciju, un tai jāsniedz adekvātas iespējas noteikt, kā līgumslēdzējs ievēro šo sistēmu;
 - b) maksājumu likmēm šajā sistēmā jāatbilst tām, ko piemēro to pašu vai līdzīgu derīgo izrakteņu ieguvei uz sauszemes, lai personas, kas derīgos izrakteņus iegūst jūras dziļūdens raktuvēs, nesaņemtu mākslīgi radītas priekšrocības vai arī nenonāktu no konkurences viedokļa neizdevīgā stāvoklī;
 - c) sistēmai nevajadzētu būt komplicētai, un tai nebūtu jārada lielas administratīvas izmaksas Organizācijai vai arī līgumslēdzējam. Īpaši svarīgi būtu izveidot atlīdzības sistēmu vai arī atlīdzības un ienākumu dalīšanas sistēmas kombināciju. Ja lemj par alternatīvām sistēmām, līgumslēdzējam ir tiesības izvēlēties sistēmu, kas ir piemērojama tā līgumam. Lai izvēlētos citu alternatīvo sistēmu, līgumslēdzējs vienojas ar Organizāciju;
 - d) fiksēto ikgadējo maksājumu veic, sākot ar dienu, kurā ir uzsākta rūpnieciskā ražošana. Šo maksājumu var kreditēt pret citiem maksājumiem, ko aprēķina, ievērojot saskaņā ar c) apakšpunktu pieņemto sistēmu. Šā maksājuma apjomu nosaka Padome;
 - e) maksājumu sistēmu var periodiski pārskatīt, ņemot vērā izmaiņas situācijā. Jebkuras izmaiņas īsteno nediskriminējošā veidā. Šādas izmaiņas esošajos līgumos var veikt tikai pēc līgumslēdzēja izvēles. Lai turpmāk izvēlētos citu alternatīvo sistēmu, līgumslēdzējs vienojas ar Organizāciju;
 - f) strīdus par to noteikumu tulkošanu, kas ir balstīti uz šiem principiem, izskata, ievērojot Konvencijā noteikto kārtību.
2. Konvencijas III pielikuma 13. panta 3. līdz 10. punktu nepiemēro.
3. Ņemot vērā Konvencijas III pielikuma 13. panta 2. punkta ieviešanu, maksa par pieteikumu darba plānu apstiprināšanai izskatīšanu ir USD 250 000, un to uzliek tikai vienā fāzē, vai nu izpētes fāzē, vai ekspluatācijas fāzē.

9. IEDAĻA

Finanšu komiteja

1. Ar šo nodibina Finanšu komiteju. Finanšu komitejā ir 15 locekļi ar atbilstīgu kvalifikāciju finanšu jautājumos. Puses izvirza kandidātus, kas atbilst visaugstākajiem kompetences un integritātes standartiem.

2. Finanšu komitejā nedrīkst darboties divi vienas puses pilsoņi.
3. Finanšu komitejas locekļus ievēl Asambleja, pienācīgi ņemot vērā vajadzību pēc taisnīga ģeogrāfiskā sadalījuma un īpašo interešu pārstāvības. Katru no tām valstu grupām, kas ir minētās šā pielikuma 3. iedaļas 15. punkta a), b) c) un d) apakšpunktā, Komitejā pārstāv vismaz viens loceklis. Līdz brīdim, kad Organizācijas rīcībā administratīvo izmaksu segšanai ir pietiekami lieli līdzekļi, kas ir iegūti citādi, nevis no dalībniekiem uzliktajiem maksājumiem, Komitejā ir pārstāvēti pieci vislielākie finanšu ieguldītāji Organizācijas budžetā. Pēc tam no katras grupas ievēl vienu locekli, ko izvirza attiecīgā grupa, neierobežojot iespēju turpmāk no katras grupas ievēlēt arī citus locekļus.
4. Finanšu komitejas locekļus ievēl uz pieciem gadiem. Tos var pārvēlēt.
5. Ja kāds no Finanšu komitejas locekļiem pirms termiņa beigām nomirst, vairs nespēj pildīt savus pienākumus vai arī atkāpjas, Asambleja uz atlikušo termiņa laiku ievēl locekli no tās pašas valstu ģeogrāfiskās grupas.
6. Finanšu komitejas locekļi nedrīkst būt finansiāli ieinteresēti kādā no darbībām, kas ir saistīta ar jautājumiem, attiecībā uz kuriem Komisijai ir pienākums sniegt ieteikumus. Komisijas locekļi pat pēc savas darbības beigām neatklāj jebkādu konfidenciālu informāciju, ko ir ieguvuši, pildot pienākumus Organizācijā.
7. Asambleja un Padome ņem vērā Finanšu komitejas ieteikumus, lemjot par šādiem jautājumiem:
 - a) par Organizācijas finanšu noteikumu un procedūru projektiem, kā arī par Organizācijas finanšu vadību un iekšējo finanšu pārvaldi;
 - b) par dalībnieku ieguldījumu Organizācijas administratīvajā budžetā saskaņā ar Konvencijas 160. panta 2. punkta e) apakšpunktu;
 - c) par visiem būtiskiem finanšu jautājumiem, ieskaitot ikgadējo budžetu, ko iesaka Organizācijas ģenerālsēkretārs saskaņā ar Konvencijas 172. pantu, kā arī sekretariāta darba programmu ieviešanas finanšu aspektiem;
 - d) par administratīvo budžetu;
 - e) par pušu finanšu saistībām, kas izriet no šā nolīguma un XI daļas, kā arī par to ieteikumu un rekomendāciju ietekmi uz pārvaldi un budžetu, kas ir saistītas ar izdevumiem no Organizācijas fondiem;
 - f) par noteikumiem un procedūrām attiecībā uz tādu finanšu un citu ekonomisko labumu sadali, kas ir iegūti no darbībām rajonā, kā arī par šajā sakarā pieņemtajiem lēmumiem.
8. Lēmumus reglamenta jautājumos Finanšu komiteja pieņem ar balsošanas brīdī klātesošo locekļu balsu vairākumu. Lēmumus darba kārtības jautājumos pieņem vienojoties.
9. Konvencijas 162. panta 2. punkta y) apakšpunkta prasība izveidot pakļauto struktūru darbam ar finanšu jautājumiem uzskata par izpildītu, tiklīdz saskaņā ar šo iedaļu ir izveidota Finanšu komiteja.

II PIELIKUMS

EIROPAS KOPIENU OFICIĀLĀ APSTIPRINĀJUMA AKTS

Eiropas Kopiena sveic Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsēkretāru un paziņo, ka tai ir tas gods deponēt savu Apvienoto Nāciju Organizācijas 1982. gada 10. decembra Jūras tiesību Konvencijas, kā arī Apvienoto Nāciju Organizācijas Ģenerālās Asamblejas 1994. gada 28. jūlija nolīguma par Apvienoto Nāciju Organizācijas 1982. gada 10. decembra Jūras tiesību Konvencijas XI daļas ieviešanu oficiālā apstiprinājuma aktu.

Deponējot šo aktu, Kopienai ir tas gods deklarēt savu piekrišanu attiecībā uz jautājumiem, kuros tā saņēmusi kompetenci no savām dalībvalstīm, kas ir pievienojušās Konvencijai, attiecībā uz valstu tiesībām un saistībām, ko nosaka Konvencija un nolīgums. Aktam pievieno deklarācijas par Konvencijas IX pielikuma 5. panta 1. punktā paredzēto kompetenci.

Kopiena saskaņā ar Konvencijas 310. pantu vēlas arī izteikt savus iebildumus pret jebkādu deklarāciju vai nostāju, kas izslēdz vai groza Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību Konvencijas normu, jo īpaši to normu, kas attiecas uz zveju, juridiskās darbības jomu. Kopiena neuzskata Konvenciju par tādu dokumentu, kas atzīst krasta valstu tiesības vai jurisdikciju attiecībā uz zivsaimniecības resursu ekspluatāciju, saglabāšanu un izmantošanu, izņemot pastāvīgās sugas ārpus to ekskluzīvās saimnieciskās zonas.

Kopiena rezervē tiesības pieņemt deklarācijas attiecībā uz Konvenciju un šo nolīgumu, kā arī par atbildi uz turpmākām deklarācijām un nostājām.

Kopiena izmanto šo iespēju, lai Apvienoto Nāciju Organizācijas ģenerālsēkretāram atkārtoti izteiktu savu visdziļāko cieņu.

**DEKLARĀCIJA PAR EIROPAS KOPIENAS KOMPETENCI JAUTĀJUMOS, KO REGLAMENTĒ
APVIENOTO NĀCIJU ORGANIZĀCIJAS 1982. gada 10. DECEMBRA JŪRAS TIESĪBU
KONVENCIJA UN 1994. gada 28. JŪLIJA NOLĪGUMS PAR KONVENCIJAS XI DAĻAS
IEVIEŠANU**

(Deklarācija ir pieņemta saskaņā ar Konvencijas IX pielikuma 5. panta 1. punktu un nolīguma 4. panta 4. punktu)

Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību Konvencija nosaka, ka starptautiskas organizācijas oficiāla apstiprinājuma aktā ietilpst deklarācija, kas precizē Konvencijas reglamentētos jautājumus, kuros Organizācijas dalībvalstis, kas ir Konvencijas ⁽¹⁾ līgumslēdzējas puses, ir nodevušas kompetenci Organizācijai.

Nolīguma par 1982. gada 10. decembra Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību Konvencijas ⁽²⁾ XI daļas ieviešanu 4. panta 4. punkts nosaka, ka starptautisko organizāciju oficiālam apstiprinājumam jāatbilst Konvencijas IX pielikumam.

Eiropas Kopienas izveidoja Parīzes Līgums (EOTK) un Romas Līgums (EEK un EAEK), ko parakstīja attiecīgi 1951. gada 18. aprīlī un 1957. gada 25. martā. Līgumi stājās spēkā 1952. gada 25. jūlijā un 1958. gada 1. janvārī pēc tam, kad tos ratificēja parakstītājas valstis. Šie līgumi ir grozīti ar Līgumu par Eiropas Savienību, ko parakstīja Māstrihtā 1992. gada 2. februārī un kas stājās spēkā 1993. gada 1. novembrī pēc tam, kad to ratificēja parakstītājas valstis, kā arī ar Pievienošanās līgumu, ko parakstīja Korfu 1994. gada 24. jūnijā un kas stājās spēkā 1995. gada 1. janvārī ⁽³⁾.

Kopienas dalībvalstis ir Beļģijas Karaliste, Dānijas Karaliste, Vācijas Federatīvā Republika, Grieķijas Republika, Spānijas Karaliste, Francijas Republika, Īrija, Itālijas Republika, Luksemburgas Lielhercogiste, Nīderlandes Karaliste, Austrijas Republika, Portugāles Republika, Somijas Republika, Zviedrijas Karaliste un Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotā Karaliste.

Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību Konvenciju un nolīgumu par Konvencijas XI daļas ieviešanu piemēro, ņemot vērā kompetences, kas ir nodotas Eiropas Kopienai teritorijās, uz kurām attiecas līgums, kas izveido Eiropas Kopienas, un saskaņā ar nosacījumiem, kas izklāstīti šajā līgumā, jo īpaši tā 227. pantā.

Deklarāciju nepiemēro to dalībvalstu teritorijās, kurās nepiemēro minēto līgumu, un tā neierobežo lēmumus vai nostājas, ko attiecīgās dalībvalstis saskaņā ar Konvenciju un nolīgumu var pieņemt šo teritoriju vārdā un interesēs.

Saskaņā ar iepriekš minētajām normām, šī deklarācija norāda, kuros Konvencijas un nolīguma reglamentētos jautājumos dalībvalstis kompetenci saskaņā ar līgumiem ir piešķirušas Kopienai.

⁽¹⁾ Parakstot Konvenciju, Kopiena saskaņā ar IX pielikuma 2. pantu pieņēma deklarāciju, kurā precizēja Konvencijā minētos jautājumus, kuros dalībvalstis kompetenci ir nodevušas Kopienai.

⁽²⁾ Parakstīta 1994. gada 29. jūlijā un piemērota uz laiku, sākot ar 1994. gada 16. novembri.

⁽³⁾ Parīzes Līgums, kas izveido Eiropas Ogļu un tērauda kopienas, reģistrēts Apvienoto Nāciju Organizācijas sekretariātā 1957. gada 15. martā ar numuru 3729; Romas līgumi, kas izveido Eiropas Ekonomikas kopienas un Eiropas Atomenerģijas kopienas, reģistrēti attiecīgi 1958. gada 21. un 24. aprīlī ar numuriem 4300 un 4301. Līgums par Eiropas Savienību reģistrēts 1993. gada 28. decembrī ar numuru 30615. 1994. gada 24. jūnija Pievienošanās līgums publicēts 1994. gada 29. augustā Eiropas Kopienas Oficiālajā Vēstnesī C 241.

Šādas Kopienas kompetences joma un izmantojums ir pakļauts nepārtrauktai attīstībai, un Kopiena vajadzības gadījumā papildinās vai grozīs šo deklarāciju saskaņā ar Konvencijas IX pielikuma 5. panta 4. punktu.

Kopienai ir ekskluzīva kompetence konkrētos jautājumos, bet citos jautājumos tā daļa kompetenci ar dalībvalstīm.

1. Jautājumi, kuros Kopienai ir ekskluzīva kompetence

- Kopiena uzsver, ka tās dalībvalstis ir nodevušas tai kompetenci jautājumos par zivsaimniecības resursu saglabāšanu un apsaimniekošanu. Tā kā šajā jomā konkrētus noteikumus pieņem Kopiena (un tos ievieš dalībvalstis), tad tieši Kopiena ir kompetenta slēgt vienošanos ar trešām valstīm vai arī ar kompetentām starptautiskām organizācijām. Šī kompetence attiecas uz ūdeņiem, kas atrodas valstu zivsaimniecību jurisdikcijā, kā arī uz starptautiskiem ūdeņiem. Tomēr jautājumos par kuģu jurisdikciju, karogu piešķiršanu kuģiem, kuģu reģistrāciju, kā arī sodu un administratīvo sankciju izpildi kompetence pieder dalībvalstīm, vienlaikus ievērojot Kopienas tiesību aktus. Kopienas tiesību akti arī nosaka administratīvās sankcijas,
- pamatojoties uz Kopienas tirdzniecības un muitas politiku, Kopienai ir kompetence attiecībā uz tiem Konvencijas X un XI daļas, kā arī 1994. gada 28. jūlija nolīguma noteikumiem, kas attiecas uz starptautisko tirdzniecību.

2. Jautājumi, kuros Kopiena daļa kompetenci ar savām dalībvalstīm

- Attiecībā uz zivsaimniecībām zināmos jautājumos, kas nav tieši saistīti ar zvejas resursu saglabāšanu un apsaimniekošanu jūrā, piemēram, lemjot par izpēti un tehnoloģisko attīstību, kā arī sadarbību attīstības jomā, kompetenci daļa,
- attiecībā uz noteikumiem par jūras transportu, kuģošanas drošību un jūras piesārņojuma novēršanu, ko *inter alia* satur Konvencijas II, III, V, VII un XII daļa, Kopienai ekskluzīva kompetence pieder tikai gadījumos, kad šādi noteikumi vai arī juridiskie akti, ko pieņem to ieviešanai, ietekmē kopīgos noteikumus, ko noteikusi Kopiena. Ja Kopienas noteikumi pastāv, bet netiek ietekmēti, jo īpaši gadījumos, kad Kopienas noteikumi paredz tikai minimālos standartus, dalībvalstis ir kompetentas, neierobežojot Kopienas kompetenci, pieņemt lēmumus šajā jomā. Pārējos gadījumos kompetence pieder dalībvalstīm.

Pielikumā ir būtisku Kopienas normatīvo aktu saraksts. Kopienas kompetenci, kas izriet no šiem aktiem, jānovērtē, precīzi atsaucoties uz katru pasākumu un jo īpaši uz to, kādā mērā šīs normas rada kopīgus noteikumus,

- ņemot vērā Konvencijas XIII daļas un XIV daļas noteikumus, Kopienas kompetencē galvenokārt ir jautājumi par sadarbības veicināšanu ar valstīm, kas nav dalībvalstis, kā arī ar starptautiskajām organizācijām, lai attīstītu zinātni un tehnoloģiju. Kopienas darbība šajā jomā papildina dalībvalstu darbību. Šo kompetenci īsteno, pieņemot programmas, kas ir uzskaitītas pielikumā.

3. Citu Kopienas nostādņu iespējamā ietekme

- Būtu jāņem vērā arī Kopienas politika un darbība, kontrolējot negodīgu saimniecisku praksi, valdības pasūtījumu un rūpniecisko konkurenci, kā arī attiecībā uz palīdzību attīstības veicināšanai. Šīs jomas var zināmā mērā ietekmēt Konvenciju un nolīgumu, jo īpaši dažus no Konvencijas VI un XI daļas noteikumiem.

Papildinājums

KOPIENAS NORMATĪVIE AKTI, KAS ATTIECAS UZ JAUTĀJUMIEM, KURUS REGLAMENTĒ KONVENCIJA UN NOLĪGUMS**— Attiecībā uz kuģošanas drošību un jūras piesārņojuma novēršanu**

Padomes 1992. gada 25. februāra Lēmums 92/143/EEK par radionavigācijas sistēmām Eiropā (OV L 59, 4.3.1992., 17. lpp.)

Padomes Direktīva 79/115/EEK par tāljūras loču izmantošanu kuģu vadībā Ziemeļjūrā un Lamanša rietumdaļā (OV L 33, 8.2.1979., 32. lpp.)

Padomes 1993. gada 13. septembra Direktīva 93/75/EEK par obligātajām prasībām attiecībā uz kuģiem, kas pienāk Kopienas ostās vai atiet no tām un pārvadā bīstamas vai piesārņojošas preces (OV L 247, 5.10.1993., 19. lpp.).

Padomes 1993. gada 23. novembra Direktīva 93/103/EK par minimālajām drošības un veselības prasībām darbam uz zvejas kuģiem (13. individuālā direktīva Direktīvas 89/391/EEK 16. panta 1. punkta izpratnē) (OV L 307, 13.12.1993., 1. lpp.)

Padomes 1994. gada 25. novembra Direktīva 94/57/EK par kopīgiem noteikumiem un standartiem kuģu inspekcijas un apsekojuma organizācijām un attiecīgām jūras pārvaldes darbībām (Klasifikācijas sabiedrību direktīva) (OV L 319, 12.12.1994., 20. lpp.)

Padomes 1994. gada 22. novembra Direktīva 94/58/EK par jūrasbraucēju obligāto profesionālās izglītības līmeni (OV L 319, 12.12.1994., 28. lpp.).

Padomes 1995. gada 19. jūnija Direktīva 95/21/EK, kas nosaka, kā kuģošanai Kopienas ostās un dalībvalstu jurisdikcijai pakļautos ūdeņos piemērot starptautiskos standartus attiecībā uz kuģu drošību, piesārņojuma novēršanu un dzīves un darba apstākļiem uz kuģiem (valsts kontrole ostās) (OV L 157, 7.7.1995., 1. lpp.)

Padomes 1996. gada 20. decembra Direktīva 96/98/EK par jūras aprīkojumu (OV L 46, 17.2.1997., 25. lpp.)

Padomes 1991. gada 4. marta Regula (EEK) Nr. 613/91 par kuģu nodošanu Kopienā no viena reģistra citā (OV L 68, 15.3.1991., 1. lpp.) un Komisijas 1993. gada 28. jūlija Regula (EEK) Nr. 2158/93 par grozījumiem 1974. gada Starptautiskajā Konvencijā par cilvēka aizsardzību uz jūras un 1973. gada Starptautiskajā Konvencijā par kuģu izraisīta jūras piesārņojuma novēršanu Padomes Regulas (EEK) Nr. 613/91 izpratnē (OV L 194, 3.8.1993., 5. lpp.)

Padomes 1994. gada 21. novembra Regula (EK) Nr. 2978/94 par SJO rezolūcijas A.747 (18) izpildi, piemērojot balasta tilpnes tonnāžas lielumu nodalīta balasta naftas tankkuģos (OV L 319, 12.12.1994., 1. lpp.)

Padomes 1995. gada 8. decembra Regula (EK) Nr. 3051/95 par horizontālas un vertikālas kravas apstrādes pasažieru prāmju (ro-ro prāmju) drošības vadību (OV L 320, 30.12.1995., 14. lpp.)

— Attiecībā uz jūras vides aizsardzību un saglabāšanu, Konvencijas XII daļa

Padomes 1981. gada 3. decembra Lēmums 81/971/EEK, ar ko izveido Kopienas informācijas sistēmu, kura ļauj kontrolēt un samazināt piesārņojumu, ko rada jūrā iepludināti ogļūdeņraži (OV L 355, 10.12.1981., 52. lpp.)

Padomes 1986. gada 6. marta Lēmums 75/439/EEK, ar ko izveido Kopienas informācijas sistēmu, kura ļauj kontrolēt un samazināt piesārņojumu, ko rada ogļūdeņražu un citu kaitīgu vielu noplūde jūrā (OV L 77, 22.3.1986., 33. lpp.)

Padomes 1975. gada 16. jūnija Direktīva 75/439/EK par atkritumēlļu iznīcināšanu (OV L 194, 25.7.1975., 23. lpp.)

Padomes 1975. gada 15. jūlija Direktīva 75/442/EEK par atkritumiem (OV L 194, 25.7.1975., 39. lpp.)

Padomes 1975. gada 8. decembra Direktīva 76/160/EEK par peldvietu ūdens kvalitāti (OV L 31, 5.2.1976., 1. lpp.)

Padomes 1976. gada 4. maija Direktīva 76/464/EEK par dažu bīstamo vielu radīto piesārņojumu, kas ietilpst Kopienas ūdens vidē (OV L 129, 18.5.1976., 23. lpp.)

Padomes 1978. gada 20. februāra Direktīva 78/176/EEK par titāna dioksīda rūpniecības atkritumiem (OV L 54, 25.2.1978., 19. lpp.)

Padomes 1979. gada 30. oktobra Direktīva 79/923/EEK par ūdeni, kurā dzīvo vēžveidīgie un gliemji (OV L 281, 10.11.1979., 47. lpp.)

Padomes 1980. gada 17. jūnija Direktīva 80/779/EEK par gaisa kvalitātes robežlielumiem un orientējošām vērtībām (OV L 229, 30.8.1980., 30. lpp.)

Padomes 1982. gada 22. marta Direktīva 82/176/EEK par robežlielumiem un kvalitātes mērķiem attiecībā uz dzīvsudraba noplūdi sārmu-hlorīdu elektrolīzē (OV L 81, 27.3.1982., 29. lpp.)

Padomes 1982. gada 24. jūnija Direktīva 82/501/EEK par nopietnu katastrofu risku, veicot noteiktas rūpnieciskas darbības (OV L 230, 5.8.1982., 1. lpp.)

Padomes 1982. gada 3. decembra Direktīva 82/883/EEK par vides apskati un kontroli attiecībā uz titāna dioksīda rūpniecības atkritumiem (OV L 378, 31.12.1982., 1. lpp.)

Padomes 1982. gada 3. decembra Direktīva 82/884/EEK par svina robežlielumiem gaisā (OV L 378, 31.12.1982., 15. lpp.)

Padomes 1983. gada 26. septembra Direktīva 83/513/EEK par kadmija noplūžu robežlielumiem un kvalitātes mērķiem (OV L 291, 24.10.1983., 1. lpp.)

Padomes 1984. gada 8. marta Direktīva 84/156/EEK par dzīvsudraba noplūžu robežlielumiem un kvalitātes mērķiem citās jomās, izņemot sārmu metālu hlorīdu elektrolīzi (OV L 74, 17.3.1984., 49. lpp.)

Padomes 1984. gada 28. jūnija Direktīva 84/360/EEK par rūpnīcu radītā gaisa piesārņojuma apkarošanu (OV L 188, 16.7.1984., 20. lpp.)

Padomes 1984. gada 9. oktobra Direktīva 84/491/EEK par heksahlorcikloheksāna noplūžu robežlielumiem un kvalitātes mērķiem (OV L 274, 17.10.1984., 11. lpp.)

Padomes 1985. gada 7. marta Direktīva 85/203/EEK par slāpekļa dioksīda kvalitātes standartiem (OV L 87, 27.3.1985., 1. lpp.)

Padomes 1985. gada 27. jūnija Direktīva 85/337/EEK par kārtību, kādā novērtē noteiktu sabiedrisku un privātu objektu ietekmi uz vidi (OV L 175, 5.7.1985., 40. lpp.)

Padomes 1986. gada 12. jūnija Direktīva 86/280/EEK par tādu noteiktu bīstamu vielu robežlielumiem un kvalitātes mērķiem, kas ir iekļautas Direktīvas 76/464/EEK pielikuma I sarakstā (OV L 181, 4.7.1986., 16. lpp.)

Padomes 1988. gada 24. novembra Direktīva 88/609/EEK par noteiktu piesārņotāju izplūdes ierobežošanu no lieliem uzņēmumiem, kuros dedzina kurināmo (OV L 336, 7.12.1988., 1. lpp.)

Padomes 1989. gada 8. jūnija Direktīva 89/369/EEK par jauno municipālo atkritumu sadedzināšanas uzņēmumu radītā gaisa piesārņojuma novēršanu (OV L 163, 14.6.1989., 32. lpp.)

Padomes 1989. gada 21. jūnija Direktīva 89/429/EEK par esošo municipālo atkritumu sadedzināšanas uzņēmumu radītā piesārņojuma samazināšanu (OV L 203, 15.7.1989., 50. lpp.)

Padomes 1991. gada 21. maija Direktīva 91/271/EEK par pilsētas notekūdeņu attīrīšanu (OV L 135, 30.5.1991., 40. lpp.)

Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīva 91/676/EEK par ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, ko rada lauksaimnieciskas izcelsmes nitrāti (OV L 375, 31.12.1991., 1. lpp.)

Padomes 1991. gada 12. decembra Direktīva 91/689/EEK par bīstamajiem atkritumiem (OV L 377, 31.12.1991., 20. lpp.)

Padomes 1992. gada 21. maija Direktīva 92/43/EEK par dabisko biotopu, savvaļas floras un faunas aizsardzību (OV L 206, 22.7.1992., 7. lpp.)

Padomes 1992. gada 15. decembra Direktīva 92/112/EEK par kārtību, kādā saskaņo programmas titāna dioksīda rūpniecības radīto atkritumu samazināšanai un galīgai likvidēšanai (OV L 409, 31.12.1992., 11. lpp.)

Padomes 1994. gada 16. decembra Direktīva 94/67/EK par bīstamo atkritumu sadedzināšanu (OV L 365, 31.12.1994., 34. lpp.)

Padomes 1993. gada 1. februāra Regula (EEK) Nr. 259/93 par atkritumu sūtījumu uzraudzību un kontroli Eiropas Kopienas teritorijā, kā arī to sūtījumu kontroli, ko ievieš vai izveid no Eiropas Kopienas (OV L 30, 6.2.1993., 1. lpp.)

— **Attiecībā uz jūras vides izpēti, kā arī zinātnisko un tehnoloģisko sadarbību**

Jūras zinātnes un tehnoloģijas programma

Vides un klimata programma

Sadarbība ar valstīm, kas nav dalībvalstis, un starptautiskajām organizācijām: Zinātniska un tehnoloģiska sadarbība ar jaunattīstības valstu programmu (INCO-DC)

— **Konvencijas, kurās Kopiena ir līgumslēdzēja puse**

Konvencija par sauszemes avotu radītā jūras piesārņojuma novēršanu, Parīze, 1974. gada 4. jūnijs (Padomes 1975. gada 3. marta Lēmums 75/437/EEK, kas publicēts OV L 194 25.7.1975., 5. lpp.)

Protokols, ar ko groza Konvenciju par sauszemes avotu radītā jūras piesārņojuma novēršanu, Parīze, 1986. gada 26. marts (Padomes 1986. gada 28. decembra Lēmums 87/57/EEK, kas publicēts OV L 24, 27.1.1987., 47. lpp.)

Protokols par Vidusjūras aizsardzību no sauszemes avotu radītā piesārņojuma, Atēnas, 1980. gada 17. maijs (Padomes 1983. gada 28. februāra Lēmums 83/101/EEK, kas publicēts OV L 67, 12.3.1983., 1. lpp.)

Konvencija par Vidusjūras aizsardzību no piesārņojuma un Protokols par Vidusjūras aizsardzību no piesārņošanas ar kuģu un lidaparātu atkritumiem, Barselona, 1976. gada 16. februāris (Padomes 1977. gada 25. jūlija Lēmums 77/585/EEK, kas publicēts OV L 240, 19.9.1977., 1. lpp.)

Protokols par sadarbību cīņā ar ārkārtas situāciju radīto Vidusjūras piesārņojumu ar naftu un citām kaitīgām vielām, Barselona, 1976. gada 16. februāris (Padomes 1981. gada 19. maija Lēmums 81/420/EEK, kas publicēts OV L 162, 19.6.1981., 4. lpp.)

Konvencija par liela apjoma pārrobežu gaisa piesārņojumu, Ženēva, 1979. gada 13. novembris (Padomes 1981. gada 11. jūnija Lēmums 81/462/EEK, kas publicēts OV L 171, 27.6.1981., 11. lpp.)

2. un 3. aprīļa protokols par īpaši aizsargājamajām Vidusjūras teritorijām, Ženēva, 1982. gada 3. aprīlis (Padomes 1984. gada 1. marta Lēmums 84/132/EEK, kas publicēts OV L 68, 10.3.1984., 36. lpp.)

Līgums par sadarbību cīņā ar eļļas un citu kaitīgo vielu radīto piesārņojumu Ziemeļjūrā, Bonna, 1983. gada 13. septembris (Padomes 1984. gada 28. jūnija Lēmums 84/358/EEK, kas publicēts OV L 188, 16.7.1984., 7. lpp.)

Sadarbības nolīgums par Atlantijas okeāna ziemeļaustrumu daļas krastu un ūdeņu aizsardzību pret piesārņojumu, Lisabona, 1990. gada 17. oktobris (Padomes 1993. gada 20. oktobra Lēmums 93/550/EEK, kas publicēts OV L 267, 28.10.1993., 20. lpp.)

Bāzeles Konvencija par bīstamo atkritumu kustību pāri robežām un šo atkritumu iznīcināšanu, ko 1989. gada 22. martā parakstīja Bāzelē (Padomes 1993. gada 1. februāra Lēmums 93/98/EEK, kas publicēts OV L 39, 16.12.1993., 1. lpp.)

III PIELIKUMS

JŪRAS TIESĪBU DARBA GRUPAS MANDĀTS

Jūras tiesību darba grupa regulāri izskata jautājumus, kas attiecas uz Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību Konvenciju, kura stājās spēkā 1994. gada 16. novembrī. Tās darbs sagatavo augsni Eiropas Savienības Padomes diskusijām, tādējādi veicinot Kopienas politikas izstrādi Jūras tiesībām būtiskajās jomās. Sagatavojot Padomes sanāksmes, darba grupa Pastāvīgo pārstāvju komitejai (un, ja vajadzīgs, arī Politiskajai komitejai) pēc komitejas lūguma vai pēc savas iniciatīvas iesniedz viedokļus par šīs politikas atbilstību starptautiskajiem tiesību aktiem un jo īpaši Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību Konvencijai.

Darba grupa ir pilnvarota:

1. sagatavot Padomes lēmumu par Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību Konvenciju un nolīgumu par šīs Konvencijas XI daļas ieviešanu;
2. sagatavot deklarācijas, kas ir minētas Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību Konvencijas IX pielikuma 5. panta 1. un 4. punktā;
3. sagatavot deklarācijas, kas ir paredzētas Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību Konvencijas 287. un 310. pantā;
4. sagatavot jautājumus, kas ir Kopienas kompetencē, kā arī izstrādāt Kopienas viedokli iestādēs, ko izveido saskaņā ar Konvenciju;
5. koordinēt Kopienas un dalībvalstis Starptautiskajā jūra gultnes organizācijā un tās iestādēs, kā arī konsultēt ar mērķi izstrādāt kopīgus viedokļus vispārējas nozīmes jautājumos, kas ietilpst Kopējā ārpolitikā un drošības politikā (KĀDP);
6. izstrādāt kopīgus viedokļus vispārējas nozīmes ārpolitikas jautājumos, kas attiecas uz jūras tiesību attīstību un tās netiešo ietekmi uz Eiropas Savienības ārpolitiku;
7. pārbaudīt, vai projekti un ieteikumi, kas ir iesniegti Padomei, saskan ar starptautiskajiem tiesību aktiem attiecībā uz jūras tiesībām un jo īpaši ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Jūras tiesību Konvenciju.

Lēmumus jautājumos, kas ir Kopienas kompetencē, pieņem parastajā kārtībā.

Jautājumus, kas ietilpst Eiropas Savienības ārpolitikā, reglamentē Līguma par Eiropas Savienību V sadaļa.